

© T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı
Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùđù

Eser Adı:Hikmet-Nâme –II (149b-300a)
Mùellifi: İbrahim İbn-i Bâlî
Hazırlayan: Ali Şeylan
Yayın Yılı: 2018
ISBN: 978-975-17-3420-4
Ana Yayın Numarası: 3210
Kùltür Eserleri Dizisi:461

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet
Caddesi, No: 4, B-Blok, 06030
Ulus/ANKARA
Telefon: 00 90 312 3099001
Faks: 00 90 312 3098998
e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr-
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

**İBRÂHİM İBN-İ BÂLÎ'NİN
HİKMET-NÂME'Sİ**

**İNCELEME-METİN
(149b-300a)**

Hazırlayan

Dr. Ali ŞEYLAN

ANKARA

2018

İBRAHİM İBN-İ BÂLÎ ve HİKMET-NÂME HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. İBRAHİM İBN-İ BÂLÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ

1.1.1. Hayatı

Hikmet-nâme'nin müellifi İbrahim İbn-i Bâlî hakkında, şüara tezkireleri de dâhil olmak üzere klasik kaynaklarda bugüne kadar hiçbir bilgiye rastlanmamıştır. Müellifin hayatıyla ilgili bilgilere ancak eserinden hareketle ulaşılmaktadır.

Müellif eserinde, Antep'li olduğunu¹, daha sonra Memlûk sultanı Kayıtbay'a intisap ettiğini², onun emriyle Memlûk elçisi olarak Osmanlı sultanı II. Bayezid'e gönderildiğini³ ve bir süre Osmanlı topraklarında dolaştığını, İstanbul'da II. Bayezid tarafından iyi karşılandığını⁴, hatta Cem Sultan vakasını dahi takip ettiğini⁵ belirtmektedir.

Eserde, Mısır sultanı Melik Zahir'in torunu Sultan Seydî Osman'ı anlatırken, onun devrine erdiğini, sultan Dimyat'a defnedilirken orada bulunduğunu⁶, bir nice devran onunla arkadaş olduğunu⁷ söylemektedir. Melik Mansur Seydî Osman, sultan olduğunda yirmi yaşına yaklaştığına⁸, sadece bir ay dokuz gün sultanlık yaptığına⁹ ve H. 857'de vefat ettiğine göre bu tarih, İbn-i Bâlî'nin gençlik zamanlarına denk düşmüş olmalıdır.

Hüseyin Özdeğer'in 'Onaltıncı Asırda Ayıntab Livası' adlı eserinde bir kaç yerde Bâlî ismi görülmüştür. Eserde, Timâr-ı Bâlî (s. 340, 341, 480) 1543, 1574 tarihleriyle yer almış, ayrıca Mezre'a-ı Tekfur-virânı adlı bölgede Timâr-ı Hüseyin veled-i Bâlî (s.341), Mahalle-i İbn-i Küre'de Mescîd-i Bâlî (s.123) ve Vakf-ı Mescîd-i Bâlî der Ayıntab (s. 170) kayıtları düşülmüş,

¹ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 2798, 2799.

² İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 334.

³ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 2976, 2977, 2978.

⁴ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 2979, 2980, 2981.

⁵ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 2966, 2967, 2967, 2968, 2969.

⁶ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 12396.

⁷ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 12397.

⁸ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 12378.

⁹ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 12395.

İbrahim İbn-i Bâlî ismine ise rastlanmamıştır. Bununla beraber bahsedilen Bâlî ailesinin İbrahim İbn-i Bâlî'nin ailesi, Hüseyin'in ise kardeşi olabileceği düşünülebilir.

1.1.2. Eserleri

İbrahim İbn-i Bâlî'nin bilinen tek eseri elimizde bulunan *Hikmet-nâme*'dir. Ancak Fuad Köprülü, Eski Anadolu Türkçesi metni olan Kitâb-ı Güzîde müellifinin Mehmed Bin Bâlî değil, İbrahim İbn-i Bâlî olabileceği görüşünü ileri sürmüştür. Kitâb-ı Güzîde, taşıdığı dil özellikleri bakımından Oğuz Türkçesi'nin ilk dönemlerinde meydana getirilmiş, "karışık dilli eser" olarak nitelendirilen bir metindir. Köprülü'nün, iki eseri değişik yönleriyle karşılaştırıp kesin bir sonuca varmadığı açık şekilde görülmektedir. Bu bakımdan, Köprülü'nün verdiği bilgileri bir tahmin ürünü sayabiliriz.

Müellif eserinde, eğer ömrü yeterse bir Fetih-nâme yazmak istediğini söylemektedir.¹ Ancak, eserin *Ĥatîmetü'l-Kitâb* bölümünde ömrünü *Hikmet-nâme*'yi yazma uğrunda sarfettiğini, yaşlı yüreğinden dışarıya ahlak çıktığını zikretmektedir.² Bugüne kadar böyle bir esere rastlanmamıştır. Müellifin, *Hikmet-nâme*'yi tamamladığında, artık yaşlanmış olduğunu söylemesi de Fetih-nâme'yi yazmadığı ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

Eserin adı, yazmanın 1b numaralı varakında tezhipli bir yazıyla "Kitâb-ı Hikmet-nâme" olarak tespit edilmiş, aynı zamanda "Fi İikri ibtidâi'l-kitâbı ve beyân-ı ismü'l-kitâbı" başlığı altında ifade edilmiştir:

274. Düzetdüm İāh adına ĥāmeyî ben
Pes itdüm naĥ-ı Ĥikmet-nāme'yi ben

Eser hakkında kısa bir bilgi de Ferit Devellioğlu'nun Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat'ında yer almaktadır. Bu bilgilerden, Devellioğlu'nun eseri okuduğu anlaşılmaktadır.³

1.1.3. Hikmet-nâme'nin Yazılış Sebebi

¹ İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 12458, 12459.

² İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 12678, 12718.

³ "Antepli İbrahim Bin Bâlî'nin, hilkatten, tabiaten, peygamberler tarihinden ve uzun müddet gezip dolaştığı memleketlerin tarih ve coğrafyasından kısa kısa, doğup büyüdüğü Antep ile Mısır tarihinden nisbeten daha geniş bahseden manzum eseridir. [müellif, 13.000 beyti bulan bu güzel mesnevîsini 1487 (H. 893) yılında memleketinde bitirmiştir.] Ferit Devellioğlu (1988). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi. 440.

Müellif eserini, dünya işlerinin hal ve durumunu, bir de kendi anlayış ve ifadesiyle dile getirmeyi hedefler, büyük bir sıkıntı ve eziyet sonucunda bu hacimli eseri meydana getirir. Eseri yazma sebebini "Fî Zîkr-i İbtidâi'l-Kitâb ve Beyân-ı İsmü'l-Kitâbı" başlığı altında şu beyitlerde anlatır:

267. Görelüm kim n'olur aḥvâl-i 'âlem

Ne resm-ile döner bu çarḥ-ı a'zam

268. Dir-iken bu sözi ben ol seḥer-gâh

Te'essüf birle nâ-gâh eyledüm âh

269. Aḳıtdum uḅbu zer üstine sîm-âb

Ki ya'nî gözlerümden çehreme âb

270. Dökiben gözlerümden seyl-âbı¹

Gönül elmâsına ben virdüm âbı

271. Hem ol elmâs-ıla bu dürr-i meknûn

Olup süfte getürdüm nazma mevzûn

1.1.3.1. Eserin İthaf Edildiği Kişi ve Yazılış Tarihi

İbrahim İbn-i Bâlî, *Hikmet-nâme*'yi tarihî kaynaklarda Sultan Kayıtbay olarak bilinen El-Melik-ül-Eşref Seyfettin El- Mahmûdî Ez-Zâhirî'ye ithaf etmiştir. (öl. Kahire 1496). Burciye Memlûkleri hanedânından Mısır sultanı Sultan Baybars (1468-1496) tarafından köle olarak alınmış, Sultan Çakmak tarafından azat edilmiş, sarayda önce muhafızlık, sonra kâtiplik yapmıştır. Sultanlığı döneminde devlet hazinesini güçlendirmiş, Anadolu'nun güneyinde Osmanlı Devleti'yle mücadelelere girişmiş, II. Bayezid'e karşı Cem Sultan'a arka çıkmış, ona kapılarını açmış, ancak ince siyasi manevralarla II. Bayezid'in sefer düzenlemesini engellemek adına ona hediyeler göndermiştir.

Telif tarihi, hatime bölümünden anlaşıldığına göre H.983 / M.1488'dir.² Telif tarihinin, Kayıtbay'ın hükümdar olduğu döneme rastlaması da eserin bu zata ithaf edildiğini göstermektedir.

1.1.3.2. Eserin Nüshaları ve Özellikleri

Eserin iki nüshası bulunmaktadır; Birincisi, çalışmamıza esas aldığımız İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi nüshası, diğeri ise Prof. Dr.

¹ Vezin bozuktur.

² İbrahim İbn-i Bâlî. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 12688.

Muhammet Yelten nüshası. Bu iki nüshayı karşılaştırırken, Üniversite Kütüphanesi nüshasını ‘ Ü’; Prof. Dr. Muhammet Yelten nüshasını da ‘M’ olarak adlandırdık.

1.1.3.2.1. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Nüshası

Bu nüsha, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Bölümü’nde 3290 numarayla kayıtlıdır. Nüsha; şirazeli, kenarları ve sırtı meşin olan mukavva üstüne ebru kaplı bir cilt içinde, filigranlı ve samanî renkte bir kâğıt üzerine harekeli nesih yazıyla yazılmıştır. Cilt ebadı 24x15.5 cm, yazı ebadı ise 20x9 cm’dir. Her sayfada genellikle 20-23 beyit ve her satırda bir beyit vardır. Ancak bazı sayfalarda beyit sayısı aşılmış, kenar boşluklara ve aralara ilave beyitler yazılmıştır. İlk sayfada besmele altın yaldızla yazılmış olup ilk iki sayfanın kenarları da yine altın yaldızla cedvellidir. Yazı kenarları ve başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Eserin tamamı 300 yaprak olup müellif kaydına göre 13 000 beyitten oluşmaktadır.¹ Mesnevi tarzında, *mefâilün mefâilün feûlün* kalıbıyla yazılmıştır.

Bu nüshadan, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde değişik öğretim üyeleri tarafından onar veya yirmişer yapraklık mezuniyet tezleri hazırlanmıştır. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi’ndeki restorasyon çalışmaları devam ettiğinden, nüshanın fotokopisindeki silik kısımlarını tamamlamak için bu mezuniyet tezlerinden yararlanılmıştır. Ancak, tezlerin bazılarında önemli ölçüde okuma yanlışları bulunduğunu belirtmek durumundayız.²

¹ İbrahim İbn-i Bâli. *Hikmet-Nâme*. beyit nu: 12677.

² İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü’nde bulunan ve dönemin öğretim üyeleri Necmettin Hacıeminoğlu ve Saadettin Buluç tarafından yaptırılan Mezuniyet Tezleri:

1. Bilge Beyhan (1975). *Hikmet-nâme*. (31b-48a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
2. Ayla Tercan (1975). *Hikmet-nâme*. (40b-51a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
3. Arslan Varlık (1975). *Hikmet-nâme*. (50b-59a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
4. Hacer Yamaner (1975). *Hikmet-nâme*. (69b-79a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
5. Sabahat Kiyak (1972). *Hikmet-nâme*. (79b-89 a.). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
6. Revan Çelikyol (1972). *Hikmet-nâme*. (89b-99a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
7. Nuray Tuzcu (1972). *Hikmet-nâme*. (100b-110a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
8. Yıldız Eğriboz (1972). *Hikmet-nâme*. (109b-119a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
9. Münir Korkut (1972). *Hikmet-nâme*. (120b-130a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
10. Halide Güre (1972). *Hikmet-nâme*. (130b-139a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
11. Ayşe Kataratlı (1972). *Hikmet-nâme*. (140b-149a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
12. Pervin Doğukan (1972). *Hikmet-nâme*. (139b-149a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
13. İbrahim Açar (1973). *Hikmet-nâme*. (240b-249a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

1.1.3.2.2. Prof. Dr. Muhammet Yelten Nüshası

Çalışmamıza çok önemli katkısı bulunan bu nüsha, şirazeli, kenarları ve sırtı meşin olan mukavvalı, miklaplı, sertaplı, şemseli, salbekli ve köşe bantlı bir cilt içinde, filigranlı ve samanî renkte bir kâğıt üzerine ağırlıklı olarak harekesiz nesih yazıyla yazılmıştır. Cilt ebadı 27x18 cm, yazı ebadı 19x10 cm'dir. Her sayfada 19 beyit ve her satırda bir beyit vardır. Yazı kenarları ve başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Yazmanın birkaç yerinde, Burdur iline ait H.1233 / M.1818 tarihli vakıf mührü bulunmaktadır. Nüsha, 363 yapraktan oluşmaktadır. 57b ve 140b'de müstensihe ait olmayan derkenar mevcuttur. Nüshanın bazı yaprakları tamir görmüştür. Kitabın önemli bir kısmında genişçe su lekeleri bulunmaktadır.

İki nüshada da istinsah tarihine dair kayıt mevcut değildir. Ancak çalışmamızın asıl kaynağı olan İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki nüsha kanaatimizce diğerine göre daha eskidir. Eski Anadolu Türkçesi eserlerinin birçoğu, harekeli yazıyla yazıldığı halde, Klasik Osmanlıca döneminde ağırlıklı olarak harekesiz yazı kullanıldığı bilinmektedir. Bu da ikinci nüshanın daha geç dönemde istinsah edildiği sonucunu bize vermektedir. Prof. Dr. Muhammet Yelten nüshasında, Üniversite nüshasının aksine, hiçbir ilave beyit bulunmaması ve çok daha özenli yazılması da ayrıca dikkate değerdir.

1.1.3.3. Eserin Konusu

Hikmet-nâme, tamamı 300 yapraktan oluşan oldukça hacimli bir eserdir. Eserin, üzerinde çalıştığımız 6471 beyitlik ikinci kısmında (149a-300a), ağırlıklı olarak sırasıyla, meyve ve sebzeler, ağaçlar, çiçekler, böcekler, evcil ve yabani hayvanlar, günler, aylar, mevsimler, Arap, Fars, Eski Yunan,

-
14. Mustafa Celil (1973). *Hikmet-nâme*. (289b-298a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 15. Ayfer Öğüt (1973). *Hikmet-nâme*. (200b-210a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 16. Mehmet Bulut (1972). *Hikmet-nâme*. (190b-200a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 17. Süheyla Seylan (1972). *Hikmet-nâme*. (220b-229a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 18. M. Emin Budak (1972). *Hikmet-nâme*. (170b-190a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 19. Yücel Tan (1972). *Hikmet-nâme*. (230b-239a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 20. Habibe Baysal (1972). *Hikmet-nâme*. (250b-260a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 21. Rengin Bodur (1972). *Hikmet-nâme*. (159b-169a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 22. Nesrin Kandemir (1972). *Hikmet-nâme*. (220b-229a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
 23. Suat Parmaksızoğlu (1972). *Hikmet-nâme*. (161b-179a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi. (Eserin, elimizdeki fotokopisinde okunamayan 180a, 190a, 193a, 195a, 198a, 209a, 211a, 221a, 223a, 225a, 229a, 235a, 234a numaralı varakların okunmasında bu tezlerden yararlanılmıştır.)

Süryani tarihi, Türk ve genel İslam Tarihi (peygamberler, dört büyük halife, Mervaniler, Abbasiler, Emeviler, Fatimiler Memlükler vb.), tarihin seyrini değiştiren sultanlar, devlet adamları ve tarihi olaylar, dünya ve ahiret hayatı, kıyametin merhaleleri, deccal, dabbetü'l-arz, mesih konularında geniş bilgiler verilmiş, bu bilgiler, ayetler, hadisler, hikmetli kıssalar ve sözlerle desteklenmiştir.

Eserin, Mustafa Altun'un üzerinde doktora çalışması yaptığı 6282 beyitlik birinci kısmında ise (1b-148b), yine sırasıyla, astronomi, melekler, doğadaki dört unsur, dağlar, denizler, adalar, ülkeler, şehir ve kasabalar, değerli taşlar, balıklar, nehirler, su kaynakları, insanın nitelikleri ve organları konularında bilgiler verilmiştir. İbrahim İbn-i Bâlî, kendi döneminin ve önceki dönemlerin klasik kaynaklarından alıntılarının yanısıra, gördüklerine, duyduklarına da bu hacimli eserinde yer vermiştir. Bütün bu bilgilerden, İbrahim İbn-i Bâlî'nin tarih, din, astroloji, hayvan ve bitki bilimi, tıp, coğrafya başta olmak üzere, birçok konuda bilgi sahibi olduğunu söylemek mümkündür. Sultan Kayıtbay'ın danışmanlığını yapması, hatta II. Bayezid'e elçi olarak gönderilmiş olması¹ da bu savımızı doğrular mahiyettedir.

Hikmet-nâme, muhtevası itibariyle ansiklopedik bir eser olmasının yanısıra insana, insan hayatına, ölüm ve ötesine, dünyanın vefasızlığına, devleti idare edenlerin nasıl olması gerektiğine dair yol göstermelere de geniş ölçüde yer veren dinî ve ahlakî bir nasihatnâme hüviyeti de taşımaktadır. Eserde sıkça geçen konulardan bazıları aşağıda verilmiştir:

1.1.3.3.1. Ölüm

İbrahim İbn-i Bâlî, akbabanın (kerkes, nesr) bin yıl yaşadığını belirttikten sonra "*En-naşîha*" kısmında şöyle demektedir:

- [172b] 7287. *Eger kerkesleyin biñ yıl uçasın*
Bu ölmekten gice gündüz kaçasın
7288. *Elinden kırtılamazsın yiter ol*
Muqābilden gelir saña keser yol
7289. *Niçe kerkesleri ala mı mevtüñ*
Giriftār eylemişdür dāmı mevtüñ
7290. *Eger biñ yıl kadar dünyada herkes*
Yaşasa devr-ile [Öyle ki kerkes

¹ H. 2976, 2977, 2978, 2979, 2980

7291. *Bes anuñ āhîr itmâmı ölümdür*
Îr ü ger giç ser-encâmı ölümdür
7292. *Eger az yağasa kişi eger çok*
Çün ölür ‘âkıbet sermâyesi yok
7293. *Đunu farz eylegil giç bu ölümden*
Đurursın sen-dağı dünya Đurıldan
7294. *Bu demde çün ecel iriğdi öldüñ*
Bugün ĐoĐup ölen-ile bir olduñ
7295. *Ne hoş-ıdı cihân olmasa ölmek*
Güzel yâr-ıdı cân olmasa ölmek
7296. *Cihânda çün ölüm vardur şafâ yok*
Çü cân dağı vefât ider vefâ yok

Peygamberler, halifeler ve hükümdarların ölümlerini zikrederken de yine ölüm üzerine şunları söylemektedir:

- [281b] 11945. *N'olaydı ölmemeye em olaydı*
Ecel zağmına bir merhem olaydı
11946. *Bu derde kimsene em bulmamışdur*
Bu zağma hiç em olmamışdur
11947. *Fenâdur āhîri mecmû‘-ı Đalkuñ*
İşi virânâlığdur ğarb u ĐarĐuñ
11948. *Yidi iklim ölümden mübtelâdur*
Ne yir var kim yasağından rehâdur
- [189a] 12278. *Cihâna her ki geldi miğnet-ile*
Cihândan gitdi āhîr Đasret-ile

İskender-i Zü'l-Karneyn, yedi iklime hükmetmeye başladıktan sonra bir gün, kendi halini düşünmeye başlar ve içine ölümlük melâli düşer. Erbab ve eshab-ı ilmi toplayıp bu yarasına bir merhem bulmayı diler:

- [227a] 9592. *Dilerem sizden iy erbâb-ı ‘irfân*
Bulasız bu ölüm derdine dermân
9593. *Baña bir iş idüñ kim ölmüyem ben*
Gidüp ‘âlemde fânî olmuyam ben
9594. *İrişmeye yağaya eli mevtüñ*

İlişmeye baña çengel-i mevtün

9595. *Müsellem kıala baña mülk-i dünyā*

Elümden çıkmaya bu taht-ı ‘ulyā

9596. *Cihān turduqça turam ‘aşr içinde*

Meliklük eyleyem bu dehr içinde

Ancak, ilim ehli ona âlemde her derdin, her hastanın ve her yaranın ilacı bulunduğunu; ama mevte çare olmadığını söylerler.

9597. *Didiler ehl-i ‘ilm ol [ehriyāre*

Ki mevte yok durur ‘âlemde çāre

9598. *Cemī‘i hastanuñ āhir emi var*

Şamu zaḥmuñ cihānda merhemi var

[227b]

9599. *Bulmadı bu derde kimse dermān*

Bu zaḥma olmadı dünyāda dermān

9600. *Yaradılmış şamu ölse gerekdür*

Ḥalāyık hep fenā olsa gerekdür

9601. *Yoğ idiser durur bu varlığı ḥavl*

Ki "Küllü min ‘aleyhā" fānīdur şavl

İskender, âb-ı hayâtı bulmak için yollara düşer, türlü badireler atlatır; ama sonunda eli boş döner, ölüme çare bulunmadığı gerçeğini kabullenip ölümü bekler ve ölür. Dünya ne Süleyman'a kaldı ne İskender'e; ne sana kalacak ne de bana.

1.1.3.3.2. Dil Belâsı

El-İhtirāz Fīl-Kelām kısmında, konuyla ilgili bir hadîs- i şerîf zikreder.

Hadîs-i şerîf meâlen şöyledir: "Dünyada daima selamet isteyen kişi sükûta, samta sarılsın. Bu ona yeter." Müellif, bundan sonra baş ile dili konuşurur:

[166b]

7016. *Meşelde dil ba[ı]a şormı[ı] kim iy ba[ı]*

Nicedür ḥālün söyle ḥo[ı] mı yolda[ı]

7017. *Dimi[ı] sen niçe kim sākitsen iy dil*

Benüm ḥālüm eyüdür bī-amān bil

7018. *Dimi[ı]ler bizden öñdin ya[ı]ayan ya[ı]*

Dil epsem olıcaḥ āsān olur ba[ı]

7019. *Eger az serkedeşdür yā eger bol*

- Ne kim gelse ba[la dilden gelür ol*
7020. *Sözi söylese yirinde gerekdür*
Ve illā söylemese yġrekdür
7021. *Dimi[lerdür ki söz var i[bitürür*
Velī söz var gümānsuz ba[yitürür
7022. *Maķāmına göre eyle su'ālī*
Ki vardur her maķāmuñ bir maķālī
7023. *Sözi söylemedin kılğıl tefehhüm*
Pes andan şöıra eylegil tekellüm
7024. *[u söz kim söylene atılmı[oğdur*
Anı döndermege imkān yoğdur
7025. *Ha[er kıl sözde varken ihtiyāruñ*
Ki şöıra nef' itmez ihti[āruñ
7026. *Şoñın fikr eyle andan gel kelāma*
Ve illā bil ki "Eş-şamtü selāma"
7027. *Sözi söyleme illā söylegil nuğz*
Ki terk ola i[idüp anı bir muğz
7028. *Şu söz kim söyleyebilmezsin anı*
Emānet sākın it anda lisānı
7029. *Sözi söyleyebilmeye ķāyil*
Anı söylememek çok hayrdur bil

1.1.3.3.3. Zenginlik-Fakirlik

Cihanda, anka kuşu¹, Cām-ı Cem ve Âyine-yi Kıyt-i Nemâ gibi bir nice eşyanın adı vardır ama kendisi yoktur:

- [168a] 7101. *Dimişdür hikmet içre ehl-i 'irfān*
Cihānda bir nice e[lyānuñ iy cān
- [168b] 7102. *Adı vardur velikin kendü ma'düm*
Bir 'ankā durur kim oldı ma'lüm
7103. *Cihānda şordum anı az eger çok*
Adı vardur velī görmi[ki[li yoğ
7104. *Dağı dirler ki var mā'ü'l-hayātı*

¹ H: 167b "Fī [ikrū't-ıuyür ve minhā 'ankāü'l-mağrib"

- Ki dirler anı içen görmez memâti*
7105. *Veli bir kişi görmedüm cihānda*
Anı görmii bu gün ehl-i zamānda
7106. *Birisi dağı anuñ Cām-ı Cem'dür*
Vücüdü yok durur ātı 'ademdür
7107. *Dimişler kaçtrece mey olmaya kem*
İçerse ol kadeğden yüz biñ ādem
7108. *Anı içmi ki ki şanı cihānda*
Hemān bir adı söylenür lisānda
7109. *Biri Āyine-yi Kıyt-i Nemā'dur*
'Acāyibden cihānda müntehādur
7110. *Şanı bir kimse ki görmii'dür anı*
Anuñ vechinde seyr itmi cihānı

İbn-i Bâli'ye göre;

- [168b] 7112. *Bu eñyādan dağı artuğ 'ademdür*
Öu kim adı vefā-y-ıla keremdür
7114. *Vefāyı istedüm cümle milelde*
Şu'al itdüm keremden her mağalde
7115. *Vefāt itmi vefā gördüm cihānda*
Kerem ehli görünmez bu zamānda
7116. *Vefā ehli cihānda kalmamı'dur*
Kerem issin kimesne bulmamı'dur
7117. *Araduğ uçdan uca bu cihānı*
Bu ikiden bulmaduğ niānı
7118. *Öunuñ halk içre adı kim keremdür*
Hemān 'anķā gibi 'ayn-i 'ademdür
7119. *Kime şordum-ısa ehl-i kerem ben*
Didi bunuñ simā'ında kerem ben
7120. *Kerem ehli cihānda kalmamı'dur*
Kerimi kimse hāşıl kılmamı'dur
7121. *Keremden kalsa dünyāda eşerler*
Olaydı muğterem ehl-i hünerler

Artık vefa olmadığı, kerem ve kemal ehli kalmadığı için dünya cahillere, mürüvvetsiz insanlara kalmıştır. Bunlar da dünya gibi vefasız ve iki yüzlüdürler; Yüzüne karşı bir iki gün sana yar, yoldaş olurlar, birazdan sonra ardınca taş atarlar. Bir iki dem sana övgüler yağdırırlar, yüzünü dönsen hemen seni kınarlar. Onlar için en önemli şey para puldur:

- [169a] 7132. *Elüñde var-ısa ger genc ü mālūñ*
Ƙuluñ olur öper ayaguñ elüñ
7133. *Ƙul olur Ƙapuña bir pāre nāna*
Nite kim it zebūndur istiḥvāna
7134. *Anı bulmasa bir sâ‘at Ƙapuñda*
Ƙarār itmez daḥı tırmaz tapuñda
7135. *Niçe kim yidürürsin yāruñum dir*
Ƙul u Ƙurbānuñ u ğamḥ‘āruñum dir
7136. *Yidürmeseñ döner olur hem aġyār*
Saña aġyār olan bes olur yār
7137. *Saña yüz tıtsa bu iḳbāl ü ṭālī‘*
Yürir hoş buyruġuñ altında ṭālī‘
7138. *Sa‘ādetü'l-‘iyāñ iderse idbār*
Göresin yāruñ da bes olur aġyār
7139. *Faḳīr olsañ naẓar Ƙılmaz yüzüñe*
Ne söylerseñ Ƙulaḳ tıtmaz sözüñe
7140. *Ġanī olsañ saña hem-dem çoġ olur*
Faḳīr olsañ varı daḥı yoġ olur

1.1.3.3.4. Aşk

"Ehl-i haberden rivayettir ki beşerden dört kimse, cihana bir baştan bir başa hükmetmiştir. Bunların ikisi mümin, ikisi kafirdir; Müminler Hz. Süleyman ile İskender ; kafirler ise Nemrut ile Buhtu'n-Nassar'dır.

Nebi oğlu Nebiyullah Süleyman İbn-i Davut, güzeller güzeli, ulu hatun Belkıs'ı görür ve ona aşık olur, onu kendisine mahrem kılar. Hz. Süleyman Belkıs'ı çok sever, bir dem onsuz olmazdı.

- [218b] 9178. *Görüben ol Ƙızuñ ḥüsnin Süleymān*

Muḥabbet kıldı añā ‘arz itdi imān

9179. *Müselmān itdi anı kıldı maḥrem*

Severdi ansuz olımazdı bir dem

FĪ MÜRĀVEDETİ'L-ĀİKİ' L- MA‘ŪḲUHU

9180. *Muḥibbe ola mı bundan ḳatı rŭz*

Ki maḥbŭbından ola bir nefes dŭr

9181. *Cŭdālĳ cisme cānāndan cefādur*

Gŭlinden bŭlbŭl ayrulĳ belādur

9182. *Gŭzinden vire mi kimsene nŭrı*

Sŭre mi kiųi gŭnlinden sŭrŭrı

9183. *Nice vire ųunı kim muḥteųemdŭr*

Çŭ cānından ‘aziz ũ muḥteremdŭr

9184. *Hŭmā-yı devletinŭñ sāyesidŭr*

Bu fānī ‘űmrinŭñ ser-māyesidŭr

[218a] 9185. *Dil-ārām-ı ḥabīb-i dil-beridŭr*

Cihān içre ciger-gŭų-veridŭr

9186. *Bu cismi n’ider ol çŭn cānı oldur*

Dil ũ cān iline sul᳚ānı oldur

9187. *Kiųi maḥbŭbını gŭzden kŭniler*

Dilinde adını sűzden kŭniler

9188. *Kŭniler yŭzini cŭmle na᳚ardan*

Ayaĳı tozını nŭr-ı baųardan

9189. *Kŭniler gűlgesin ḳaddinden anuñ*

Mu᳚arrā zŭlfini ḥaddinden anuñ

9190. *Da᳚ı gŭl-gŭnını terden kŭniler*

Gŭmŭų boynını gubardan kŭniler

9191. *Mu‘anber zŭlfini bŭdan kŭniler*

Elinde ųāneyi bŭdan kŭniler

9192. *Kŭniler lŭ’lŭ diųini lebinden*

Giryābın ųa᳚ınur ğabğabından

9193. *Yirinŭr ųa᳚ını bād-ı ųabādan*

‘Abīr-ef᳚ān demini bu havādan

9194. *Ḥasedler ince bilini kemerden*

Küniler kulağın halka-yı zerden

9195. *Cemālinden hased ider niķābın*

Küniler keġf-i ġātından ħisābın

Süleyman Peygamber onun aşkına giriftar olmuştu, gece gündüz şavkına yanardı.¹ Her ne kadar Belkıs müslüman olduğunu söylediye de esasında kafir idi. Bu yüzden atasının yasını tutup gece gündüz ah ederek ağlardı. Günden güne benzi soldu, inceldi, süzüldü ve hastalandı. Bir gün Hz. Süleyman ona derdini, sıkıntısını sorar, o da babasının acısından bu hale geldiğini, babasının heykelini yaptırmasını, böylece;

9213. *Anı görüp gide kaygum olam ġād*

Yapıla gönlüm evi ola bünyād

Hz. Süleyman hemen emreder ve heykeli yaparlar, çünkü;

9215. *Budur ‘āġıqlara tavr ü tarīkat*

Muĥabbet ehline hem resm-i ‘adet

9216. *Ki maĥkūm olalar ĥükmine yāruñ*

Muĥi‘ olalar emrine nigāruñ

1.1.3.3.5. Allah Korkusu ve Allah'ın Merhameti

Eserin "*Fī'l-Va'd Ve'l-Va'īd*" alt başlığında müellif, hata ve günahlardan sakınmanın yolunun Allah korkusu olduğunu söyler; "Biz beşeriz ve işimiz daima hatadır. İster evliya ister ister asfiya olsun, bu dünyada bî-günah kimse bulunmaz, ama bizde hıyanet çok olmasına karşın Allah'ın rahmeti nihayetsizdir ve suçumuzu bağışlar. Onun rahmeti gazabından çoktur:

[219b] 9250. *Gerekdür ĥul olan ĥorķa Ĥudā'dan*

Dem-ā-dem ictināb ide ĥaĥādan

9251. *Na-gāhān mürtekib olsa ĥaĥāya*

Gümānsuz kim sezā olur cezāya

9252. *Günāh itme emānet miĥnet durur ol*

İder naĥmet yirine muntazır ol

9253. *Ümīdüm var Ĥudā'ya ‘Ālimül'-Ġayb*

¹ H: 9196

- Bağıllar suçumuz ol Sâtirü'l-‘Ayb*
9254. *Niçün kim i[[ümüz dāyim ha[ādur*
Hudā'muz kılduğı ‘afv [ü] ‘a[ādur
9255. *Egerçi çok durur bizde hıyānet*
Hudā'nuñ ra[metine yok nihāyet
9256. *Egerçi evliyādur a[fiyādur*
Be[[erden kim ola kim bī-hatādur
9257. *Mükellef ādemīden h[ār ü mekrūm*
Bulınmaz ma‘şiyetden kimse ma‘şūm
9258. *Nebī olsa meger yā mürsel-i Ha[*
Ki olardan ma‘şiyet gelmeye mu[la[
9259. *Yüzümüz [arasına baksa Ra[hmān*
Yimege bulmayaydu[lo[ma-yı nān
9260. *Gene bizden velikin ‘afv Rabb'dan*
Sabıkdur ra[meti anuñ ğazabdan

İbn-i Bālî, Nemrud'un ateşe attığını sandığı Hz. İbrahim'in gül bahçesine düşüşünü Allah'ın rahmetinin büyüklüğüne delil olarak gösterir:

9936. *Hudā bir kula kim ra[met ide hem*
Ya[ımaz bir kulin yidi cehennem

Derin ve çok yönlü bir kültüre sahip olduğu, yazdığı eserin muhtevasından kolayca anlaşılın İbrahim İbn-i Bālî'nin sözünü ettiği yedi cehennem şunlardır:

1. Cehennem: Azabı en hafif olan, en üst tabakadır. Sünnî âlimlere göre günahkar müminlerin azap yeri olacak, bunların azabı sona erdikten sonra ise boş kalacaktır.

2. Cahîm: "kat kat yanan, alevi ve ısı derecesi yüksek ateş" anlamında olup yirmi altı ayette ve bazı hadislerde geçer.

3. Hâviye: "Yukarıdan aşağıya düşmek" anlamındaki *hüviy* kökünden isim olan hâviye, "uçurum, derin çukur" manasına gelir. Kur'an'da sadece bir yerde zikredilmiş ve aynı yerde "harreti yüksek ateş" diye de tefsir edilmiştir. (el-Kâria 101/9-11)

4. Hutame: "Kırmak, ufalayıp tahrip etmek" anlamındaki *hatm* kökünden mübalağa ifade eden bir sıfat olup Kur'an'da yer aldığı bir tek

sûrede, "Allah'ın yüreklere kadar tırmanan tutuşturulmuş ateşi" diye açıklanmıştır. (el - Hüzeme 104/4-7)

5. Lezâ: Hâlis ateş anlamına gelen kelime Kur'an'da bir yerde geçmekte ve "bedenin uç organlarını söküp koparan" diye nitelendirilmektedir.(el-Meâric70/15-16)

6. Saîr: "Tutuşturmak, alevlendirmek" anlamındaki *sa'r* kökünden sıfat olup Kur'an'da biri fiil şeklinde olmak üzere on yedi âyette yer alır.

7. Sakar: "Şiddetli bir ısı ile yakıp kavurmak" anlamındaki *sakr* kökünden isimdir. Dört âyette cehennem kelimesi yerine kullanılmış, bunlardan Müddessir sûresinde (74/28-29), "yaktığı şeyi tüketircesine tahrip etmekle birlikte sönmeyip yakmaya devam eden ve insanın derisini kavuran" şeklinde nitelendirilmiştir.¹

1.1.3.3.6. Dünyanın Fâniliği

Hz. Süleyman'ın vefatını anlattığı kısa mersiyesinde onun bu cihanı beğenmediğini, cihan-ı câvidanı istediğini, bu dârü'l-fenâya kafasını döndürdüğünü, yüzünü dârü'l-bekaya tuttuğunu anlattıktan sonra "El-Mev'izat Fî Fenâyi'd-Dünyâ Ve Mâ-Fihâ" da insanlara, dünyanın kimseye kalmadığından, yerin nice başları toprağa koyduğundan, âlemin tatlılığından ama ölümün onu acılaştırdığından, Süleyman, İskender, Rüstem, Kisra, Erdeşir, Keykubad ve daha nicelerini yok ettiğinden bahseder, meselde dünyanın bir pîre-zen, işinin ise cevr ü cefa mekr ü fiten olduğunu ve bu acûza aman gönül vermemelerini öğütler:

[222a] 9374. *Nedür dünyâ meselde pîre-zendür*
İlîi cevr ü cefâ mekr ü fitendür
9375. *Nazar kıll rikâat-ıla her rumûza*
Emânet virme gönül bu 'acûza

Bu dünyanın cefası, sefasına değmez. Âleme bey, sultan bile olsan fayda etmez çünkü sonunda toprak olacaksın:

[278a] 11774. *Bu dünyâ begliginün yok beğâsı*

¹ Bekir Topaloğlu (1993). "Cehennem (Kelâm)". *İslam Ansiklopedisi*. C. 7. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 227

- Cefâsın degmeye anuñ şafâsı*
11775. *Ṭotalum ‘âleme sultân olasin*
Ne aşşı ‘âkıbet nâlan olasin
11776. *Ṭotalum kim sentüñ ola bu emlâk*
Ne işşı çün olursın şoñ uci hâk

1.1.3.3.7. Sultanlık Hasletleri

İbrahim İbn-i Bâlî, *Fî-Naşihâti'l-Mülük ve's-Selâtin*'de bir sultanda dört hasletin bulunması gerektiğini belirtir. Bu hasletler; nasâhat, rıfk, kanaât ve sıdk'tır:

- [253b] 10718. *Ala iy [Ehriyâr-ı mülk-i devlet*
Gerekdür sende ola dört haşlet
10719. *Naşâhatdür biri ikincisi rıfk*
Ḳanâ‘atdür üçü dördüncüsü sıdk

"Eğer nefesine şer gelmesini istemiyorsan başkalarına zarar verme, devletin refikın olmasını dilerse bütün halka yumuşak davran, büyüğe ve küçüğe karşı yolun rıfk olsun, padişah olana hoş dil olmak yaraşır, bahtına karışıklık, asilik gelmemesi için doğruluğu kendine iş eyle, atalar 'eğri otur, doğru söyle demişler'. Bu söze kulak ver, özün sözün bir olsun, tamâ‘ olan kişide kanaat olmaz, kanaat olmazsa adalet olmaz. Adil olanın askeri çok, mülkü âbâd olur. Kendisi gitse bile ismi daima adl ile anılır. Zayıfa zulm edip zoru gösterme, (unutma ki) senden bile bir büyük bulunur, her Firavn'a bir Musa bulunur. Mazlumun sabah vaktindeki bir ahı, yüz bin padişahın tahtını yakar. Gammazı, zalimi kapından kov, seni zulme tergîb edenler aslında sana cehennem ateşini hasıl kılarlar. Zafer istersen al eline keskin kılıcı, düşmanı ancak böyle defedebilirsin, çünkü din ile dünyanın nizamı kılıçladır. Ülkeler fethetmek istersen hazineler alıp altın, gümüş ver, çünkü altın, gümüş ile düşman kahredilir. Allah'ın sana ihsan ettiği gibi sen de halkına ihsan eyle, Allah'ın arttırdığı nesne azalmaz. Bu yüzden Onun nimetini ye, yedir. Hz. Muhammed (s.a.v) buyurur ki; " Nimet bir ceylana benzer. Onu hamd tuzağı ile sayd eyle, cibâl-ı şükr ile tut kayd eyle.", çünkü nimet şükr ile ziyadeleşir.

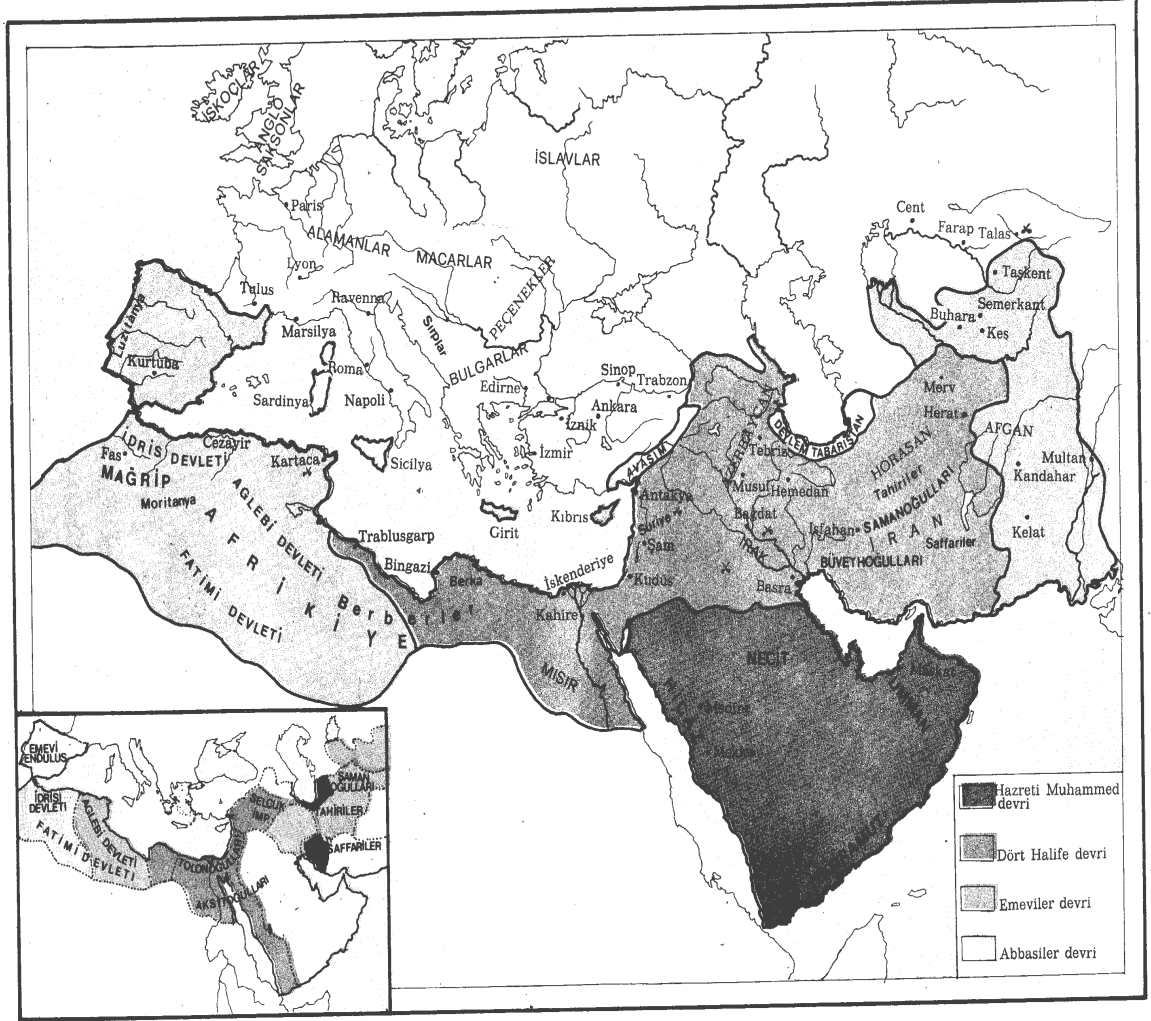
Dünyada ve ukbada selamet dilersen aman kendini gazaptan uzak tut. Gazap, kibir ve güçten gelir, ona şeytan sebep olur.

Devletine zarar gelmesini istemiyorsan dağ gibi ağır ol, hafif düşünceli olma. Sabırlı ve kararlı olmazsan mutlu olamazsın. Padişah, arif ve akıllı olmalı, her işin vaktini bilmeli, içki içmemeli, kibirli ve kindar olmamalı."

1.1.3.3.8. İslamiyet'in Doğuşu ve Yayılışı

Hikmet-nâme'nin, üzerinde çalıştığımız kısmın önemli bir bölümünde, Hz. Muhammed'den, dört halifeden, onlardan sonra gelen halifelerden, sultanlardan, onların mücadelelerinden, fetihlerinden, İslam Tarihi'nin büyük vakalarından ve savaşlarından bahsedilmektedir. Bu bölümde en çok dikkati çeken şey, halifelerin ve hükümdarların düşmanlarıyla olduğu kadar birbirleriyle de büyük mücadeleler vermeleridir. Hz. Muhammed, dört halife, Emeviler ve Abbasiler devirlerini gösteren harita aşağıdadır:

İSLAMİYET'İN DOĞUŞU ve YAYILIŞI

Harita 1. İslamiyetin Doğuşu ve Yayılışı¹

¹ Komisyon (1985). *Tarih Atlası*. İstanbul: Y. Büyük Dağıtım Yay. 26.

KAYNAKÇA

- Ağar, İbrahim (1973). *Hikmet-nâme*. (240b-249a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Baysal, Habibe (1972). *Hikmet-nâme*. (250b-260a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Beyhan, Bilge (1975). *Hikmet-nâme*. (31b-48a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Bodur, Rengin (1972). *Hikmet-nâme*. (159b-169a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Budak, M. Emin (1972). *Hikmet-nâme*.(170b-190a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Bulut, Mehmet (1972). *Hikmet-nâme*. (190b-200a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Celil, Mustafa (1973). *Hikmet-nâme*. (289b-298a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Çelikyol, Revan (1972). *Hikmet-nâme*. (89b-99a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Devellioğlu, Ferit (1988). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Doğukan, Pervin (1972). *Hikmet-nâme*. (139b-149a).Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Eğriboz, Yıldız (1972). *Hikmet-nâme*. (109b-119a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Güre, Halide (1972). *Hikmet-nâme*. (130b-139a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Kandemir, Nestrin (1972).*Hikmet-nâme*.(220b-229a).Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Kataratlı, Ayşe (1972). *Hikmet-nâme*. (140b-149a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

- Kıyak, Sabahat (1972). *Hikmet-nâme*. (79b-89 a.). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Komisyon (1985). Tarih Atlası. İstanbul: Y. Büyük Dağıtım Yay.
- Korkut, Münir (1972). *Hikmet-nâme*. (120b-130a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Köprülü, Fuad (1933). "Anadolu'da Türk Dil ve Edebiyatının Tekâmülüne Umumî Bir Bakış". *Yeni Türk Mecmuası*. I (4): 275-292.
- Öğüt, Ayfer (1973). *Hikmet-nâme*. (200b-210a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Özdeğer, Hüseyin (1988). *Onaltıncı Asırda Ayıntab Livası*. C. 1. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Türk İktisat ve İçtimaiyat Tarihi Araştırmaları Merkezi Yay.
- Parmaksızoğlu, Suat (1972). *Hikmet-nâme*. (161b-179a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi
- Redhouse, James (1987). *A Turkish and English Lexicon*. Beirut: Libraire du Liban Press.
- Seylan, Süheyla (1972). *Hikmet-nâme*. (220b-229a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Tan, Yücel (1972). *Hikmet-nâme*. (230b-239a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Tercan, Ayla (1975). *Hikmet-nâme*. (40b-51a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Topaloğlu, Bekir (1993). "Cehennem (Kelâm)". *İslam Ansiklopedisi*. C. 7. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 227-233.
- Tuzcu, Nuray (1972). *Hikmet-nâme*. (100b-110a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Varlık, Arslan (1975). *Hikmet-nâme*. (50b-59a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Yamaner, Hacer (1975). *Hikmet-nâme*. (69b-79a). Mezuniyet Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

HİKMET-NÂME

Me fâ i lün Me fâ i lün fe û lün

6304. Ekilen tohm bitmez didi fellâh
Biterse dahı olmaz hiç ıslâh

FÎ FELÂHATÎ'L-GARRÂS

6305. Dilese bir mahal merd ola felâh
Ki böyle gars-içün olur mı ıslâh
6306. Bir arşun hafr ider ol mekânı
Ala hâkinden anuñ gör beyânı
6307. Karışdura su-y-ıla ol türâbı
Zücâc içinde râyık ide anı
6308. Kıla ol balçug üstinden anı nûş
Eyü yirdür olursa ta'm anuñ hûş
6309. Dahı şol kimse ki ide nisb-ı eşcâr
Gice gündüz hisâb eyleye her bâr
6310. Belürmeden mü'ennes nev-bahâra
Berâber olmadan leyl ü nehâra
6311. Kamer şol dem kim ola zâyidü'n-nûr
Dike ol vakt şitli ki ola meşkûr

FÎ ZİKRÎ'L-EŞCÂR VE MİN HÂ ŞECERETÎ'L- 'ACÛZ

6312. Felâhat ehl[i] dimişdür haberde
Meger koz agacı sımf-ı şecerde

6313. Muzahhimdür ‘azîm aslı fûrû‘ı
Havâya münteşir olur cüdû‘ı
6314. Yirin sevmese dir ehl-i felâhat
Yaşar biş yüz yıl oranı tamâmet
6315. Dirler anuñ gölgesi-çün etıbbâ
Getürür oturan kimseye hummâ

EN-NÜKTE

6316. Haberdür mâ-tekaddemden bir âdem
Meger bir cevz agacın görmiş a‘zam
6317. Dimiş bu ‘azam u ‘ulviyye ‘acebdür
Yimişi küççük olur ne sebebdür
6318. Ya niçün harbüzüñ agacı asgar
Nedendür kim yimişi olur ekber
6319. Hutûr idince anuñ göñline bu söz
Budagından agacuñ düşdi bir koz
6320. Tokundı ol kişinüñ terkine
Didi kendüzine ol kimse gine
6321. Eger harbüz gibi olsaydı bu cevz
Olaydı zahm-ıla anuñ pâre bu magz
6322. Hakikat bu durur iy ehl-i dâniş
Hudâ kim işlemiş sun‘-ıla bir iş
6323. Savâb itmiş ne kim itmiş hatâ yok
Çün anuñ emrine çün ü çerâ yok
6324. Her işi yirlü yirinde kılur ol
Neyi neye gereğini bilür ol
6325. Ne iş kim işledi Fa‘‘âl-ı Mutlak
Kim ola tuta anuñ kal‘ına tâk

6326. Bu hilkat kim kılupdur Hak Ta‘âlâ
Yirindedür yirinde yokdur illâ
6327. Anı zikr-ile görüp hilkatini
Yaradan bilür anuñ hikmetini

FÎ ZİKR-İ ŞECER-İ CEVZİ'L-HİNDÎ

6328. Bir ağaç var meger Hindûstân'da
Kim adı cevz-i Hindî'dür lisânda
6329. Mu‘azzam ağaç olur gâyet a‘lâ
Budagı sâbit u yapragı bihnâ
6330. Biter bu meyve şâhında anuñ hem
Sanasın hey'et-ile re's-i âdem
6331. Hünûd'üñ başına mânend başı
Var alnında beşer tek iki kaşı
6332. İki gözi var görelden merdüm
Bakar gibi gelür şöyle ki merdüm
6333. Bıyugı burnı var agzı kulagı
Sakâlî saçı vu yüzi yañagı
6334. Meger kim kellesi içinde magzı
Ne vardur ol agacuñ kalbi cevzi

FÎ ZİKR-İ ŞECERİ'L-MİŞMİŞİ'L-HİKÂYE

6335. Var-ımuş bir peyamber sâhib-âyet
Kılurmuş kendü kavmın dîne da‘vet
6336. Velî kavma aña tâbi‘ degülmiş
Kamu ‘âsî imiş tâli‘ degülmiş
6337. Dimişler Hak Nebî'süñ göster i‘câz
Görelüm olalum senüñle dem-sâz

6338. Yaturmuş bir kuru ağaç felâda
Dimişler ol ağac-içün orada
6339. Du‘â kıl kim bite şâhında izhâr
Dahı yaprak vire vu tuta emsâl
6340. Diledi ol Nebî hem virdi Hallâk
Yeşerdi ol şecer çıkardı evrâk
6341. Çiçek virdi deminde bitdi yimiş
Ne durur o yimiş ya‘ni bu mişmiş

EL-LATÎFE

6342. Hikâyetdür ki bir fellâh idüp iş
Kılur bir mahalde gars-ı mişmiş
6343. İki kimse gelür ol yire iy yâr
Tabîb imiş biri vü biri ‘attâr
6344. Sorarlar ne dikersin didi ol hem
Bir ağaç dikerem sizüñle bâhem
6345. Didiler ne durur bu söze ma‘nî
Nice sentüñ bizüm olur bu ya‘nî
6346. Didi ben dikerem bite felâda
Satam yimişini görem ifâde
6347. Yiyüben halk anı ola bîmâr
Tabîbe geliben isteye tîmâr
6348. Tabîbe viricek ücret o sayru
Sala ‘attâra satun ala dâru
6349. Ala ‘attâr dahı niçe dirhem
Olavuz menfa‘at görmekde bâhem

FÎ ŞECERİ'T-TUFFÂH

6350. Etıbbâdan işidilmiş bu âyîn
Ki dirler nafi‘ olur sîb-i şîrîn
6351. Şu kim batnında anuñ tuffâh ola
‘Acabdur ol kişi sayru ola öle
6352. Yürek za‘fin giderür ekl-i tuffâh
Sahîh olur bunuñ ekl-ile eşbâh
6353. Tabîb eydür eger hâm olsa elma
Katı nâfi‘dür anı yise sıtma
6354. Husûsa kimseyi les‘ itse ‘akreb
Yisün anı mücerrebdür mücerreb

FÎ ZİKR-İ ŞECER-İ KÜMESRA

6355. Ehassı emrûduñ bil beyânı
İki dürlü olur dir bûstânı
6356. Biri Sînî durur biri gülâbî
Anuñ savuk bunuñ germîdür âbı
6357. Dimişlerdür agacı emruduñ
Ehassı sâbitidür cümle ‘ûduñ
6358. Şitilinden olıcak asl-ı ‘uduñ
Dimişler hûb olmaz emrûdunuñ
6359. Etıbbâ didiler zehri cimâ‘ı
Kişiye arturur var intifâ‘ı
6360. Keser safrâyı bu meyve beşerden
Giderür teşneligi hem cigerden

FÎ ŞECER-İ SEFERCEL

6361. Filâhat ehl[i] dir eşcar âbı

- Sever şol yiri kim gitmeye âbı
6362. Sefercel çiçegin dir ehl-i hikmet
Dimâg-ıla virür yürege kuvvet
6363. Meger kim Hazret-i Şâh-ı Nübüvve
Eline aluban bir dâne ayva
6364. Mübârek kabzâsında iki sıdı
Yarusın Ca‘fer'e viridi vü didi
6365. Yi kim ayva yimeklik iy merd-i dîn
“Yusaffi'l-levne ve'n-nesle yuhassin”
6366. Dimişler âb-ı arz-ı Nişâbûr
Begâyet hûb olur ‘âlemde meşhûr
6367. İkinci dir bir evde olsa ayva
Olur fâsid kosalar anda meyve

FÎ ZİKR-İ ŞECERİ'R-RÜMMÂN

6368. Dimişler nâr agacın bûstân issi
Şu yirlerde biter kim ola issi
6369. Eger anuñ katında dikseler âs
Enârı vâfir ola didi garrâs
6370. Eger anuñ katında dikseler bân
Ola ol agacuñ nârı firâvân
6371. Emîrû'l-Mü'minîn ol Şîr-i Yezdân
Dimişdür her kim itse ekl-i rümmân
6372. Gerek şahm-ıla ekl ide tamâmet
Kim ola mi‘deye andan dibâgat
6373. Rivâyetdür zevi'l-‘irfân içinde
Meger bir dâne var rümmân içinde
6374. Enâr-ı bâg-ı cennetdür o dâne

Velî ol dâneye yokdur nişâne

FÎ ZİKR-İ ŞECERİ'T-TÎN

6375. Fevâkihden ikisine Hudâvend
Meger Kur'an içinde kıldı sevgend
6376. Disem cennetden inmiş bir semer var
Hakikat tîndür ol didi Muhtâr
6377. Didi tVe't-tîni ve'z-zeytûnit ya'nî
Olaruñ kadrine bu oldı ma'nî
6378. Yiñüz incîri kim bu ekl-i incir
Komaz nikrîs kılur kat'-ı bevâsir
6379. Müşâbihdür iki vech-ile incîr
Behiştüñ meyvesine ekle bir bir
6380. Biri bu kim içinde yok nüvesi
İkinci lokma deñlüdür kıyası

FÎ ZİKR-İ ŞECERİ'Z-ZEYTÛN

6381. Meger zeytûn ağacın Hak tebârek
Mübârek hilkat itmişdür mübârek
6382. Gelüp peygambere Cibrîl Hazret
Getürmiş bu dırahtı ya'nî ni'met
6383. Dimiş dik bunu iy Envâr-ı Lâmi'
Ki bundan hasıl olur çok menâfi'
6384. Ki bunuñ zeyti her derde devâdur
Ölümden özge âlâma şifâdur
6385. Bu zeytûn ağacı eşcâr içinde
'Azîz oldugı-çün aktâr içinde
6386. Kelâmında didi Yezdân-ı Bî-çün

- Ne şarkîdür ne garbîdür bu zeytûn
6387. Nazar kıl nass Kur'ân-ı Mübîn'e
Kasem kıldı aña eyle ki tîne

FÎ ZİKR-İ ŞECERİ'L-KERM

6388. 'Acâyibden durur gâyet 'acebdür
Şol agaç kim adı kerm-i 'inebdür
6389. Kiçidür lîk gâyet mu'teberdür
Kamu eşcârdan nâfi' şecerdür
6390. Dimişler ferbih ider cism-i engûr
Hem ider nutfe-i sulb içre mevfûr
6391. Dikenini anuñ kesh idicek hem
Akan suyn eger ahz itse âdem
6392. İçerse müdmin-i hamra nihânı
Kesile süciden içmeye anı
6393. Yigit tâ kökden olsa şitil aslı
Didiler tiz irişür meyve şitli
6394. 'Acab budur ne agaç kim ola kat'
Dahı olmaz ol agaçdan gâlibâ nef'
6395. Bunı kesh idicek artar fûrû'ı
Dahı artuk yimiş virür cüdû'ı

EL-HİKÂYET

6396. Hikâyetdür halâyık içre meşhûr
Kim evvel yog-ımuş halk içre engûr
6397. Nedür bilmezler imiş halk anı
İşit imdi vücûdına beyânı
6398. Ki bir kimse mülûk-i 'asr içinde

- Meger bir gün yaturken kasr içinde
6399. Görür sakfında anuñ bir murg perrân
Kılur pervâz ider cevlân efgân
6400. Didi bu kuşa olmasa mahâfet
Figân itmezdi bu resme gâyet
6401. Meded ister meger bizden bu tâyir
Nazar kılur biraz dem şâh hâzır
6402. Görür bir mâr kasd itmiş ‘alâdan
Kim ala ol kuşuñ farhın yuvâdan
6403. Halâs itmege ef’iden ferâhın
İşitdürir-imiş şâha surâhın
6404. Alur şâh eline tîr ü kemânı
Gözedür kasr sakfında yılânı
6405. Atar bir ok-ıla ol mâr bu mîr
Tokınur terkine çûbe-i tîr
6406. Helâk ider hemân-dem ol yılânı
Halâs ider elinden âşiyânı
6407. Giçer[ken] bu hâl üzre devr gâlib
Olur ol kuş dahı çok vakt gâib
6408. Meger bir gün yine kasrında ol hân
Oturup sohbet iderken na-gehân
6409. Gelür ol murg ider kasr içre âvâz
Kılur şeh meclisi üstinde pervâz
6410. Getürüp meclisinde niçe dâne
Bırakdı şâh öñünde bak beyâne
6411. Ki ya’nî şâh hayr itmişdi tayra
Bu dahı hem ‘avâz kılup o hayra
6412. Getürdi şâha bırakdı gör anı

- Muhibbinden habîbe armaganı
6413. ‘Acabladı görüp şâh ol büzûrî
Buyurdı ekdiler itdi zuhûrî
6414. Çü buldı gün-be-gün neşv ü nemâ ol
Şecer oldı tutup berg ü nevâ ol
6415. Meger bir gün na-gâhân anı bir har
Gelür yir koymaz anda berg ü ne bar
6416. Arındı çünki gitdi köhne talı
Yiñi eşkin çıkup virdi nihâlî
6417. ‘Atıkından cedîdi hûb oldı
Yimişi yaprağı mahbûb oldı
6418. Bu ilhâm oldı mahlûka ile'l-ân
Ki her yıl kesh ider bu kerm[i] insân
6419. Cihânda çün ki kerm oldı o dâne
Yayıldı nasb-ı eşcârı cihâne

FÎ ŞECERİ'N-NAHL

6420. Yaratmış nahl agacın Hak tebârek
Kamu eşcâr içinde key mübârek
6421. Mübârek olduğu-çün Hâlikü'l-'arş
Kılupdur ehl-i İslâm'a anı bahş
6422. Biter İslâm olan büldân içinde
Az olur nahl küfristân içinde
6423. Rivâyetdür kim anı Bârî Yezdân
Yaratmış Âdem'ün tıynından iy cân
6424. Ki niçe vech ile bi'l-'urûf ve'l-'akl
Müşâbihdür hemân insâna bu nahl
6425. Biri bu kim dimişdür ehl-i ma'kûl

- Beşer tek mustakîmü'l-kâmedür ol
6426. İkinci bu durur añla bu remzi
Beşer gibi olur başında magzı
6427. Üçüncü başını kesseñ anuñ hem
Dahı bitmez olur şöyle ki âdem
6428. Budur dördüncü kim kat' olsa fûrû'ı
Kurımaz ezdüğü insân vaz'ı
6429. Bişinci bu ki dimiş durur nahl-dâr
Dışisi irkegi olur cânvâr-vâr
6430. Dışisi şol durur kim vire hurmâ
Nerinüñ dirler olmaz bârı aslâ
6431. Budur hem nasb-ı nahl itmekde 'âde
Nerine nahluñ akreb olsa mâde
6432. Yahûz irkek dırahtuñ tal'[1] her dem
Tokınsa mâdesinüñ tal'ına hem
6433. Ya yilden yaña olsa irkek anuñ
Çog ola hamli emr-ile Huzâ'nuñ

EL-HİKÂYET-İ ASMA'İ

6434. Hikâyet eylemiş Şeyh Asmâ'î hem
Meger arz-ı Yemen'den bir âdem
6435. Var-ıymış bir nice eşcâr-ı nahli
Tutarmış yıl yıl gâyetde hamli
6436. Niçe yıl giçmiş üstine zamâne
Ki olmamış anuñ tal'ında dâne
6437. Getürmüş ol kimesne bir nahl-dâr
Ki olmuş nahl hâlinden haber-dâr
6438. Gezer ol kimse nahlistân içinde

- Kılur hem sag hem sol seyrân içinde
6439. Civârından meger ol bûstânuñ
Var-ıymış bir müzekker nahli anuñ
6440. Pes imdi bu kişi zehrinden anuñ
Alup nahlına saçmış bûstânuñ
6441. "Bi-izni'llâh" nahlistân ol sâl
Biter her ağaçda temr-i ahmâl
6442. 'Acablama bu hâl üzre nebâtı
Ki vardur bu nebâtuñ da hayâtı
6443. Diridür kim olur neşv ü nemâsı
Hemîşe su durur anuñ gıdâsı
6444. Okıgıl bu söze mısâk-ı hüccet
Minel-mâ'i külli şey'i hayy dan âyet
6445. Dahı teblîg ider ba'zı hakîmân
Ki vardur dir nebâta derk-i 'irfân
6446. Niçün kim gezdürür şâhın havâda
Nitekim bahtını tahtü's-serâda
6447. Şu yirüñ kim ola âb-ı revânı
'Urûkın aña su durur revânı

TETİMME-Yİ VASFU'N-NAHL

6448. Meger kim her nahl ağaç-ıla 'ar'ar
Arasında 'adâvet var dimişler
6449. Ki bitse serv nahlistân içinde
Dahı bitmez anuñ nahlân içinde
6450. Tabîb eydür fevâkih içre ecma'
Meger bir fâkihe yok bundan enfa'
6451. İlerü pâdişâhlara hakîkat

- Var-ıdı bir ‘acab âyîn ü ‘âdet
6452. İrişicek rutab-ı eyyâm aslâ
Komazlardı simât içinde halvâ
6453. Ki ya‘nî bu rutab oldukda hâzır
Yaraşmaz özge şîrîn evvel âhir
6454. Gül açılıp öticek ‘andelîbi
Kokulamazlar-ıdı özge tîbi
6455. Niçün kim gül katında özge ‘itra
Ne kıymet olsa yahûz giçe kadra

FÎ ZİKR-İ ŞECERİ'T-TURUNC

6456. Turunc agacınıñ dibine insân
Kabak berg-i gülün döşese yeksân
6457. Turuncı çoğ ola dökilmeye hîç
Aña nesne mazarrat kılmaya hîç
6458. Kosa kışrın kumâşı kesmeye süs
Fesâdından havâmmuñ ola mahrûs
EL-FÂ'İDE
6459. Selâtinden biri dirler kadîmi
Ki tutup habs kılmış bir hakîmi
6460. Buyurmuş günde aña bir pâre nânı
İdâmına muhayyer kılmış anı
6461. Ki ya‘nî et‘imeden ne ta‘âmı
Dilerse kıla bu nâna idâmı
6462. Dahı andan özge itmeye idâm ol
Gice gündüz kıla anı ta‘âm ol
6463. Turuncı ihtiyâr itmiş o nâna
Dönüp böyle cevâb itmiş sorana

6464. Turuncı eylegil sen saña mat'ûm
Ki şahmı meyvedür hem postı meşmûm
6465. Hamâzî dir idâm ü hubb-ı revgan
Te'âl-Allâh zihî hallâk-ı ahsen

FÎ NAZÎRE

6466. İşidilmiş hikâyetdür ki bir merd
Gulâmına virür bir dirhem-i ferd
6467. Kim anuñ-çün satun ala matâ'im
Özine yimek ü nukl atına yim
6468. Varup ol dirheme bir karpuz aldı
Getürüp anı mevlâsına geldi
6469. Didi şahmı yimek yim it kuşûrın
Ta'âm üstine nukl eyle bazûrın

FÎ NAZÎRE-İ ZİKR-İ ŞECERİ'S-SERV

6470. Dirahtân içre bu servüñ misâli
Şecer yok k'ola böyle i'tidâli
6471. Refi'ü'z-zât olur hem 'âlî-peyker
Kavîmü'k-kadd olur mahbûb ü manzar
6472. Çemende yaraşur serv-i revâna
Vücudı zeyn virür gül-sitâna
6473. Bu hüsn [ü] kâmet-ile âşikâra
Anı teşbîh iderler kadd-ı yâra
6474. Rivâyetdür ki bir serv-i revâne
Delîm yıllar yaşar kalur revâne
6475. Niçe müddet gelür çün kim biter ol
Niçe yıllar giçer andan yiter ol

EN-NÜKTE

6476. Var-ıymış bir gülistân içre sâbit
Kadîm eyyâmda bir serv-i sâbit
6477. Usûli muzmahil ka‘r-ı serâya
Fürû‘ı muttasıl cevvi-i havâyâ
6478. Nice devr itmiş ki ol serv-i ‘âli
Bitüp ol yirde neşv olmuş nihâli
6479. Gelür bir devrde sâhib-i besâtîn
Eger anuñ dibinde tohm-ı yaktîn
6480. Biter biraz zamân içre nevâsı
Hem artar gün-be-gün neşv ü nemâsı
6481. Terakkî bulup âhir intişâsı
Olur serv-ile hem-ser irtikâsı
6482. Ki ya‘nî tolaşup kaddine servüñ
İrişmiş gün-be-gün haddine servüñ
6483. İricek bu kemâl ‘ulüvve yaktîn
Lisân-ı hâl-ıla dir serve yaktîn
6484. Senüñ bu kırk yıllık intişâña
Zamân-ı devr-ile neşv ü nemâña
6485. İrişdüm kırk günde ol kemâle
Nedür hikmet cevâb eyle su‘âle
6486. Didi yaktîne bes ol serv-i âzâd
Bu tîz irişdüğüne olmagıl şâd
6487. Şu kimse kim seri‘ irer kemâle
Hem anuñ gibi tîz irer zevâle
6488. Cihânda vakti var her nesne biter
Velîkin tîz biten soñra tîz yiter

6489. Beni çün-kim zamâne giç bitürür
Mu'ayyen bil ki âhir giç yitürür
6490. Niçe günden dahı seni zamâna
Fenâ kılur düşürür hâk-dâna
6491. Gine ben kaluram çün sen gidersin
Benümle da'vi-dâr olup n'idersin
6492. Niçe senüñ gibi a'sâb-ı nâbit
Bite yite turam ben şöyle sâbit

FÎ ZİKR-İ ŞECERİ'L-VERD

6493. Haberde böyle virüpdür verd iken gül
'Acab budur bitürür bu diken gül
6494. Kamışdan şeker iden dest-i kudret
Dikenden gül bitürür zî-kerâmet
6495. Virür her zehr-i meyve bu 'acebdür
Yimişi olmaz anuñ ne sebebdür
6496. Nite kim bân-ı safsâfuñ hem iy şâh
Yimişi yok durur "Zî- Hikmetullâh"
6497. Güle beñzer çiçek yokdur cihânda
Açılmaz gül misâli gül-sitânda
6498. Hademdür her şükûfe hânı oldur
Haşemdür her çiçek sultânı oldur
6499. Kim anuñla müşerrefdür besâtîn
Didiler aña sultânü'r-reyâhîn
6500. 'Azîz oldugı-çün virdüñ vücûdı
Olur zehrden soñra vürûdı
6501. Bu hüsn ü lutf-ıla gül ne sebebdür
Kasîrû'l-'ömr olur gâyet 'acebdür

6502. Bu nakş ü ziynet-ile ol dil-âviz
Zamânı mevsimi turmaz giçer tîz
6503. Niçün kim tîz olur dest-i zevâlûñ
Ata gine müdâm ehl-i cemâlûñ
6504. Mücerrebdür ki bu nakkâd-ı devrân
Alur her nesnenûñ hûbını yeksân
6505. Güli alur yirinde hârı kor ol
Giderür yâri hem agyârı kor ol
6506. Habîbidür meger gül ‘andelîbüñ
Muhibbi böyle gerek ol habîbüñ
6507. Kim anı görmese murg-ı gülîstân
Seher-geh gülşen içre kılmaz efgân
6508. Cemâline gülüñ kılsa tecellâ
Olur cümle çiçeklerden tesellâ
6509. Gülüñ ‘aşkı hevâsına öter ol
Semâ‘ını gül üstine tutar ol
6510. ‘Acab budur ki giçse mevsim-i gül
Tutulur dahı gelmez nutka bülbül
6511. N'ola ma‘şûk hicâb itse cemâlin
Kime ‘arz eyleye ‘âşık makâlin

FÎ MÜNÂZARATÎ'L-BÜLBÜL VE'L-VERD BÎ- LİSÂNÎ'L-HÂL

6512. Meger bu gül-sitânlarda seher-gâh
Bu durur ‘andelîbüñ lahmı her gâh
6513. Güle eydür saña viren bu hüsni
Baña kısmet niçün eyledi hüzni
6514. Gül eydür kanda olsa bir dil-ârâm

- Hakikat bulmaz ansuz her dil ârâm
6515. Gül eydür çün kızıldur kandur ol
Senüñ tek niçe ‘âşık kandur ol
6516. Didi bülbül saña kandan bu hoş bû
Ki cânlar bahş ider bir şemmede bu
6517. Gül eydür bendedür çok rû-yı hikmet
Gene benden gelür hem bû-yı hikmet
6518. Didi bülbül gurûr itme cemâle
Muhibbe cevri idüp düşme vebâle
6519. Gül eydür nâzdur ol nâzenînüñ
Bilürem kadrini hüsn-i samînüñ
6520. Didi bülbül niçün ‘ömrüñ zamânı
Giçer sür‘atle yok bir dem amânı
6521. Gül eydür her ki hûb olur likâsı
‘Azîz olur cihânda yok bekâsı
6522. Didi bülbül saña gülşen vatandur
Gülistânda niçün yirüñ dikendür
6523. Gül eydür verd olan yirde olur hâr
Nerede yâr olursa vardur agyâr
6524. Gül olan yirüñ olur ‘andelîbi
Habîbüñ kandasâ vardur rakîbi

Fİ'L-BAHÂRİYYÂT

6525. Gül eyyâmı kemâlidür bahâruñ
Latîfidür begâyet rûzigâruñ
6526. Cihânuñ ziyneti ‘aksi cihânuñ
Zamânuñ zîveri nakşı zamânuñ
6527. Çıkar çün kam‘-ı mehdîden gül iy yâr

- Fıtâma irişür etfâl-1 ezhâr
6528. ‘Urûs-1 dehr bulur ziynet ü zeyn
Olur bâ-nûr-1 ‘âlem karratü'l-‘ayn
6529. Alup miftâh-1 gaybı hâzinü'd-dehr
Açar rahmet kapusın gösterür behr
6530. Eger hayvân eger tayr ü eger vahş
Bulur hep rahmet-i Rabbâni'den bahş
6531. Biter yirüñ nebâtâtı tamâmet
Tutar yir yüzini her hayr ü ni‘met
6532. Puñarlar feyz olur artar miyâhı
Kemâle irişür her şey’ kemâhi
6533. Emânet el-emânet İbn-i Bâlî
Giçürme devrüñi bir lahza hâlî
6534. Bu demler kim güle eyyâm olupdur
Safâ vü ‘işrete hengâm olupdur
6535. Gerekdür mevsim-i gülde tenaggum
Yaraşur sohbet ü sâz [ü] tenaggum
6536. Var-iken ‘işretüñ esbâbı kâmil
Nice battâl otura merd-i ‘âkil
6537. Nasîhatdur işit sözün hakîmüñ
Gül-iken yâr ü bülbülken nedîmüñ
6538. Kemâle irmiş-iken her letâyif
Gerek fevt itmeye vaktini ‘ârif
6539. Şunuñ kim ola ‘aklı fikreti cem‘
Bu günde oturmaya bî-kavl bî-sem‘
6540. Şu kimse kim ola nâzik tabî‘at
Bu mevsimde kılur elbette ‘işret
6541. Elüñden koymagıl bir lahza câmı

- Ulaşdur şâma subhı subha şâmı
6542. Belâ bil nagmesine iç belâ bil
Belâ bil içmeseñ ‘ömri belâ bil
6543. Ganîmet gör bugün ‘ömri ganîmet
Elüñe dökmeñüz girmez bu fırsat
6544. Getür sâkî şarâb-ı lâle kanı
İçirgil sohbetinde bize câmı
6545. Bugün ki gül bizüm cânumuzdur
Aña ‘izzet gerek mihmânımızdur
6546. Yig-ile geldi bu şehre garîb ol
Sefer kılur buradan ‘izz karîb ol
6547. Ne hoşdur gülşen ü sâz-ı dil-ârâm
Kenâr-ı nev-bahâr-ı subh-dem-i câm
6548. Velîkin n'idelüm devr-i zamânuñ
Komaz bir tûra ahvâlin cihânuñ

İFTİTÂHÜ'L-KELÂM

6549. Söze gel subh-dem iy murg-ı şeydâ
Ki vardur sende mahbûba sevdâ
6550. Kelâma gel gene başla terennüm
Ki gül eyyâmıdır vakt-ı tekellüm
6551. Gel imdi iy kemiyyet mübtelâ gel
Gülüñ şevkine eyle bir nevâ gel
6552. Kim ol dil-ber saña mahbûb olupdur
Figânuñ aña karşı hûb olupdur
6553. Tecellî olıcak dil-ber likâsı
Kılur zârı muhibb-i mübtelâsı
6554. Göñülden mübtelâsın ol habîbe

- Yaraşur mübtelâlik ‘andelîbe
6555. Bugün kim ol habîb ü nâzenînüñ
Olupdur şevkine âh-ı enînüñ
6556. Ki anuñ adı durur şâh-ı şükûfe
Çemenler çarhınuñ mâhı şükûfe
6557. Uyan iy sâki sünbül-i kelâle
Seher-geh nûş kıl bir kaç piyâle
6558. Çü bilürsin vefâsuzdur zamâne
Demüñ hoş gör giçürme raygâne
6559. Bugün kim gül-sitânuñ mevsimidür
Gel imdi ‘işret it ‘işret demidür
6560. Açıldı güller itgil ‘îşe âhenk
Neşât it olma gonca bigi dil-şek
6561. Seher tur matrabâ eyle ser-âgâz
Gazel okı nevâdan açgıl âvâz
6562. Ele al yine bir dem şâh sâzı
Teseyyür eyle göster şâh nâzı
6563. Makâm içre haber vir her haberden
Hikâyet eyle hayvânât-ı berden
6564. Vuhûşa hem-dem ol lokmanlıg eyle
Süleymân ol bize kuş dili söyle

FÎ ZİKRİ'L-HAYVÂNÂTI'S-SÂİRE VE'T-TÂYİRE

6565. ‘Ömer'den nakl olupdur bu rivâyet
Ki dimiş Hazret-i Şâh-ı Risâlet
6566. Bu yir yüzinde gayrı cinni vü ins
Yaratmışdur Hudâ biñ nev‘le ins

6567. Deñizdür alt[1] yüzine makar-gâh
Ki dört yüzi kuruda kodı Allâh
6568. Velî şol-kim havâ-yıla hemecdür
Olaruñ hadd-ı ‘addın muhterecdür
6569. Anuñ-içün dimişdür ‘İzz-i Kâyil
Ve ya‘lemu cunûde Rabbike bil
6570. Şu kim mechûlidür anı koyalum
Velî ma‘lûm olanını diyelüm
6571. Nedür hikmet ki bu hayvânları Hak
Aña kuvvetle mahsûs itdi mutlak
6572. Birisi kuvvet ü hiss ü tedarrük
İkinci kuvvet-i nakl ü taharrük
6573. Şu cismüñ ki ismi hayvânât olupdur
Cihân da ma‘rız-ı âfât olupdur
6574. Anuñ çün virdi aña hiss ü idrâk
Ki hayrı bile şerden eyleye pâk
6575. Dahı şol cism ki adı cânavardur
Yimek içmek gerek çün cân vardur
6576. Gerek anuñ taharrük birle nakli
Ki geze hâsıl ide şurb ü ekli
6577. Ne hikmetdür ki virmiş Bârî ‘İzzet
Meger her cins hayvâna bir âlet
6578. Kimine virmiş âlât-ı hurûbı
Kimine dirmiş esbâb-ı harûnı
6579. Çü birbirine düşmendür bu vahşî
Kılur birbirinüñ cismine nehşî
6580. Bes ol âlât anlara mededdür
Zihî kim hikmet-i ferd-i Samed'dür

FÎ ZİKRİ'L-FERES

6581. Bu hayvânât-ı berrûñ ahseni bil
Feresdür ya'nî kim hayvân-ı sâhil
6582. Niçe ahlâk-ıla fehm eyle bi'z-zât
Müşâbihdür bu Âdem oğlına at
6583. Niçe kim âdemî sâhib-kademdür
'Azîzü'n-nefs hem 'âlî-himemdür
6584. Asîl oldukda ol hayvân-ı sâhil
Bulmur anda dahı bu hasâyil
6585. Göricek kendüzinde hûb-ı melbûs
Tefâhhur gösterür şöyle ki tâvûs
6586. İrişmişem ben anuñ gâlibine
Ki ider gâyet muhabbet sâhibine
6587. Ferah olur arı olsa makâmı
Benî âdem gibi görür menâmı
6588. 'Arablar zu'm iderler anı gâlib
Ezel vahşî imiş bidâda sâyib
6589. Mukaddem İsmâ'îl-imiş zamânda
Enîs iden anı ünse cihânda
6590. Rivâyetdür meger ehl-i haberden
Ki işidilmiş durur Hayrû'l-Beşer'den
6591. Mübârekdür didi üç nesne tekrâr
Biri at biri 'avrat birisi dâr
6592. Dahı dimiş durur ol Sahibü's-Sırr
Ki hayluñ nâsiyesinde durur hayr
6593. Bu durur dünyâda merkûb selâtîn
Kılıç ü at-ıla açıldı bu dîn

6594. Eger at ü kılıç olmasa mevcûd
Cihânda olmaz-ıdı hadd mahdûd
6595. Cihânda at basmayaydı ayagı
Bir ilden bir ile varmazdı yagı
6596. Eyer çalmasa ata pehlivânlar
Kazanmazdı key adı nev-civânlar
6597. Degül midür ‘acab bir at erini
Salâh u sâz-ıla kâmil verîni
6598. Götürür arkasına tenüñ kantâr
Segirdür şöyle kim âhû-yı tayyâr
6599. Rivâyetdür Hudâ yokdur gümânı
Yaratmış cennetüñ yilinden anı
6600. Anuñ-çün at olıban geldi ada
Kim issini iriştürür murâda
6601. Kovarsa iriştürür hasma meferden
Kaçarsa kurtarur issin hitârdan
6602. Bunuñ mahrûs-ı kâruñ zâtı katı
Berâberdür erüñ başı-y-la atı
6603. Dimiştür bu sözi ma‘ni ayâsı
Meger üç nesnenüñ yokdur vefâsı
6604. Biri at ü biri seyf ü biri zen
Berâberdür bulara dost ü düşmen
6605. Binenüñdür feres kuşananuñ seyf
Ko cânuñ zen dimez kim tesümme hayft

FÎ ZİKRİ'L-BAGL

6606. Tefekkür eyleseñ iy sâhibü'l-'akl
‘Acâyibden durur ‘âlemde bu bagl

6607. Yaratmışdur Hudâ anı key a‘ceb
Muhâlif iki hayvândan mürekkeb
6608. Ki ya‘nî bu ‘acab hayvân-ı kudret
Himâr-ıla feresden buldı sûret
6609. Teninde key var-ısa ‘uzv-ı endâm
Bu ikiye münâsibdür behendâm
6610. Feres olsa anası atası har
Olur teşbîh anuñ ata ekser
6611. Himâr olsa atası anası at
Himâra anda ekser beñzedür zât
6612. Cihânda yok durur bir mâd[e] vü ner
Ki nesli olmaya illâ ki ester
6613. ‘Akîmü'd-dehr kılmışdur anı Hak
‘Adîmü'n-nesldür ‘âlemde mutlak

FÎ TEMSÎLÎ'L-BAGL

6614. Meger şol âdemî kim ola bed-asl
Tabî‘atda müşâbihdür aña bagl
6615. Degüldür bir karâra tab‘-ı ester
Ki ata beñzer ü gâhi olur har
6616. Meselde hem-çünân bed-asl kişi
Gehî âdem sıfatdur gâh vahşî
6617. Ne deñlü hayr itse bagla issi
Enîs olmaz yamandur çün ki cinsi
6618. Şu resme reddiyü'l-asl insân
Ne deñlü görse senden lutf ü ihsân
6619. Mükâfatı saña hayf ü sitemdür
Aña hayr eylemek ‘ayn-ı nedemdür

6620. Her işi âdem asla göre işler
Hatâ gelmez asâyilden dimişler
6621. Emânet bed-nihâd-ıla oturma
Reddiyü'l-asl-ıla bir yirde turma
6622. Yiseñ bed-asl-ıla nân u nemek sen
‘Abesdür ‘abese çekme emek sen
6623. N'iderseñ eyle bul bir pâk aslı
Aña eyle idicek lutf-ı fazlı
6624. Bulıcak bir ‘affü'l-asl-ı âdem
Etegin koyma elden dahı bir dem

FÎ ZİKRİ'L-HİMÂR

6625. Bu har kim merkebidür sâlihiniñ
‘Acab mahlûk-ı Rabbü'l-‘Âlemîn'üñ
6626. Rivâyetdür ki senginden cinânuñ
Yaratmışdur Hudâ cismini anuñ
6627. İki nev‘inde anuñ cins[i] hoşdur
Biri rahvân birisi bâr-keşdür
6628. Giçer rahvânı ber-zîn huyûlı
Götürür her ne yük olsa humûlı
6629. Olur bu har egerçi hor elgîn
‘Azîz olur çü yük tarta bu miskîn
6630. Ne hayvân var-ısa ‘âlemde gâlib
Olur gördüğü dem aslanı hârib
6631. Göricek aslanı har ‘acebdür
Atar üstine nefis ne sebebdür

EL-HİKÂYE

6632. Haber virmiş durur bir merd-i har-vâr
Ki Hind ilinde hem bir cins-i har var
6633. Tüyi başdan başa yol yol muhattat
Murakkam ag ü kara hatt-ber-hatt
6634. Melik Eşref Sâlib sultân-ı Hind'e
Dilemiş bunu hem bir fîl-i zinde
6635. İkinin takdîme idüp hân-ı Rûm'a
Buyurmuş Mısr'dan sultân-ı Rûm'a
6636. Görenler bes anı insân içinde
Taaccüb kıldular büldân içinde

FÎ ZİKRÎL-EBÎL

6637. Kelâm içinde hem Hâlik dimişdür
Nazar kıl nice hilkat oldu üstür
6638. Oturduğu mahalde eyleye hız
Götürür ne ağır yük olsa ol tîz
6639. Girân-keş olduğu-çün sâhib-i ferr
Kim oldu adı anuñ keştî-i berr
6640. ‘Acâyibden degül mi bu dahı hem
Ki yaluñuz yidür yüzün bir âdem
6641. Eger insâna baş çekse bu hayvân
Garâm olmazdı yüzine bir âdem
6642. Merâde yok durur dirler cemelde
Anuñ-çün râm olur insâna elde
6643. ‘Acab haslet var anda gör bu râhı
Diken bulsa yimez özge giyâhı
6644. Dahı hazm eylemez dirler ba‘îri

- ‘Alefde gâliba yise şa‘îri
6645. Su bulmasa niçe günler tevâtür
Sabûr olur susuzluga bu üstür
6646. Haber virür deveci sayru anı
Ki gâyet kîne-dâr olur dir anı

FÎ ZİKRÎ'L-FÎL

6647. Dimişdür fil-çün Hindûsitânî
Eger mablûb olmasa lisânı
6648. Bu deñlü kim olur anda tefehhüm
Benî âdem tek iderdi tekellüm
6649. Ne ta‘lîm itse aña sâyesi hem
Kamusın öğrenür şöyle ki âdem
6650. Ki ya‘nî sâyesi itdükde i‘lâm
Sücûd eyler mülûke kılur ikrâm
6651. Dahı vardur bu flûñ bir hisâlî
Benî âdem bigi ider kıtalı
6652. Savaşda gâlib olsa birbirine
Kılur makhûr ne var[sa] kâhirine
6653. Rivâyetdür ki dimişdür Erestu
Yaşar hem dört yüz mikdâr yaş bu
6654. Alur hortum-ıla ger su eger yim
Götürüben koyar agzına dâyim
6655. Bu nîrû kuvvet-ile bu ‘acebdür
Kaçar görse çetükden ne sebebdür

FÎ GERGEDEN

6656. Adı bir cânavar var gergedendür

- Safahhümü'l-cürmdür gürbüz bedendür
6657. Dimişlerdür bunuñ cây-ı karârı
Bilâd-ı Hind olur Nûbe diyârı
6658. Hem eydürler anuñ-çün ehl-i ma'kûl
Müvelleddür at-ıla filden ol
6659. Tabî'atda tutar fil-ile 'udvân
Kılur birbirini gördükde bî-cân
6660. Meger bir karnı var burnında a'zam
Ucı tîz ü sitîz ü saht ü muhkem
6661. Girânından anuñ ger gend nîrû
Başuñ kalduramaz yirden yukaru
6662. Uzanınca o karnı dilese dil-ger?
Görinür anda dürlü nakş-ı peyker
6663. Sıfat ü âdem ü hayvân [u] atyâr
Dahı tâvûs resmi rengi gül-nâr
6664. Mülûk-i Hind ider andan menâtık
Şehinşâhlardur ol mevcûda lâyık
6665. Didiler dişisi hamlımı üç yıl
Götürür işiginde şöyle kim fil

FÎ ZİKR-İ SİNBÂD

6666. Meger bir cânavar var adı sinbâd
Ki fil ile bakardan olmuş icâd
6667. Velî öküzden ekber filden hurd
Diyâr-ı Hind 'arzıdur aña yurd
6668. 'Acab sözdür ki dirler bu makâli
Yakın oldukda aña vaz'-ı hâli
6669. Çıkarur peçesi başın anadan

- Giyâh otlar niçe müddet serâdan
6670. Çü kuvvet bula karnından çıkar ol
Hemân turmaz anasından kaçır ol
6671. Ki görse anası çün yalar anı
Velî pür-hârdür yaralar anı

FÎ ZİKRÎ'L-BAKAR

6672. Dimişler bir öküzüñ ehl-i mi'yâr
Meger kırk âdemîce kuvveti var
6673. Eger sevr olmasa 'âlemde hilkat
Cihânda olmaz-ıdı bu filâhat
6674. Filâhat olmasa olmazdı kuvvet
Eger kuvvet olmasa olmazdı nâsvet
6675. Mübârek dâbbe yaratmış Hak anı
Ki çokdur nef'i yok durur ziyânı
6676. Ne kuvvet ki bakarda vardır a'zam
Temerrüd kılssa zabt itmezdi âdem
6677. Velîkin Hak dulûl? itmiş bu sevri
Mutî' oldı vü yok fi'linde cevri
6678. Diyâr-ı Mısr ehlinde karada
Olur-ımış meger her gâv mâde
6679. Ki her şâm ü seher sagsa rebîbi
Virürmiş on kadar min halîbi

EL-HİKÂYE

6680. Kitâbında yazupdur İbn-i Cevzî
Mülûke pend kılmışdur bu remzi
6681. Ki günlerde meger bir gün Kısra

- Kılur sayd itmek-içün 'azm-ı sahrâ
6682. Yaluñuz koyuban bir yirde cüнди
Salar bir âhû üstine semendi
6683. Kaçar âhû kovar anı şehinşâh
İşit kim nice oldu "Hikmetullâh"

FÎ SIFAT-I SEHÂB

6684. Na-gâh kopdı felek yüzinde berâber
Ki toldı zulmet-ile berr ü hem bahr
6685. Ki geldi na'raya bûr-ı 'add eflâk
Ki kıldı heybetinden zelzele hak
6686. Elinde rahşuñ oddan tâziyâna
Tokınsa lem'asından bahr yana
6687. Ki ya'nî her şu'â' itdükçe bu bark
Tolardı şu'lesiyle garb ü hem şark
6688. Yagar yağmur eser bu bâd-ı sarsar
Nice sarsar ki Kûh-ı Kâf[1] sarsar
6689. Nire baksañ nazar Ceyhûn akardı
Fırat ü Nîl [ü] hem Seyhûn akardı
6690. Zemîne bir tumân oldu begâyet
Cihânuñ yüzini büridi zulmet

SIFATÜ'L-LEYL

6691. İrince bu mahal çarhuñ dolâbı
Hem itdi özge levne inkılâbı
6692. Şeh-i maşrık oluban mülke tâlib
Yine kıldı meger seyrân-ı magrib
6693. Bırakdı Hüsrev-devrân-ı şerrîn

- Gılâf-ı ‘anberîne tîg-ı zerrîn
6694. Çıkardı hulle-yi İskender anı
Giyindi hâzır-veş dır‘ -ı duhânı
6695. ‘Aceb gine ne ‘âşık kıldı âhı
Tütüninden cihân oldu siyâhı
6696. Ki ya‘nî gidüben subh oldu magrib
Güneş kıldı felekden seyr-i magrib

TETİMMETÜ'L-HİKÂYE

6697. Âzer Kısra dahı bilmez siyâhı
İrişür ‘âkıbet bir kûha râhı
6698. Kim anı bir ‘acûz itmiş ‘imâret
İdermiş yaz ü kış anda ikâmet
6699. Görüp ol arada şâdân olur ol
‘Acûza ol gice mihmân olur ol
6700. Meger kim var-ımuş bir kızı anuñ
Bedî‘ü'l-hüsn imiş hûbı cihânuñ
6701. Yog-ımuş anlaruñ işit bu sözi
Cihânda bir inekden özge rûzî
6702. Anuñ südin sagup içerler-imiş
Kanâ‘at hâl-ıla geçerler-imiş
6703. Kaçan kim ahşâm olur inegi tîz
Otarmakdan getürür evine tîz
6704. Sagar andan begâyet şîr vâfir
Taaccüb kıldı anı Şâh hâzır
6705. Tama‘ ider inegi almaga şâh
Giçer gice çün irişür seher-gâh
6706. Diler ol kız inekden halb ide süd

- Görür kim yokdur anda katre mevcûd
6707. Didi hayfâ dirîgâ vü dirîgâ
N'idelüm niyyetin azdurdı Kistrâ
6708. Şeh işidüp o kızıñ hikmetinden
Rücû' itdi hemân-dem niyyetinden
6709. Çün oldı pâdişâhuñ göñli tâhir
Gene oldı inegüñ südi vâfir
6710. Kız eydür oldı şâhuñ niyyeti hoş
Kim itdi bu inegüñ südi uş cûş
6711. Bu işden soñra Kistrâ Şâh-ı A'câm
Niçe kim gördi bu 'âlemde eyyâm
6712. Ra'iyet mâlına olmadı tâmi'
Huzâ'nuñ virdüğine oldı kâni'

**FÎ İKDÂ-I TA'ZÎNETİ'L-MÜLÛK FÎ HAKK-I
RE'ÂYA**

6713. Melik mülk içinde kim ide teşvîş
Ra'iyet hakkına ola bed-endîş
6714. Gözi göñli ola mâlında halkuñ
Giçe rûz [ü] şeb amâlında halkuñ
6715. Gözin toyurmaya genc ü hazâyin
Ola göñli cihân rızkına hâyin
6716. Vücûdın görmeye tâc-ı kabânuñ
Külâhını kapa ehl-i 'abânuñ
6717. Göñül bulsun diyü her mürtecâsın
Erâmilden ala gazel bahâsın
6718. Vireyüm diyü nefsüñ ârzûsın
Yetimüñ ala elinden fülûsın

6719. ogalsun diyü dürr ü genc [] haznı
Vilâyetde didi hükkâm-ı gıŖŖı
6720. Anuñ gibi ŖehinŖâhuñ emânet
Diyârından ogı itmez ikâmet
6721. Kim anuñ niyyet-i Ŗmından elbet
Tola mülki cefâ v cevr ü zulmet
6722. Ekilen bitmeye olmaya efzn
İçinden çıkmaya kızlıg u tagn
6723. ‘Adular zâhir ola her taraftan
Eyer dŖmeye atdan seyf keften
6724. Dkile yirlere nâ-hak yire kan
‘İmâretler ola ‘ahdinde vîrân
6725. Ra‘iyyetde dahı kalmaya Ŗefkat
Halâyıkda vefâ v lutf ü rahmet
6726. Tzetmek hakkını bilmeye kimse
Mükâfatın anuñ kılmaya kimse
6727. Kişiler uluya kılmaya ikrâm
Havâsuñ yirine otura a‘vâm
6728. Zelîl ola ne kim varsa asâyl
‘Azîz ola zamânında erâzil
6729. Ola bi-kadr ü kıymet ehl-i ‘irfân
Mu‘azzez ola halk içinde a‘vân
6730. Niçün kim pâdiŖâh sevdkde zulmı
Sever hem bi‘t-tarîku‘l-ulâ zulmı
6731. DimiŖ durur peyamber sâdık-enfâs
Mlki dîni üstine olur nâs
6732. Ŗehi vasf-ıla olur halk-ı mevsf
Eger zâlim durur ger ehl-i ma‘rf

6733. Selâtinüñ salâh-ıla yegâne
Salâha irişür ehl-i zamâne
6734. Fesâd-ıla virür ifsâda millet
Îlâhî sen mülûke vir selâhat

FÎ ZİKRİ'D-DÂNİ VE'L-MA'Z

6735. Bu hayvânât içinde Hak tebârek
Mübârek kıldı agnâmı mübârek
6736. Hudânuñ ni'metidür bu behîme
Dimişlerdür ganem için ganîme
6737. Ne hikmet durur ki irişüp 'âm
Veled virse gice içinde agnâm
6738. Kuzı görmedin anadan nişânı
Koyunı otlaga sürse şubânı
6739. Karışıcak anaların bilürler
Anaları kuzuları bilürler
6740. Haber virmiş durur bir merd-i Hindî
Ki Hind'ün var durur bir gûsfendi
6741. Olur bir dünbe sadrı üzre hadebe
İki kitfinde olur iki dünbe
6742. Bir âlîh mâverâda 'âdetince
Velî olur yüñi kûteh ince
6743. Koyun olur ki kuyruğı girânı
Komaz kim bir kadem yürriye anı
6744. 'Acel dizerler anuñ kuyrugına
Ki yürirse sürinmeye zemîne
6745. Eger yagmur yagarken didi ganâm
Cibil tutmaz gelürse koça agnâm

6746. Kiçi oldugı yerde añla kavli
Koyun dirilmez dir ber ehli
6747. Şikemde dir kiçinüñ yagı her bâr
Koyunuñ kuyrugından didi cezzâr

Fİ'L-HİKME

6748. Nedür hikmet ki yılda bir kez agnâm
Veled virür yâ bir yâ iki ecsâm
6749. Şu deñlü kim anı zebh ider insân
Ne dükenür ne irişür aña noxsân
6750. Kesilmez nesli anuñ dünyâ içinde
Katâyı'lar yürir beydâ içinde
6751. Hilâfinca bunuñ görgil küllâbı
Biri kuzlarınca olsa hisâbı
6752. Anı zebh eylemez evlâd-ı âdem
'Acab bu kim ganem çoh olur it kem
6753. Seher-hîz oldugı-çün bu mübârek
Nazar kılmışdur aña Hak tebârek
6754. Meger uyudugı-çün gelüp eshâr
Anuñ nesline virmez Hak edvâr
6755. Dilerseñ dünyâ vü 'ukbâ sa'âdet
Seher-gâh turı gel eyle 'ibâdet
6756. Mü'ezzin subh-dem turup 'ale'l-kavm
Çagırur Es-salâ hayr ü mine'n-nevm
6757. Uyuma tur Hudâ'ya kıl münâcât
Açuk olur seherler bâb-ı hâcât

FÎ ZİKRÎ'L-ERNEB

6758. Dimişlerdür şikâr ehli ki erneb
‘Acâyibden durur ol hayvân ‘aceb
6759. Meseldür kim Hudâ hargûşu dirler
Ki bir yıl mâde ider bir yıl kılur ner
6760. Haberde şöyle gelmişdür ki tavşân
Ezel insân-ı mış lîk ol insân
6761. Satarmış dînini dünyâya her-gâh
Pes anı ‘âkıbet mesh itmiş Allâh

EL-HİKÂYE FÎ'L-MESEL

6762. Bu hayvânât-ı berr içinde yekser
Meger cânavârdan yokdur emker
6763. Meseldür mâ-selef eyyâm içinde
Dir-imiş bir esed eyyâm içinde
6764. Komamış ol yörede cins hayvân
Helâk itmiş ne kim gördiyse yeksân
6765. Halâs olanı hayvânât-ı berden
Elinde cân ala ten cânavârdan
6766. Dirilmiş bir araya her ne kim var
Ol aslan-ıla itmişler bir ikrâr
6767. Ki her bir cânavardan iki dâne
Vire her gün gıdâ ol arslana
6768. Bu tavra her birinden nice müddet
Gıdâ oldı aña nevbet nevbet
6769. İrişdi çünki hargûşa dahı gün
Oyun olmaga aslana tutar yön
6770. İşit ne meger ider aslana ol rûz

- Biraz eglenüben varur yaluñuz
6771. Gazabdan tolmiş-ıdı gözleri kan
Tururdı yol gözedüp aç aslan
6772. Kaçan kim gördi tavşânı gelür ol
Yüridi kesdi anuñ öñine yol
6773. Didi tavşâna yüzün idüben pîç
Ne oldı kim bu gün geldüñ baña giç
6774. Didi iy cânavarlar pâdişâhı
Bu işden ben kuluñ yokdur günâhı
6775. Amân vir baña iy devlet hümâyı
Ki ‘arz idem saña ben mâcerâyı
6776. Biz iki tavşân-ıduk şâha me’kul
Gelürdik işigüñe tutuban yol
6777. Yolumuz kesdi bir aslan geldi
Bizi bi'l-gasb tutdı sayd kıldı
6778. Refîkum kaldı ben kurtıldum âhir
Uş oldum hazretüñe şimdi hâzır
6779. Çü tavşândan işitdi şîr ü anı
Gazabdan kurıdı cisminde cânı
6780. Didi n'eyler burada özge aslan
Olur mı bir vilâyetde iki hân
6781. Ne yirdedür baña göster göreyüm
Nedür aslanlıg aña göstereyüm
6782. Öñine düşdi tavşân aslanuñ
Gider düşüp içine bir felânuñ
6783. Getürür bir kuyuya togru anı
Bunuñ içindedür dir arslanı
6784. Beni koltuguña götür yürü sen

- Anı kuyuda saña gösterem ben
6785. Götürdi koltuga tavşânı aslan
Yüridi kuyunuñ agzına garrân
6786. Kaçan kim bakdı ‘aksin gördi suda
Sanur aslan durur turmuş kuyuda
6787. Tutupdur ol da bir tavşân bagalda
Dir aslana bu tavşân ol
6788. Bu ol aslan durur kim dimişem ben
Refikumdur benüm tutduğı tavşân
6789. İşidüp mekrine inândı anuñ
Gör imdi ser-güzeştin aslanuñ
6790. Hemân-dem tavşânı bırakdı aslan
Götürüp atdı kuyu içine cân
6791. Kılur ya‘nî o şîrûñ cengine hîz
Kuyuya düşdi gark oldı suya tîz
6792. Çü aslan öldi kurtıldı tavşân
Kişi oldur deminde kurtara cân

FÎ ZİKRÎ'S-SA‘LEB

6793. Cemî‘ cânavarlar içinde rûbâh
Kadı çâbük durur her mekre rûbâh
6794. Ki çâbük kimseyi cümle milelde
Teşebbüh dîlküye iderler mahalde
6795. Fi‘âl eltâfindan dîlkünüñ hem
Hikâyet eylemişdür gören âdem
6796. Berâgis üsse andan tû içine
Varur az az batar bir su içine
6797. Çıkar burnı ucına bir gavs-vârı

- Baturur gark ider gör ihtiyârı
6798. Dimişler vâlî-yi mülk-i Secistân
Salar Mansûr-ı Sâ mânî'ye ol hân
6799. 'Acâyibden iki kanatlu sa'leb
Taaccüb kıldı görenler anı hep

EL-LATÎFET FÎ ZARBÎ'L-MESEL

6800. Dimişler dilkü için bir latîfe
Nasîhatdur velî bilen herîfe
6801. Ki bir aslan meger bir devr içinde
Yatur hasta olur bir devr içinde
6802. Gelür sorar anı rûzuñ sibâ'ı
Velî rûbâh ider imtinâ'ı
6803. İşidür kurt kim rûbâh-ı hîlet
Varup aslana kılmamış 'ıyâdet
6804. Hemân turur gelür şîr-i sakîme
Kılur katunda dilküyi nemîme
6805. Bunuñ üzre geçüp bir niçe müddet
Gelür dilkü dahı kılur 'ıyâdet
6806. Orada kurt açmış söze bâbı
Diler kim dilküye kıla 'itâbı
6807. Dimiş niçe zamândur hoş degül şâh
Dahı şimdi sorar geldi rûbâh
6808. Cevâbı böyle virmiş kurda dilkü
Şeh-içün ister-idüm ilde dâru
6809. Anuñ-çün düşdi bunda gelmegüm dûr
Şehe ma'lûm ola el-'abd-ı ma'zûr
6810. Niçe kim sormışam halka az ü çok

- Didiler kurd sâkındaki bonçuk
6811. Meger kim aslanuñ derdine devâdur
Götürse kendü de gâyet şifâdur
6812. Şu cânı acımış nâlân aslan
İşidüp dilküden dermân aslan
6813. Hemân sakın el-ile kakdı kurduñ
Ayaga indi kanı akdı kurduñ
6814. Yaralu kurd tutdı bir yaña râh
Yolına geldi anuñ didi rûbâh
6815. Mülûke hem-dem olıcak emânet
Sözüñ bil söyle olmaya nedâmet

Fİ'N-NASÎHA BA-MÜNÂSEBETİ'L-HÂL

6816. Mesel kılmış bu sözi İbn-i Cevzî
Nasîhat eylemişdür ol bu remzi
6817. Şu kimse kim 'aşîr ola mülûke
Yüriye ya'nî bu tavra sülûke
6818. Dilini zabt ide sultân katında
Ne olsa söylemeye hazretinde
6819. Eger söyler-ise söyleye hayrı
Nemîme kılmaya katında gayrı
6820. Kişinüñ hakkına itmeye gamzı
Eger gerçek yalan terk ide hemzi
6821. Ki olur gammâza iki kimse düşmân
Biri magmûz kimse biri sultân
6822. Tutar magmûz-şunân zemîni
Şuña kim kıla bühtân-ı 'azîmi
6823. Budur sultân anı sevmemege remz

- Ki izhâr ider anuñ ‘aybını gamz
6824. Eger yahşi kişi olsa-y-ıdı dir o
Olur mıydı arada muhzıru's-su’
6825. Ger îmânı var-mısa dilinde
Kişiye töhmet olmazdı dilinde
6826. Yaman kişi olur yahşılara dûr
Düşer şehler katında hor ü mekhûr
6827. Özinüñ öziñe sanduğı kâmi
Alur andan ‘azîz zevâ intikâmı
6828. Gelür anuñ öñine ‘âkıbet yol
Düşer kazduğı çâha bî-gümân ol

FÎ ZİKRÎ'L-KELB

6829. Rivâyet eylemişdür on hasâyil
Olur segde dimişdür merd-i ‘âkil
6830. Eger olsa bir âdemde o haslet
Olur ol kimsede lâ-şekk velâyet
6831. Ki ya‘nî terk idüben halkı bi'l-küll
Yimez ferdâ gamın ehl-i tevekkül
6832. Riyâzetle giçer geh aç ü geh tok
Ne bulsa kâni‘ olur az eger çok
6833. Kuru yirde yatur kış ü eger yaz
Uyuklamaz giceler kılur âvâz
6834. Olursa nesnesi yok ala vâris
Humûl olur ne cevr itse havâdis
6835. Sürerse biñ kez iyesi kapudan
Yüzün döndürmez ol bir kez tapudan
6836. Bilür nân ü nemek hakkını artuk

- Tuz ekmek bilmeyenden yig durur çok
6837. Tuz ekmek hakkını bilmez kişinüñ
Kapası baglu olsun her işinüñ
6838. İlâhî şol ki bî-nân ü nemekdür
Çıkar anı göze girmez dimekdür
6839. Didi ‘Abbâs oğlından işiden
Emîn it yig durur hâyin kişiden

HİKÂYE FÎ ZİKRİ'L-MEDENİYYETİ'L-KELB

6840. Haberde bir kişi devr-i zamânda
Kılur bir kimseyi katl İsfahân'da
6841. Bırakmış bir kuyuya anı gitmiş
Kuyunuñ agzını pinhân itmiş
6842. Meger iti var-ımış ol ölenüñ
Görürmiş n'itdügin kâtil olanuñ
6843. Gelürmiş her gün anuñ üstine kelb
İdermiş ayag-ıla toprağın selb
6844. Kaçan ol kâtili görse ürermiş
Tahaccüm idüp üstine sürermiş
6845. İşâretdür ki ya'nî fehm idüñ hûş
Bu kişi katl idüpdür issümi uş
6846. Getürüp çâhda pinhân idüpdür
Kimesne görmedin koyup gidüpdür
6847. Bu hâli gördiler andan çü tekrâr
Varup ol arayı kazdılar iy yâr
6848. Çıkardılar kuyudan ol katîli
Delîl oldı ne var yog-ısa dili

FÎ ZİKRİ'Z-Zİ'B

6849. Rivâyetdür ki dirler zîb-içün hem
Begâyet olur anda hâsse-yi şemm
6850. Ki bir fersah mahalden esicek bâd
Koku alur dimişdür anı sayyâd
6851. Mücerrebdür işidilmiş muhakkak
Uyusa bir göz uyur kurduñ ancak
6852. Kalur biri uyanuk bir niçe dem
Uyanur ol uyur biri dahı hem
6853. Ne bulsa kâni' olur az eger bol
Begâyet sabr kılur açlığa ol
6854. Felâda kuvvet bulmasa müddet
Kılur bâd-ı nesîm-ile kanâ'at
6855. Çıka bir taga çün-kim aç olur ol
Yüzini göge tutar ü ulur ol
6856. Bunı idicek aña gayb Hudâ'dan
Yimek içün nasîb iner semâdan

EL-HİKÂYE

6857. Kadîmî devr içinde bir cemâ'at
Haber virdi bize kıldı hikâyet
6858. Gelür bir köye bir subh iki serhân
Kapar köy içre bir ma'zı na-gâhân
6859. Tuyar anı çün ol köyüñ segânı
Düşerler ardına kılup figânı
6860. Turur kurduñ biri itlere karşı
Yatanın men' ider ol yirde karşı
6861. Birisi götürüp saydın segirdür

- Bu ardınca gelen iti egirdür
6862. Irak olduça itler bak işine
İrişüp yardım idermiş işine

FÎ ZİKRİ'L-ESED

6863. Didiler cânavarlar içre yeksân
Sibâ' ikliminüñ hânıdur aslan
6864. Tavattun itse aslan bir bikâ'a
Karâr olmaz dahı anda sibâ'a
6865. Şedîdü'l-batşdur ehl-i temerrüd
Hadîdü'n-nefsdür sâhib-i ta'annüd
6866. Ne hayvânât olursa ceng içinde
Doyamaz cengine âheng içinde
6867. Ne hayvânı ki zor-ıla tutar ol
Mecâl itmez hemân götürür atar ol
6868. Eger var anda bunca kuvvet ü ferr
Velî üç nesneden korkar gazanfer
6869. Kaçar görse çetügi cân ü tenden
Hurûs âvâz ü neferlüğinden
6870. Kaçan od görse ider hışm tecebbür
Begâyet gösterür 'ucb ü tekebbür
6871. Elîf olmaz sibâ'a gör bu nefsi
Begenmez cânavardan degme cinsi
6872. Sibâ' içinde yok aslan gibi bir
Ki ola susızluga açlığa sâbir
6873. Katı aç olsa olur halkı menkûd
Olur karnı toyıcak nefsi hoşnûd
6874. Yiyüben olduğundan soñra hem sîr

- Dönüp gelüp gine yimez anı şîr
6875. Beriyyede eger teşne olursa
İt içdüğü sudan içmez ölürse
6876. Sibâ‘ içinde yok durur tamâmet
Esedde olan mürüvvet hem şecâ‘at

EL-HİKÂYE FÎ MERRATÎ'L-ESED

6877. Mürüvvet ehl[i] oldugına aslan
Hikâyet eylemişdür gören insân
6878. Ki bir mîşde gezerken ol âdem
Gelür yolın keser anuñ bu zaygam
6879. Muhakkak bildi ol âdem ki bu şîr
Turup kasd itdi lâ-büdd kendüyi yir
6880. Dahı kurtulmaga yokdur mecâli
Ne kaçmakla ne itmekle cidâli
6881. Temelluk itmege başladı insân
Didi iy cânavarlar şâhı aslan
6882. İşidürem seni ehl-i kirâmsın
Mürüvvet issisin sâhib-kademsin
6883. Kerîm evsâfiñi söyler kamu nâs
Ziyân itme baña billâh billâh her mâs
6884. ‘Alî Şîr-i Hudâ hakkı-çün iy şîr
Yolumdan taşraya çık baña yol vir
6885. Göricek ol beşerden bu duhûlı
Gider yoldan tutar kühsâra yolu
6886. İki nesne hatâdur pehlivâna
Zebûn öldürmek ü varmak kaçana
6887. Kaçana varmadı sâhib-fütüvvet

Zebûn öldürmedi sâhib-mürüvvet

EL-HİKÂYE FÎ ŞECÂ‘ATİ’L-ESED

6888. Bu şîr olduğına ehl-i şecâ‘at
Bize bir kimsene itdi hikâyet
6889. Meger bir kavm-ıla çıkar şikâra
Olur bir şîr olara âşikâra
6890. Na-gâhân sayd ehlinden bir âdem
Yürir üstine şîrûñ gördüğü dem
6891. İrişür çağırur ardından anuñ
Ki iy aslan-ı bu mîşe-sitânuñ
6892. Eger aslan-ısañ derhâl kaçma
Berü gel iy ebû'l-ebtâl kaçma
6893. Revâ olur mı ‘âlemde esedden
Ki yüzün döndüre kaçma ehaddan
6894. İşidüp ol kişiden bu sözi şîr
Hemân-dem döndi dimedi iki bir
6895. Gör imdi ol dilîri çekmeye bâk
Hemân ol kişiye irmiş çüst çalâk
6896. Çeküben bir seher peykânlu kırı
Ki urmuş sînde ol lahzda şîri
6897. Hemân-kim ugramış aslana peykân
Atılmış üstine anuñ aslan
6898. Şu resme tutmuş anı eylemiş hurd
İkisi dahı olmuş orada mürd

FÎ ZİKRİ’N-NİMR

6899. Dimişlerdür sibâ‘ül- ceyyide kaplân

- ‘Azîmü'l-gayz olur nikâd-ı gazbân
6900. Katı mu‘cib olur nefsinde bu nimr
Tekebbür [ü] zü ezâ ve tond ü zü kahr
6901. Havâda ebre bu kaplânı dirler
Gazab kılur olur talân dirler
6902. Şu deñlü atılır ebre havâda
Ki ol hâl-ıla kahr olur serâda
6903. Meseldür söylenür ehl-i kenûda
Ki kaplân gibi hışm ider buluda
6904. Kakısa olmaz nefsinde mâlik
İder kendüzini hışm-ıla hâlik
6905. Dimişlerdür kaçan kim ola şa‘bân
Yatur üç gün uyur bir yirde kaplân
6906. Bu kaplân her neye itse cerâhat
Sagalmaz cerh[i] anuñ niçe müddet
6907. Velî her kime yara ursa iy yâr
Gelür üstine üşer ü işer fâr
6908. İşese üstine mecrûhuñ mûş
Ölür ol kimsene olmaz dahı hoş

EL-HİKÂYE

6909. Hikâyetdür halâyık içre yeksân
Talamış didiler bir merdi kaplân
6910. Sıçandan ihtiyat idüp anı saht
Düzetmişler aña su üzre bir taht
6911. Meger kim bir zamândan soñra bir mûş
Yapışup bir agacuñ üstine hoş
6912. Gelür ol sunuñ içine düşer ol

- Giçer ol yâralu üzre üşer ol
6913. ‘Acabladı bu sözi cümle millet
Kalupdur ol zamândan bu hikâyet

FÎ'L-ECELÎ'L-MÜSEMMÂ

6914. Ecel gelse dahı kılmaya tedbîr
Ne takdîm ola bir sâ‘at te’hîr
6915. İrişe kişiye ol vakt-ı ma‘lûm
Kılur mevcûdını bir demde ma‘dûm
6916. Ecel şîri kişiye tutsa dîde
Halâs olmaz girüp kasr-ı meşîde
6917. Ölüm nimri şuña kim öldüre ceng
Ne yalvarmak yarar aña ne hoz ceng
6918. Ecel ger kişinûñ ardına düşse
Bulur sandûkla deryâya düşse
6919. Şuña kim hâdimü'l-lezzâtdur ad
Çerâg-ı ‘ömre oldur bir eser bâd
6920. Ölüm adı lîk ûlu'l-elemdür
Emek çekme bu derde kim bî-emdür
6921. Viriserdür bu mahlûkı fenâya
Müsâvîdür ganîye vü gedâya
6922. Bu mansûb-ıla ‘âlem mât olupdur
Eger şâh ü piyâde mât olupdur

TETİMME FÎ VASFÎ'N-NİMR

6923. Tabî‘atda budur kaplâna ‘âdet
Tutar aslan-ıla dâyim ‘adâvet
6924. Göricek birbirine kılur âheng

- İderler ceng içün hîz-ile ceng
6925. Ölimez her ne deñlü kılsa cengi
Peleng aslanı vü aslan pelengi
6926. Özi sayd itmese ir ü eger giç
Yimez özge sibâ‘uñ saydını hiç
6927. İder sabrı ne deñlü aç olursa
Yimez içmez eger kim aç olursa
6928. Meger Câhiz dimişdür cins-i nimri
Sever kanı içer gördükde hamrı
6929. Rivâyet şöyledür ehl-i sayyâda
Ki kurulmaz nimir olan arada bâde
6930. Gelüp görse içer ol hamrı kaplân
Tutarlar çün ki yata mest yeksân

FÎ ‘AKLETİ’L-HAMR VE FESÂDÜHÂ

6931. Dilerseñ dünyâ vü ‘ukbâ selâmet
Emânet şurb-ı hamr itme emânet
6932. İçerse bâdeyi her kankı insân
Aña gâlib olur bir niçe düşmân
6933. Biri şeytândur çün bula fırsat
Getürür dîn ü îmâna mazarrat
6934. Biri sultân durur şu meyle hamruñ
Olur dünyâñı yıkar dâr-ı deyrüñ
6935. Biri nefsüñ durur ehl-i nemîme
Seni iltür şarâb-ıla cehîme
6936. Şu kimse ki ola aña bunca düşmân
Nice yatar ola gafletde velhân
6937. ‘Adûlu kimsene kim yatdı mahmûr

- Olur cânı teninden gâlibâ dūr
6938. Şu kim a‘dâsı var içerse sahbâ
İçer kanın anuñ su gibi a‘dâ
6939. Bu gâfil bâde-y-ile hasm ayuk
Uyur ardınca olmasun uyanuk

FÎ ZİKRİ‘D-DÜBB

6940. Rivâyet şöyledür kim dübb hayvân
Ezelde âdem yaratmış anı Sübhân
6941. Muhannet kimse itmiş nuhs hâli
Kor-ımış kendü nefesine ricâli
6942. Bu ‘isyânuñ ucından dirler âhir
Gazab kılup anı mesh itdi Kâdir
6943. Benî âdem ne yirse ol yir anı
Sebu‘dur hem behîme yok gümânı
6944. Sebu‘lar gibi et yir dahı otlar
Behâyim tek ne yirde bulsa otlar
6945. Açıcak in içinde gör gıdâsın
Toyar karnı yalasa dest ü pâsın
6946. Kamu vahş içre ayu didi kâyil
Katı zîrek olur [tâ] dübbe kâbil

EL-HİKÂYE

6947. Hikâyetde gelüpdür kim bir aslan
Meger bir âdeme kasd itmiş iy cân
6948. Halâs itmege andan cânı bir dem
Kaçup bir agaca çıkmış ol âdem
6949. Görür bir ayu turmuşdur budakda

- Özüni gizlemiş tahtü'l-varakda
6950. Çü bildi kendüyi âdem eyledi hüs
Ağızda tutdı barmagın didi hüs
6951. İşâretdür ki ya'nî epsem insân
Beni de tuymasun ağaçda aslan
6952. Yukaru ayu aşaga gazanfer
Arada bu kişi kalmış muhayyer
6953. Halâs itmege cânı bulmaga yol
Ayu oturduğı şâhı keser ol
6954. Budak sınar düşer yire çü hayvân
Aña hamle kılur görüben aslan
6955. Tolaşur birbirine iki vahşî
Ağaçdan oturup bakar ol kişi
6956. Pes âhir gâlib olur ayuya şîr
Toyar aslan karnı ayuyı yir
6957. Sefer kılur oradan gider aslan
İner ağaçdan insân kurtarur cân
6958. Şunu kim saklaya Perverdigâr'ı
Düşerse deñize bulur kenârı
6959. Şuña kim irişe 'avn-ı Hudâ'yı
Oda düşerse görmeye hatâyı
6960. Şuña kim hıfz ola Bârî Ehad'dan
Düşerse kurtıla ceng-i esedden
6961. Tayanduk lutf-ı Rabbü'l- 'Âlemîn'e
Sığınduk hıfz-ı Hayrû'l-Hâfizîn'e
6962. Bizi vü sizi saklaya belâdan
Irak ide hatarlardan hatâdan

FÎ ZİKRÎ'L-KIRD

6963. Ezelde bir günâh itmiş bu maymûn
Ki anı mesh eylemiş Hallâk bî-çûn
6964. Anuñ 'isyânı hakkında hakîkat
Gelüpdür İ'tedû fi's-sebti âyet
6965. Müşâbihdür bu hayvân âdemîye
Ezelde bes degül mi âdemîye
6966. Güler oynar tarab kılur hemîşe
Beşer gibi şürû' ider her işe
6967. Gehî âdem gibi kılur kıyâmı
Tenâvül ider el-ile ta'âmı
6968. Elinde var asâbi' enmilinde
Var ezfârı nite ki insân elinde
6969. Serî'ü'l-fehm olur vehhâm ü hezzâr
Özinüñ hayr ü şerrinden haber-dâr
6970. Eger telkîn eger ta'lîm-i kâbil
Enîs insâna vü merde müvâhil?
6971. Beşer gibi dişisi üzre gâyet
Çeker gayr kebiden? neng ü gayret
6972. Götürür yavrusın karnında maymûn
Beşer tek tokuz ay bî-naks efzûn
6973. Haber virmişdür Ahmed İbn-i tâhir
Meger geçmiş zamân içinde zâhir
6974. Ki görmüş remlde bir turfe maymûn
Kuyumcılık kılur dükkânda her gün
6975. Halâyıklar temâşaya varurlar
İşâret kılur odın üfürürler

EL-HİKÂYE

6976. Var-ıymış bir kişi ehl-i seffine
Gidermiş bahr-ıla her bir zemîne
6977. Sefine ehline bâde satarmış
Velî bir bâdeye bir su katarmış
6978. Var-ıymış ol kiřinüñ bir kebisi
Cihânda yog-ıymış anuñ gibisi
6979. Meger bir kırd-ıymış gayetde ahdak
Bilürmiş issinüñ n'itdügin el-hak
6980. Ki bir gün gâfil idüp kedhüdâsın
Ugurlar kîsele bâda bahâsın
6981. Çıkar sâra agacı üstine maymûn
Balâsınca anuñ kîse-ile altun
6982. Orada kîsenüñ mührini bozar
Komaz ol kîsenüñ içinde bir zer
6983. Birin bahra atar birin gemiye
'Acab kısmet durur bu ol kebîye
6984. Suya atdı bahâsın ya'nî âbuñ
Gemiye dökdi altunun şarâbuñ

HİKÂYETÜ'L-UHRÂ Fİ'N-NAZİR

6985. Rivâyetdür meger bir merd-i lebbân
Ki süde su katup satarmış iy cân
6986. Gelüp gitmekle devr-i zamânuñ
Koyunun seyl alur bir gün anuñ
6987. Oturup aglar-ıymış bir mekânda
Buyıymış dâyimâ sözi lisânda

6988. Lebende katre katre yığdugum âb
Koyunum gark kıldı oldı seyl-âb

FÎ ZİKRÎ'N-NESNÂS

6989. Meger bir cânavar var adı nesnâs
Kamu yarum beşerdür baksañ ol nâs
6990. Bedende sûret-ile nisf-ı insân
Ki ya'nî yarum âdemdür o hayvân
6991. Ki yaru başı vardur yaru tende
Bir eli bir ayagı var bedende
6992. Segirdür bir ayagı üstine o
Şu resme kim irişmez aña âhû
6993. Benî âdem gibi söyler bu hayvân
Çagırur bir biri adın çü insân
6994. 'Arabça'dur lisânı ekserinüñ
Essahı kavli budur ekserinüñ
6995. Bular da kavmdur akvâm içinde
Olurlar dâyimâ âcâm içinde
6996. Ki Sâmüñ neslidür nesnâs bir cins
Olur bunlar dahı bir niçe bed cins
6997. Dimiş Kazvînî akvâl-i mücehher
Bular Sıyn adasında olur ekser
6998. Çıkarlar bahr içinden berre dâyim
Varurlar gine olur bahra 'âyim
6999. Zafer bulsa eger inse bu hayvân
Amân virmez helâk ider alur cân
7000. Yemen'de dahı olur dirler bu nesnâs
Tutarlar yirler anuñ etini nâs

EL-HİKÂYE

7001. İşidilmiş haberdür ehl-i fenden
Meger niçe kişi Kavm-ı Yemen'den
7002. Çıkar nesnâs kasdına şikâra
Görür üç nesnâsı âşikâra
7003. Tutarlar kavuban birini berde
Nihân olur ikisi bir şecerde
7004. Digerler çün öbür nesnâsdan kan
Görür anı iki nesnâs-ı pinhân
7005. Biri birine eydür iy karındaş
Ki ne katı semüz-imiş o yoldaş
7006. İrişür hiss anuñ ehl-i sayda
Bırakurlar bulup anı da kayda
7007. Peşîmân oluban dimiş o nesnâs
Ne yahşidür dilin epsem tuta nâs
7008. Bunı söylemesem bilmezler-idi
Ne yirde oldugum tuymazlar-ıdı
7009. Birisi işidür anuñ kelâmın
Ki ya'nî ihtifâ ider makâmın
7010. Didi ben sâkitem söylemezem uş
Anuñ da hissine üçü olur tuş
7011. Nihândur ne yirde anı bilürler
Ararlar anı da anda bulurlar

EL-İHTİRÂZ Fİ'L-KELÂM

7012. Rivâyetdür Muhammed Mustafâ'dan
Habîb-i Hazret-i Bârî Hudâ'dan

7013. Müvekkildür belâ kula dimişdür
Ne hoşdur terk-i mâla ya'nî iy hürr
7014. Selâmet isteyen 'âlemde dâyim
Bes olsun ol kişi samta mülâzım
7015. Ki sâmit kimsene bulur necâtı
Çog olur çok kelâmuñ seyyiâtı
7016. Meselde dil başa sormış kim iy baş
Nicedür hâlûñ söyle hoş mı yoldaş
7017. Dimiş sen niçe kim sâkitsen iy dil
Benüm hâlüm eyüdür bî-amân bil
7018. Dimişler bizden õñdin yaşayan yaş
Dil epsem olıcak âsân olur baş
7019. Eger az ser-gedeşdür yâ eger yol
Ne kim gelse başa dilden gelür ol
7020. Sözi söylese yirinde gerekdür
Ve illâ söylemese yîgrekdür
7021. Dimişlerdür ki söz var iş bitürür
Velî söz var gümânsuz baş yitürür
7022. Makâmına göre eyle su'âli
Ki vardur her makâmuñ bir makâli
7023. Sözi söylemedin kılğıl tefehhüm
Pes andan soñra eylegil tekellüm
7024. Şu söz kim söylene atılmış okdur
Anı döndermege imkân yokdur
7025. Hazer kıl sözde varken ihtiyâruñ
Ki soñra nef' itmez ihtizâruñ
7026. Soñın fikr eyle andan gel kelâma
Ve illâ bil ki "Es-samtü selâma "

7027. Sözi söyleme illâ söylegil nagz
Ki terk ola işidüp anı bir magz
7028. Şu söz kim söyleyebilmezsin anı
Emânet sâkin it anda lisânı
7029. Sözi söyleyebilmeye kâyil
Anı söylememek çok hayrdur bil

FÎ ZİKRİ'S-SİNNEVR

7030. Sibâ' uñ az durur bu nev'e cinsi
Ki ola sinnevr tek insâna insi
7031. Ne yirde kim diyâr ola vü deyyâr
Sükûnet anda kılur kıtt her bâr
7032. Göricek bir kişide hayr ü şefkat
Tutar ol kimseyle üns ü ülfet
7033. Aç olsa görse kimsede nevâli
Gelür âdem gibi kılur su'âli
7034. Nebîmüz Hazret-i Kân-ı Mürüvvet
Kıtâta şefkat iderdi begâyet
7035. Dimişdür Mustafâ ol sözleridür
Muhabbet-i hürriye imândandur
7036. Bu sözi biliş ü bigâne dirler
Hudû hı eylemiş aslana dirler
7037. 'Utâs itmiş meger ol demde zaygam
Çetük düşmiş anuñ burnından ol dem
7038. Göricek gürbeyi kaçmış hemân fâr
Firâr itdügi-çün oldu adı fâr

EL-HİKÂYE

7039. Meger bir niçe kimse işit kelâmı
Yimek için getürmişler ta'âmı
7040. Görürler ol ta'âmuñ rıhatına
Gelür bir gürbe anlaruñ katına
7041. Niçe kim lokma atarlar alur ol
Götürür bir harâbeye tutar yol
7042. Ne lokma virseler el-kıssa gürbe
Yimemiş daşımış nevbe-be-nevbe
7043. Bu hâli gürbeden gördükde tekrâr
'Akabınca anuñ vardılar iy yâr
7044. Görürler ol yıkıkda bak bu sırra
Yatur bir iki gözi kör hirre
7045. Bulardan aluban gitdügi ekli
Yidürmiş ol çetüğe anda külli
7046. Bu hâli göricek bes ol cemâ'at
Ta'accüb kıldılar anı begâyet
7047. Didiler gürbe-yi a'mânuñ iy şâh
Ki rızkın kesmez ü aç komaz Allâh
7048. Ne ıssıya bize bunca ta'abdan
Müsebbib çün degül gâfil sebebden

FÎ ZİKRİ'T-TEVEKKÜL

7049. Eyâ dünyâ kovan giç bu ta'abdan
Ne ıssı cehd-ile bunca ta'abdan
7050. Gelür lâ-şekk ta'absuz rızk-ı maksûm
Niçe cehd ehli bî-kısm oldı mahrûm
7051. Nasîb kısmet "Nahnu kasemenâ"

- İrişür sâhibine yokdur illâ
7052. Dimişdür aslını bilen işinüñ
Ki zıllı gibidür rızkı kişinüñ
7053. Nire gitse bile gider nasîbi
Nasîbine kefilidür mûcîbi
7054. Virür rızkuñı Allâh ir eger giç
Kaşuñ bîç eyleme kaygu yime hiç
7055. Ümîzüñ kesme lutf issi Hudâ'dan
Senüñ rızkuñ virür seni yaradan
7056. 'İbâda rızk-içün itme huzû'ı
Kunû' ol Hak sever 'abd-ı kunû'ı
7057. Yüzüñ şol şâha tut kim men' yokdur
Kapusı rızkınuñ dâ'im açukdur
7058. Tevekkül yolına git ol durur râh
Sever lâ-şekk tevekkül ehlin Allâh
7059. Tevekkül köşesinde gel karâr it
Kanâ'at tekyesini ihtiyâr it
7060. Gözet Hallâk'ı kıl terk-i halâyık
Ta'allukdan kesil kat' it 'alâyık

Fİ'L-MÜNÂCÂT

7061. Alâ iy cümle mahlûkuñ İlâh'ı
Zemîn ü âsümânuñ pâdişâhı
7062. Yog-iken var iden bu kâyinâtı
'Adem levhine yazan muhdesâtı
7063. Saña âsâ durur her fi'l iy Hakk
Çü sensin her işe fa'âl-ı mutlak
7064. Meded kıl Bâlî oğlu İbrahîm'e

- Ki tutmuşdur yüzini sen Rahîm'e
7056. Anı sakla İlâhî her halelden
Halâs it zulmet-i çâh-ı zilelden
7066. İriş aña iriş yâ Kâşifü'l-Gamm
Ki sensin Kâşifü'l-Gamm Fâricü'l-Hamm
7067. İrag eyle hatâdan ol zelîli
Nasîb eyle aña sabr-ı cemîli
7068. Mübeddel eylegil ‘usrını yüsre
Nihâyet yüsr eylegil bu ‘usra
7069. Muhâfetden sen olgıl aña me’men
Sebâtü'l-kalb vir ol hâyife sen
7070. Enîs eyle hayâlünü diline
Makâluñı revân kılğıl diline
7071. ‘Azâzilüñ fesâdından ba’îd it
Salâhiyyet vir özine sa’îd it

FÎ ZİKRİ’T-TUYÛR VE MİNHA ‘ANKÂİ’L- MAGRİB

7072. Meger Mûsî güninde Hak Ta‘âla
Yaratmış bir ‘acab kuş adı ‘anka
7073. Niçün dirler aña ‘anka-yı âfâk
Ki var ‘ankında bir tavka şebîh ak
7074. Benî âdem yüzi gibi yüzi var
Sakalı var yüzinde âdemî-vâr
7075. Dimişler dört yanında anuñ hem
Meger kim dört kanadı var mu‘azzam
7076. Ne kuşlar var-ısa eşkâl ü elvân
Var anuñ şekl-i levni anda yeksân

7077. Vuhûş-1 arz Beytü'l-Mukaddes hem
Bu tayruñ rızkı kılmış Şâh-1 ‘Âlem
7078. Cihânda Mûsî idicek intikâli
Oradan kıldı bu tayr irtihâli
7079. Varup Necd-i Hicâz arzına uçdı
Niçe müddet o yirde ‘ömri giçdi
7080. Velî her nirde kim seyrân iderdi
O yirüñ ehline hüsrân iderdi
7081. Şikâyet itdiler ‘ankâ elinden
Anuñ bu kılduğı zarrâ elinden
7082. Aña çün beddu‘â eyledi Hâlid
Cihândan kesdi anuñ neslini Vâhid
7083. Dahı Kazvînî kılmışdur rivâyet
Ki ‘ankâ ulu kuş olur begâyet
7084. Kapar sahrâda fili görse bi'z-zat
Nite kim fâreyi hatf ide hırrât
7085. Kadîm eyyâm içinde tayr-1 ‘ankâ
Nirede olsa uçardı hüveydâ
7086. Halâyık görüp andan çok ziyânı
Didiler Hanzale peygambere anı
7087. Diledi Hanzale çün kim Hudâ'dan
Götürdi Hak anı vech-i serâdan
7088. Didiler taht-1 Hatt-1 İstivâ'da
Kodı bahr-1 muhît içre adada
7089. Ki Hatt-1 İstivâ 'dan girü iy yâr
Diyâr olmaz bulunmaz anda deyyâr
7090. Mekânı oldu anuñ ol cezîre
Varımaz kimse insandan o yire

7091. Toludur ol ada her cins-i hayvân
Gıdâsıdır anuñ ol vahş-ı yeksân
7092. Yiri gün batduğı yir oldı gâlib
Ki didiler aña ‘ankâ-yı magrib
7093. İki biñ yıl yaşar dirler bu sîmurg
Ki her biş yüz yılında bir kez ol murg
7094. Hemân bir dâne beyze kuzlar ol tayr
Çıkar ol beyzeden bir beççe lâ-gayr
7095. Bu bellü söz durur insân içinde
Ki ol sultân durur murgân içinde
7096. Dimişler Ress arzında hem iy cân
Meger bir tag vardur tolu hayvân
7097. Gelürmiş yılda bir kez anda ‘ankâ
Kururmuş anda ol hayvân-ı turrâ
7098. Du‘â kıldı bes aña İbn-i Safvân
Na-gâh bir sâ‘ika viribidi Sübhân
7099. Tokındı aña anı yakdı bi'l-küll
Vücûdın bir nefesde eyledi küll
7100. Bulınmaz bu cihetden zât-ı ‘ankâ
Meger kim ismi var müsemmâ

**FÎ ZİKRİ'L-EŞYÂ'L-MU‘ADDET MİN EL-
CİSMİ'L-MA‘LÛMATİ'L-İSM**

7101. Dimişdür hikmet içre ehl-i ‘irfân
Cihânda bir nice eşyânuñ iy cân
7102. Adı vardur velîkin kendü ma‘dûm
Bir ‘ankâ durur kim oldı ma‘lûm
7103. Cihânda sordum anı az eger çok

- Adı vardur velî görmüş kişi yok
7104. Dahı dırler ki var mâ'ül-hayâtı
Ki dırler anı içen görmez memâtı
7105. Velî bir kişi görmedüm cihânda
Anı görmüş bu gün ehl-i zamânda
7106. Birisi dahı anuñ Câm-ı Cem'dür
Vücûdı yok durur zâtı 'ademdür
7107. Dimişler katrece mey olmaya kem
İçerse ol kadehden yüz biñ âdem
7108. Anı içmiş kişi kanı cihânda
Hemân bir adı söylenür lisânda
7109. Biri Âyîne-yi Kiyt-i Nemâ'dur
'Acâyibden cihânda müntehâdur
7110. Kanı bir kimse ki görmüşdür anı
Anuñ vechinde seyr itmiş cihânı
7111. Bularuñ adı vardur kendü yokdur
Müsemmâsı bulunmaz ismi çokdur

FÎ 'ADEM SADÂKAT-İ EBNÂ'ÎL- 'ASR VE KILLET VEFÂYİHİM

7112. Bu eşyâdan dahı artuk 'ademdür
Şu kim adı vefâ-y-ıla keremdür
7113. Vücûda anlaruñ var ihtimâli
Velî bu ikinüñ yok ihtisâli
7114. Vefâyı istedüm cümle milelde
Su'âl itdüm keremden her mahalde
7115. Vefât itmiş vefâ gördüm cihânda
Kerem ehli görünmez bu zamânda

7116. Vefâ ehli cihânda kalmamışdur
Kerem issin kimesne bulmamışdur
7117. Araduk uçdan uca bu cihânı
Bu ikiden bulmaduk nişânı
7118. Şunuñ halk içre adı kim keremdür
Hemân ‘ankâ gibi ‘ayn-i ‘ademdür
7119. Kime sordum-ısa ehl-i kerem ben
Didi bunuñ simâ‘ında kerem ben
7120. Kerem ehli cihânda kalmamışdur
Kerîmi kimse hâsıl kılmamışdur
7121. Keremden kalsa dünyâda eserler
Olaydı muhterem ehl-i hünerler
7122. N'ola boşalsa mülk ehl-i hünerden
Zamâne hâlîdür sâhib-nazardan
7123. Nirede olsa bir ehl-i sanâyi‘
Olupdur bu zamân içinde zâyi‘
7124. Kemâl ehli kem oldı bu zamânda
Kim ehl-i cehl câh oldı cihânda
7125. Bu ‘asr ehlinde görmedüm mürüvvet
Bulunmaz isteyüp ehl-i fütüvvet
7126. Mürüvvet zamâne hâlî olmuş
Fütüvvet ehlinüñ bes adı kalmış
7127. Bu devr içinde bir ehl-i favâyık
Muhakkak yâr girçek âşinâ yok
7128. Kimesneden vefâ umma iñende
Vefâ gelmez halâyıkdan iñende
7129. Bugün kim ekseri ehl-i zamânuñ
Fa‘âli fi‘line beñzer cihânuñ

7130. Bu iki gün öñince yâr yoldaş
Birazdan soñra ardınca atar taş
7131. Bir iki dem ider yüzüñe midhat
Yüzüñ dönse döner kılur mezemmet
7132. Elüñde var-ısa ger genc ü mâluñ
Kuluñ olur öper ayaguñ elüñ
7133. Kul olur kapuña bir pâre nâna
Nite kim it zebûndur istihvâna
7134. Anı bulmasa bir sâ‘at kapuñda
Karâr itmez dahı turmaz tapuñda
7135. Niçe kim yidürürsin yâruñum dir
Kul u kurbânuñ u gamhvâruñum dir
7136. Yidürmeseñ döner olur hem agyâr
Saña agyâr olan bes olur yâr
7137. Saña yüz tutsa bu ikbâl ü tâli‘
Yürir hoş buyruguñ altında tâli‘
7138. Sa‘âdetü'l-‘iyâz iderse idbâr
Göresin yâruñ da bes olur agyâr
7139. Fakîr olsañ nazar kılmaz yüzüñe
Ne söylerseñ kulak tutmaz sözüñe
7140. Ganî olsañ saña hem-dem çoğ olur
Fakîr olsañ varı dahı yog olur
7141. Çü "Ed-dünyâ ma‘ ü'l-kâyim" dimişler
Halâyık dahı dünyâ gibi işler
7142. Ne bu dünyâ didüğüñde safâ var
Ne ehlinde bu dünyânuñ vefâ var
7143. Ki tâbi‘dür zamânuñ tab‘ına ‘âm
Döner bunlar niçe kim döne eyyâm

7144. Bular olduğı-çün hem rişte-i ‘âm
Diyüpdürler bularuñ adına ‘âm

FÎ ZİKR-İ TAYR-I KANKAS

7145. Cihân içinde bir kuş var ‘ayândur
Adı kunkas yiri Hindûsitân'dur
7146. Mu‘azzam murgdur ol murg hayli
Olur levninüñ ekser aga meyli
7147. Ki minkarında görenden haberdür
Tamâmet üç yüz altmış nukab vardur
7148. Kaçan kim eyleye ol murg âvâz
Çıkar her bir delükden bir ‘acab sâz
7149. Anadan atadan togmaz o hayvân
Dişisi irkegi olmaz hem iy cân
7150. Hemân yekdânedür devr-i zamânda
Nazîri yokdur üstine cihânda
7151. Meger biñ yaşar ol kunkas tamâmet
Kaçan kim ire ‘ömrine nihâyet
7152. Yuvasına getürüp subh ü şâm ol
Odun yıgar felâdan ber-devâm ol
7153. Çıkar üstine anuñ kılur efgân
Kakar kanadın eyler la‘b-ı cevlân
7154. Kanadından bir od düşer otuna
Yanar kendü gene kendü odına
7155. Remâd olur remâdından gene Hak
Yaradur kendü tek bir murg mutlak
7156. Bu hâl-ıla durur anuñ nüşûrı
Nedür gör bâ ‘is-i "Min fi'l-kabûr"ı

FÎ TAYR-I RUH

7157. Hudâ bir kuş yaratmışdur ruh adı
‘Azîm olur ‘azîm anuñ sevâdı
7158. Muzahhim kuş durur gâyetde efzûn
Gelür her bir kanadı üç biñ arşun
7159. Kanat açup uçıcak bu havâya
Bulut gibi salar sâye serâya
7160. Tuyûr içinde yok durur ser-â-ser
Bu ruh kuşu gibi bir tayr-ı ekber
7161. Yumurtlasa bu kuş dir gören âdem
Olur her beyzesi bir telle tek hem
7162. Haber virmiş kılanlar ‘âlemi seyr
Olur Çîn'üñ adalarında bu tayr

EL-HİKÂYE

7163. Ebû Hâmid'den olmuşdur rivâyet
Ki kılmış aña bir tâcir hikâyet
7164. Meger bir gün revân idüp sefîne
Sefer kılmış deñizden mülk-i Çîn'e
7165. İrişür karşudan na-gâh bir yıl
Kopar deryâda bir emvâc-ı hâyil
7166. Müdâra bulımazlar ol havâya
Gemilerin bırakur bir adaya
7167. Görürler bir ulu vâsi‘ cezîre
Beşerden basmamış kimse o yire
7168. Çıkarlar ol yire bezirgânlar
Otun su hâsıl itmek-içün anlar

7169. Görinür anlara peydâda irak
Meger bir ‘âlî günbed ak ü berrak
7170. Ne ola diyü görmege varurlar
Anı ruh beyzesi imiş görürler
7171. Mu‘azzam bir yumurdadur ne günbed
Yüz arşundur kıyâsı ‘ulüvv bi'l-kadd
7172. Sıdılar ol yumurtayı bu akvâm
İçinden çıkdı bir farh anuñ encâm
7173. Tutup öldürdiler ol farh def‘a
Etini eylediler kat‘a kat‘a
7174. Bişürdiler anuñ etin yidiler
Gice oldı çü yatup uyudılar
7175. Sabah oldı çü bakup görür anlar
Kara sakallu olmuş pîrânlar
7176. Ki dahı anuñ etini yiyen pîr
Siyâhı rîşinüñ olmadı tagyîr
7177. Güneş çün-kim tulû‘ eyler semâda
Belürür bir kara nesne havâda
7178. Sevâd-ı hey’eti beñzer sehâba
Ki düşmiş sâyesi vech-i türâba
7179. Bilürler ruh kuşıdur ol geleni
Yumurta iyesidür yok gümânı
7180. Ayagında götürmiş bir ulu taş
Gelür iki gemi deñlü başa baş
7181. Hemân anı görüp bahra kaçarlar
Gemiye girüben yılken açarlar
7182. Havâda kuvvet-ile açuban per
Gelür bunlaruñ üstine berâber

7183. Yukarudan gözedüp aşagayı
Bırakur ol gemi üzre kayayı
7184. Ki ya'nî beyzesinüñ intikâmın
Olardan ala hâsıl kıla kâmın
7185. Tokınmaz keştiye Hak saklar anı
İner bahra düşer seng-i girânı
7186. İki şakk ider ol deryâyı taşı
Çıkar cev-v-i havâyâya irtişâsı
7187. Getürince varup bir taş dahı ol
Deñiz içre keser bunlar delîm yol

FÎ ZİKR-İ TAYRÎ'N-NE'ÂME

7188. Ulu kuşdur meger kim murg-ı üstür
Ne kuşdur ne behîme kıl tefekkür
7189. Yaru üstür ayagıdur ayagı
Devedür sûrete boynı kulagı
7190. Velî budur tarîk ehl-i kelâma
Tabî'atda behîmedür ni'âma
7191. Bu perr ü bâl-ıla gerçi ki kuşdur
Uçamaz kuş gibi bu murg-ı üstür
7192. Essah oldur ki kuşdur iş bu hayvân
Yumurta bıragur şöyle ki murgân
7193. Kanadı mülki varmaz 'iyâna
Açamaz lîki beñzer mâkiyâna
7194. Bu kuş olmasa olmaz mâkiyân kuş
Çü ol kuşdur bu dahı bî-gümân kuş

EL-LATÎFE

7195. Deve kuşına dimişler kim iy kuş
Deve-y-iseñ eger gel yük götür uş
7196. Dimiş kuşam ki vardur perr ü bâlüm
Olur mı hamla benim ihtimâlüm
7197. Dimişler kuş-ısañ iy murg-ı üştür
Kanat aç sen dahı görelüm uç tur
7198. Deve uçar mı dimiş koñ muhâli
Havâda kuş gibi açup perr ü bâli

TETİMME-İ FÎ TAYRÎ'N-NE'ÂME

7199. Meşâyih ittifak itmiş olup cem'
Ki yokdur anda dirler hâsse-yi sem'
7200. İşitmez gerçi âvâz[1] ne'âme
Var anda kuvvet ü hiss ü meşâmme
7201. Su bulmasa niçe vakt evvel âhir
Susuz yürir beriyyede bu tâyir
7202. İşidilmiş haberdür mu'teberden
Ki ne bulsa yudar 'azm ü hacerden
7203. Hadîdi görse yudar dirler ammâ
Susuzluğun giderür şöyle kim mâ
7204. Oda her nirde kim tuş ola gözi
Yudar bî-derd pâre pâre közi
7205. Dimişlerdür yumurtasın ne'âme
Ki üç kısım ider irişse tamâma
7206. Oturur bir bölügin hısn ider ol
Kılur bir kısmını kendüye me'kûl
7207. Kalanın kesr ider döner felâya

- Bırakur niçe gün yatur havâya
7208. ‘Ufn olup düşicek aña dîdân
Ferahına yidürür anı yeksân
7209. Meger kim ahmak insânı milelde
‘Arablar buña beñzer dir meselde
7210. Niçün-kim görse bir ehl-i şikârı
Tahallüs bulsa andan idüp firârı
7211. Başın kuma gömer varur hemân ol
Ki ya‘nî ola gözlerden nihân ol
7212. Ki görmez kendü anlardan geleni
Sanur anlar dahı görmeye anı

FÎ ZİKR-İ TAYRÎ'L-BÂZİ

7213. Bilenler bâz-dâr olmakda bâzı
Dimiş biş sınıf olur bu tayr-bâzı
7214. Biri bâzı birisi adı başık
Biri sakar azrak biri bayrık
7215. Nedür bu tayr-ı bâza vasf-ı nâfi‘
Tavîlü'l-‘unk ola vü sadr-ı vâsi‘
7216. Kızıl ola nazar kıldukda ‘aynı
Dahı çoğ ola beyne'l-münekkibîni
7217. Kasîr ola zirâ‘-ı fahz atvel
Ola fahzında hem rîşi mûmaddel?
7218. Dimişler gulüvvüânü't-tayr bu tayr
Hafîfü'l-bâl olur hem isrâ‘ü's-seyr
7219. Didi kuşlar içinde bâzı sayyâd
Katı mu‘cib kuş olur hulk-ı nekkâd
7220. Mizâcî hâr olur gördükde germâ

- Susuzluga idemez sabr aslâ
7221. Şikâr ehli dimişdür bu kelâmı
Ki sayd itmege atyâr ‘izâmı
7222. Zükürinden inâsı olur akta‘
Ki ya‘nî avın almaklıkda enfa‘
7223. Meger Kazvinî dimiş çoğ eger az
Neri olmaz cemî‘i mâdedür bâz
7224. Karışur aña şâhin özge atyâr
Anuñ-içün olur ol nev‘-i atyâr
7225. Dahı bu tayr-ı bâzuñ ki ola kûhı
Dimişdür sayd ehlinüñ gürûhı
7226. Açaçlık mişeler içre makîli
Şu yirlerdür ki ola zıll zelîli

EL-HİKÂYE

7227. Hikâyâtında Hârûn Reşid'üñ
Gelüpdür diñle vasfın ol sa‘îdüñ
7228. Meger bir gün ava çıkmış halîfe
Görinür bir ‘acab kuş ol şerîfe
7229. Hemân ol tayruñ üstine salar bâz
Kılur ol kuş havâ yüzine pervâz
7230. Çü bâzuñ tayr öñince hârib oldı
İkisi dahı gözden gayib oldı
7231. Birazdan geldi ol şeh-bâz tayyâr
Tutubdur kaynagında bir semek-vâr
7232. Makâtilden su’âl itdi anı şâh
Cevâbı böyle didi şâha ki Allâh
7233. Yaratmışdur havâda zîr ü bâlâ

- Niçe dürlü dîvü'r-ruh olmaz ihsâ
7234. Hem anda var durur bir cins tâyir
Perinde rîşi yokdur evvel âhir
7235. Bu bâz elinde key iy mâh-sıfat kuş
Degüldür mâhı farhıdur anuñ uş

FÎ ZİKRÎ'L-BÛMA

7236. Şu kuş kim dirler aña bûm -ı 'Arabân
Dahı ümmü'l-harâb ü ümm-i sıbyân
7237. Harâb oldugı-çün dâ'im me'âbı
Kodılar ad aña ümmü'l-harâbı
7238. Karar itmez 'imâret yirde ol kuş
Dahı virâne-yi gâyetde baykuş
7239. Gurâbü'l-leyl dirler hem aña nâm
Ki gice uçar ider gündüz ârâm
7240. Gice olsa ider pervâz bu kuş
Nihân olur nehâr oldukda baykuş
7241. Gicede kuvvet-i sultânı vardur
Velî gündüz katı hizlânı vardur
7242. Begâyet satveti olur gicede
Degül atyâr olur vahşî felâda
7243. Velî gündüz anı gördükde atyâr
Gelür üstine cem' olur ne kim var
7244. Dökerler kahr idüp başını anuñ
Yolarlar yir yirin rişini anuñ
7245. Dem olur ki öldürirler anı gâlib
Kim oldur kuşlaruñ düşmânı gâlib
7246. Tuyûra itmege mekr ü kemîde

- Şikâr ehli anı bağlar masîde
7247. Kim anuñ üstine cem‘ ola atyâr
Düşüre anları dâma bu mekkâr
7248. Ne tayrı ki âşiyânda görse mektûm
Hücûm ider anuñ üstine bu bûm
7249. Çıkarur anı ‘aşkından bu şeb-gîr
Sınar anuñ beyzesin ü yavrusın yir
7250. Yumılmaz iki gözi olıcak bûm
Biri mefsûh kalur biri mezmûm
7251. Rivâyet şöyledür kim İbn-i Neccâr
Bu tayr-içün dimişdür şerrü'l-eşrâr

EL-HİKÂYE

7252. Meger bir gün ‘Acem sultânı Kısra
Buyurmuş ‘âmiline Hânı Kısra
7253. Ki çıkup seyr ide nezdik ü dûrı
Aña sayd ide bu şerrü't-tuyûrı
7254. Anı şerrü'l-vukûd-ıla bişüre
Getüre şerr insâna yidüre
7255. Alıcak ‘âmile şehden bu mersûm
Çıkup sayd eyledi sahrâda bir bûm
7256. Anı tıklı? otun-ıla bişürdi
Getürdi kamu bir bige yidürdi

EL-HİKÂYETİ'L-ÂHİRE

7257. Hikâyetdür gelüpdür İbn-i Mervân
Gicelerde meger bir gice ol Hân
7258. Getürdi katına bir kıssa-hvânı

- Hikâyet söyleye añlaya anı
7259. Kim açâ uyhusını ol latîfe
Nasîhat ala hem andan Halîfe
7260. Şemîre ider Halîfe kıla ma‘lûm
Meger kim mâ-tekaddemden iki bûm
7261. Dilemiş bir bir-ile kavm olalar
Aralarında bir hutbe kılalar
7262. Birinüñ Musl arz-ımuş mekânı
Birinüñ Basra'da imiş âşiyânı
7263. Bu bûm-ı Basra vü ol kavm-ı şeb-hîz
Dilemiş Muslî'den oğlına kız
7264. Kızına mehr için bu bûm-ı Basra
Dilemiş yüz köy nakd ola mehre
7265. Olıcak bu kelâm ol bûma ma‘lûm
Cevâbı eyle virdi aña ol bûm
7266. Bu yirüñ ger filân vâlîsin bir yıl
Kılursa ola bu matlûb hâsıl
7267. Bu mülk ol zâlîme olursa mahkûm
Hurus öten mahallerde öte bûm
7268. Bu sözi çün-ki gûş itdi Halîfe
Nasîhat kıldı aña bu latîfe
7269. Vilâyetde niçe kim oldı sultân
Komadı mülk içinde zulm ü ‘udvân

EL-HİKME

7270. Ulular söylemiş ‘irfân içinde
İki nesne olur vîrân içinde
7271. Ki bir otı olur ü murg-ı yabân

- Bular olmaz Őu yirde ki ola insân
7272. İki nesne dahı dir ehl-i ma'kûl
‘İmârâtlık olan yirde olur ol
7273. Hurûs-âvâz ü ocak külidür
Bular vîrânalıkda olmaz iy hürr
7274. Őu yirde kim ekeler tohmı zıllı
Ki bitüre anuñ hâkinde tohmı
7275. Őu mülket içre kim âh ile mazlûm
Öter vîrânesinde ‘âkıbet bûm
7276. ‘Ukâb-ı zulm öterse mülk içinde
Hurûs ötmeye anuñ tellesinde
7277. Diyârı kim yaka cevri odı bi'l-küll
Bulunmaya ocagında anuñ kül
7278. Şol olarda ki meskeniye güci
Dahı uçmaya anuñ kırılagucı

FÎ TAYRÎ'N-NESR

7279. Rivâyetdür ki ‘Alikân Kerem'den
Ki işidilmiş durur Hayrû'l-Ümem'den
7280. Dimiş ya'nî peyamber Ma'denü'l-Hayr
Hudâ nesri kılupdur seyyidü't-tayr
7281. Uzun oldugı-çün ‘ömri gâyet
Dimişlerdür ebû't-tayr aña şöhret
7282. Yaşasa tayr-ı kerkes didi kâyil
Yaşar dünyâ içinde biñ kadar yıl
7283. Ne kuş-ıla ki tutsa üns ülfet
Çeker firkat olıcak katı hasret
7284. Bunuñ tek yok durur murgân içinde

- Kim olur hüzn-ile hicrân içinde
7285. Rivâyetdür ki didi ba‘zı âdem
Ki dirmiş sayhasında nesr her dem
7286. Kılıñ nice dilerseñüz göz ma‘îşet
Ki size karşı gelür mevt elbet

EN-NASÎHA

7287. Eger kerkesleyin biñ yıl uçasın
Bu ölmekden gice gündüz kaçasın
7288. Elinden kurtılamazsın yiter ol
Mukâbilden gelür saña keser yol
7289. Niçe kerkesleri ala mı mevtüñ
Giriftâr eylemişdür dâmanı mevtüñ
7290. Eger biñ yıl kadar dünyâda herkes
Yaşasa devr-ile şöyle ki kerkes
7291. Bes anuñ âhir itmâmı ölümdür
Îr ü ger giç ser-encâmı ölümdür
7292. Eger az yaşasa kişi eger çok
Çün ölür ‘âkıbet sermâyesi yok
7293. Şunu farz eylegil giç bu ölümden
Turursın sen-dahı dünyâ turıldan
7294. Bu demde çün ecel irişdi öldüñ
Bugün togup ölen-ile bir olduñ
7295. Ne hoş-ıdı cihân olmasa ölmek
Güzel yâr-ıdı cân olmasa ölmek
7296. Cihânda çün ölüm vardur safâ yok
Çü cân dahı vefât ider vefâ yok
7297. Cihân oldur ki ola dâyim muhalled

Odur cân kim saña kala mü'ebbed

FÎ ZİKRİ'L-GURÂB

7298. Dimişlerdür gurâbı beyne'l-atyâr
Katı çâbük olur ü hem çüst ü 'ayyâr
7299. Ebû Hitem didi tayr-ı gurâbı
Görür burnı kadar tahtü's-serâyı
7300. Ki nûrı iyidür gâyet basarda
Yakını ıragı görür nazarda
7301. Nazarda hiddeti oldugı-çün hoş
Kapar bu gözini bakdukça bu kuş
7302. Kıya bakdugı-çün her şey'e karga
Gurâbü'l-a' ver oldı ad aña
7303. Oturup hısn idicek beyzesin hem
Neri ta'ma yidürür aña her dem
7304. Ferâhı çıkdugı dem mâde ger ner
Kabîhü'ş-şekl olur mekrûh-ı manzar
7305. Bu kabh-ıla ferâhın gördügi vakt
Katına gelimez gam-gîn olur saht
7306. Hakk emr ider ba'ûzâta zebâba
Gelür yim olur efrâha gurâba
7307. Bitince rîşi anlaruñ nice gün
Hudâ bisler olara virür oyun
7308. Peri bitüp gelicek ihtisâna
Pes andan soñra gelür ata ana

FÎ ZİKR-İ EMSÂLİ'L-GURÂB

7309. Meseldür nirde olsa kimse 'ayyâr

- Halâyık beñzedür kargaya her bâr
7310. Niçün-kim çâbük ü ‘ayyâr olur ol
Muhayyel mâkir ü hazâr olur ol
7311. Kabîhü'ş-şekl olanı her milelde
Gurâba şübüh kılurlar meselde
7312. Gurâba beñzedürler şol ki ola şûm
Dimişlerdür gurâbü'l-beyn-i me'sûm
7313. İki müştâka ider fâl-ı beyni
Didiler leytü ba'de'l-maşrikîni
7314. Şu kim karga ola anuñ defli
Virür murdâra elbette sebîli
7315. Çü [bilinmez] ‘azîz olur vücûdı
Aña teşbîh iderler ehl-i cûdı
7316. Ne yirde [kim] bulınsa yahşi hurma
Meseldür dir aña temir karga
7317. Niçün-kim yimişüñ yahşısını zâg
Bilür dirler şular düzedür bâg
7318. Bir işde varuban eglense her yir
Hem "İbtî min gurâb-ı Nûh" dirler

EL-HİKÂYE

7319. Nebîyullâh Nûh oldukda tûfân
Gurâba eylemiş bir vakt fermân
7320. Ki pervâz eyleye rû-yı zemîne
Nazar kıla uzaga vü yakına
7321. Göre bu yir yüzini zîr ü bâlâ
Garîk olmışdur ü yâ rûy-ı gabrâ
7322. Kanat açâ cihânı eyleye devr

- Haber vire gele Nûh'a 'ale'l-fevr
7323. Çün emr aldı kanadın açdı karga
'Urûc itdi havâya uçdı karga
7324. Niçe müddet varıban gâyib oldı
Haber getürmedi eglendi kaldı
7325. Meger uçar-iken deryâ yüzinde
Görür bir cîfe yatur mâ yüzinde
7326. Hemân-dem iner anı yimege ol
Unıdur Nûh'ı olur lâşa meşgûl
7327. Çü ibtâ kıldı Nûh emrine anda
Gurâba bu mesel kaldı cihânda

FÎ ZİKRÎ'L- 'AK 'AK

7328. İşitgil söyleyem naklin kitâbuñ
Dimişler sınıfdur 'ak'ak gurâbuñ
7329. Dimişler bu kuşa nedür tabî'at
Zinâ vü sirka vü habs ü hıyânet
7330. Halîden ne ki bulursa nihânı
İletür bir mahalde gizler anı
7331. Hazîn kuvvet ider bir niçe hayvân
Biri 'ak'ak biri neml ü bir insân
7332. 'Acab budur ki görse kurdı 'ak'ak
Çagırur öter aña 'ak'ak
7333. Gelür ardınca kurd öñince bu kuş
Kılur nirde ki ola agnâma anı tuş
7334. Ümîdi bu ki kurd alsa koyunı
Bunuñ dahı çıka andan oyunu

EL-EMSÂL FÎ'L- 'AK'AK

7335. Kalupdur mâ takaddümden mesel uş
Dimişler kurd yanında tayr kuş
7336. Meseldür sârik olan kimseyi hem
Kılupdur 'ak'aka temsîl âdem
7337. Dahı ahmak kişiye kavm-ı 'Arâbân
Ki dirler ahmak min 'ak'ak iy cân
7338. Niçün kim kendü efrâhın nihler?
Varur gayr kuşuñ farhını bisler

FÎ ZİKRÎ'L-KÛRKÎ

7339. Meger dimiş durur sayyâd-ı Türkî
Ki bu tayr içinde atyâr-ı kürkî
7340. Hezâr-nâk ü muhîl olur ziyâde
Yaluñuz uçmaz uçıcak havâda
7341. Ne iklîme ki tutarlar sebîli
Var anlaruñ öñince bir delîli
7342. Nire gitse aña tâyi' olurlar
Bu metbû' ü olar tâbi' olurlar
7343. Çıkarlar yaylâlara gelicek yaz
Kılurlar kışlâlara kış pervâz
7344. Rivâyet şöyledür bu cins-i turnâ
Dünese bir mahalde gice tenhâ
7345. Uyımaz her biri nevbet-be-nevbet
Kılurlar irte olinca cür'et
7346. Uyanuk tek uyurken itmeyüp fevt
Kılur dâyim hafî hiss-ile bir savt
7347. Dimişlerdür bu tayr-ı kürkî dâyim

- Olur bir ayagı üstine kâyim
7348. Tutar bir ayagında seng dâne
Ki uyusa düşdügi demde uyana
7349. Katı basmaz ayagın yire kim yir
Katı bassa na-gâhân hasf ola dir
7350. Basarsa ihtirâz-ıla basar ol
Bir ayagın basar birin asar ol

ET-TEVA ‘‘UZU MİN EL-KÜRKÎ

7351. Bilür hayvân-iken bir murg-ı âcâm
Ki bu sath-ı zemîne yokdur ahkâm
7352. Görür kim bu esâsı yok sebâtı
Ayagın basmaz anuñ üzre katı
7353. ‘Acab budur ki sen nesl-i beşersin
Cihânuñ hâletinden bî-habersin
7354. Ol ayagını basmaz ne sebebdür
İki elüñle tutarsın sen ‘acebdür
7355. Cemâline nazar kılma cihânuñ
Bekâsına emânet bakma anuñ
7356. Bakar bir göz-ile karga cihâna
Sen iki gözle bakarsın revâna
7357. Esâsı çihışmışdur bu binânuñ
Yıkılır ‘âkıbet bünyâdı anuñ
7358. Yıkılır bârı yıkılmadın anı
Bırak elden ferâgat eyle cânı
7359. Harâb olur kaçan-ısa bu ma‘mûr
Harâb olana billâh olma magrûr
7360. Mahal kim adı anuñ dâr-ı fenâdur

- Binâsı vü esâsı bî-bekâdur
7361. Bu ma‘mûr idicek münzel degüldür
Göñül bağlayıcak mahfil degüldür
7362. ‘Acab câ-yı hatardur ki bu dünyâ
Emîn olmaz burada pîr ü bernâ
7363. İñen bî-dârdur bu çarh-ı devrân
İñen korhulu yirdür işbu vîrân
7364. Niçe bu dünyâ ardına düşersin
İñen katı segirtme ki düşersin
7365. Görürsin işbu hâlin kâyinâtuñ
Cihâna salma aslâ iltifâtuñ

FÎ ZİKR-İ TAYRÎ'L-KÜKÜM

7366. Gügüm dîrler olur bir murg-ı sıyyâh
Melihû'l-‘ayn olur mahbûbu'l-ecnâh
7367. ‘Asâfir olur anuñ saydı her rûz
Nehâr olsa hemân ol tayr-ı dil-sûz
7368. Serâ vü sâz ider başlar sıyyâha
Gice zâr-ıla kalur tâ sabâha
7369. İşidüp savtın ol eyyâm içinde
Ne kuşlar var-ısa âcâm içinde
7370. Seherden tâ varup olunca ahşâm
Ne bulsalar aña iderler it‘âm
7371. Çün ahşâm ola kamusı giderler
Velî bir kuş aña te’hîr iderler
7372. Ki gice tâ seher ölse orada
Ola ol kuş anuñ-içün zevâda
7373. Giçicek nev-bahâr itmez dahı âvâz

- Katından kuşlar ider cümle pervâz
7374. Pes anı soñra nirde kim görürler
Çıkarlar başına minkâr ururlar

FÎ TEMSÎL-İ HÂL-İ TAYRÎ'L-KÜKÜM

7375. ‘Aceb nedür ‘aceb ol murg-ı dilsüz
Niçe kim gelür andan sâz u hem söz
7376. Cemî‘-i kuşlar aña râm olurlar
Gice gündüz aña hizmet kılurlar
7377. Meger şol ‘âşık beñzer ki her-gâh
Kıla ma‘şukın ögüp zârı her-gâh
7378. Mesâlar şem‘ tek sûzân ola ol
Seherler tâ mesâ giryân ola ol
7379. Kul ola cân-ıla bir dil-sitâna
Ne câna baka dahı ne cihâna
7380. Oda yaka varın şevkine anuñ
Fedâ kıla vücûdın zevkine anuñ
7381. Sıfâtında[n] fenâ eyleye zâtın
Tecellâsında mahv ide sıfâtın
7382. Yolında mâlik-iken ola memlûk
Ganî-iken öñinden ola su‘lûk
7383. Şu resme ‘âşık ola ol habîbe
Güle beñzeyeye ol bu ‘andelîbe
7384. Halâyık görüp anda ‘aşk-bâzı
Olalar cümle anuñ dil-nüvâzı
7385. Görüben kendüde ‘uşşâk ‘affî
Olalar kamu halk anuñ harîfi
7386. Gelüp âvâzına ‘âşık olalar

- Kamu kullugına müştâk olalar
7387. Nigîni ‘aşk-ıla mahlûkı yeksân
Müсахhar eyleye hem-çün Süleymân
7388. Çıkıcak barmagından hâtem-i ‘aşk
Dahı gelmeye andan bu dem-i ‘aşk
7389. İşidilmeyicek bu ‘aşk sâzı
Ne nâzı kala dahı ne niyâzı
7390. Şu kimse kim degüldür cânı dil-sûz
Hemân cânân yolında ola dilsüz

FÎ TAYRÎ'L-MELEKÎ'L-HAZÎN

7391. Bu sular üzre dâyim didi sayyâd
Meger bir kuş olur melek hazîn ad
7392. Kitâb içinde Hâfız söylemişdür
Bu tayrı bir ‘acab vasf eylemişdür
7393. Ki nirde görse bir âb-ı revânı
Kenârında anuñ tutar mekânı
7394. Gice gündüz tutar suya nazar ol
Dahı özge nesneye açmaz basar ol
7395. Çogalsa su olur gâyet ferah-nâk
Olur su hem az olıcak terah-nâk
7396. Gamı eksilür anuñ artıcak su
Su eksilicek artar aña kaygu
7397. İçicek eksilür diyüben anı
Sudan içmez giçer susuz zamânı
7398. Bu hüzn-i fikr-ile susuz kalur ol
Su katında düşer susuz ölür ol

EL-MESEL-İ Fİ'L-HIRS

7399. Dimiş hikmetde Câhiz Şeyhü'l-'Arâb
Bunuñ misli durur hem dûd-ı şeb-tâb
7400. Kanâdı var uçar şöyle ki zünbûr
Virür gice içinde şem' tek nûr
7401. Meger toprak durur anuñ gıdâsı
Velî anı yimez dahı toyâsı
7402. Dükene diyü yirüñ hâki yeksân
Yimez ekser ölür hırs-ıla cû'ân
7403. Susuz kalur su içinde ölür o
Türab olur türâb içre kalur o

FÎ NAZÎR-İ TAYR-I MELEKÎ'L-HAZÎN

7404. Harîs-ı rızk olan âdem cihânda
Bu ikisi gibidür imtihânda
7405. Şunuñ kim hâsası ola hırsı az
Cihân mâlı görine gözine az
7406. Şunuñ kim var yimez muhtâcdur ol
Egerçi ni'meti var açdur ol
7407. Akıtsa su gibi rızkı aña Hak
Toyurmaz gözini illâ ki toprak
7408. Olursa mâlı çün deryâ-yı 'ummân
Kenârında olur derd-ile 'atşân
7409. Tutarsa hâk-veş mâlı cihânı
Yiyemez aç olur bir lokma anı
7410. İki nesne cihânda çok durur o
Meger biri türâb ü birisi su
7411. Çü kandurmaya bir kuşu her ırmak

- Ya toyurmaya bir dūd[1] bu toprak
7412. ‘Acab budur Őu kim nesl-i beşerdür
Kaçan zât-ı nazîri cânavardur
7413. Bir içim su için düşse enîne
Meseldür beñzeye melek hazîne
7414. Bir avuç toprak-içün yana pür-tâb
Giceler tâ seher Şöyle ki Şeb-tâb

FÎ ZİKRÎ’T-TAYRÎ’S-SEMENDER

7415. Bilâd-ı Çîn’de dir bir merd-i ahber
Meger bir tayr var adı semender
7416. Dimişler ba‘zılar dâbbedür anı
Bilâd-ı Hind’dür anuñ mekânı
7417. Gelür sûretde ol dilküden asgar
Halencîdür anuñ levni ya ahmer
7418. Bu durur eşheri kim murgdur ol
Yumurta kuzlar ol da az eger bol
7419. Togar büyür hemîşe od içinde
Uçar yürür lehîb ü od içinde
7420. Dem-â-dem o durur me’kûlı anuñ
Od-ıladur hemân meŐgûli anuñ
7421. Ne hikmetdür ki âteş yakmaz anı
İrişmez zerrece aña ziyânı
7422. Dimişlerdür kim postun anuñ hem
Dibâgat eyleyüben giyer âdem
7423. Kaçan kim kir ola giçe zamânı
Bırakurlar getürüp oda anı
7424. Ne kiri var-ısa oda yanar pâk

- Çıkarurlar od içinden anı pâk
7425. ‘Acab budur ki her kiri yanar hoş
Anuñ bir kılımı yandurmaz âteş

FÎ NAZÎRÎ'T-TAYRÎ'S-SEMENDER

7426. Buña deryâ-yı magrîb içre hem-tâ
Meger bir mâhı var kandîl-i deryâ
7427. Teni serçe gibi berrâk ü sâfî
Müdevver câm vaz‘ında şeffâf
7428. Semâvî gökdür cism-i sıfâtı
Ki görünmez suda cerr-i sıfâtı
7429. Deñiz içre yüzüp ol cânavar bil
Gicede nûr ider şöyle ki kandîl
7430. Deñizde güç olur anuñ şikârı
Yakar her neye dokunsa şerârı
7431. Meger deryâ gelicek izdihâra
Atar mevcî anı ekser kenâra
7432. Yürimez kuru yirde kalur ol
Dahı deryâyâ varımaz ölür ol

ET-TA‘ACCÜB FÎ HALAKALLÂHÎ TE‘ÂLÂ

7433. Te‘alallâh zihî Hallâk-ı A‘zam
Ki oda su yaradur suda od hem
7434. Yaradur sudan od içinde hayvân
Per ü bâl deri ‘azm et kan
7435. Düzedür nârdan su içre subbûh
Ta‘accüb için ecsâmı zi'r-rûh
7436. Gör imdi şa‘bda Bârî Celâlet

- Ne san‘atlar ider gösterür âyet
7437. Gehî sunuñ içinde gösterür nâr
Gehî nâr içre suyu kılur izhâr
7438. Hakk emr itmedi oda yanduramaz
Suya buyurmadı su söndüremez
7439. Aña kâr itmedi keyfiyyet-i nâr
Buña su haslet olmadı izhâr

FÎ-ZİKRÎ'T-TÂVÛS

7440. Tuyûr içinde yokdur sûrete hûb
Meger tâvûs gibi bir tayr-ı mahbûb
7441. Cemîlü'r-rîş olur ü nâzik endâm
Melîhü'n-nakş olur ü hûb hendâm
7442. Zarîfü'ş-şekl hem hulvü'ş-şemâyil
Latîfü'l-fi'l [ü] mekrümü'l-'amâyil
7443. Olur hayvânuñ ekser dişisi hûb
Bu tâvûsuñ olur irkegi mahbûb
7444. Bu nakş [u] ziynet-ile ne sebebdür
Ayagı zîşt olur gâyet ‘acebdür
7445. Te‘âlallâh bu hüsn-ile bu hulve
Çemende eylese lutf-ıla cilve
7446. Muhayyer kıla devrinde ‘ukûlı
Dil ü câna safâ vire usûlı
7447. Harîf eyyâm gelse ne sebebdür
Dökilür peri tâvûsuñ ‘acebdür
7448. Rebî‘i eyyâm olıcak biter o
Eger õñince kemâline yiter o
7449. Nite kim nev-bahâr oldukda eşcâr

- Kamu yaprak virür açılır ezhâr
7450. Dökilse berg hem tâvûs döker ber
Biticek yaprak anda da biter per
7451. Olur kendü cemâline hırâmân
Kılur hâl tecellâsında cevelân
7452. Nazar kılur bahâ vü behçetine
Kemâl-ı sun‘ u hüsn sûretine
7453. Kaçan ki ayagina kıla nazara
Figân ider gelür feryâd ü zâra
7454. Anuñ çağırdığı dir merd-i dâna
Budur kim iy dirîgâ vâ dirîgâ
7455. Degüldür hüsnüme lâyıık ayagum
Muhâlif-i şem‘ dânaa çerâgum

Fİ'L- 'ACAB VE'L-İFTİHÂR

7456. Çü kendü kendüyi begendi tâvûs
Ayagina bakıcak oldu menkûs
7457. Kaçan kim Yûsuf ol Şâh-ı Melâhât
Kılup mir'at içinde keşf-i âyet
7458. Başın a'lâ gören düşer ayaga
Yukaru gözleyen iner aşaga
7459. Vazî‘ olur yiri gönli refî‘üñ
Refî‘ olur makâmı her vazî‘üñ
7460. Bakar görür cemâlin ü kemâlin
Kemâlinde tecellî ider cemâlin
7461. Haddin görür ezeler gül-sitâni
Kaddin görür añar serv-i revânı
7462. Kara kaşını beñzedür kemâna

- Kara gözlerini Bâbil-sitân'a
7463. Kılur teşbîh-i mercâna lebini
Billûra pâk-i sîmîn gabgabını
7464. Dehânın beñzedür gül goncasına
Kılı temsîl ider bili incesine
7465. Mutarrâ zülfine çevgândur dir
Mu'anber saçına su'bândur dir
7466. Yüzini ohşadur bâg-ı cinâna
Habeş beglerini Hindusitân'a
7467. Didi bu resm-ile bu nakş-ı sûret
'Acab nakş itdi nakkâş-ı kudret
7468. Bu vech-i 'âlemüñ cân âferîni
Yaratmadı dahı bir nâzenîni
7469. Şunuñ nakkâşına tahsîn tahsîn
Ki kılmışdur bu resme resm-i engîn
7470. Bu hüsn-ile cihân ü cân içinde
Nazîrüm togmadı insân içinde
7471. Feleklerde melek ola nazîrüm
Ya hûri ola cennetde 'aşîrüm
7472. Eger ben de olaydum kim bahâ mı
Yitüreydi görüp hüsn ü bahâmı
7473. Taaccüb kılduğı-çün hüsnini ol
Ki gördi hüsnüñ âhîr hüznini ol
7474. Gurûr itdüğü-çün hüsn ü bahâya
Satıldı 'âkıbet bir kem bahâya
7475. Çü gördi hüsnini kıldı pesende
Pes oldu hürr-iken hüzn-ile bende
7476. Egerçi sûretde kıldı tefahhur

Velîkin ma'nîde oldu tefekkür

FÎ ZİKİRİ'L-HÜDHÜD

7477. Tuyûr içinde dir ehl-i tasayyud
Süleymân'uhn resûlî-y-ıdı hüdhüd
7478. Haberci oldu çün sâhib-risâlet
Ebû'l- ahbâr dirler aña kinâyet
7479. Hem ol-ıdı Süleymân'uhn delîli
Bilürdi sulara cümle sebîli
7480. Görür dirler suyu yir içre her dem
Zücâc içre nitekim görür âdem
7481. Süleymân hüdhüdi bir gün Behersû
Taleb kıldı kim aña göstere su
7482. Bulınmadı cünûdı kıldı 'atşân
Kakıdı hüdhüde bir gün Süleymân
7483. Kılayum diyü aña ulu 'azâbı
Gelüp vech-ile virmese cevâbı

FÎ 'UKÛBET-İ SÜLEYMÂN 'ALEYHİ'S-SELÂM BÎ'L-AtYÂR

7484. 'Ukûbet kılma bir kuşa Süleymân
Yolarlardı anuñ rîşini yeksân
7485. Ya katrândur biten cisminde rîşe
Anı korlar-ıdı güne hemîşe
7486. Ya ehlinden anı mehcûr iderdi
Ayırup mûnisinden dûr iderdi
7487. Kişiye bundan ulu olmaya hem
Ki düşe sevdüğinden ayru bir dem

7488. Ya kendüden kiçiye zî 'ukûbet
Buyuralar ki dâyim kıla hizmet
7489. Başa bundan ulu olmaya kaygu
Ki göre kendüden âlûyı ulu
7490. Ya kendü zıdd-ıla her şey'i ol hân
Götürüp bir yire iderdi zindân
7491. Dimişler tEdyaku 's-sicnt oldur iy yâr
Ki habs ola kişi zıdd-ıla nâ-çâr

EL-LATÎFE

7492. Gelür bir gün Süleymân'a bu hüdhüd
Konukluga kılur da'vet Bilâbüd
7493. Falân adada didi iy Süleymân
Falân gün hâzır ol leşkerle yeksân
7494. Budur 'azmüm dir iy halkuñ emîri
Kılam şâha ziyâfet bi'l-fakîri
7495. İcâbet idüp anuñ da'vetine
Düşirdi leşkeri[n] vardı katına
7496. Uçup hüdhüd getürdi bir cerâdı
Götürüp atdı içre aña yadı
7497. Dönüben didi bismillâh hvâna
Uluya kiçiye pîr ü cüvâna
7498. Ete irişmeyen ş'rbâsın içsün
Et az-ısa n'ola ş'rbası efzûn
7499. Latîfe kim o gün bu tayr kıldı
Begâyet Süleymân'a turfe geldi

FÎ ZİKRÎ'L-BABBAGÂ'İ'L-MAMSÛHA

7500. Dimişdür Mustafâ bu tayr babbagâ
Ezel insândan mesh oldı cebrâ
7501. Meger bir sârik ü kallâş-ı mış ol
Kefen satucı hem nebbâş-ı mış ol
7502. Mekânı bu kuşuñ Hindûsitân'dur
Her iklîme oradan armagandur
7503. Ne olsa fehm ider 'âkil olur ol
Ne dirseñ öğrenür kâbil olur ol
7504. Rivâyet şöyledür kim tûtî her-gâh
Eger öğrense okır kul-huvallâh
7505. Ne söylerseñ bilür anı deminde
Cevâbı her ne işitse feminde
7506. Ne iş görse beşerde eyler anı
Ne söz kim işidürse söyler anı
7507. Büyüdükçe dahı artar beyânı
Fasîh olur hem açılır lisânı
7508. Yidügi gül-be-şekerdür hemîşe
Nebât ü peste-i terdür hemîşe
7509. Tutar sag eliyle bulsa me'kûl
Benî âdem gibi ider tenâvül

EL-LATÎFE

7510. Zamân bir tûtîyi bir merd-i bakkâl
Tutuban terbiyet itmiş niçe sâl
7511. Meger ol tutîye bir merd-i üstâd
Zamân-ıla şu deñlü virmiş irşâd
7512. Nire gitse koyup dükkânı bakkâl

- Gelince bekler-imiş tûtî her hâl
7513. Ne görse sâhibinüñ gıybetinde
Kamu bir bir dir-imiş hazretinde
7514. Görüp ol tûtîden lutf-ı beyânı
Severmiş ol kimesne cândan anı
7515. Meger bir gün gezerken tûtî lâg
Döker dükkân içinde bir sebû yâg
7516. Bulaşur rûgana cerbîn olur ol
Kararur rengi vü çirkîn olur ol
7517. Gider hüsni bozılır şekli rengi
‘Urûs-ı vakt-iken olur çü zengi
7518. Giyerken hulle-yi şâhı çü Kayser
Siyeh-pûş oldu şöyle ki kalender
7519. Gelüp bu hâli çün-kim gördi bakkâl
Kakıdı bergi anı urdı bakkâl
7520. Niçe gün söylemedi epsem oldu
Tutıldı dili san-kim ebkem oldu
7521. Birazdan çıka geldi bir kalender
Görüp anı perîşân oldu bakkâl
7522. Kara giymiş tenine pâ vü tâ ser
İşine key perîşân oldu bakkâl
7523. O dükkânuñ öñinde turdı nâ-gâh
El uzatdı vü kıldı tŞey’ün Lillâht
7524. Görüp ol kimsede bu reng-i bîgâ
Açıldı dili nâ-gâh oldu gûyâ
7525. Didi iy cuvlâkî iy cuvlâkî sen
‘Aceb dükkânuña dökdüñ mi revgan
7526. Ki böyle câme cerbîn eylemişsin

- Ser ü pâ rengi çirkîn eylemişsin
7527. Seni redd itdi mi pîrûñ iy dervîş
Ki bu resme olupsın zâr ü dil-rîş
7528. İşidüp tûtîden bu kavl[i] bakkâl
Sevindi mevzû‘undan turdı der-hâl
7529. Varup ol tûtîye itdi nevâziş
Sıgadı arkasını kıldı nâziş

FÎ ZİKRÎ'L-FÂHİTE (KÜKÜ- ? KUŞI)

7530. Rivâyetdür bu dimişdür Erestû
Yaşasa kırk yaşar bu murg-ı kûkû
7531. Katı insân olur insâna bu tayr
Olur âbâd olan yirlerde bu tayr
7532. Olur levni hem agber tîz pervâz
Fasîh ü şec‘î hvân olur nagam-sâz
7533. İki nev‘ olur ol kuş aña râzı
‘Irâkî’dür biri biri Hicâzî
7534. ‘Irâkî nev‘den işitse esvât
Nihân olur kaçır her yire hayyât
7535. Didiler ehl-i hikmetden birine
Yılan toldı falan şehr zemînine
7536. Getürdi fâhite ol yire iy yâr
Çün âvâzın işitdi kalmadı mâr

EL-LATÎFE

7537. Meger bir fâhite var-ıdı akdem
Severdi dışisin cân-ıla muhkem
7538. Dışisi aña râm olmaz-ıdı

- Anuñ-ıla muhabbet kılmaz-ıdı
7539. İñen cevr ü cefâsı oldı efzûn
Dışisine didi irkegi bir gün
7540. Ki iy cânım baña bunca gazab ne
Niçün bini begenmezsın sebep ne
7541. Beni sanma ki bir murg-ı za‘îfüm
Per ü bâl-ıla ‘ankâya harîfüm
7542. Süleymân mülkini emr eyleseñ sen
Kılam bir zarb-ıla zîr ü zeber ben
7543. Meger ol fâhite sözini encâm
Süleymân'a varup kıldılar i‘lâm
7544. Taleb kıldı getürdiler çün anı
Diledi kim aña kıla ziyânı
7545. Süleymân'a hemân ol murg-ı dil-sûz
Amân istedi kim söyleye bir söz
7546. Amân virdi Süleymân didi iy şâh
Beni bu cürmüm-ile kılma ikrâh
7547. Bu sözi söyledüm hûbum öñinde
Ögündüm ben de mahbûbum öñinde
7548. Beni levm eylemek vâcib ola mı
Bilürsin tEl-muhibbü lâyülâmtı
7549. Süleymân'a cevâbı turfe geldi
Taaccüb kıldı anuñ sözine güldi
7550. Suçını ‘afv kıldı bî-tekellüm
Kılursañ ‘âşika kılğıl terehhüm

FÎ ZİKRİ'D-DÎK VE'D-DECÂCET

7551. Peyâmberden rivâyetdür müfevvez

- Sadıkumdur dimişdür dîk-i ebyaz
7552. Kaçan giçse iki sülsi gicenüñ
Öter başlar budur ‘âdâtı anuñ
7553. Gice olduğu-çün bîdâr pinhân
Didiler adına anuñ bu yakzân
7554. Dimişler uyusa az eger çok
Uyur bes bir nefes mikdâr tavuk
7555. Yüce yir bulsa yatmaz aşaga ol
Kor alçağı yüce yire tutar yol
7556. Yumurtadan çıkıcak mâkîyanuñ
Zarîf olur cücügi gâyet anuñ
7557. Segirdür her yaña tâlib olur ol
Hemân-dem kâsi vü kâsib olur ol
7558. Tavuk karnında dirler beyzenüñ bil
Olur on gün içinde halk kâmil

FÎ ZİKRÎ'L-HECEL

7559. Hecil yabânîsidür mâkiyânuñ
Sever hoş savtı dirler cins[i] anuñ
7560. Birini terbiyet idicek üstâd
Öter bu sayd ider gayrını sayyâd
7561. Göricek avcı halkından bir insân
Gömer başın yire ya‘nî ola pinhân
7562. Ne deñlü çok yaşasa bu tuyûrı
Hemân ol on biş yaşar dimiş tuyûrı
7563. Harîs olur bu kuş gâyet sifâda
Yumurtasın komaz kim basa mâda
7564. İnâsı üzre ceng ider zükûrı

Gör imdi hikmet-i Hayy-ı Gayûr'ı

FÎ ZİKRİ'L- 'ASÂFÎR

7565. Dimişlerdür tuyûr içinde 'asfûr
Meger üç nev' olur 'âlemde meşhûr
7566. Birine didiler 'asfûr-ı cennet
Meger ol kırlaguç oldu hakikat
7567. Biri 'asfûr-ı şevk-i gülsitândur
Mekân aña siyâc -ı bûsitândur
7568. Bu nev'e çoğ olur 'asfûr bi'l-küll
Hem nev'i durur hem tayr-ı bülbül
7569. Birinüñ adı 'asfûr-ı büyüti
Anuñ dahı muhâlifdür nu'ûti
7570. Kimi serçe durur kimisi zar zor
Olur ma'mûr olan yirde bu 'asfûr
7571. Benî âdem olan yirde olur hem
Gider hem ol mahalden gitse âdem
7572. Bu kuşa bellüdür irkek ü dişi
Ki var irkeginüñ yüzinde rîşi
7573. Bu murg-içün dimişdür ehl-i 'irfân
Ayagına şikâl itmiş Süleymân
7574. Anuñ-çün yürüyemez yirde bu tayr
İki ayagı üzre segirür eylese seyr
7575. Tuyûr içinde yokdur tut söze gûş
Sifâdı çok bu serçe gibi bir kuş
7576. Sifâdında çü tefrît itdi her-gâh
Bes aldı ol sebebden 'ömr[i] kûthe

EL-HİKÂYE

7577. Meger bir gün Süleymân İbn-i Dâvûd
Giçerken bir mahalden ol Ebi'l-Cûd
7578. Görür bir serçe sag eger sol
Tolanur mâdesinüñ üstine ol
7579. Çün ol hâli görüp bakdı Süleymân
Ta'accüb kıldı vü turdı Süleymân
7580. Didi bu serçenüñ görüñ sözine
Diler ol dişi serçeyi özine
7581. Eger cüft olur-ısañ dir baña sen
Yidürem dürlü ni'metler saña ben
7582. Diseñ kankı kusûrında Dımışk'uß
Seni sâkin idem olursa 'aşkuñ
7583. Yalan girçek turup imlâk eyler
İşi bitince ne söylerse söyler
7584. Meseldür bunı şeyh ü şâbb dirler
Ki küll-i hâtibü kezzâb dirler

EL-LATÎFE

7585. Hikâyetdür meger halk içre meşhûr
Su'âl ider gelür bir fahha 'asfûr
7586. Didi niçün girüpsin hâke iy fahh
Didi işüm tevâzu' durur iy ahh
7587. Didi niçün olupdur kâmetüñ hamm
'İbâdet eylemekden didi her-dem
7588. Nedür ol sözine ki idersin anı izhâr
Sıyâm ehline dir kıluram iftâr
7589. Anuñ bu sözine aldandı 'asfûr

- Gelüp ol dâne üzre kondı ‘asfûr
7590. Dilinden dâne için kaypındı encâm
Bogazına dakıldı çenber-i dâm
7591. Bogazın ele virdi ag içinde
Düşüpdür bogılır dûzag içinde
7592. Çü bildi öldürür kendüyi tahkîk
Dönüp ol şeyhe dir iy şeyh-i zindîk
7593. Eger böyle bogarsa halk ‘ibâd
Zamân ‘âbidlerinde yokdur irşâd

EL-MESEL FÎ EHLİ'R-RIZK VE'Z-ZENDEKA

7594. Meselde fahha beñzer ehl-i tahkîk
Sıfât ü siret-ile şeyh-i zindîk
7595. Anı yek-dâne sanma halk içinde
Ki bir dem nihândur dalk içinde
7596. Açupdur dâne-yi rızk bir a‘vâm
Tevâzu‘ toprag-ıla gizlemiş dâm
7597. İki bükmiş bilen habl ma‘asî
‘Asâ elinde vü kendüsi ‘âsî
7598. İdüpdür kisveti zühhâd melbûs
Yürüyüp halk aldır Şeyh Sâlûs
7599. Giyüpdür tâç hırka sûfiyâne
Göreyüm kim anuñ tek sûfiyâne
7600. Çevirür sübha seccâde götürür
Yürür halk içre ya‘nî pâdişâdur
7601. Çü dâne sübhası bî-çâresidür
Bisât-ı mut‘ime seccâdesidür
7602. ‘Ayândur dânesi fahhı nihândur

- Müdâm ola dahı murg-ı cihândur
7603. Gözetmez râzıkını rızkî gözler
Unutmuş Hâlik'ini halkı gözler

FÎ TAYRÎ'L-HUFFÂŞ

7604. Rivâyet şöyledür kim tayr-ı huffâş
Ezelde âdem-imiş merd-i kallâş
7605. Uçar kuşdur velîkin kuzılmaz beyz
Görür âdem bigi dişi anuñ hırz
7606. Ferâhın emzirür şöyle ki hayvân
Bu dahı zıhk ider çün zıhk-i insân
7607. Dimişler hem uçarken anı ki gâh
Ferahın emzirür zî-hikmet-ullâh
7608. Yarasânuñ meger irkek ü dişi
Olur fâre gibi agzında dişi
7609. Hem irkeginüñ iki hâyesi var
Behâyim gibi bol eydür bu tayyâr
7610. Egerçi kuş durur sûretde tende
Deri birdür bir deri yok rîşi bedende

FÎ ZİKRÎ'L-HUFFÂŞ

7611. Katı uzun yaşar dirler hem anı
Görür kerkes gibi tûl ü zamânı
7612. Nazar kılsañ bu hayvânata yeksân
Götürür yavrusını dört hayvân
7613. Birisi huffâşdur birisi âdem
Biri gürbe birisi maymûndur hem
7614. Bulur her dâbbenüñ gündüz gözi nûr

- ‘Acabdur kim olur bu gündüzin kör
7615. Güneş togdukda vkrinden çıkamaz
Göz açup pertev-i şemse bakamaz
7616. Nite kim nûr [yok] gündüz basarda
Gice hem görimez zû’-yı kamerde

FÎ’L-TEMSÎL VE’L-İ’TİBÂR

7617. Bu hikmet göz-ile iy İbn-i Bâlî
Şular kim görmeye Nûr-ı Celâli
7618. Tecelli kılmayalar Hakk’ı zâhir
‘Ayân olmaya anlara mezâhir
7619. Bakabilmeyeler şems-i bekâya
Nazar sehv ideler necm-i sühâyâ
7620. Görebilmeyeler Envâr-ı Hakk’ı
Bakup görmeyeler Dîdâr-ı Hakk’ı
7621. Görünmeye olara pertev-i yâr
Mu‘ayyen olmaya ne nûr u ne nâr
7622. Egerçi zâhir enbiyâdur anlar
Hakîkatde hemân a‘mâdur anlar
7623. Hafîdür anlara sırr olmaya fâş
Nite-kim göremez hurşîd huffâş
7624. Zalâm-ı ma‘siyetde her açâ göz
Ziyâ-yı ma‘rifetden göre mi yüz
7625. Şu göz kim açmaya kehhâl-ı kudret
Ezelden kördür yok anda reviiyyet
7626. Göze kim nûr-ı hikmet tûtîyâsı
Çekilmedi anuñ yokdur rızâsı

FÎ ZİKR-İ HAVÂMÎ'L-ÂRZ

7627. Mübârek cânavardur nahl lâ-şekk
Nazar kılmışdur aña Hakk tebârek
7628. Bu fitrî 'îd güninde muhakkak
Bu nahla vahy idüpdür bal itmege Hak
7629. Dimişdür muhâl aña bu makûlı
'Amelde dört kısım olur nühuılı
7630. Meger bir kısım anuñ-ıla ma'lûm
Düzedür gice gündüz san'at-ı mûm
7631. Yapar bir kısım evlâdan mühendis
Şümû'-ıla müsâvî vü müseddis
7632. 'Acab budur bî-âlet ü pür-kâr
Nice tahrîr ider erkâmı hem-vâr
7633. Bırakur büzrini içinde anuñ
Nite kim murg içinde âşiyânuñ
7634. Çü dūd olur niçe müddet giçer ol
Birazdan soñra nahl olur uçar ol
7635. Bu düzdügi büyütuñ didi nahhâl
Kimine farh tolar kimine bal
7636. Döner düzer mülûk-içün büyütu
Gör imdi hikmet-i min-lâ-yemûtu
7637. Mülûki her nire kim kıla seyrân
Bâlâsınca uçar hep nahl yeksân
7638. Dimişlerdür mülûkinuñ nişânı
Budur kim nîşinuñ yokdur dikeni
7639. Zükûrına yapar âhirde dūrı
Şümû'-ıla tura anda zükûrı

7640. Zükûri nahluñ olur cürmi asfer
İnâsınuñ olur lîk anda ekber
7641. Taşır bir kısmı anuñ dem-be-dem mâ
Getürür döker andan sanki sakâ
7642. Düzer bir kısım eyyâm ü leyâli
Meger bu mâdenüñ içinde balı
7643. Bu aru bir megesdür ki ez‘afü‘l-cirm
Zekiyy ü giss ü sec‘ân zü‘l-‘ilm
7644. Bilür bir yıl içinde dört faslı
Kılur her fasla göre kendü fi‘li
7645. Ne çiçek olsa yirde dürlü dürlü
Kamusından alur dirler bu aru
7646. Ne bulsa fahzı üstine götürür
Alur az ü çoğ evine götürür
7647. Zühûratuñ alur ta‘âmından elvân
Anı bal ider ol zî-emr-i Sübhân
7648. Bu balı ekseri ehl-i ‘ukûluñ
Dehânından çıkar dirler nuhûluñ
7649. Hem aña muhtelif oldugı elvân
Zühûrât ihtilâfi durur iy cân
7650. İki fasl içre olur bal işit söz
Biri fasl-ı rebî‘ ü birisi güz
7651. Taharrük eylemez fasl-ı şitâda
Kılur düzdüğü balından zevâda
7652. ‘Acab budur ki bir küvvâre nahlı
Gelüben özgesine kılta naklı
7653. Anı bîgâne diyü öldürürler
Hemân küvvâreden taşra sürerler

7654. Sever her nesneyi kim ola ârû
Anuñ-içün didiler aruya ârû
7655. Kimuñ üstine konsa dirlar aru
İrişür elbette bir ni‘mete o

EL-HİKÂYE

7656. Ki ‘Abdü'l-Mü’min ol sultân-ı magrib
Hikâyet eylemişdür hân-ı magrib
7657. Kim anuñ atası evvel zamânda
Fahhâr işler-imiş dâyim cihânda
7658. Fahhâr işler-iken bir gün ol insân
Katında yatup oturmuş bir oğlan
7659. Görür kim anası bir çok aru
Gelür konar bu oğlan üzre kâmu
7660. Uyur oğlan andan bî-haber hiç
Velî itmez biri aña zarar hiç
7661. Olur bir merd-i zâcir anda hâzır
Dimiş atasına ol merd-i zâcir
7662. Beşâret ola kim bu ehl-i magrib
Bu oğlan üstine cem‘ ola gâlib
7663. Olur leşker emîr ola bu oğlan
Kıla magrib diyârı içre fermân
7664. Bu hâl üzre giçüp bir pâre müddet
Ölüp sultân-ı magrib kaldı mülket
7665. Dirildi bir araya magrib ehli
Ulusı kiçisi [vü] fer‘ u aslı
7666. Bu ‘Abdü'l-Mü’min’i hân eylediler
Diyâr-ı garba sultân eylediler

FÎ'T-TA 'ACCÜB FÎ HÂLÎ'N-NAHL

7667. Dilerseñ "Hikmetullâh" iy ulû'l-'akl
Nazar kıl kim nedür bu hilkat-i nahl
7668. Bu nahl agzında tut bu söze sem'î
Nice karışdur peder- şehde şem'î
7669. Nice acı çiçekden bal eyler
Kimin ag ü kimisin âl eyler
7670. Akar sudan nice şem'î yaradur
Yanup nûr olmaga anı yaradur
7671. Ne ta'lîm eylemiş nahla bu fi'li
Ne üstâd eylemiş bu işde nahlı
7672. Ne dürlü cem' idüpdür Hâlikü'd-dehr
Bir aruda makârın şehd-ile zehr
7673. Yaratmış bir aruda şehd ü zehri
Komışdur bir arada lutf u kahrı
7674. Kılupdur lutfını kahrında pinhân
Ki ya'nî şehdini zehrinde pinhân
7675. Ne hikmetdür bu iki zıdda gel bak
Komışdur bir meges cevfinde Hallâk
7676. Agu bala karışmaz bal aguya
Nedendür bal nûş ü nîş aguya

FÎ ZİKR-İ DÛDÎ'L-KOZZ

7677. Gel iy ehl-i basîret hikmet-ile
Nazar kıl dût-ı kazza 'ibret-ile
7678. Biraz müddet içinde ne sebebdür
Ki döner hâlden hâle 'acebdür

7679. Büzûr olur mukaddem rîze-yi hurd
Birazdan ol büzûr olur kamu kurd
7680. Şol agaçdan ki ola anuñ tût-i ag
Yidürürler dem-â-dem aña yaprag
7681. Kara iken döner ağığa levni
Bulur altmış gün içinde bu kevnî
7682. Döner kazzın döker açup dehânı
Urur üstine bir cevze tek anı
7683. Komaz kendü özine çıkmaga yol
Kalur içinde on gün habs olur ol
7684. Bes andan soñra irdügin yolar hem
Çıkar taşraya çün anı deler hem
7685. Ferâş olur kılur sahrâya pervâz
Te‘âlallâh zihî hikmet zihî sâz

EL-MÜNÂCÂT

7686. Bu ne kudret durur yâ Zü'l-Celâlâ
Bu ne hikmet durur iy bî-zevâlâ
7687. Bu ne mahlûkdur ne turfe şey'dür
Bu kudret âfitâbına ne fidür
7688. Büzûrı dûd idersin dûdı tayr
Harîr idersin evrâkı iy Kâdir
7689. Kılamaz kudretüñi ‘akl tahrîr
İdemez hikmetüñi fehm ta‘bîr
7690. Tutupdur saña yüzün İbn-i Bâlî
Suçın ‘afv eyle yâ Mevlü'l-Müvâlî
7691. Ne yüzi var Huzâ'ya bu gedânuñ
Ki dergâhuña baka çeşmi anuñ

7692. Cihânda itdügi-çün her günâhı
Kılur her gün her gice uş âhı
7693. Ezâ çok ‘ömr içinde çok hatâya
Dirîgâ mürtekib oldı Hudâ'ya
7694. İşine bakma yâ Rabb ol le’îmüñ
Nasîb it rahmetini sen Rahîm'üñ
7695. Le’îmüñ fi’l çün cürm ü hatâdur
Kerîme yaraşan ‘afv ü ‘atâdur
7696. Yüzi karasınıñ yokdur karârı
Bu gamdan bulımaz bir dem karârı
7697. Makardur işledügi seyyi’âta
Yine senden saña geldi necâta
7698. Şehâ ‘afv eyleseñ rahmet senüñdür
Gazâb itseñ gene nakmet senüñdür
7699. Milâd-ı mesnedisin ol za’îfüñ
Murâd-ı maksadısın ol nahîfüñ
7700. Kerem kıl rahmetüñe lâhik eyle
Cenâb-ı Hazretüñe lâyıık eyle
7701. İlet dârü's-selâm içre mukîm it
Getür yirini cennâtü'n-na’îm it

FÎ ZİKRÎ'N-NEML

7702. Hevâmmüñ a‘cabıdur neml gâyet
Bilür âdem bigi hâl-ı ma‘îşet
7703. Süleymân cündidür dirler nümûlı
Bu dahı âdem gibi kılur cidâli
7704. ‘Acab budur karınca aña yâdı
Nite ki özge hevâmm itse fesâdı

7705. Düşer andan velî bir nesne arza
Olur Hakk emr-ile ol aña beyze
7706. Helâk olur kanâdı bitse bu mûr
Çün uçar avlar anı tayr-ı ‘asfûr
7707. Nirede bir katı ber olsa gâyet
Kılur kûyini ol yirde ‘imâret
7708. Dehâliz ü guref tâkât ü eyvân
Düzedür yir içinde san kim insân
7709. Çıkar yir yüzine seyrân ider ol
Düzedür her yaña âdem gibi yol
7710. Ne dâne kim bula yirde götürür
Benî âdem tek evine getirür
7711. Dişürür sayf faslından zevâda
Kim otura yiye fasl-ı şitâda
7712. Gözet ilhâm-ı ‘allâmü'l-guyûbı
Karınca[lar] cem‘ itdügi hubûbı
7713. Gögerüp bitmesün diyü şitâda
Miyânından keser tahtü's-serâda
7714. Düşirdügi hubûbâtı serâdan
‘Afen olur diyü yirde nedâdan
7715. Taşır bir bir anı taşra fezâyâ
Serer evinüñ öñinde havâyâ
7716. Bu işi ekser itmez dirler illâ
Şu giceler içinde ki ola kamerâ
7717. Kurusa ol hubûbı gine bu neml
Kamu bir bir kılur anbarına nakl
7718. Budur ‘âdet bu cins nemle dâyim
Birisi bulsa bir yirde matâ‘im

7719. Kalanına gelür virür haber ol
Anuñ kasdına tutar cümlesi yol
7720. Kimi vardur kimi gelür serâda
Daşırlar ne ki bulsalar fezâda
7721. Hevâmm içinde dimiş ehl-i ‘irfân
Bunuñ tek yokdur hırs ehl-i hayvân
7722. Şu deñlü hırs-ıla yıgar me’veppet
Ki ider aña niçe yıllar kifâyet
7723. Velîkin kendüsi bir yıldan artuk
Yaşamaz didiler az u eger çok
7724. Hubûbı kim yıgar söze kulak tut
Bulur rîhle dirler kuvvet-i kut

EL-MESEL Fİ'L-HAZÂNİ'L-GİLÂL

7725. Şu kimse kim hazîn ider gılâli
Hemân karıncaya beñzer misâli
7726. Segirdür aç yalın rûz [ü] şeb ol
Düşürür nirede bulursa habb ol
7727. El uraydı idebilse cihâne
Komazdı kimsenüñ katında dâne
7728. Cihânda [feth-i] tohmın kam‘ iderdi
Cemî‘îsin katında cem‘ iderdi
7729. Umûrâtuñ eger alsa emîri
Şu şu‘arâya ururdu şî‘îri
7730. Cihânda dir ne kim var-ısa gendüm
N'olaydı alaydum anı kendüm
7731. Diseler bir mahalde aña bir cû
Kamu yir yüzini ölçeydi cû cû

7732. Yıgarsa harman [ü] harman hubûbât
Görinmez bir samanca aña bi'z-zât
7733. Düşerse telle telle cins-i galle
Gözin toyurmaz illâ hak-ı telle
7734. Bahâsı artup olunca ziyâde
Kuyulara koyar saklar serâda
7735. Unutmuş dînini ol dâne saklar
Nesi bolsa kamu şeytâna saklar
7736. Yimez bir dâne içinden olur aç
Gözedür bir alıcı ki ola muhtâç
7737. Sata aña çürügin koya sagın
Ne satmak kim kese elin ayagın
7738. Ucuz alur dem-â-dem kazz satar ol
Hem arı galleye toprak katar ol
7739. Halâyık rûz ü şeb ister rehâyı
Gözedür bu gice gündüz galâyı
7740. Dilemez kimsenüñ bite ekini
Tutupdur sanki fellâh-ıla kini
7741. Sebebdür berre çün bitmege kadre
Dilemez dâne katre düşe berre
7742. Gelicek bu havânuñ yüzine ebr
Gözi bârân dökmezse 'acab sabr
7743. Çeker gerçi karınca gibi zahmet
Yog aña kokusından özge kısmet
7744. İñen 'ömri kem ü mâlı ziyâde
Yıgar yimez kalur tahtü's-serâda
7745. Şu kimse kim ola ol mâsikü'l-keyl
Digil Veylün 'alâ veylin 'alâ veyl

FÎ ZİKRÎ'L- 'ANKEBÛT

7746. Dilerseñ hikmet-i min lâ-yemûti
Temâşâ eyle halk-ı 'ankebûti
7747. Ki sekiz ayagı var altı cismi
Bunuñ da iki nev' olur cinsi
7748. Meger bir nev' anuñ dâyim nihândur
Ayakları kısa behne dehândur
7749. Dimişlerdür bu nev'e 'ankebûti
Müselles şekl-ile urur büyüti
7750. Anuñ bir nev' dahı olur ekser
Ayakları mutavvel cism asgar
7751. 'Acab budur ki bu nev'e örümcek
Urur cûlâh tek biten iricek
7752. Eger hark olsa anuñ bir mekânı
Gelür gine meremmet kılur anı
7753. Bunuñ nescini dirler tâ saçından
Ki zahrından çıkar çıkmaz içinden
7754. Çıkar efrâhı anuñ dûd evvel
Olur üç günde a'zâsı mükemmel
7755. Segirdür kâsi vü kâsib olur ol
Hemân sayd itmege tâlib olur ol
7756. Turubdur dem-be-dem gözler kafesden
Ki nescine düşe anuñ megesden

ET-TEMSÎL VE'N-NASÎHAT

7757. İşit sözün Felâtûn hakîmüñ
Bilesin hikmetin Hayy ü Kadîm'üñ

7758. Dimişler ahrasü'l-eşyâ megesdür
Örümcek ikna'ü'l-eşyâdur iy hürr
7759. Kılupdur ahrasü'l-eşyâyı kudret
Meger kim ikna'ü'l-eşyâya kısmet
7760. Nazar kıl kim uçan siñek havâda
Nasîb olur örümcege yuvada
7761. Tevekkül kıldı çün min-lâ-yemûta
Gelür yirinde kısmeti 'ankebûta
7762. Şular kim habb-ı dünyâya meges-vâr
Harîs olup durur ol ehl-i murdâr
7763. Toyurmamış anı bu lâş-ı dünyâ
Kılur bu cîfenüñ üstine gavgâ
7764. Küdûrât-ı cihân içre bâ-âvâz
Kılur bir lâşdan bir lâşa pervâz
7765. Na-gâh murdâra uçarken havâda
Özi meşbûk olur dâm-ı fesâda
7766. Başından ayaga kaplar ma'âsî
Dahı ol dâmdan bulmaz halâsı
7767. Görürsüñ hem bu 'âlem halkı ekser
Meselde 'ankebût-ı gadra beñzer
7768. Ki her biri tutupdur bir makâmı
Kurupdur orada bir niçe dâmı
7769. Gice gündüz göz ider ol ma'ânı
Ki düşe anda dünyânuñ dabanı
7770. Cihân zünbûrı çün girüp büyüta
Şebek girmiş çü beñzer 'ankebûta
7771. Ele girsün diyü bu fânî dünyâ
Dûzaklar nasb ider ki ola ya me'vâ

7772. Giçer bu intizâr-ıla zeled de
Tükedür 'ömrini tûl-ı emelde
7773. Virür 'ömr-i 'azîzi ne hevesdür
Satun aldugı ancak bir megesdür
7774. Viricek kişi bu 'ömr-i samîni
Ala bârî hümâ-yı nâzenîni
7775. Bu 'ömri sarf idicek kişi bârî
Anuñ 'ankâ ola dâyim şikârı
7776. Bu miskîn âdem oğlı ne 'acebdür
Cihân zünbûrına işi talebdür
7777. Nazar kılmaz niçün tâvûs-ı kudsa
Hurûs-ı mezbel-ile düşer ünse
7778. Var-iken bülbül-i gül-zâr-ı rahmet
Gurâb-ı mihnet-ile kılur ülfet
7779. Ne eblem ola şol kim it kıyâsı
Ki altunı vire ala nuhâsı
7780. Ne mecnûn ola şol bak bu hisâba
Elinden cevheri sala türâba

FÎ ZİKRÎ'L-BA'ÛZ

7781. Yaratmışdur ba'ûzı Hakk Te'âlâ
Tamâmet hilkatı fil üzre hem-tâ
7782. Sıfât-ıla vü şekl ü sûret-ile
Rüsûm-ile vü vaz'-ı hey'et-ile
7783. Ne var-ısa filde ya'nî her endâm
El ü ayak eger hortum ü hendâm
7784. Bulınur bir uyâz zâtında yeksân
Te'âlallâh 'azîmü'l-kader ve's-şân

7785. Uyâzuñ dahı hem file mümâsil
Elinde ayagında yok mefâsıl
7786. ‘Îzâmında iligi var çü filüñ
Uyâzuñ dahı var ‘azminde bilüñ

EL-İ‘TİBÂR FÎ TAHLÎKULLÂHU ‘AZZE VE CELLE

7787. Gel iy ehl-i nazar bu hikmete bak
Huzâ'nuñ kudretinde kuvvetine bak
7788. Uyâzı hilkat itmiş dikkatin gör
Yaratmış fil-i ‘azmin hilkatın gör
7789. Ser-â-ser filde kılduğı resmi
Uyâzda dahı gösterdi o vesmi
7790. Uluya yazduğı nakşı ol üstâd
Kiçiye dahı yazduğı Âferîn bâd
7791. Dahı kudret dilerseñ katreye bak
Eger hikmet dir-iseñ zerreye bak
7792. Nite kim bahrdadur tûl eger ‘arz
Eger medd ü eger cezr eylegil farz
7793. Eger ‘umk ü vukûf ü seyl emvâc
Bulınur katre dahı ola muhtâc
7794. Dahı bir zerreyi kılsañ tasarruf
Güneşden yok durur anda tahallûf
7795. Nite kim var güneşde tâbiş ü tâb
Tulû‘ ü ger nüzûl işrâk-ı igrâb
7796. Görinür gün düşicek zerrede hem
Bu hâlet kim didüm bî-bîş ü bî-kem
7797. Bu ne hikmet durur bu hikmeti bil

- Uyâza hilkat ider şöyle kim fil
7798. Yaradur katreyi çün Bahr-ı ‘Ummân
Düzedür zerreyi çün şems-i tâbân
7799. Ne anda kimseden ister i‘ânet
Ne bunda ider ehaddan isti‘ânet
7800. Nazîri yokdur if‘âlinde anuñ
Zahîri yokdur a‘mâlında anuñ

FÎ ZİKRÎ'L-CU'L

7801. Meger kim hunfesâ nev‘inde yeksân
Ulusına cu‘l dir kavm-i ‘Arâbân
7802. Karadur levni vü şekl-i nigârı
Velî batnında vardur ahmer adı
7803. Yürise ardına yürir serâda
Yuvalar revsi cem‘ eyler yuvada
7804. ‘Acab budur ki sevmez yahşi kohu
Dimişler gül kohusından ölür bu
7805. Getürüp gine revse kosa anı
Dirilür ‘avdet ider cisme cânı

FÎ ZİDDÎ'L-CU'L

7806. Bunuñ zıddı meger bir cânavar var
Kim adı dûd-ı güldür yiri gül-zâr
7807. Nazar kılsañ anuñ zâtına zâhir
Görinür dürlü elvân evvel âhir
7808. Gülistânlar olur anuñ mekânı
Gül içinde bulurlar dâyim anı
7809. Kaçan kim revsden kohu alur ol

- Hemân bir sa‘ât içinde ölür ol
7810. Getürüp gül içine koysalar hem
Gülüñ kohusıla dirilür ol dem
7811. Buña gül kohusu virür hayâtı
Anuñ gülden durur görgil memâtı
7812. Anuñ hem bûy-ı revs oldı gıdâsı
Bunuñ bed kohudan olur fenâsı

Fİ‘T-TEMSÎL

7813. Ne durur revs dünyânuñ metâ‘ı
Nedür gül ya‘nî ‘ukbânuñ metâ‘ı
7814. Meger şol kimse ki ola cu‘ûl tab‘
Kılur bu revsi gice gündüz ol cem‘
7815. Uçar yirde yire murdâra tâlib
Konar bir revsden bir revse gâlib
7816. Nedür bes gülşen-i ‘ukbâyı ol gör
Olupdur külhanı dünyâya magrûr
7817. Anuñ bir revsle olur ma‘âşı
Gül-ile hoş degül bir yirde başı
7818. Tabî‘atda olan hem dûd-ı gül-vâr
Bu revsuñ kohusından kılur idbâr
7819. Anuñ ârâm-gâhı gülistândur
Makâmı ravza yiri bûsitândur
7820. Dimâgın ter tutan bu rîh-i cânân
Safâ virür aña rûh ü reyhân
7821. Cu‘ûl tab‘ olanuñ yüzi siyâhdur
Düşirdügi harâm işi günâhdur
7822. Cehennem külhanıdur cây-gâhı

- Kim âhir anda iltür anı râhı
7823. Meger kim dûd-ı gül tab‘ olan insân
Kızıl yaşsıl halel giyer hur rızvân
7824. Makâmı gülşen-i cennetdür anuñ
Gül olur yiri murg-ı gül-sitânuñ

FÎ ZİKRÎ'L-‘AKREB

7825. Dimişler [yıl]da] iki kez bu ‘akreb
Dehânından togurur yavrusın hep
7826. Olur yavrusı anuñ hırda vü bol
Götürür arkasına cümlesin ol
7827. ‘Acab budur ki filî soksa kej-düm
Hemân öldürür anı bî-tekellüm
7828. Dimişler sokıcak ‘akreb yılânı
Meger sokduğı dem öldürür anı

EL-HİKÂYE

7829. Meliklerden birinüñ tûl u eyyâm
Sayar necmin meger bir merd-i nüccâm
7830. Haber virür aña kim iy hümâyûn
Falân ay ü falân yıl [ü] falân gün
7831. Falân sâ‘at içinde bî-tekellüm
Sokup öldürecedür seni kej-düm
7832. Meger kim ol melik çekmekle gam
Hisâb ider yakın olunca ol dem
7833. Biner bir ata ol demde tutar yol
Varur bir sunuñ içine girer ol
7834. Ki ya‘nî ol suya gire bu merdüm

- Ki aña yol bulmaya irişe kej-düm
7835. Ol atı kışkırur enfinden kej-düm
Çıkar sokar anı öldürür ol dem

**EL-HİKMET Fİ'T-TAKDİR-İ MİNALLÂHİ
TE'ÂLÂ**

7836. Budur bu emr-i hikmetde işâret
Ne nesne kim Hudâ kıldı irâdet
7837. Olupdur dime anı olıŝardur
Gelüpdür sanma anı geliserdür
7838. Meger merhûndur vaktine her kâr
Mü'ecceldür irür vaktinde izhâr
7839. İrişecek ol emre vakt-i ma'lûm
Yirine yitse kârûñ emr-i mahkûm
7840. Hakîkatdür gelür rûz-ı kademden
Ne kim yazıldısa ceffü'l-kaleminden
7841. Ezelde cebheye olan nesne mektûb
Geliser başa ger çirkîn eger [hûb]
7842. Şu kim Hakk'dan olupdur emr-i makdûr
Geliser önüne nezdik eger dûr
7843. [Yuyılmaz] yazılan rûz-ı ezelde
İrişür elbette ba'de'l-mahalde
7844. Senüñ takdîr-i Hak'dan imtinâ'uß
'Abesdür yok işüñde intifâ'uß
7845. Eger kaçâ kişi tahtü's-semâdan
Kaçan kurtıla takdîr-i Hudâ'dan
7846. Bilürsin çün ki tYahküm mâ yeŝâtdur
Tarîkatü'r-rızâ-yı bi'l-kazâdur

7847. Ne ıssı ihtirâz ü havf-ı gamdan
Yazılan çün gelür ceffü'l-kalemde
7848. Olur lâbid şu kim emr-i Hudâ'dur
Bes anuñ çâresi sabr ü rızâdur
7849. Mukadderden ki ola bir nesne takdîr
Ne nef' ide müdebber itse tedbîr
7850. Ger olmaz nesne bu takdîre mânî'
'Abesdür olmaz tedbîr-i mâni'
7851. Kılur tedbîr işin takdîr-i bâtil
Velî takdîre olmaz nesne hâyıl
7852. Mutî' ol her ne kim hükm itse Allâh
Eger yahşi yümnü'l-Hükmullâh

FÎ ZİKRİ'L-HAYYET

7853. Rivâyetdür ki dimiş ehl-i güftâr
Tamâmet biñ yaşar yaşarsa bu mâr
7854. Uzundur yaşı aña bu sebebden
Ebû hayyân olur künyet 'Arab'dan
7855. Biter bu yise boynında zavâfir
İki karnı çıkar başında âhir
7856. Girer dört ay yir içine şitâda
Gözi görmez olur tahtü's-serâda
7857. Ölür bir kerre çalsalar dir anı
İkinci çalsa gelür gine cânı
7858. Eger kat' itseler başını gündüz
Hem ölmez cismi görmeyince yılduz
7859. 'Acab budur ki su bulsa içer ol
Su bulmasa gine susuz giçer ol

7860. Yiyesi bulmasa bâ-tûl-i müddet
Kılur bâd-ı nesîm-ile kanâ‘at
7861. Çıkar dirler deñizden berre hayye
Olur devr-ile su‘bân-ı beriyye
7862. Sever gâyet sevinür görse nârı
Gelür katında anuñ kılur karârı
7863. Dimişdür Cevherî âvâze-yi mâr
Deridendür agızdan olmaz izhâr

EL-EMSÂL Fİ'L-HAYYET

7864. Meselde mâr nedür ya‘nî düşmân
Zafer bulsañ ne aña ‘unfla sen
7865. Gerekdür lutf-ıla başlayasın iş
Ki senden kalmaya gönünden teşvîş
7866. Çü gâfil ola andan alasın sâr
Dimişler lutf-ıla înden çıkar mâr
7867. ‘Adû üstine fırsat çün vire el
Yılândur başını kat‘ eyle evvel
7868. Kiçiken yılâna virme amânı
Koriseñ ejdehâ ider dehr ânı
7869. ‘Adû oğlı ‘adû olur bî-gümândur
Yılân enügi lâ- şekk bil yılândur
7870. Za‘îf-iken bes anı itmeseñ kahr
Kavî oldukda virür ol saña zehr
7871. Dimişler eski düşmen yâr olmaz
Âgû vardur yılândan şehd gelmez
7872. Yılânı bisleseñ şehd-ile yüz yıl
Saña virdügi âhir zehrdür bil

EL-HİKÂYE

7873. Hikâyetdür meger bir rûbâhla mâr
Meger bir devr olmuş ikisi yâr
7874. Ne kim bulursa dilkü çoğ eger kem
Yılân-ıla yir-imiş böyle her dem
7875. Velî bulduğunu ol mâr-ı gümrâh
Yir imiş dimez imiş kanı rûbâh
7876. Kakır bir gün tutar dilkü yılânı
Başın hurd eyler ü öldürür anı
7877. Uzâdur uzanınca râst mârı
Kişinüñ togrı gerek didi yârı
7878. N'iderem egri bügri yâri iy mâr
Hakîkat şimdi olduñ togruca yâr

FÎ ZİKRÎ'S-SAKANKÛR

7879. Dimişler dört nev' olur sakankûr
Biri Mısrî birisi Hindî meşhûr
7880. Birisi Kulzüm bahrı durur ol
Habeş'de olur biri berrîdür ol
7881. Şu kim bahrî ola dir nakl ehli
Helâl olur anuñ şer'-ile ekli
7882. Şu kim berrî durur yâbânîdür ol
Harâm olur didi anı ehl-i menkûl
7883. Nerinde didiler iki zeker var
Dişisinde iki ferc olur iy yâr
7884. 'Acab budur ısırsa âdemi ol
Segirdür su olan yire tutar yol

7885. İrişse andan öñdin suya insân
Girüp cisme sakankûr ola bî-cân
7886. Sakankûr öñdin irişse suya hem
Girüp batsa ölür ol sâ‘at âdem

FÎ MUKÛLÎ‘Ş-ŞÂ‘İR

7887. Bu hayvânâtı ki vasf eylemişem
Elümden geldügince söylemişem
7888. Velî biñde biri söylenmemişdür
Azında çoğı vasf eylenmemişdür
7889. Bunuñ evsâf-ı envâ‘ın tamâmet
Kimesne bilmez illâ Bârî ‘İzzet
7890. Velî her vasf kim var cânavarda
Bulınur her biri Câbir beşerde
7891. Ki ya‘nî bu zamân ehline yeksân
Nazar kılsañ eyâ sarrâf-ı insân
7892. Egerçi sûrete cümle beşerdür
Velî ma‘nide mahza cânavardur
7893. Sebû‘dur kimi yırtar gördüğünü
Yılândur kimi sokar irdüğünü
7894. Hemâkatda kimi tab‘-ıla hardur
Belâdetde kimi san kim bakardur
7895. Kimisi bî-hayâdur kurd girdâr
Kimi hınzîr tek mekrûh murdâr
7896. Kimisi bî-kanâ‘at şöyle kim mûr
Kimi şehvet-perest öyle ki ‘asfûr
7897. Megeş gibi kimi murdâra tâlib
Kimi kurmuş örümcek tek menâsıb

7898. Hakikat cümle hayvân-ı revende
İrâde kırkdur bes nutk-ı hande
7899. Tefahhus eyleseñ halkı tamâmet
Bulunmaz bunda bir insân hakikat
7900. Gerekdür âdemiyyet sende iy yâr
Seni âdem mi ider cübbe destâr
7901. Yürüyüp eyleseñ teftîş-i ‘âlem
Az olur halk içinde eyü âdem
7902. Kanı ‘âlemde bir insân-ı kâmil
Yolına harc idevüz cân-ıla dil
7903. Kanı dünyâda insân-ı hakîki
Kılavuz yüzümüz hâk tarîki
7904. Dirîgâ hayf[a] kim iy İbn-i Bâlî
Getürdi bu zamân kahtü'r-ricâlî
7905. Nice kahtü'r-ricâl olmaya bârî
Kemâl ehlinden oldı dehr ‘ârî
7906. Tefahhus eyleseñ rûy-ı cihânı
Kalîlü'z-zâtdur ehl-i ma‘ânî
7907. ‘Acab mı ‘ilm ehlinden zamâne
Boşalsa kalmasa her-giz nişâne
7908. Ki her bir câhil ü merd mirâyı
Ta‘akkul itmeyen agdan karayı
7909. Kalem virseñ eline göresin o
Yazamaz adını bir harf togru
7910. Büyütmişdür hemân ikmâmı i‘mâm
Oturur sanki "cârallâhü'l-‘allâm"
7911. Kaba giymiş bir kumaş taylasânı
Sanasın kim odur lokmân-ı sâni

7912. Gügez girmiş kılur ya'nî hüner 'arz
Özi mu'cib sanasın dâbbetü'l-arz
7913. Götürmüşdür yürür iczâ vü tûmâr
Meselde san himâr-ı yahmal? esfâr
7914. Bu gün kim anlara göre bu vakti
Kimi kâdı olur kimisi müftî
7915. Mahalinde degüldür her münâsib
'Adem ehline düşmüşdür merâtib
7916. Cevâhil yir kevâmil ni'metini
Giyer bende selâtîn kisvetini
7917. Temîz olsa eger devr-i zamânda
Nice çâh oldı câhil cihânda
7918. Tarîkat var mîsa eyyâm leyâle
Gerek câhil tura saffü'n-ni'âle
7919. Eger devlet yüzi göreydi hande
Olaydı 'âm-ı ehl-i 'ilme bende
7920. 'Acab devrân durur mülk içre iclâb
Kimi hükkâm olur kimisi nüvvâb
7921. Velî her câhil oldı sâhibü'l-câh
Nasîbin 'âmı oldı 'âlemüñ âh
7922. Kevâmil sadrına giçdi cevâhil
Asâyil yirini tutdı erâzil
7923. Denîler tutdılar dünyâyı bi'l-küll
Ulular kiçi oldı hvâceler kul
7924. N'ola bundan dahı dürlü latîfe
Ki olupdur her le'im ehl-i vazîfe
7925. Şular kim yir bugün sultân mâlın
Kılur tasrîf-i mâl-ı beyt-i mâlın

7926. Beldeler kısm iderler müddet-ile
Diyâra hükm iderler hîlet-ile
7927. Ne resm-ile binerler ata bilmez
Kılıç kuşanuban oh atabilmez
7928. Nedür bilmez bahâdurlar tarîki
Kılıç ehlinüñ olamaz refiki
7929. Kılıç oynasa erenler yüzinde
Ciger kalmaz biñinde vü yüzinde
7930. Dirîgâ at biner her bir muhannes
Erenler kisvetin giyer mü'ennes
7931. Hemân ödi sıdar meydân göricek
Yüregi yarılır merdân göricek
7932. Muhannetler biner tâzî vü mugrak
Bahâdurlar gezer yalın ü yayak
7933. Bahâdurlara dünyâda bahâ yok
Hüner ehline bir nân ü nevâ yok
7934. 'Acab mıdur yıkılsa mülk ocagı
Yürise her yañadan mülke yagı
7935. Ki 'avratlar yir erenler nasîbin
Çetükler kapar aslanlar nasîbin
7936. Oturur dilküler başında hvânuñ
Öñinde bir sümük yok arslanuñ
7937. Şu kim bu nâna istihkâkı kemdür
Harâmîdür eger ehl-i harâmdur
7938. Niçün-kim şol ki nân-ı pâdişâdur
Nasîbi lokma-yı ehl-i gazâdur
7939. Şular kim hor ola kadr-ıla hardan
Dakılır itlerine tavk-ı zerden

7940. Şular kim olalar bir itden enhas
Düzerler harlarına cüll ü atlas
7941. N'idelüm çarh-ı eflâküñ dolâbı
Hemîşe 'aksinedür inkılâbı
7942. Kerîm'üñ lokmasın virür le'îme
Le'îm adını çağırma kerîme
7943. Kerem ehline if'âli nikamdur
Velî nikmet idecege keremdür
7944. Kemâlât ehlinüñ yok i'tibârı
Virüpdür her hasîse ihtiyârı
7945. Kemâl ehli cihân içre kem oldı
Kimine kimseneler ekrem oldı
7946. Zevî'l-'irfân elinde mütelemdür?
Çü ehl kanda-y-ısa muhteremdür
7947. Niçe dil yanmaya görüp bu reşki
Ya gözüm dökmeye 'âlemde eşki
7948. Bu hasretten yüregüm hûn olupdur
Bu acıdan yaşum Ceyhûn olupdur
7949. Ki fi'linden zamânuñ gam-nâküm
Muhâlif gerdişinden sehm-nâküm

FÎ İFTİTAHÎ'L-EZMÂN VE'T-TEVÂRÎH

7950. Çü çıkdı kavs içinden dehr-i şâhı
Gelüp cecdi üzre kurdı bâr-gâhı
7951. Hurûc idüp sipâhı seyr-i mâhuñ
Hezîmet buldı cünd-i kerem-gâhuñ
7952. Güneş oldı sehâb içinde mahcûb
Nitekim bürka'ı altında mahbûb

7953. Zamân levhine yazdı zemherîrûñ
Beyânını ‘ubûsa kamtarîrûñ
7954. Yine esdi cihânuñ mihre cânı
Hücûm-ıla yile virdi cihânı
7955. Yine buldı meger her nehr-i sîm-âb
Havâ iksîrle hem ‘akd-ı sîm-âb
7956. Degüldi sîm [ü] pür-pişşe havâdan
Saçıldı dâne-yi lülü semâdan
7957. Ki ya‘nî ‘âlemi tutdı zemistân
Pür oldı berr ü bahra berf bârân
7958. Çemen bülbülleri terk itdi bâğı
Yirini aldı anuñ dehr-i zâğı
7959. Meger kaldı zamânından ‘anâdil
Ki gülzârını terk itdi ‘anâdil
7960. Fenâ mı esdi yâ Rab gül-sitâna
Belürmez reng-i resminden nişâne
7961. Bugün kim ‘âlemi tutdı rutûbet
Kuru oturma it sen dahı ‘işret
7962. Çü esdi nüfhası bu mihr-i cânuñ
Eger var-ısa sende mihri cânuñ
7963. Ki mahbûbuñ likâsı pür safâdur
Habîbüñ sohbeti derde devâdur
7964. Getür sâkî içir def‘ü'l-melâli
Ki ya‘nî şol şarâb ehl-i hâli
7965. İçelüm mest idelüm ‘akl ü cânı
Unıdalum gammı devr-i zamânı
7966. Niçün kim fikret-i ‘âlem elemdür
Sebeb dermânına bu Câm-ı Cem'dür

7967. Gider ‘aklı ger isterseñ safâyı
Kim oldur añlayan cevır ü cefâyı
7968. Kılalum bâde-y-ile göñlümüz pâk
Niçe bir mihnet-i gerdûn-eflâk
7969. Giçelüm kıyl ü kâlinden bu halkuñ
Koyalum kıssasını şark [ü] garbuñ
7970. Unıdalum gamını bu cihânuñ
Uralım terkini bi'l-küll anuñ
7971. Safâ bulur içicek câm-ı sâfi
Küdûretten göñül mir’âtı sâfi
7972. Cilâ buldukda mir’ât ü dil [ü] cân
Gerek görine ‘aks-ı rûy-ı cânân
7973. Ne hoşdur câm-ı bâde rûy-ı zîbâ
N'idem iñen vefâsuzdur bu dünyâ
7974. Ki ne dil-ber kalur saña ne bu câm
Kadeh sınar çıkar elden dil-ârâm
7975. Elüñde fırsatı fevt itme billâh
Ki kalmaz kişiye bu ‘iş her-gâh
7976. Ser-âgâz itdügüñce matrabâsın
Rehâvî seyr eyle tut nevâsın
7977. Zamânuñ hâlini devrini söyle
Tevârih-i cihâmı şerh eyle

FÎ ZİKRİ'L-LEYÂLİ VE'L-EYYÂM

7978. Komışlardur şerî‘at ehl[i] iy yâr
Gicenüñ gündüzüñ haddinde mikdâr
7979. Güneş batup olunca fecr zâhir
Gice olur şerî‘at içre âhir

7980. Tulû‘-ı fecrden batınca hurşîd
Kılupdur gündüzi hadd ehl-i tahdîd
7981. Gice-içün durur bak iktibâsen
Meger kim âyetü'l-leyl libâsen
7982. Nücûm ehlinden işidildi bu söz
Yigirm[i] dört sâ‘atdür şeb ü rûz
7983. Uzansa gün gice sa‘at olur kem
Gice uzansa gündüz eksilür dem
7984. İricek on yidi güne hazîrân
Ki Cevzâ soñıdur dir ahteriyân
7985. Uzanur irer on biş sâ‘ate gün
Kısalur bes tokuz sâ‘at kalur dün
7986. İrişse on sekiz eyyâma eylül
Meger kim sünbülenüñ soñıdur ol
7987. Aña dik dem-be-dem çün gice artar
Olur anda gice gündüz berâber
7988. Olıcak on yidi kânûn-ı evvel
Döner gice uzanur olur ikmâl
7989. İrişür anda on biş sâ‘ate dün
Tokuz sâ‘at kalur çün kısalur gün
7990. İrişicek on altısına âzâr
Ki burc-ı hûta oldur âhir[i] kâr
7991. Bu kez gündüz gice olur berâber
Bes andan soñra gündüz başlar artar

FÎ YEVMÎ'L-CUM‘A

7992. Nebî dir rûz-ı ‘îd-i ehl-i İslâm
Bu rûz-ı cum‘adur hem hayrû'l-eyyâm

7993. Bu günde yaradıldı didi Âdem
Vefâtı bu gün olmuşdur anuñ hem
7994. Bu günde sokdı anı Hâlik cinâna
Cinândan bu gün indirdi cihâna
7995. Urur bu günde İsrâfil sûrı
Kopar bu gün Hakk'uhn yevmü'n-nüşûrı
7996. Yigirmi dört sâ'at içre her bâr
Bu günüñ bir mübârek sâ'ati var
7997. Ki ol sâ'at içinde bî-te'ehhür
Ne hâcet dileseñ Hak'dan revâdur
7998. Buyurmuşdur Hudâ bir rûz-ı Cum'a
Şarâbı terk it anda bakma bî 'a
7999. 'İbâd-ı kavî Hudâ'ya tâ'at eyle
'İbâdet kıl her işden 'uzlet eyle
8000. Giçirseñ altı gün dünyâ yitine
Birin sarf eyle Hudâ hizmetine
8001. Senüñ bir kuluñ olsa farz eyle
Bu sözi nefsüñe sen 'arz eyle
8002. Buyursañ haftada ol kula bir rûz
Ki saña kulluk ide göstere yüz
8003. Mu'âf ola niçe eyyâm içinde
Velî günler giçe bir 'âm içinde
8004. Görinmeye saña itmeye hıdmet
Dahı ider misün ol kula rahmet
8005. Mecâzî kula böyle olıcak hâl
Hakîki kula añla n'olur ahvâl

FÎ YEVMÎ'S-SEBT

8006. Kelâm-ı mu'teberdür düşme rîbe
Yehûd'uhn bayrâmdur rûz-ı şenbe
8007. Meger Mûsî dimiş kavmına iy kavm
Yidi günde kılûñ tâ'at bir yevm
8008. Bir usbû' içre evvel âhir anlar
Bu rûz-ı sebti kılmışlar muhayyer
8009. Bu şenbih günü anlar işlemez iş
Çekerler ya'nî Hakk yolunda teşvîş
8010. Yehûd'uhn 'aksin idüp ehl-i İslâm
Kılurlar sebt günü 'îşe ikdâm
8011. Muhammed Mustafâ dir Hak tebârek
Hamîs-i sebti kılmışdur mübârek
8012. Şikâr ehli dimişdür âşikâra
Muvâfikdur bugün gâyet şikâra
8013. Yaratduğında dirler Hak Te'âlâ
Tamâm oldu bu günde halk-ı eşyâ

FÎ YEVMÎ'L-AHAD

8014. Kılupdur Hazret-i A'lâ vü A'zam
Ehad günü ibtidâ' halk-ı 'âlem
8015. Ki eyyâm evveli yevmü'l-ahaddur
Bu günde yapu yapmak mu'teberdür
8016. Her iş kim gele bu gün ibtidâya
Muhakkakdur irişür intihâya
8017. Dimişlerdür ki Rûhullâh 'İsî
Buyurdu cum'ayı 'îdü'n-nâsırî
8018. Bu emre ihtiyâr idüp ba'îdi

- Ehadda kıldılar ol kavm 'îdi
8019. Ehad günü onda bu Nassârâ
Oturur işlemezler şugl aslâ

FÎ YEVMÎ'L-İSNEYN

8020. Mübârek gün durur rûz-ı düşenbe
Kefâret bundadır her ehl-i dîne
8021. Resûlullâh ol hikmet enîsi
Oruç tutardı isneyn vü hamîsi
8022. Nebî'den sordılar kim bu iki yevm
Niçün tutardı peyamber dâyima savm
8023. Didi hayr ü eger şer bî-nihâye
Bu günde ref' olur gelüp semâya
8024. Meger kim Mustafâ Şâh-ı zamâne
Düşenbih günü gelmişdür cihâne
8025. Nübüvvet aña bu günde gelüpdür
Hem aña vahy bu günde gelüpdür
8026. Bu günde Mekke'den eyledi hicret
Medîne'ye bu günde buldı vuslat
8027. Bu günde intikâl itdi peyâmbere
Cihândan Hazret-i A'îlâ vü Ekber
8028. Sefer bu gün mübârekdür begâyet
İderse assı ider ehl-i ticâret

FÎ YEVMÎ'S-SELÂSÂ

8029. Se şenbih gün dimiş ehl-i hikmet
Begâyet müstehebb olur sükûnet
8030. Takaddüm itmeye hiç intikâle

- Hemân meşgûl ola ıslâh-ı hâle
8031. Bu günde ki mübârekdür hacâmat
Kim anda hûb olur kana irâkat
8032. Latîf olur bu gün dirler nezâfet
Dahı ton yumak ü gusl ü cenâbet
8033. Bu resme vârid olmuşdur meger bil
Bu gün katl eylemiş Hâbil'i Kâbil

FÎ YEVMÎ'L-ERBA'Â

8034. Şu gün kim adı anuñ erba'âdur
Zamân-ı hikmet ü şurb ü devâdur
8035. Çehârşenbih günü her aydan âhir
Hudâ aña yevm-i nahs müstemidd dir
8036. Bu günde az bulur ifrâc-ı mekrûb
Bu günde hâsıl olmaz degme matlûb
8037. Cihânda şöyle söylerler haber halk
Bu günde kıldı Fir'avn'ı Hudâ gark
8038. Helâk oldu bu günde 'Âd kavmi
Semûd'uñ kahrınıñ bu-y-ıdı yevmi

FÎ YEVMÎ'L-HAMÎS

8039. Didiler penç-şenbih günü ahyâr
Mübârekdür iderse kişi esfâr
8040. Peyâmbur bu günü gördi makbûl
Sefer bu günde kılurdu müdâm ol
8041. Bu gün kim varsa sultânlar katına
Ulular kâzılar hânlar katına
8042. İşi bite revâ ola ricâsı

- Murâda ire kabûl ola du‘âsı
8043. Dimişdür Mustafâ Şâh-ı Risâlet
Bu günde müstehabb olmaz hacâmat
8044. Hacâmat idene vardur ziyânı
Akıtmak yaramaz bu günde kanı

**FÎ ZİKR-İ ŞUHÛRÎ'L-‘ARÂBİYYE VE HİYYÂ
İSNÂ ‘AŞERA ŞEHREN FÎ KÎTÂB**

8045. Şühûruñ ‘addetine Hakk Te‘âlâ
Didi Kur’ân'da isnâ ‘aşere şehrá
8046. Çün on iki olupdur ‘add-ı şehrüñ
İşit imdi ne durur hadd-ı şehrüñ
8047. Sayup ay didiler ehl-i makáluñ
Meger mâbeynine iki hilâlüñ
8048. Ki ya‘nî bir sene içre pey-â-pây
Hilâl olur on iki kerre bu ay
8049. Muhâsibler dimişler olgıl âgâh
Sevâ olmaz hisâb-ıla iki ay
8050. Niçün kim bir ayuñ günü otuzdur
Birinüñ günü yigirmi tokuzdur
8051. Ki ya‘nî on iki ay bir ‘âm içinde
Hisâb olımcak eyyâm içinde
8052. Bes olur üç yüz elli dört eyyâm
Didiler var yine bu günlerüñ ‘âm
8053. Eger her ay otuzda bulsa ikmâl
Olaydı üç yüz altmış rûz her sâl
8054. Velî altı ay içre altı eyyâm
Gelür eksük tamâm olunca bu ‘âm

**FÎ ZİKR-İ ŞEHRULLÂHÎ'L-MUHARREMÜ'L-
HARÂM ASBÂHÜ'L-‘ÂLEM**

8055. Mübârek aydur mâh-ı muharrem
Ki dirler buña Şehrullâh-ı A‘zam
8056. Haramdan olduğu-çün bilgil kelâmı
Muharrem dirler bu şehre nâmı
8057. Bu ayda her kim ide hayr eger şer
Cezâsın bula itdüğinden ekser
8058. Giçen ümmet bu ay içre tamâmı
Tutarlardı farz olan sıyâmı
8059. Muharrem ayınuñ evvel günü iy hür
Didiler ‘îd-i şâhân-ı ‘Arab'dur
8060. Nite kim rûzigâra saydılar rûz
‘Acem şehlerine ‘îd oldı nev-rûz
8061. Hisâb olsa ‘Arab dilince eyyâm
Bu ayuñ evvelidür evvel-i ‘âm
8062. Bu günde Hazret-i Şâh-ı Risâlet
Kılupdur Mekke'den taybe'ye hicret
8063. Dimişler nahs durur aña sözi
İkincisi dahı dördinci rûzı
8064. Onuncı güne ‘âşûrâ didiler
Var anda rahmet-i Mevlâ didiler
8065. Cemî‘-i millet içinde bu eyyâm
Gelicek bu güne kılurlar ikrâm
8066. Bu günde yaradılupdur Mikâyil
Hem İsrâfil ü ‘Azrâyil Cebrayil
8067. Bu günde yaradıldı ‘arş eger fers

- Bu günde oldı levh-ile kalem nakş
8068. Bu günde yaradıldı nâr-ı cennet
Bu günde kopısardur rûz-ı sâ‘at
8069. Yaradıldı bugün Havvâ vü Âdem
Bu günde girdi anlar cennete hem
8070. Meger Âdem nebînüñ bil muhakkak
Kabûl itdi bu günde tevbesin Hakk
8071. Bu günde keşti-i Nuh'uß vücûdı
Karâr itdi meger ber Kûh-ı Cûdi
8072. Bu günde togdı İbrâhîm ü Mûsâ
Cihâna hem bu günde geldi ‘İsâ
8073. Halîl'i atduğında oda Nemrûd
Bu gün berd-i selâm oldı aña od
8074. Bu gün falak bahr oldı kelîme
Bu gün gark irdi Fir‘avn-ı le‘îme
8075. Bu günde buldı nûr-ı çeşm Ya‘kûb
Belâdan hem bu gün kurtıldı Eyyûb
8076. Bu gün çıkdı kuyudan Yûsuf iy cân
Bu günde buldı hem mülki Süleymân
8077. Bu günde çıkarupdur bak Hudâ'ya
Semekden Yûnus'ı İdrîs'i semâya
8078. Zekeryâ'nuñ dimişdür ‘ilm ayâsı
Bu günde müstecâb oldı du‘âsı
8079. Bu gün ref‘ oldı göge İbn-i Meryem
Bu gün geldi cihâna Mustafâ hem
8080. Didiler Şâh Hüseyin ol Şîr-zâde
Şehîd oldı bu günde Kerbelâ'da
8081. Dimişdür ehl-i sünnet bu makâli

- Ki her kim kıla bu gün iktihâli
8082. Dahı gözi anuñ ol ‘âm içinde
Remed görmeye hiç eyyâm içinde
8083. Hem on yidinci gün Sahâb-ı Fîl'e
Helâk irdi ebâbîl kuşu-y-ıla

FÎ ŞEHR-İ SAFERİ'L-HAYRÜ'L-MEYMÛN

8084. Safer [ay1] ki ol mâh-ı dü-vümdür
Meger kim âhir[i] şehr-i haremdür
8085. Bu ayuñ evveli üçincisi hem
Hep eyyâm-ı nahsdur didi a‘lem
8086. Nahîf eydür hatır-nâk ü hatâdur
Zamân ü nekbet ü devr ü ‘anâdur
8087. Hadîs-i Mustafâ'dur bil beyânı
Ne deñlü kim kazâ-yı âsümânî
8088. İne gökden yire bir yıl kaderde
O deñlü iner didi şehr-i saferde
8089. On iczâ eylemişdür Hak belâyı
Tokuzına mahal itdi bu ayı
8090. Necât ister-iseñ bunda belâdan
Tehî itme dilüñ zikr-i Hudâ'dan
8091. Haberde şöyledür ki ol şâh-ı millet
Bu aydan ihtirâz iderdi gâyet
8092. Hilâlinden düşerdi gönline gamm
Muhâfetde olurdu şâd ü hurrem
8093. Safer dirler niçün bu rûzigâra
Düşer ‘âlem belâdan isfirâra
8094. Cinândan bunda sürildi cihâna

- Hem Âdem ata vü Havvâ'yı ana
8095. Bu ayda oldu Kavm-ı Nûh'a tûfân
Bu ayda yandı İbrâhîm'e nîrân
8096. Bu ayda oldu hem Eyyûb bîmâr
Bu ayda Cercîş'i katl itdi Minşâr
8097. Bu ayda Hâtemü'r-reslü'l-Kirâm'a
İrişdi intikâl-içün makâma
8098. Mücerrebdür bu ay içinde şühûr
Her iş kim işlenür olmaya meşkûr
8099. Misâfirler dimiş şehr-i saferde
Gerekmez kim ola âdem seferde
8100. Meger ekser kişi bu şehr içinde
Sefer kılmaz oturur şehr içinde
8101. Çü hayra ekser anda görünür gayr
Tefe'ül idüp aña didiler hayr
8102. Bu ay ilkinde Şâh-ı Kerbelâ'nuñ
Getürdiler Dımışk'a başın anuñ
8103. Dahı yigirmi dördi günü tahkîk
Resûlullâh-ıla Bû Bekr-i Sıddık
8104. Tazallüm görüben küffâr içinde
Varup gizlendiler bir gâr içinde
8105. Mübârek ola yâ Rabb bu zamâna
Bize vü hem cemî'-i müslümâna

FÎ ŞEHR-İ REBİÜ'L-EVVELÜ'L-MÜBÂREK

8106. Rebi'ü'l-evvel ayın Hak tebârek
Mübârek hilkat itmişdür mübârek
8107. Bu ayda geldi dünyâya Muhammed

- Bu aydur mevlîd-i Zât-ı Mü'ebbed
8108. Bu ayda 'âlemüñ cân-âferîni
Getürdi "Rahmeten li'l-'âlemîn"i
8109. Bu ayda bulunur lutf ü kerâmet
Bu ayda açılır ebvâb-ı rahmet
8110. Üçüncüsü yigirmisi bu ayuñ
Nuhûset durur dir ehl-i râyuñ
8111. Bunuñ on sekizi muhtâr-ı sakfı
Yezîd'üñ milletine urdı seyfi
8112. Demini aldı Şâh-ı Kerbelâ'nuñ
Hüseyn'i ya'nî nesl-i Murtazâ'nuñ

FÎ ŞEHR-İ REBİ'Ü'L-ÂHİRÜ'L-MÜBÂREK

8113. Bu aya evvel ü hem rûz-ı hâmis
Dimişler ulular elbette nâhis
8114. Bu ay içinde-y-idi bak bu kâra
Ki yakdı Ka'be'yi Hüccâc nâra

FÎ ŞEHR-İ CEMÂDÜ'L-EVVELÜ'L-MÜBÂREK

8115. Cemâdü'l-evvelüñ bişinci yevmi
Müşevveşdür didiler Basra kavmi
8116. Hilâfın ihtiyâr itdi niçe kavm
Mübârekdür didiler ya'nî ol yevm
8117. Tokuzı on biri günü hakîkat
Bir ayuñ nahs olur ehl-i hibret

FÎ ŞEHR-İ CEMÂDÜ'L-ÂHİRÜ'L-MÜBÂREK

8118. Meseldür el-'aceb küllü'l-'acebtdür

- Fe-fî şehri'l-cemâda ve'r-recebdür
8119. Cemâdü'l-evvelüñ evvel günü bil
Resûlullâh'[a] Cibrîl oldu nâzil
8120. Sözüdür 'Âyişe Ümmü'l-Mü'mîn'üñ
İşitdüm dir hadîsinden Nebî'nüñ
8121. İkinci gün on dördüncüsü hem
İñen menhûs olur dimişdür a'lem
8122. Bu ayuñ on bişinde bîş eger kem
Zübeyr oğlu yapupdur Ka'be'yi hem

FÎ ŞEHR-İ RECEBİ'L-FERD

8123. Receb ayına şehrollâh didiler
Mükerrem ay mübârek mâh didiler
8124. Hudâ'nuñ hazretinde muhterem mâh
Asabdur bir adı biri asamm mâh
8125. Anuñ-içün asab dirler bu mâha
Musabdur rahmet-i 'afv-ı İlâh'a
8126. Bu ay içinde olur makbûl tevbe
Hudâ bu ayda kılur 'afv-ı hûba
8127. Gelür kavî-i Resûlullâh içinde
Du'â makbûl olur bu mâh içinde
8128. Bu ayuñ evvelinde Nûh-ı devrân
Gemiye girdi dirler rûz-ı tûfân
8129. Yigirm[i] yidi oldukda bu aya
Muhammed kıldı mi'râc-ı semâya
8130. Dahı dirler kulak tut bu makûle
Risâlet bunda gelmişdür Resûl'e
8131. Bu ayuñ dört günü sekizi hem

Muhâlif [dur] getirür kişiye hemm

FÎ ŞEHR-İ ŞA‘BÂNÎ‘L-MÜKERREM

8132. Buyurmuşdur peyâmbere Şâh-ı ‘Âlem
Ki Şa‘bân ayıdur Şehr-i mükerrem
8133. Anuñ-çün didiler bu aya Şa‘bân
Ki bundan münŐa‘ib olur her insân
8134. Bu ay içinde var bir gece mektûm
Ki olur erzâk icâl anda maksûm
8135. O gece hakkına dir ehl-i ta‘kul
Ki Kur‘ân içre tFihâ yuferriku küllt
8136. Nebî dir nasf-ı Şa‘bânuñ gicesi
Hudâ Şol deñlü yarlıgar ünâsı
8137. Üçincisi yigirmisi bu Őehrüñ
Hazer kıl Şerr olur dir ehl-i hayruñ
8138. Ki bilmez sâğıŐın illâ ki Gaffâr
Benî kelbüñ koyunu tûsı mikdâr
8139. Muhakkak eylemişdür ehl-i ‘irfân
On altıncı güne irdükde Şa‘bân
8140. Meger Beytü‘l-Mukaddes‘den mukavvem
Tahavvül kıldı kible Ka‘be‘ye hem

FÎ ŞEHR-İ RAMAZÂNÎ‘L-MU‘AZZAM KADRE VE HÜRME TE

8141. Dimişdür Mustafâ sallî ve sellem
Oruç ayına Şehrullâh-ı a‘zam
8142. Benüm ayum durur dir adı Şa‘bân
Olupdur ümmetüm ayı Ramazan

8143. Oruç ayında kılur Rabb-i Gaffâr
Cemî‘-i müslümâna ‘afv ü zâr
8144. Bu ayuñ ikisi vü sekizi hem
Muhâlifdür gerek havf ide âdem
8145. Sekizinci gicesinde Nebî dir
Zebûr'ı Dâvûd'a virdi Kâdir
8146. O tokuz güninde dutunma şekke
Olup durur dimişler feth-i Mekke
8147. Yigirmi sekizinci gün[i] âhir
Meger ‘Abbâsîlerden oldu zâhir
8148. Ebû Müslim idi bir kimse gâyet
Horâsân ehlin itdi dîne da’vet

FÎ ZİKR-İ LEYLETİ'L-KADRÜ'L-MÜBÂREK

8149. Şeb-i Kadr'uñ hakkında olgıl âgâh
Didi hayrûn min elfi şehri llâh
8150. ‘Ulûm ehlinden işidildi bu zikr
Kim andadur bilinmez Leyletü'l-Kadr
8151. Dahı dirler her ay içinde lâ-şekk
Olur elbette bu leyl mübârek
8152. Velîkin ba‘zılar işit mâkûli
Bes oruçda olur dirler bu leyli
8153. Yigirmi bir gicesi kadr-ı a‘zam
Yigirmi üçdür dir Şâfi‘î hem
8154. Yigirmi biş dirler ol şerîfe
Yigirmi yididür dir Bû Hanîfe
8155. Yigirmi tokuzuncı gicesi kadr
Hadîs-i Mustafâ'dur ‘aleme fahr

8156. Hem ol günde kılupdur Şâh-ı Millet
Meger Bedr-i Hîn üzre gazâvat
8157. Melâyikler inüp gökden serâya
O günde nusret irdi Mustafâ'ya

FÎ ŞEHR-İ ŞEVVÂLÎ'L-MÜBÂREK

8158. Meger kim şehr-i şevvâlû'l-mübârek
Mübârek şehri kılmış Hak tebârek
8159. Bu ayuñ evvelin dâne-yi eyyâm
Kılupdur fitr-ı 'îd ehl-i İslâm
8160. Bu bayrâm günü dir ehl-i rivâyet
Kılur kullarına Allâh rahmet
8161. Hem ol günde didiler Rabb-ı Gaffâr
Kılupdur rûhı için Cibrîl muhtâr
8162. Meger bir yıl içinde nahla ol gün
Olur bal itmege ilhâm-ı Bîçûn
8163. Nahsdur bu ayuñ altıncı rûzı
Dahı sekiz günü añla bu sözi
8164. Yigirmi gün-idi gör bu mâhı
Ki yutdı Yûnus'ı deryâda mâhı
8165. Yigirmi bişden irince muhâka
Aña nahhâs dir ehl-i hudâka
8166. Hem ol eyyâm içinde [bil] hudûdı
Helâk itdi Hudâ 'Âd semûdı

FÎ ŞEHR-İ ZÎ'L-KA'DE'L-MÜBÂREK

8167. Mübârek aydur zi'l-ka'de mâhı
Haramdan kıldı anı halkuñ İlâh'ı

8168. ‘Arab kavmi bunı itdükde vürûdı
Gazâvatdan kılurlardı ku‘ûdı
8169. Ki ya‘nî bu aya kılurlar ikrâm
Anuñ-çün oldı zi'l-ka‘de buña nâm
8170. Üçinci günidür zi'l-ka‘denüñ nahs
Sekizinci günidür hem anuñ nahs
8171. Bu ayuñ evvelinde Hakk Te‘âlâ
Otuz gice kıldı va‘de Mûsâ
8172. Dahı zi'l-ka‘denüñ dördinci yevmi
Meger Eshâb-ı Kehf’üñ geldi nevmi
8173. Yidinci gün Kelîmullâh Mûsâ
Ki Fir‘avn-içün itdi şakk-ı deryâ
8174. Hem on tokuz güninde peydâ añla
Baturdı Yûnus-içün Hakk Te‘âlâ
8175. Bu yaktîn ağacın kim anı zünbûr
Yimeye ola anuñ berginde mestûr

FÎ ŞEHR-İ ZÜ'L-HİCCETÎ'L-HARÂM

8176. Şol ay kim aña zi'l-hicce durur nâm
Gerekdür ol aya i‘zâz ü ikrâm
8177. Meger ‘uşr evveli i‘mâl-ı haccuñ
Zamânı vaktidür ef‘âl-ı haccuñ
8178. Aña eyyâm-ı ma‘lûmât dirler
Dahı evkât-ı mükrimât dirler
8179. Sekizinci günü çün ola zâhir
‘Arablar ad aña yevmü't-terviye dir
8180. Tokuzuncı günü ‘arifedür iy hâc
Ki ol gün cem‘ olur ‘Arafat'a hüccâc

8181. Onıncı günidür ‘ d  sma‘ l’u n
Ki geldi ko a a ol gün Cel l’u n

F  Z KR ’Ş-Ş H R ’R-R M YYE

8182. Meger kim m -selefd n ehl-i Y n n
On iki ayı bir yıl içre yeks n
8183. Rasad h kmince takd r eylemişler
His b içinde tahr r eylemişler
8184. Ő h r-ı r m  durur adı anu n
Fus l içinde nev d r zam nu n
8185. Kim eyler g lib ol eyy m mededde
Biribirine muh lifd r ‘adedde
8186. Gelür  n bir yılu n eyyamı d pd z
Tam m   yüz altmış biş kadar r z
8187. Yılu n biş g nini ehl-i Hor s n
Kılupdurlar his b içinde pinh n
8188. Bu yılda her ayu n bir nevri vardur
Havası h leti v  cevvi vardur
8189. Dimişler bu Ő h ru n devrini hem
M t bi‘d r güneş seyrine her dem
8190. Güneş bir h l üzre seyr kılmaz
Bularu n devrde bir h le kılmaz

F  Z KR-  TEŐR N ’L-EVVEL 

8191. Ol aylaru n biri teŐr n-i evvel
Otuz bir gün olur bir ay m kemm l
8192. Bu ayda on bir olur s ‘ati gün
Dahı on dört olur s ‘ati d n

8193. Harîfüñ orta ayıdur bu eyyâm
Buña yıl başıdur dir ba‘zı akvâm
8194. Nebâtat irişüben inhitâya
Gine didügi gündür ibtidâya
8195. Sabâ yili bu ayuñ müddet-ile
Eser ‘uşr evvelinde kuvvet-ile
8196. Üçinci günine anuñ dir muhârib
Meger kim bayrâm-ı deyrü's-sa‘âlib
8197. Bişinci gündür ‘îd-i kamâme
Nisârî cem‘ olurlar ol makâma
8198. İkinci ‘uşrı içre eksilür su
Kopar deryâlaruñ mevci bahr su
8199. Katı yiller eser anuñ güninde
Sovuk artar düninde vü güninde
8200. Halâyık ol sovuğı çün görürler
Göçerler taşradan eve girürler
8201. Eger kim kat‘ olur bu ayda eşcâr
Çürimez çok zamân dir anı Neccâr
8202. Hem ol ayda irişür Mısr nahli
Keserler temri ol gün Mısr ehli
8203. Dimişlerdür ki bu ayında ‘asruñ
Begâyet nakıs olur Nîl-i Mısr'uñ
8204. Bu ay içre gider kışlaya kuşlar
Sükûn ider savâhillerde kışlar
8205. Bu günlerde girer yir içine mur
Havâdan kat‘ olur ba‘ûz zünbür

FÎ ZİKR-İ TEŞRÎN-İ SÂNÎ

8206. Şol ay kim adıdur teşrîn-i sâni
Otuz gündür dimiş 'ilm ehl anı
8207. Günün olur bu ayda sâ'ati on
Dahı on dört olur sâ'ati dün
8208. Eser 'uşr evveli bâd-ı cenûbı
Bulur günden güne kuvvet hubûbı
8209. Bu 'uşrında durur ol ayuñ iy yâr
Meger kim evveli evkât-ı emtâr
8210. Kaçan kim ola bu aydan yidi gün
Olur Şâm mülketinde lafz-ı zeytûn
8211. Bulutlar çoğalur cevî-i havâda
Deñizler mevc olur anda ziyâde
8212. Tokuzuncı gündür evvel-i medd
Mudûd içre ol gün durur hadd
8213. On üçüncü gündür dir mühendis
Çü bed ü ıztırâb bahr-ı Fâris
8214. Bu ayda kat' olan ahşâb ya 'ûd
Çürimez dökmeñüz düşmez aña dûd
8215. Bu ay içre havâmü'l-'arz yeksân
Olur cevî zemîn içinde pinhân
8216. Hem on dördüncü güne didiler ad
Meger kim ibtidâ' savm-ı milâd
8217. Bu ay içre olur her dâbbe fânî
Teninde ki olmaya anuñ istihvânı

FÎ ZİKR-İ KÂNÛN-I EVVEL

8218. Şühûruñ birisi kânûn-ı evvel

- Otuz bir gün olur ol şehir ikmâl
8219. Şitânuñ evvelidür şehir-i kânûn
Bu resme söylemişdür ehl-i kânûn
8220. İkinci ‘uşrda olur didi ‘allâm
Şu yedd ü erba‘iyyâta eyyâm
8221. Bu ayda on yidinci güne dirler
Meger Yûnânîler milâd-ı ekber
8222. Ki ya‘nî inkılâbdur şitânuñ
Dahı tebdîl-i nevi bu zamânuñ
8223. Bu günler çok yagar anda çü emtâr
Dökilür ne ki var evrâk-ı eşcâr

FÎ ZİKR-İ KÂNÛN-I SÂNÎ

8224. Şu kim dirler kânûn-ı sâni
Otuz bir gün olur didiler anı
8225. On olur sâ‘ati bu ayda günüñ
Kalur on dört sâ‘at tûlı dünüñ
8226. Bu ayuñ evvel-i ‘uşrında tekrâr
Hak emr-ile yagar didiler emtâr
8227. Budur ol gün ki evvel Kavm-ı Tersâ
Bu günde zâhir oldı buldı igvâ
8228. Kılur Şâm ehli bunda Kalkadâs’ı
Yakarlar her mahâl nirân nâsı
8229. Hem altıncı günine ehl-i i‘lâm
Didiler yevm-i ‘îdü’z-zebhdür nâm
8230. Bu günde bir ‘acab söz söylemişler
Tevâtürle musahhih eylemişler
8231. Ki bir sâ‘at var ol gün içre pinhân

- Deñizler ‘âzb olur ol demde yeksân
8232. Onuncı günine Kavm-ı Nassârî
Dimişlerdür meger savmü'l-a‘zârî
8233. Altıncı ‘uşrı içre didi dâñâ
Sınar Fâris bilâdı içre ser-mâ
8234. Hem ol eyyâm içinde dir münâsib
Çıkar bu erba‘iyyât-ı gâlib
8235. Üçüncü ‘uşr içre gör bu mâhı
Meger başlar biter yirüñ giyâhı
8236. Bu günde karışur birbirine tayr
Zamân döner günden güne olur hayr

FÎ ZİKR-İ ŞUBÂT

8237. Şubât ayı ki hayrıdur zamânuñ
Yigirmi sekiz olur günü anuñ
8238. Bes on bir sâ‘at olur günlerine
Hem on üç sâ‘at olur dünlerine
8239. Düşer ‘uşr evvelinde yire cemre
Ki dirler evveli cemre ol emre
8240. İkinci ‘uşra tutsa bu zamânı rû
Kamu eşcâra dirler yügürür su
8241. Düşer ikinci cemre suya âhir
Hem olur ibtidâi savm-ı kâfir
8242. Gelür dirler o günler kırlagucı
İkinci cemrenüñ ol oldu ucı
8243. Hem ol günler çıkar añla kelâmı
Berâgis ü rebîb ârzuñ havâmı
8244. Üçüncü ‘uşr düşer üçüncü cemre

- Düşer otlara dirler bak bu emre
8245. Nedür bu cemre dimeklikde ma'nî
Kadîm eyyâmda A'râb ya'nî
8246. Üç ev düzerler-idi mûydan hep
Üçi de birbiri içre müretteb
8247. Kış olsa her evüñ içinde tekrâr
Yakarlardı dem-â-dem cemre-i nâr
8248. Kim evvel evde korlardı cimâli
İkinci evde agnâmı 'icâli
8249. Üçinci evde kendüler olurdu
Şubat'uß çün yidincisi gelürdi
8250. Çıkarurlardı sahrâya cimâli
Olurdu cemreden ol hâne hâli
8251. Ol evden düşdügi-çün cemre encâm
Didiler "Cemretü'l-ûlâ" aña nâm
8252. Olıcak ol ayuß on dört günü
Çıkarurlardı evden koyunu
8253. Ol evden dahı cemre sâkıt oldu
İkinci cemre aña ad kaldı

FÎ ZİKR-İ ÂZÂR

8254. İrişse bu ayuß yigirm[i] bire rûzı
Kılur A'râb ol evden birûzı
8255. Dahı muhtâc olmaz anlara od
Üçinci cemre oldur ki oldu ma'dûd
8256. Yigirm[i] biş günü çün ola râyih
Eser elbette tEryâhu levâkih"

FÎ BEYÂN-I EYYÂMÎ'L-‘ACÛZU MÎNHÂ

8257. Şubat'uß âhirinde üç gün encâm
Hem âzâr evvelinden dört eyyâm
8258. Yidi gün olur ol bak bu rumûza
‘Arab dir aña eyyâm-ı ‘acûza
8259. Yidi yılduz togar bu yidi günde
Katı savuk olur günde vü dünde
8260. Bu günlerde havâ bulur küdüret
Eser yiller olur gâyet bürüdet
8261. Niçün kim ihtitâmidur şitânuñ
Anuñ-çün zâyid olur berd anuñ
8262. Nite kim irişecek yaza encâm
Katı ıssı olur bir nice eyyâm
8263. Meselde sanki kandilüñ çerâğı
Dükense suyına irişse yagı
8264. Suyında key zamân anuñ şi‘â‘ı
Kılur bir nice kerre iltimâ‘ı
8265. Bu günler için eshâb-ı rumûza
Niçün didiler eyyâm-ı ‘acûza
8266. Meger kim Kavm-ı ‘Âd'ı Bârî ‘İzzet
Bu günlerde helâk itdi hakîkat
8267. Olaruñ bir karı kalmış soñında
Müdâm aglar-ımuş ol yidi günde
8268. Ki ya‘nî Nûh eydermiş Kavm-ı ‘Âd'a
Kılupdur ol zamândan işbu ada

FÎ ZİKR-İ ÂZÂR

8269. Birine aylaruñ âzâr durur ad

- Otuz bir gün olur ol şehre a‘dâd
8270. Bunuñ ‘uşr evvelinde olur âhir
Cerâd ü hem debîbü'l-arz tâhir
8271. Bu ayuñ râbi‘inüñ seridür
Şol eyyâm-ı ‘acûzuñ âhiridür
8272. Bes ol eyyâm eser yiller begâyet
İkinci ‘uşrda hoşdur hacâmet
8273. Yıl içinde hisâb-ıla hem ol rûz
Olup durur ‘Acem mülkinde nîrûz
8274. Bu günde tâ nebât olsa serâda
Kemâle irişür neşv ü nemâda
8275. İricek on sekiz mikdârına gün
Berâber olur anda gün-ile dün
8276. ‘Acem arzı bahârı rûzıdur bu
Velîkin mülk-i Çîn’üñ güzidür bu
8277. Bu günlerde kılur yıllar tehevür
Galîz olur bu ayda mâ’ü'l-ebhur
8278. Zuhûr ider bu ay her yıl içinde
Meger timsâh-ı Mısır’uñ Nîl içinde
8279. İrişür baklâ vü nabak hazrâ
Varakdan baş çıkarur arpa bugda
8280. Bu ayda ‘akd olur hem mışmış ü levz
Varakdan çiçeği bu gün virür cevz
8281. Üçinci ‘uşrına irişse ihsâ
Katı galyân ider emvâc-ı deryâ

FÎ ZİKR-İ NÎSÂN

8282. Bu rûmî aylaruñ birisi nîsân

- Otuz gündür dimişler aña Yûnân
8283. Bu ayda on üç olur rûza sâ'at
Giceye on bir olur didi vakkât
8284. Yagar 'uşr evvelinde gâyet emtâr
Olur 'îd-i si'ânın olıcak çâr
8285. Bu nîsân ayınuñ idicek ihsâ
Olur on bir günü 'îd-i Nasârâ
8286. Eser ol 'uşr içinde şark-ı bisyâr
Hem anda ferah virür ba'zı atyâr
8287. Yigirmi bir günü dir ehl-i âyîn
Bu şâm içre turur sevk-i Filistîn
8288. Hem ol eyyâmda bâd-ı cenûbı
Çıkar yir yüzine ider hubûbı
8289. Bu ayda çeşmeler olur ziyâde
Ki başlar edviyeler imtidâda
8290. Zamân giçmekle bu şehr içinde
Fırat artar üçinci 'uşr içinde
8291. Hem ol günler içinde hiç ider kan
Yimişler 'akd olur ol vakt yeksân
8292. Mücerrebdür ki 'asriyât[1] anuñ
Sovuk olur didi ehl-i beyânuñ

FÎ ZİKR-İ AYYÂR

8293. Ayâr ayına dirseñ 'addet-i rûz
Otuz bir rûz olur ol iy işit söz
8294. Olur on dört sâ'at gündüzi anuñ
Bes on sâ'at kalur tûlı gicenüñ
8295. İkinci gündür 'aynü's-sa'âlib

- Salîb'üñ bayrâmı yidiye sâyib
8296. Bevârih evvelidür on bir a'dâd
Hem on bişine dirler 'îd-i [verdâd]
8297. İkinci 'uşr içinde bu zamânuñ
Eser dirler meger bâdı havânuñ
8298. Bu günler keştî ehli didiler hep
Gerekdür yüriye deryâda merkeb
8299. Bu ayda irişür zar'üñ hasâdı
Bu ay zâhir olur Nîl'üñ ziyâdı
8300. Bu günlerdür mahl-ı rîh-i debûra
Olur bu devrde engûr-ı gûre

FÎ ZİKR-İ HAZÎRÂN

8301. Hazîrân oldı evvel ayı yâyuñ
Otuz gündür hisâbı hem bu ayuñ
8302. Bu aya olıcak on bir 'aded rûz
Halîfe kıldı Bagdâd içre nev-rûz
8303. Bunuñ nasfında hep sular azalur
Velî Nîl'üñ suyu başlar çoğalur
8304. Bu ayuñ on sekiz günü ola çün
Kısalur dün gâyet uzanur gün
8305. Ki ya'nî on biş olur sâ'at-i rûz
Kalur gicelerüñ sâ'ati tokuz
8306. İkinci 'uşrda olur yimişler
Havâ kızar öñinde orag işler
8307. Hem ol 'uşr içre artar âb-ı Ceyhûn
Semûmuñ evvelidür dirler ol gün
8308. Tamâmet elli bir gün eser ol bâd

Yigirmi biş günü Yahyâ'ya milâd
8309. Yigirmi sekizinci günü gâlib
Bevârih âhiridür dir muhâsib

FÎ ZİKR-İ TEMMÛZ

8310. Onıncı ay oldı şehr-i temmûz
Hisâb-ıla otuz birdür aña rûz
8311. Olur on dört bunda sâ'ati gün
Hem on sâ'at kalur çün-kim döner gün
8312. Dimişdür bu ayuñ başında dâna
Togar hem matla'ından necm şi'âra
8313. Haber virürler erbâb-ı seyyâha
'Acem mülkinde eshâb-ı felâha
8314. Meger kim dahı toğmadın bu yılduz
Mukaddem müddet-ile hem yidi rûz
8315. Çıkarlarmış gelüp bir 'âli câya
Meger bir tahta korlarmış havâyâ
8316. Tûrâbı üstine dökerler imiş
Aña dürlü hubûb ekerler imiş
8317. Tokınsa aña ol necmüñ şi'â'ı
Varup görürler imiş ol metâ'ı
8318. Ne sınıf dâne kim bitüp ola sebz
Salâhına olur ol yıl anuñ remz
8319. Hem on sekiz günü 'âlemde meşhûr
Olur her rûz anuñ nevvinde tagyîr
8320. Var istidlâli dir yidi rûzuñ
Yidi ayına yaz ü kış ü güzüñ
8321. İkinci 'uşrına irişse o günler

- Ekilür duhın artar savlet-i harr
8322. Bu günler ekilür bittih şetûnı
Didiler menhîdür bu ayda vati
8323. Hem ol eyyâm içinde kızarur besr
Kasab sükker irişür hep olur semr
8324. Bu ayuñ soñı ‘îd dir Meryem
Ki ider Kavm-ı Nâsârâ anda bayrâm

FÎ ZİKR-İ ÂB

8325. Birine didiler ol şehrûñ âb
Otuz bir gün olur dir anı hisâb
8326. On üç sâ‘at durur anuñ nehârı
Hem on bir sâ‘at olur leyl-vârı
8327. Bu ay ilkinde olupdur sahîhi
Vefât-ı Meryem ü Ümm-i Mesîh'i
8328. Eser ‘uşr evvelinde bâd yeksân
Onıncı günidür bâzâr-ı Ummân
8329. İkinci ‘uşr hem oldukda râyih
Eser yir yüzine bâd-ı bevârih
8330. İrişür anda hem a‘nâb zamân
O günlerdür semûm esmege pâyân
8331. Olur ol günler içre harr-ı fâtir
Hem ol ay içre artar derd-i bâsir
8332. Düşer Şâm arzına anda menn-selvâ
Nite kim mâyide bir hakk-ı ‘Îsâ

FÎ ZİKR-İ EYLÜL

8333. Şu günlerdür kim adı şehr-i eylül

- Dimişlerdür otuz gündür meger ol
8334. Bunuñ evvel günü tâ iki tâ üç
Şu günler aña dirler ‘îd-i Mesîh
8335. Harîfüñ evvel ayıdur ol âvân
Yiñi yıl başı dirler ehl-i Süryân
8336. Ki dirler Hazret-i Bârî Te‘âlâ
Bu ayda eylemişdür halk-ı dünyâ
8337. Dahı hem hatm olıcak ‘ahd-ı Mûsî
Bu ayda zâhir oldı dir ‘Îsî
8338. İki ay arasında bu gün iy hürr
Yıl encâmı yiñi yıl bayrâmıdur
8339. Bunuñ ‘uşr evvelinde yandurur nâr
Sovuk yirlerde olan halk-ı diyâr
8340. İkinci ‘uşr hem Fas'da sezâdur
Dahı hem mevsim-i şurb-ı devâdur
8341. On üçüncü gün ‘îd-i kamâme
Ziyâd-ı Nîl irer ol gün tamâme
8342. Salıbuñ bayrâmı on dört hem
On altıncı fitâm tıfl-ıçün dem
8343. Hem on sekiz güninde dirler ekser
Olur bu gice vü gündüz berâber
8344. ‘Acem arzında budur evvel-i güz
Rabî‘üñ ilkidür Çîn içre bu rûz
8345. Dimişlerdür girenler bu hisâba
Bu günde kim nazar kılsa sehâba
8346. Marazdan cismine anuñ şifâdur
Diline her küdüretten safâdur
8347. Üçüncü ‘uşr eşcâruñ Behersû

- Budagından ‘urûkına iner su
8348. Yigirmi dördine irişse devrân
Didiler çoğ olur ol vakt-ı gırbân
8349. Dahı dimiş durur ehl-i dirâyet
Katı yıllar eser ol vakt gâyet
8350. Budur Rûmîce bir yılın tamâmı
İlâhî hayra ola ihtitâmı

FÎ ZİKRÎ'S-SENEHE VE FUSÛLİHÂ

8351. ‘Arab kavminde gelmişdür ki bir ‘âm
Olur üç yüz hem elli dört eyyâm
8352. ‘Acem kavminde dimiş ehl-i te’vîl
Gün-ile üç yüz altmış olur yıl
8353. Bu müddetde güneş dir sâhib-ahter
Keser bu devre-yi eflâkı yekser
8354. Meger on bir kadar gün yıl içinde
Tefâvüt var bu iki kıyl içinde
8355. Olur yüz yılda üç yıl deñlü eyyâm
Tefâvüt biş gün eksük didi ‘allâm
8356. Bu ma‘niden durur añla muhakkak
Didi Eshâb-ı Kehf’ün hakkına Hakk
8357. Ki üç yüz yıl tokuz sâl mikdâr
Uyuyup kaldılar ol kavm der-kâr
8358. Tokuz yılına var dâd didi çün
Ki olur üç yüzde tokuz sâl efvân
8359. Sayarsañ bir yılı baştan başa hep
Meger kim dört fasl olur müretteb
8360. Olur her fasl üç ay müddet-ile

- Gelür her ay otuz gün ‘addet-ile
8361. Rabî‘ eyyâmıdur evvelki faslı
İkincinüñ meger sayf oldı aslı
8362. Harîf-i âvândur üçinci kısmı
Şitâdur rabî‘inüñ dilde ismi
8363. Yahûdî kodı özge kavli dirler
Kim iki fasl olur bir havli dirler

FÎ ZİKRÎ’R-RABÎ’

8364. Nücûm içre dimişdür sâhib-ahter
Hamel burcına varsa şems-i hâver
8365. Olur ol devride fasl-ı rebî‘üñ
Belirür ‘âleme sun‘-ı bedî‘üñ
8366. Nesîm eser cebellerde erir kar
Puñarlar neb‘ ider seyl olur enhâr
8367. Ağaçlar budagina yügürür mâ
Çıkar eşcârdan evrâk-ı hazrâ
8368. Biter otlar açılır dürlü ezhâr
Bezenür gül-sitânlar öter atyâr
8369. Bakasuñ köhne pîr-i hâk- dâne
Döner bir nebt-i bikr nev-civâne
8370. Sefâsı zevki vaktidür cihânuñ
Hoş olur ‘işreti ehl-i zamânuñ
8371. Boşalur gam gönülden tolar efrâh
Bulurlar behçet-ile râhat ervâh
8372. Eger insân eger hayvân eger vahş
Hudâ’nuñ rahmetinden hep bulur bahş
8373. Tolar süd-ile hayvânuñ zurû‘ı

Veled virür bu fasl içre cumû'î

EL-HİKME

8374. Dimişdür bu kelâmı ehl-i hikmet
Bu fasl içre şu kim itmeye behçet
8375. Nazar kılup cemâline rabî'üñ
Tefekkür itmese sun'ın bedî'üñ
8376. Safâlar virmese aña sohbet-i gül
Tesemmu' itmese âvâz-ı bülbül
8377. Taharrük idicek bâd-ı nesîmüñ
Tervih bulmasa gönli ol sakîmüñ
8378. Hakîkatde 'adîmü'l-hüsndür ol
Gümânı yok sakîmü'n-nefsdür ol
8379. Anuñ mefsûdudur lâ-şekk mizâcı
'Îlâca vardur anuñ ihtiyâcı
8380. Güneş çün âhiri cevzâya vara
Tagayyür hâsıl olur nev-bahâra

FÎ ZİKRÎ'S-SAYF

8381. İricek evvel-i harcenge hurşîd
Olur sayfuñ nişânı anda bâdîd
8382. İrişür gâyete tûl-ı nehâruñ
Kısalur giceleri rûzigâruñ
8383. Bes andan soñra başlar devr-i bâ-rûz
Gice uzanur [ü] olur kısa rûz
8384. Yakın olur çü cürmi âfitâbuñ
Yakınına ıragına türâbuñ
8385. Meger kuvvet bulur şemsuñ şu'â'ı

- Ki tutar pertevi cümle bukâ‘ı
8386. Suhunet kesb ider tab‘ı havânuñ
Katı şiddet bulur harrı zamânuñ
8387. Havâ tahrîk ider bâd-ı semûmı
Azalur sularuñ gider ‘umûmı
8388. Tolar hayrât ü ni‘metler zemîne
Tagılur cânavarlar yir yüzine
8389. Bulur kuvvet ten-i hayvân olur bih
Olur lâgir bu günde olan ferbih
8390. Eger tayr ü eger vahşî olur sîr
Behâyim zar‘ı içre çoğalur şîr
8391. Ne otlar var-ısa kurur serâda
Zurû‘ı arzuñ irişür hasâda
8392. Ağaçlar yaprağı virür dalâli
Yimişler irişür bulur kemâli
8393. Olıcak sünbüle burcında âhir
Güneş olur zamân-ı sayf dâyir

FÎ ZİKRÎ'L-HARÎF

8394. Güneş çün evvel mizâna girdi
Harîf eyyâmınuñ bil fasl irdi
8395. Muhâsibler dimişdür giricek güz
Berâber olur anda gice gündüz
8396. Bu kez başlar gice olur ziyâde
Gün eksilür az az olur fütâde
8397. Rabî‘üñ ‘aksidür fasl-ı harîfüñ
Kesîf eyle ki zıddıdur latîfüñ
8398. Bulut başlar hücûm ider havâya

- Azın azın tamar yağmur serâya
8399. Eser yir yüzine bâd-ı şimâlî
Havânuñ serde döner i'tidâli
8400. Ağaçlar yaprağı başlar hazâna
Dökilür agardukça mihr-i câna
8401. Eger zünbür dâbbe mûr eger mâr
Kim ölür yir yüzinde şöyle kim var
8402. Bilürüz bir bir eyyâmı görürler
Cemî'-i halk olara görürler
8403. Giyerler câme-i bost-i sitebri
Ki ideler berd teşvîşine sabrı
8404. Püser iken bu dünyâyı cevâb dil
Kaçalar şöyle kim bir merd-i kâhil
8405. İrişe âhiri kosa güneş çün
Tamâm olur harîfüñ faslı ol gün

FÎ ZİKRİ'Ş-ŞİTÂ

8406. Giricek burc-ı cedîye şems tâbân
İrişür evvel-i fasl-ı zemistân
8407. Giceler uzanur gündüz kısalur
Bu kez az az döner gice kısalur
8408. Telef olur ne varsa yirde ağşâb
Döker evrâkın eşcâr olur ahşâb
8409. Katı savuk olur tab'ı havânuñ
Bürüdetden döner vech-i türâbuñ
8410. Yağar rûy-ı zemîne berf ü bârân
Tutar yir yüzini zulmât [ü] tumân
8411. Niçün-kim vakt irişür zemherîre

- Cihân tutar ‘ubûsa kamtarîre
8412. Behâyimler zemistân zahmetinden
Mugayyer olur ü düşer etinden
8413. Vuhûş ü ger tuyûr arz ü semâda
Denî yirlere varur[lar] şitâda
8414. Şu hayvânât kim yok istihvânı
Olur bu fasl içinde küll[i] fânî
8415. Muhakkakdur ki dimiş ehl-i sohbet
Bu fasl içinde hoşdur ‘îş [ü] ‘îşret
8416. Niçün-kim istirâhât vaktur kış
Ki kimse kış ekser işlemez iş
8417. Hüvâm-ı arzdan hâli olur hâk
Havâ olur zübâb ü peşşeden pâk
8418. Gider çün yir yüzinden ıssı kerbi
O demde mi‘de ister ekl ü şurbı
8419. İricek âhiri hûta bu tâbân
İrişür âhire fasl-ı zemistân
8420. Ferâgat vakt olduğu bu fasluñ
Meselde söylemişdür ehl-i fazluñ
8421. Şu kimse kim gelicek yaz çağı
Güneş harr-ıla kaynatmaz dimâgı
8422. Kapuyı kar tutıcak şitâda
Anuñ kaynamaya kadrı odada
8423. Ki ya‘nî yazın itmedin yarağı
Kışın ne bişürür anuñ ocagı
8424. Tokuz ay kesb ider hây hây içinde
Oturup yiyessin üç ay içinde

**FÎ MA‘RİFETİ TEVÂRİHİ’L-MUSTA‘MELE FÎ
ZAMÂNİNÂ HAZÂ MİN HÂ TÂRİHİ’S-SÛRYÂNÎ**

8425. Meger erbâb-ı târih-i cihânuñ
Tevârihin üç itdiler zamânuñ
8426. Biri Süryânî’dür anuñ mukaddem
Biri ‘A‘râbî biri Fârisî hem
8427. Şu kim Süryânî’dür tarîh-i Rûm'a
Muvâfikdur kulak tut bu ‘ulûma
8428. Bu târihi tutupdur ehl-i Süryân
Şu yıldan kim Sikender şâh-ı Yûnân
8429. Bilâdından çıkup oldı revân ol
Yüridi eyledi seyr-i cihân ol
8430. Meger ol sâlik evvel günü iy cân
Düşenbih gün-idi dir ehl-i Süryân

FÎ TÂRİHİ’L-FÂRİSÎ

8431. Şu yıl târih kıldı Fârisiyân
Ki Fars'a Yezde-cürd olmışdı sultân
8432. Mülûk-i Fars'uhn oldur âhiri hem
Hisâb ol yıldan ider Fars her dem
8433. Tevârih ehli kâyıldur bu kıyla
Seşenbih gün-idi evvel o yıla

FÎ TÂRİHİ’L-‘ARABÎ

8434. Şu yıl kim Hazret-i Şâh-ı Risâlet
Kılupdur Mekke'den taybe hicret
8435. ‘Arab târih idüpdür anı encâm
Hisâb andan tutarlar ehl-i İslâm

8436. O yılañ evveli rûzı hakîkat
Hamîs-idi dimiş ehl-i şerî'at
8437. Turur bu tura târih-i Muhammed
Dahı olmaz özge târihe mücedded
8438. Niçe ki ol enbiyâya oldu hâtem
Tevârihe dahı târih muhattem

FÎ VAZ'-I TÂRİHÎ'L-HİCRETİ'N-NEBEVİYYE

8439. Meger kim hicret-i Ahmed'den encâm
Giçüpdi on yidi [ya] on sekiz 'âm
8440. Bu resm-ile yazılmışdur kitâba
'Ömer devrinde cem' olup Sahâbe
8441. Dilediler tutalar yiñi târih
Niçe kim mâ-selef tutdı tevârih
8442. Bu emri çün tanıştılar 'Alî'den
İşâret böyle oldu ol velîden
8443. Nebî'nün hicretin târih ideler
Hisâb içinde ol vaz'a gideler
8444. Muhammed kavmine târih-i hicret
'Alî'den vaz' olmışdur hakîkat

FÎ VAZ'-I TEVÂRİHÎ'L-ÜMEMİ'L- MUHTELİFETİ'S-SÂBIKA

8445. Meger Yûnânîler hem mülket-i Rûm
Sikender'den tutar târih-i ma'lûm
8446. Hem asl-ı Kıbt'a kim vaz' oldu târih
Tutarlar Buht-ı Nassır'dan tevârih
8447. Oradan kıldılar târihi mahrûs

- İrince müddet-i Deklantiyânûs
8448. Hem andan tutdılar târih-i devrân
Olaruñ bu durur târih-i el'ân
8449. Mecûsîler tutar târih İrme'den
İrince Erdeşîr'e devr ümemden
8450. Oradan yazdılar târih eserde
İrişince zamâna Yezde-Cürd'e
8451. Pes ol günden tutup târih ol kavm
Hisâb idüp yazarlar yevm-bâ-yevm

FÎ TÂRİHİ'L-MÜTEKADDİMÎN

8452. Bu dünyâya geleli asl-ı âdem
Tutalı yir yüzini nesl-i Âdem
8453. Gel imdi diñle-gil eshâb-ı târih
Neden neye kılupdurlar tevârih
8454. Cihâna geldüğinden soñra Âdem
Oradan tutdı târih ehl-i 'âlem
8455. Gelince 'âleme Nûh sefîne
Pes oldı Nûh'dan târih gine
8456. Akınca yir yüzine âb-ı tûfân
Velî tûfândan târih-i devrân
8457. Olupdur nâr-ı İbrâhîm'e dik hem
Hem İbrâhîm'den sayıldı bu dem
8458. Gelince Yûsuf ferzend-i Ya'kûb
Pes andan kıldılar târihi mektûb
8459. Cihâna ba's olunca kılğıl ihsâ
Zamân-ıla Kelîmullâh Mûsâ
8460. Hem oldı oradan târih ma' dūd

- Ki tâ mülk-i Süleymân İbn-i Dâvûd
8461. Anuñ mülkinden erbâb-ı tevârih
Mesîh'üñ devrine dik tutdı târih
8462. Hem andan tutdı târih İbn-i Âdem
Gelince yir yüzine Fahr-i 'Âlem
8463. Muhammed Mustafâ hatmü'n-nebiyyîn
Siracü'l-milleti ve'l-hakku ve'd-dîn

NEV' ÂHİR Fİ'T-TEVÂRİHİ'L-MÜTEKADDİME

8464. Dahı dimiş durur ehl-i tevârih
Ki İbrâhîm'e irişdükte târih
8465. Oradan tutdılar târih-i 'âma
Koyılınca bite Beytü'l-Harâm'a
8466. Hem andan tutdı nesli İsmâ'îl'üñ
Tagıldı çün ki ehli İsmâ'îl'üñ
8467. İrişdi bir kişiye müddet [ü] 'âm
Levî İbn-i Ka'b dirler aña nâm
8468. Oradan tutdılar târihi yıla
İrişince zamân Eshâb-ı Fil'e
8469. Bes andan geldi târih oldu gine
İrişince Nebî'nüñ hicretine

FÎ MÂ-BEYNİ'T-TÂRİHEYN MİNE'T- TEVÂRİHİ'L-MÜTEKADDİME

8470. Atamız Bû'l-Beşer'den soñra devrân
İşit kim nicedür tâ vakt-ı tûfân
8471. İki biñ iki yüz elli altı yıl hem
Zamân giçmiş-idi bî-bîş [ü] bî-kem

8472. Velî tûfândan tutsaň garîme
İrişince vefât-ı İbrâhîm'e
8473. Meger biň yıl yigirmi yıl dahı hem
Gidüp durdı dimişlerdür mukaddem
8474. Meger dönmek-ile bu devr-i eyyâm
Vefâtından Halîlullâh'uß encâm
8475. Girince Basra şehrine hakîkat
Benî İsrayil'uß kavmi tamâmet
8476. Giçüpdürdi meger yitmiş biş a'vâm
Tevârih ehl[i] böyle kıldı i'lâm
8477. Çıkınca Basra'dan Mûsî İbn-i 'Umrân
Giçüpdi dört yüz otuz yıl iy cân
8478. Hem andan saysaň ayları bes
Yapılınca meger Beytül-Mukaddes
8479. Giçüpdi biş yüz elli yıl bu hengâm
Hurûc idince Bectü'n-Nassır encâm
8480. Varup yıkınca Kuds'ı ol sitem-kâr
Giçüpdi dört yüz cell-i sâl mikdâr
8481. Giçüben Buht-ı Nassır'dan bu âvân
İrince şâh Zül-Karneyn'e devrân
8482. Olupdurdı meger kim dört yüz a'vâm
Hem otuz altı yıl bâ-devr-i hengâm
8483. Çü Zül-Karneyn'den âhir nihâye
İrişince Muhammed Mustafâ'ya
8484. Giçüpdürdi meger biň yılı devrüss
Bu resme didiler verrâh-ı 'asruß

**TEVÂRİH-İ ÂHİR FÎ-MÂ BEYİNİ'T-TÂRİHEYN-
İ MİNHÂ**

8485. Dimişler Âdem-ile Nûh arası
İki biñ iki yüz yıldur kıyası
8486. İrince Nuh devrinden Halîl'e
İrişdi biñ üç yüz kırk yıla
8487. Halîlullâh'dan tâ 'ahd-ı Mûsâ
Ki biş yüz yıl u yitmiş bişdür ihsâ
8488. Kelîmullâh'dan tâ devr-i Dâvûd
Olupdur 'ilmle târih ma'dûd
8489. Meger biş yüz yıl yitmiş tokuz hem
Gelince hem gidüp 'Îsâ İbn-i Meryem
8490. Kılupdurdı zamân biñ yıl mürûri
Hem üç yüz elli yıl vardur kûsûri

**MİN ZAMÂN-I ZUHÛR KÛLLÎ NEBÎ MÛRSEL
BÎ'L-ÂYÂTÎ'Z-ZÂHÎRA VE'L-HÛCÂCÎ'L-
BÂHÎRA FÎ'L-KUR'ÂN**

8491. Rivâyetdü[r] ki dir ehl-i 'ulûmuñ
Dimişler bilen ahkâmın nücûmuñ
8492. Meger bu yidi seyyârenüñ iy cân
Kılur her biri biñ yıl deñlü devrân
8493. Niçe kim devr ider bu yidi encüm
Kılur her biri devrinde tahakküm
8494. Niçe-kim seyr ider her necm-i seyyâr
İder 'âlemde te'sîrini izhâr
8495. Dimişdür bu nücûm içinde dânâ
Ki her biñ yılda bir kez Hak Te'âlâ

8496. Getürür birini nesl-i beşerden
Haberdâr ola âsâr-ı haberden
8497. Ki halkı isteye dîn-i kavîme
Delîl ola sırât-ı mustakîme
8498. Cihânda zâhir ide mu‘cizatın
Beyân ide bu halka beyyinâtın
8499. Kıranâtı bilenler dirler iy cân
Zühal'le Müşterî itmekle devrân
8500. Tokuz yüz her bir altmış yılda üç bâr
Kırân ider bu iki necm-i seyyâr
8501. Muhakkakdur velî her bir kırânda
Belirür bir ulû fitne cihânda
8502. Ki bir hâle dahı döner bu gerdûn
Hem olur ‘âlemüñ hâli diger gün
8503. Kopar bir kimsene tutar cihânı
Olur yir yüzünñ sâhib-kırânı
8504. Kırân-ı evvel oldur ol kırânda
Çok işler zâhir olur bu cihânda
8505. Bu on iki burûcî ber-devâm ol
İki yüz kırk yılda ider tamâm ol
8506. Kırân-ı sâni oldur ‘âleme bil
Olur andan cihân tagyîr ü tebdîl
8507. On iki kez iki yüz kırk iy cân
Tokuz yüz altmış olur kılsa devrân
8508. Kırân-ı sâlisi oldur bu devrûñ
Döner bir dürlü dahı hâli dehrûñ

**FÎ MÜDDED-İ TEVÂRİHİ'L-ENBİYÂ VE
GAYRÜHUM İLÂ HİCRETİ'N-NEBEVİYYE
‘ALÂ SÂHİBUHÂ AFDAL**

8509. Hübût ideliden dünyâya Âdem
İrince hicretine Ahmed'üñ hem
8510. Meger biş biñ tokuz kırk a‘vâm
Giçüpdür devr itmekle bu hengâm
8511. Velî dir ba‘zılar az halk-ı ‘âlem
Gelince Mustafâ "Salli ve sellem"
8512. Arada giçdi biş biñ yıl tamâmet
Sekiz yüz yıl dahı añla hakikat
8513. Dimişler az hubût-ı devr-i Âdem
İrince hicretine Ahmed'üñ dem
8514. Bu çarhuñ altı biñ yıl giçdi havli
Meger kim Vahhab dimişdür bu kavli
8515. Cihâna Ka‘betullâh-ı Kerâmet
Binâ olalı tâ târih-i hicret
8516. Gelür biş biñ yıl ü hem iki yüz yıl
Dahı kırk iki yıl itmekle tahvîl
8517. Geleden ‘âleme İdrîs iy cân
İrince hicrete târih-i devrân
8518. Meger biş biñ yüz otuz iki a‘vâm
Cihânda giçmiş-idi devr-i eyyâm
8519. Dahı ‘ilm-i nücûmı Hâlik evvel
Cihânda kılalı İdrîs'e menzil
8520. Gelür biş biñ ü yitmiş biş a‘vâm
İrince hicrete târih encâm
8521. Çü ref‘ olalı İdrîs âsümâna

- İrince hicrete devr-i zamâna
8522. Hisâb-ıla meger biş biñ tokuz yıl
Giçüp durur dimişler ehl-i te'vîl
8523. Togaldan Nûh meşhûrî cihânuñ
İrince hicretine Mustafâ'nuñ
8524. Meger kim dört biñ tokuz a'vâm
Dahı kırk altı 'âm olupdur encâm
8525. Akaldan yir yüzine âb-ı tûfân
Muhammed hicretine dik bu devrân
8526. Bil üç biñ sâl ü yüz otuz yidi sâl
Olur giçmiş zamâna budur akvâl
8527. Eselden 'âleme tûfânı bâduñ
Ki kahr oldı anuñla kavm-ı 'Âd'uñ
8528. Nebî-y-idi olara ol zamân Hûd
İrişince meger târih-i Mahmûd
8529. Meger üç biñ otuz bir yıl tamâmet
Giçüpdürdi cihânda devr-i müddet
8530. Geleden 'âleme tâ vakt-ı hicret
Halîlullâh İbrâhîm-i Hullet
8531. İki biñ yıl giçüpdürdi bu hengâm
Dahı tokuz yüz ü otuz yidi 'âm
8532. Dimişlerdür togaldan İsmâ'il'i
Olnca hicretüñ târihi yılı
8533. İki biñ yıl [ü] tokuz yüz yıl mededle
Dahı toksan biş olmışdı 'adedle
8534. Geleden didiler dünyâyâ İshâk
İrince hicret-i Sultân-ı Âfâk
8535. İki biñ hem sekiz yüz 'âm olupdur

- Dahı otuz iki a‘vâm olupdur
8536. Nebiyyullâh Ya‘kûb zamâna
Geleden hicrete dik bu cihâna
8537. İki biñ hem tokuz yüz deñlü a‘vâm
Dahı on yıl olupdur aña itmâm
8538. Togaldan Yûsuf-ı mahbûb-ı Ken‘ân
İrince hicret-i Mahmûd'a devrân
8539. İki biñ altı yüz altmış tokuz yıl
Olupdur müddet-ile havl-i tahvîl
8540. Geleden ‘âleme Mûsî İbn-i ‘Umrân
Resûl'ün hicretine dik bu devrân
8541. Gelür iki biñ biş yüz kadar sâl
Dahı kırk altı yıl mikdâr ahvâl
8542. Vücûda geleli ‘âlemde Dâvûd
Nebî'nün hicreti olunca ma‘dûd
8543. Giçüpdür devri biñ biş yüz kadar ‘âm
On iki yıl dahı olunca itmâm
8544. Geleliden bu dünyâya Süleymân
İrişince Nebî devrine devrân
8545. Biñ üç yüz toksan altı bil gidüpdür
Mü’evviller bunu te’vîl idüpdür
8546. Yapılaldan meger Beytü'l-Mukaddes
İrişince zamân-ı Zât-ı Akdes
8547. Biñ üç yüz elli altı yıl ser-â-ser
Giçüpdür müddet-i devrân dirler
8548. Geleden bu cihân yüzine İlyâs
İrince devr-i hicret bilün iy nâs
8549. Olupdur biñ yigirmi yidi a‘vâm

- Haber böyle kılupdur ehl-i a‘lâm
8550. Geelden yir yüzine Hızr-ı Zinde
Olupdurdı Resûl'üñ hicretinde
8551. Meger biñ sâl hem üç sâl-ı devrân
Hisâbın böyle kılmış ehl-i hisbân
8552. Tavâf-ı ‘âleme ‘azm ideli hem
Sikender Şâh hicretinden mukaddem
8553. Giçüpdürdi tokuz yüz hem yidi ‘âm
Zamâna gitmek ü gelmekde hengâm
8554. Olupdur mevlîd-i Yûnus'dan encâm
İrince hicret-i Sultân-ı Enâm
8555. Yidi yüz kırk yidi yıl tamâmet
Bu resme kıldı râvîler rivâyet
8556. Cihâna olalı sûzân-ı âteş
Ki ya‘nî olalı tûfân-ı âteş
8557. Ki Yûnus devri tâ devr-i Ahmed
Yidi yüz ü otuz bir yıl olur ‘add
8558. Geelden zâta Rûhullâh ‘Îsâ
Olinca hicret-i Şâh-ı Mu‘allâ
8559. Meger giçmişdi biş yüz elli biş yıl
Felek dönüp zamân itmekle tahvîl
8560. Zuhûr eyleyeli eshâbı filüñ
Zamân-ıla hisâbından o yılıñ
8561. Giçüpdürdi meger kim devr-i hengâm
Zamân-ıla hem elli dört a‘vâm
8562. Vücûda geldi Bû'l-Kâsım Muhammed
Habîbullâh Zü'l-âyât Ahmed

**FÎ A‘MÂLÎ‘L-ENBÎYÂ‘ İ ‘ALEYHÜMÜ‘S-
SELÂM VE ZİKR-İ VEFÂTİHİM VE
MEZÂYİRİHİM VE A‘DÂDİHİM**

8563. Yaşadı Bû'l-beşer Âdem Nebî bil
Tokuz yüz dahı üç yıl ‘ömr-i kâmil
8564. Velî dir ba‘zılar biñ yıl tamâm ol
Cihânda ‘ömr gördi ber-devâm ol
8565. Nebîyullâh Şît aña bu emri
Tokuz yüz on iki yıl sürdi ‘ömri
8566. Yaşatdı çün Nebîyullâh Enûş'ı
Tokuz yüz elli yıl tut söze gûşı
8567. Cihân içre yaşadı gördi devrân
Tokuz yüz hem yigirm[i] sâl Kaynân
8568. Nebîyullâh İdrîs aña anı
Görüpdür üç yüz elli yıl zamânı
8569. Hayâtında varup girdi cinâna
Çıkup gelmedi dahı bu cihâna
8570. Bahiyullâh ya‘nî Nûh-ı tûfân
Tokuz yüz elli yaşadı yeksân
8571. İricek dört yüz yitmiş ‘ömri
Gelüpdür aña peygamberlik emri
8572. Velîkin dört yüz seksende pâyân
Du‘â eyledi kim seyl oldı tûfân
8573. Yaşadı Nûh oğlu Sâmî bi‘l-küll
Meger biş yüz ü toksan sekiz yıl
8574. Yüz elli yıl yaşadı didiler Hûd
Dahı artuk didi tBa‘dü'n-nâsi ma‘dûdt
8575. Hazar-Mevt ilinde bir mahal var

- Cebel-i Ahkâf dirler bir cebel var
8576. Kim ol tagda iderdi ol karârı
Hem ol yirde durur anuñ mezârı
8577. Meger Sâlih Nebî dir ehl-i ma‘kûl
Cihânda elli sekiz yaşadı ol
8578. Kaçan-kim kavminüñ içine girdi
Yigirm[i] yıl mukîm oldu vü öldi
8579. Halîlullâh İbrâhîm encâm
Meger yaşadı yüz yitmiş biş a‘vâm
8580. Velîkin ba‘zılar işit bu kıylı
İki yüz yaşadı dirler Halîl'i
8581. Horasân içre gelmişdür cihâna
Oradan Bâbil'e olmuşdur revâna
8582. İricek intikâl-i Zât-ı Akdes
Olupdur mazca‘ı arz-ı mukaddes
8583. Didiler İsmâ‘îl İbn-i Halîl'i
Yüz otuz üç yıl oldu ‘ömr yılı
8584. Bes on yaşına irmiş-idi itmâm
‘Arab dilin aña Hakk kıldı ilhâm
8585. Yüz elli yıl yaşadı dirler İshâk
Hem on yıl dahı dirler ba‘zı el-hak
8586. Kamû Yûnânîler hem millet-i Rûm
Anuñ evlâdıdır ‘âlemde ma‘lûm
8587. Vefât itdi şu ‘âm-ı ‘asr içinde
Ki Yûsuf habs oldu Mısr içinde
8588. Mahalli nakldur arz-ı Filistîn
Atasınuñ katında oldu tedfîn
8589. Nebîyullâh Lût aña beyânı

- Meger seksen yaşadı dirler anı
8590. Halîlullâh Zül-Karneyn-i Yûnân
Zamânında götürdi Lût'ı devrân
8591. Bu resmedür kitâb içinde mektûb
Ki yüz yigirmi yıl yaşadı Ya'kûb
8592. Vefât itdi diyâr-ı Mısr içinde
Ki Yûsuf şâh-ıdı ol 'asr içinde
8593. Meger 'arz-ı Mukaddes'de zemîne
Götürüp kodılar ol şâhı sîne
8594. Hilâf eylediler hem yazdı nâsîh
Meger Eyyûb 'ömrinde meşâyih
8595. Kimi yüz kırk yaşadı dir anı
Kimisi toksan üç didi beyânı
8596. Kılur hem ba'zılar seksen rivâyet
Yidi yıl mübtelâ oldu tamâmet
8597. Şu'ayb'ün bil ki yüz kırk oldu 'ömri
Yigirmisinde virdi aña Tañrı
8598. Nübüvvet emrini hem kıldı kuvvet
Kim ehl-i dîn[i] itdi dîne da'vet
8599. Didiler Mekke'de fevt oldu anı
Hacer-esved cibâlidür mekânı
8600. Olupdur yüz yigirmi üç kadar 'am
Cihânda 'ömrine Hârûn'ün itmâm
8601. Ölüpdür Teyye beydâsında Hârûn
Meger bir kehf içinde oldu medfûn
8602. Kelîmullâh Mûsî İbn-i 'Umrân
Yaşadı yüz yigirmi deñlü devrân
8603. Meger yigirmisinde 'ahd-ı ferîdûn

- Yüze devr-i Minû-Çihr-idi makrûn
8604. Rivâyet şöyledür añla makâli
Ki idüpdür Bâbil'de intikâli
8605. Yüz on bir yaşadı 'âlemde Yûşa'
Didiler yüz yigirm[i] altı teba'
8606. Silemde aldı Zü'l-Kifl'i cihânuñ
Meger yitmiş biş oldu 'ömri anuñ
8607. Dahı toksan yıl yıl oldu 'ömr-i Dâvûd
Velî dir ba'zılar yüz oldu ma'dûd
8608. Aña feth oldu Hak'dan mülk-i tâlût
Kılıcından helâket buldı Câlût
8609. Cinâna çünki deñşürdi cihânı
Kodılar gâr-ı İbrâhîm'e anı
8610. Dirî-y-idi cihân içre Zekeryâ
Ki gitdi dînden lokmân-ı dâna
8611. Kodılar şehr-i Remle içre anı
Sahîh ol yirredür anuñ mekânı
8612. Rivâyet şöyledür kim ba'd-ı tûfân
Galâ vü cu'dan 'âlemde yeksân
8613. Meger yitmiş nebî fevt oldu bir gün
Olupdur cümlesi ol yirde meftûn
8614. Cihânda didiler 'ömr-i Zekeryâ
Meger toksan tokuz sâl oldu tavrâ
8615. Yaşadı altmış üç yıl dirler Ahmed
Habîbullâh Ebû'l-Kâsım Muhammed
8616. Nebî Âdem geleden 'âleme hem
Gelüpdür yüz yigirmi dört biñ âdem
8617. Nebî vü mürsel-i Hakk eksük artuk

- Bunuñ üzre olupdur nass mevkûf
8618. Hisâbında olaruñ ba'zı eydür
Hem iki yüz yigirm[i] dört biñdür
8619. Velî terk-i 'aded itmekdür evlâ
Ki didi Hak tFe minhüm men kasanât
8620. Kılındı Hazret-i Bârî'den Ahmed
Risâlet bâbına hatm-ı muhalled
8621. Gelüpdür enbiyâdan Âdem evvel
Olupdur Nûh hem âgâz-ı mürsel
8622. Dimişler dört kimesne enbiyâdan
Diridür gitmemişdür bu fenâdan
8623. Hayâtında oları Bârî 'İzzet
Çıkarmışdur semâvâta tamâmet
8624. Biri İdrîs [ü] biri 'Îsâ İbn-i Meryem
Biri Hızır [ü] biri İlyâs'dur hem
8625. Olarun hükmi giçdi evvel âhir
Muhammed devridür bu devr-i hâzır
8626. Hemîşe döndügince bu havâli
Gelüp gitdukçe eyyâm [ü] leyâli
8627. Salavâtullâhi 'aleyhim ve's-selâmı
İlâ yevmi't-tenâdî ve'l-kıyâmı

**TEVÂRİH-İ İMMETÜ'L-MEŞÂYİH Fİ'L-
MEZÂHİBİ'L-ERBA' RIDVÂN-ALLÂHU
'ALEYHİM ECMA'ÎN**

8628. Çü seksen olıcak târih-i sâbit
Vücûda geldi Nu'mân İbn-i ...âbit
8629. İmâm-ı A'zam Serâcü'd-din-i Kûfî

- Ki olupdur Bû Hanîfe dilde ‘örffi
8630. Yüz elli olıcak devr-i zamâna
Cihândan intikâl itdi cinâna
8631. Çü toksan bir olıcak devr-i hicret
Dahı toksan üçe vardur rivâyet
8632. Enes oğlu kim oldu ismi Mâlik
Getürdi ‘âleme ‘alâm-ı mâlik
8633. Çü yüz yitmiş tokuza irdi devrân
Cihândan eyledi ol dahı seyrân
8634. Yüz elli olıcak târih-i Mahmûd
Muhammed İbn-i İdrîs oldu mevlûd
8635. İmâmü'ş-Şâfi‘i şeyh-i vilâyet
Bulupdur ‘Askalân içre vilâdet
8636. İki yüz dörde iricek nihâye
Fenâdan intikâl itdi bekâya
8637. Yüz altmış dört içinde buldı icâd
İmâmü'd-dîn Ahmed şeyhü'l-irşâd
8638. Atasıdur Muhammed İbn-i Hanbel
İki yüz kırk bir oldukda muhavvel
8639. Tutupdur şehr-i Bagdâd içre ol şâh
Bu dünyâ merkezinden ‘ukbâya râh
8640. Bularuñ pâk-i ervâhına dâyim
Diyelüm rahmetullâhu ‘aleyhim

**FÎ TEVÂRİH BAGZ MİNE'L-EVLİYÂ'L-
MAHMÛRA KADDES-ALLÂHU ERVÂHEHUM**

8641. Şu yıl kim hicrete olmuşdı encâm
Meger sekiz yüz ü toksan bir a‘vâm

8642. Hisâb-ıla vefâtın evliyânũ
İrince müddetine bu zamânũ
8643. Cihândan iy cihân ehli kemâli
Hasan Basrî kılalı intikâli
8644. Sekiz yüz bir olmışdur tevârih
İrince bu zamân ‘ahde târih
8645. Vefâtına şu şâh-ı ‘ârifinũ
Ki ya‘nî Bayezid'e şems-i dînũ
8646. Bu devre devr kılınca tedevvür
Yidi yüz altmış iki yıl giçüpdür
8647. Bilürelî Ebû Müslim cihânda
Kim adı ‘Abdu'r-rahmân'dur lisânda
8648. Yidi yüz elli tokuz havl olupdur
Bu güne dik bu resme kavlı olupdur
8649. Vefâtından ‘Alî Mûsî Er-Razî'nũ
Zamân-ı hicretin saysañ Nebî'nũ
8650. Giçüpdür altı yüz toksan yidi yıl
Bu resme söylemişdür ehl-i te'vîl
8651. Vefât ideliden Ze'n-nûn-ı Mısırî
Getürince felek devri bu ‘asrı
8652. Olupdur altı yüz elli kadar ‘âm
Muhammed hicretinde saysañ encâm
8653. Kılaldan Ahmed-i Gazâli nakli
Serâ-yı bî-bekâdan seviyy hevli
8654. Giçüpdür üç yüz toksan tokuz ‘âm
Bu târihe irişince bu a‘vâm
8655. İmâmü'l-‘asr Fahrü'd-dîn Râzî
Kılalı bu cihândan ebter azı

8656. Tamâm üç yüz olmışdur bu târih
Bu 'ahde dik irişince tevârih
8657. Şu Mevlânâ Celâlû'd-dîn-i Belh'i
İrûrelden 'ömr-i mâhına selhi
8658. İki yüz seksen iki yıl olupdur
Bu 'asra dik zamân tahvîl olupdur

FÎ HIYÂNETİ'Z-ZAMÂN VE FA'ÂYLİL- MUHÂLİFA

8659. Kanı ol hâs kulları Hudâ'nuñ
Mürüvvet kimseleri pâdişânuñ
8660. Kanı ne yirdedür ol enbiyâlar
Nire gitdi 'aceb bu evliyâlar
8661. Gelüpdürler cihâna müddet-ile
Gidüplerdür cihândan mihnet-ile
8662. Gelen bu evde râhat olmamışdur
Belâlardan refâhat bulmamışdur
8663. İşıtdüñ Yûsuf'ı bu dehr alupdur
Kolından tutuban çâha salupdur
8664. Bilürsin Yûnus'ı zî-kulzüm-i dehr
Yutupdur toymayupdur mâhî kahr
8665. Meger Cercîs'i bu minşâre-yi rûz
Miyânuñda biçüpdür zî-imânsuz
8666. Yakupdur dehr İbrâhîm'e nîrân
Kılupdur çarh İsmâ'îl'i kurbân
8667. Zamân devr-ile rencûr oldı Eyyûb
Felek devrân-ıla kör oldı Ya'kûb
8668. Kelîmullâh'ı hem bu çarh-ı gerdân

- Kılupdur Teyye beydâsında tehân
8669. Felek eli Süleymân'uhn ser-encâm
Virüpdür hâtemini dîve nâ-kâm
8670. Gör imdi bu zamân-ı bî-vefâyı
Çıkarmışdur vatandan Mustafâ'yı
8671. İrişse kimsene bunda vefâya
Vefâ ideydi gerek Mustafâ'ya
8672. Cihân bir kimseye olsa muhalled
Muhallid olaydı bunda Muhammed
8673. Müsellem olmamışdur Mürselîn'e
Mü'ebbed kılmamışdur muttakîne
8674. Havâsa böyle olıcak hâli dehrün
'Avâma nice ola if'âli dehrün
8675. Ala iy İbn-i Bâlî İbn-i Bâlî
Göñül virme şuña kim var zevâli
8676. Zevâli olana itme iltifâtı
Bırak gözden anı kim yok sebâtı
8677. Nazar kıl hikmet-i Perverdigâr'a
Ki ne sûret virüpdür rûzigâra
8678. Nicesi bî-vefâdur gör bu dehri
Ki yokdur kimseye 'âlemde mihri
8679. Emîn oturma devrün yok amânı
Saña rahm ide dime bu zamânı
8680. Cihâna garra olma bî-bekâdur
Nice fânî kılur halkı bakadur
8681. Olur mekkâre dünyâ-yı gaddâr
Seni aldamasun seni bu mekkâr
8682. Bu dünyâ fi'l-mesel bir pîre zendür

- İnen yalancıdur ehl-i fitendür
8683. Cüvâna nakşına anuñ olma meftûn
Kim itmeye seni nâ-gâh magbûn
8684. Emânet sen anı mahbûb idinme
Göñülden sen saña matlûb idinme

FÎ TEMSÎLÎ'D-DÜNYÂ

8685. Bu dünyâ şol 'acûza beñzer iy yâr
Kabîhü's-şekl hem mekrûh ü murdâr
8686. Cevâhirlle ide tezyîn-i zâhir
Giye üstine esvâb-ı mefâhir
8687. Serine humreyi 'işve yüzine
Çekine sürmeyi fitne gözine
8688. Bilegine bilezük ide igvâ
Ayagina taka halhâl gavgâ
8689. Urına başına tâc-ı hadâret
Kuşana biline şedd-i şetâret
8690. Hicâb ide yüzi üzre nikâbın
Aça izârı altından siyâbın
8691. Tolaya dest-mâl-ıla ele
Salındura sara kucı zeyyâle
8692. Salına nâz-ıla çün serv-i reftâr
Tecellî ide çün tâvûs-peykâr
8693. Dalâl ide delîle gördüğine
Söz-ile söz vire irdüğine
8694. Dil-figâr olalar görüp dalâlin
Seveler cimâmesiyle? cemâlin
8695. Kılalar cân ü dilden anı ma'sûk

- Giriftâr olalar ‘aşkına mahlûk
8696. Düşeler ‘aşkına mecnûn olalar
Müzevver nakşına meftûn olalar
8697. Benüm olsun diyü bu yâr-ı pür-nâz
Bu aña hasm ola ol buña gammâz
8698. Benüm olsun diyü tenhâ bu mahbûb
Bu aña çıkmaz o reh ol buña çüb
8699. Benüm olsun diyü bu nâzenîni
O cânın terk ide bu ‘akl ü dîni
8700. Velî ol dil-ber-i sâhib-fa‘âyil
Vire her birine bir nev‘-ile dil
8701. Anuñ dil-h“şına magrûr olalar
Yalan akvâline magrûr olalar
8702. Kıla her birini bir nev‘le kayd
Koya bunları ide özge mi sayd
8703. Velî itmeye birine vefâyı
Vefâ ide dime ehl-i cefâyı
8704. Şu kimse kim anı mahbûb sana
Yüzine bakduğı demde usana
8705. Yüzinden ref‘ idicek o nikâbın
Galat olmuş göre ol dem hisâbın
8706. Kılıcak zâtına keşf-i rumûza
Göre kim anı bir köhne ‘acûza
8707. Giyüpdür mekrle esvâb-ı tezvîr
Cüvân-ı mış libâsı kendüsi pîr
8708. Hemân taşrası imiş görinen hûb
Velîkin içerüsi cümle ma‘yûb

FÎ MÂ-CÂ'E FÎ'L-HABERÎ'S-SAHÎH

8709. Haber içinde gelmişdür mukarrer
Meger kim Hak Te'âlâ rûz-ı mahşer
8710. Bu dünyâyı ki haşr ide katında
Getüre bir 'acûze sûretinde
8711. Kabîh münten [ü] murdâr [ü] mekrûh
Semîh refs [ü] bed-girdâr [ü] mekrûh
8712. Kaçan kim mahşer ehli anı göreler
Bu ne kimsenedür diyü soralar
8713. Cevâb ola çağıralar 'ale-r-re's
Ulu kiçi bilûn iy mahşerü'n-nâs
8714. Bu ol dünyâ durur kim severlerdi
Göñüllerde kamu mahbûb olurdu
8715. Bu ol dil virdüğüñüz dil-rübâdur
Şu cânân itdüğüñüz cân-fezâdur
8716. Göñülden sevdüğüñüz yârdur bu
Habîb itdüğüñüz dil-dârdur bu
8717. Bu sizüñ sevgülü mahbûbuñuzdur
Visâli dem-be-dem matlûbuñuzdur
8718. Bu bir ma'sukadur 'uşşâkın ister
Gelüpdür şevk-ile müştâkın ister
8719. Diler 'âşıkların Bârî Hudâ'dan
Tefahhus ider ahbâbın aradan
8720. İşidüp bu cevâbı ehl-i mahşer
Figân eyleyeler "Allâhü Ekber "
8721. Eriyeler bu sözüñ heybetinden
Kaçalar ol 'acûzuñ sûretinden

8722. Zebânîler tutup âhir cihânı
İleteler cehennem sarı anı
8723. Dönüp dünyâ diye Bârî Hudâ'ya
Yaluñuz yakma beni bu lazâya
8724. Beni sevenleri insân içinde
Bile yansun kogıl nîrân içinde
8725. Hudâ'dan emr ola ahbâbın anuñ
Kamu itbâ'ın ü eshâbın anuñ
8726. Zebânîler birin birin tutalar
Getüreler bile nâra atalar

EL-VA 'ZU FÎ TERKÎ'D-DÜNYÂ

8727. Dirîgâ vü dirîgâ hayf olasın
Ki olasın bir 'acûza mübtelâsın
8728. Cüvân-iseñ gönül virme 'acûza
Sabîler gibi akma degme yüze
8729. Ne toga dirsın ol köhne habısdan
'Akîmedür kesilmişdür veleden
8730. 'Akîme dirsem aña yok revâsı
Ki artmaz hîç anuñ hız ü nefesi
8731. Nikâhında anuñ billâh iy yâr
Mutahhir nefsüñi eyleme mürdâr
8732. Karîn olma kerîm-ise le'îme
Ki yaraşmaz le'im olan kerîme
8733. 'Arûs-ı huld-ıla 'akd it sıdâkı
Cihânı menkûhasına vir talâkı
8734. Bu bir sehhâredür kim kılssa efsûn
Kıla Hârût-ıla Mârût'ı meftûn

8735. Kaçan bu câzû gösterse fa'âyil
Ola sihriñe hayrân ehl-i Bâbil
8736. Senüñle yâr olur 'âşık olunca
Özine gönlüñi lâ-hakk idince
8737. Seni yâr ider ü agyâr olur ol
Seni zâr ider ü bî-zâr olur ol

EN-NÜKTE

8738. Şu kimse kim koya dârü'l-bekâyı
Vara mahbûb ide dârü'l-fenâyı
8739. Misâli şol kişiyeye beñzer anuñ
Ki düşe 'aşkına bir dil-sitânuñ
8740. Dutuşa şevkine gice vü gündüz
Gice şem'e ola yana çü yılduz
8741. Gözine hvâb getürmeye hayâli
Gözinden çıkmaya hüsn ü cemâli
8742. Dilinde naks ola vesmi vü resmi
Dilinden gitmeye ismi vü cismi
8743. Dem-â-dem hasret ola vuslatına
Eli irişmez ola sohbetine
8744. Gelüben diseler aña iy giryân
Selâm ider saña ol yâr cânân
8745. Dilerse dir irüre vasluma el
Benümle eylesün bir şart evvel
8746. Baña bugün dilerse ola vâsıl
Olur lâ-şekk kim maksûdı hâsıl
8747. Velî bu vuslatuñ âhir me'âli
Firâk olur dahı olmaz visâli

8748. Eger sabr eylese olunca ferdâ
İrişür vuslatuma yokdur illâ
8749. Velî bir niçe dem mihnet çeker ol
Kaçan kim vasl bâgına bula yol
8750. Dahı fırkatden aña irmeye yed
Kala ‘îş-i ebed zevk-i muhalled
8751. Bula binüm-ile bir ictimâ‘ı
Kim olmaya anuñ hîç inkıtâ‘ı
8752. Eger ol kimsenüñ ‘aşk-ı mecâzı
Ola itmez gicesinde cevâzı
8753. Vara bir sâ‘at-içün bak zevâle
Vire müstakbeli mâzi-i hâle
8754. Koyup bâkîyi ya‘nî ala fânî
Sata hem bu cihâna ol cihânı
8755. Hakîki âşık-ısa ol ehl-i hiffet
Kıla ferdâ olunca sabr elbet
8756. Vire dünyâyı ‘ukbâyı ala ol
Koya fânîyi bâkîyi bula ol

FÎ ZİKRÎ'L-‘AŞKÎ'L-HAKÎKÎ

8757. Eger ‘aşk iline tutsañ tarîki
Mecâzî yolu koy gözle hakîki
8758. Girüp basduñ-[ısa] ‘aşka kadem sen
Gözet ‘iffet yolını dem-be-dem sen
8759. Arı yüze arılıkla nazar kıl
Yaman bakma yamanlıktan hazer kıl
8760. Hakka togru-y-ısañ Hakk'a nazar kıl
Ki togru yâr olan togru durur ol

8761. Nazar-bâz ol nazar-bâz ol nazar-bâz
Nazar-bâz olana Hakk ola hem-râz
8762. Şu kimse kim ola müştâk-ı dîdâr
Görine dîdesine vech-i dil-dâr
8763. Çün oldı ‘âşık-ı dîdâr Mûsî
Nasîb oldı aña nûr-ı tecellî
8764. Şu kim şehvet-perest ola çü hayvân
Beşer dime kim oldur mahz-ı şeytân
8765. Dilerseñ sen dahı makbûl olasın
Ne ol kim mârid ü mahzûl olasın
8766. Zihî Rahmân'ı tut var rahmete sen
Ko şeytân yolın uyma şehvete sen
8767. Uyan iy ehl-i dünyâ yatma gâfil
Ne kıldıñ bârî bu gafletde hâsıl
8768. Ganîmet gör bu gün ‘ömr-i ‘azîzi
Fenâ ki kılmadın eflâka hîzi

**EL-İFTİTÂHU FÎ TEVÂRİHİ'L-MÜLÜKİ'L-
MÜTEKADDİMÎN**

8769. Bu gün fevt itdügüñden soñra ‘ömri
Dahı mümkün degüldür saña devri
8770. Gelüben giçdüginden soñra devrân
Dahı dime ki döne ide devrân
8771. Hebâ yirlerde ‘ömri itme zâyî‘
Ki giçen ‘ömr olmaz dahı râci‘
8772. Giçen giçdi gelen dahı ‘ademdür
Hemân ‘ömri ki dirler işbu demdür
8773. Düriş bu bir demî de virme bâda

- Oturma bir nefes bî-çeng ü bâde
8774. Yog-ımuş çünki bu ‘ömrüñ karârı
Safâ-y-ıla geçür oldukda bârı
8775. Begâyet hayf ola ‘ömr-i samîni
Bahâsuz geçüresin bir demîni
8776. Giçer çün hoş eger bed bu zamâne
Velî koyma ki giçe raygâna
8777. Zamân-ı mâzi giçdi girmez ele
Kogıl mustakbeli şükr eyle hâle
8778. Seher-gâh turı gel it ‘îşe bünyâd
Kadeh nûş eyle vir bu ‘ömrüñe dâd
8779. Kim anuñ cür’ası câna safâdur
‘Alîlül-kalb[e] kanuna şifâdur
8780. Safâdan olmagıl bir lahzâ hâli
Ko giçsün bu şühûrı bu havâli
8781. Kim âhir gele gide işbu eyyâm
Dökilür bâde vü hem üşenür câm
8782. Ne bâde bâkîdür ne câmı sermed
Kime kaldı saña kala muhalled
8783. Komamışdür felek devr-i müdâmı
Kabâd'a bâde vü Cemşîd'e câmı
8784. Cigerler kandur câmı cihânuñ
N'ola dirsın ser-encâmı fenânuñ
8785. Niçe senüñ gibi ibn-i falânı
Kılupdur müddet-ile dehr fânî
8786. Seni dahı alur bir gün zamâne
Gidersin gelmemiş gibi cihâne
8787. Çü gidenden belürmez dahı âyât

Görince bir dahı heyhât heyhât

**FÎ SEYRÎ'L-MÛLÛK MAHMÛDÎHÂ VE
MEZMÛMÎHÂ**

8788. Mülûke üç siyer Mahmûd olupdur
Üçi mezmûm üçi merdûd olupdur
8789. Nedür ol üç siyer kim oldı Mahmûd
Biri 'adl ü biri sıdk ü biri cûd
8790. Nedür mezmûm olan kılığıl tasarruh
Biri zulm ü biri kizb ü biri şeyh
8791. Dimişdür Hâtemü'r-ruslı İlâh'uhn
Ki 'adl itdügi bir gün pâdişâhuñ
8792. Olur yitmiş yıl oranı mükemmel
'İbâdet eylemekden ol mufazzal
8793. Ki 'âdil pâdişâhuñ bir namâzı
Giçer yitmiş biñe nâz ü niyâzı
8794. Var-iken pâdişâh 'adl ü kerîmi
Dirîgâ kim kıla zulm-ı zemîmi
8795. Kalur 'adl-ıla 'âlemde ebed nâm
Melikleri kılur bu zulm bed-nâm
8796. Meger her nesne bir 'ayb-ıla kemdür
Meliklere nedür 'ayb ü sitemdür
8797. Yıkılır memleket zulm-ıla yeksân
Yapılır 'adl-ıla her mülk-i virân
8798. Bu ni'met kadrini bilmese hâkim
Özine bîşe itse zulm dâyim
8799. Olur ol ni'met âhir mahza nikmet
Aña mihnet olur elinde münhet

8800. Dilerseñ buña bürhân-ı mübîni
Okıgıl tLâ uhibbü'z-zâlimînti
8801. ‘Acebdür şol ola zâtında İslâm
Nice ide memleketde zulme ikdâm
8802. Edâsı ‘akreb [ü] mâruñ çü semdür
Ne durur âdemüñ semmi sitemdür
8803. Anı mebgûz iden zulmıdur iy cân
Nitekim semmi kılur mâr[ı] düşmân
8804. Olupdur pâdişâh bir ‘ayna temsîl
O ‘aynuñ ayagı ‘amâldur bil
8805. Mükedder olıcak bir çeşme serden
Ayagı sâfî ola mı kederden
8806. Gerek şâh olana bu dâb bile
Ra‘iyyet hâlini keşf idebile
8807. Kimesne halka zulm itse hademden
Ya bir miskîne güç olsa haşemden
8808. Getüre kıla aña bir siyâset
Kim özgeyi tuta andan mehâbet
8809. Hadem zulmına râzî olsa mahdûm
Gine andan sorılır hakk-ı mazlûm
8810. Melik sözine kim sâdık degüldür
Koy anı devlete lâyıq degüldür
8811. Şu kişi ki olmaya kavlı ü karârı
Sa‘âdet tutmaya anda karârı
8812. Nebî dir rûz-ı mahşerde muhakkak
Meger üç kimseye kılmaz nazar Hak
8813. Birisi kim durur sultân-ı kâzib
Birisi şeyh-i zânî oldı gâlib

8814. Biri dahı fakîr-i mu'cib oldı
Bu üç haslet Hudâ'ya mugzib oldı
8815. Şu sultân ki olmaya hayr [ü] 'atâsı
Başından tîz uça devlet hümâsı
8816. Melik olanda kim dâd ü dihiş yok
Melik dime aña kim anda iş yok
8817. Sa'âdet anda kim lutf [ü] kerem var
Ne ol sultânda kim nahl [ü] sitem var
8818. Sahâvetle olur düşmen olan yâr
Hem olur bahl-ıla yâr olsa agyâr
8819. Kişi kim dostına lutf yokdur
'Adûsına dahı anuñ 'unf yokdur
8820. Dimişler mâl cândandur işit söz
Kıyan mâla kıyar câna gümânsuz
8821. Şeh olanda ki Hâtem tek kerem yok
Eger Rüstem ola anda kadem yok
8822. Eger seyf ü eger lutf ü sahâdur
Düriş bir ad kazangıl iy bahâdur
8823. Ki söylene cihân içinde aduñ
Añıla hayr-ıla her dilde yâduñ

**FÎ ŞEHR-İ MELİK-İ KÜLL-İ AKÂLİMİ MİN
AKÂLİMİ'D-DÜNYÂ KADÎMUHÂ**

8824. Komışdur mâ-selefde ehl-i a'lâm
Meger her memleket şâhına bir nâm
8825. Ki añılır ol ad-ıla cihânda
Bilinür ol şöhet-ile cihânda
8826. Dimişler şâh-ı Hind'e Kandhârâd

- Bahâşî'dür Habeş sultânına yâd
8827. Nedür fagfûr-i mülk-i Çîn'e server
Şeh-i Renc'e didiler nâmı Berber
8828. Meger Mihrâc-ı şâh-ı Zâbih iy yâr
Hem oldı ilhân [u] sultân-ı testâr
8829. Nedür kistrâ diyâr-ı Fâris'e hân
Dimişler Türk sultânına hâkân
8830. Okı fir'avn'ı Mısr'uñ kahramânı
Yemen şâhına tabbi' bil beyânı
8831. Çü şâh-ı Rûm'a kayser didiler nâm
Herakl oldı meger ism-i şeh-i Şâm
8832. Ferenc'uñ didiler tekfûrına Bâb
Burada fasl oldı bu söze bâb

FÎ ZİKR-İ MÜLÜKİ'L-‘ACEMİ VE ZAMÂNİ DEVLETİHİM VE MİNHUM KEYÜMRES

8833. Gel imdi gel eyâ ehl-i tevârih
Mülük-i mâ-selefden diñle târih
8834. Rivâyetdür meger ehl-i haberden
Hikâyetdür atamız Bû'l-Beşer'den
8835. Kaçan kim gördi neslin ol peyamber
Çogaldı tutdı dünyâyı ser-â-ser
8836. Bulara emr idüp göstermege râh
Kiyümers'i getürüp eyledi şâh
8837. Rivâyetdür ki Âdem'den mukaddem
Var-ıdı denîde bir cins âdem
8838. Gazab kılup olara Kâdir Rab
Helâk itmiş-idi tûfân-ıla hep

8839. Olardandur ki kalmışdur cihânda
Karışdı bunlara geldi ol zamânda
8840. Velî dir ba‘zılar yokdur gümânı
Ki Âdem atanuñ oğlıdur anı
8841. Çü Âdem virdi aña mülküñ zimâmın
Cihândan kesdi zulmet izdihâmın
8842. Hemân-dem başladı tahrîr-i mülke
Nizâm-ı ‘âleme tedbîr-i mülke
8843. Yaluñuz yir yüzine hân oldı
Cihâna mustakil sultân oldı
8844. Meliklük tavrını âdem içinde
Mukaddem ol kodı ‘âlem içinde
8845. Hükûmet kıldı yigirmi sekiz ‘âm
İki aydan ziyâde niçe eyyâm

FÎ DEVLET-İ HÛŞENK ŞÂH

8846. Anuñ da defterin dürdi zamâne
Gelüp Hûşenk şâh oldı cihâne
8847. Bu Yûnân dilin ol söyledi akdem
Lisân-ı Fâris ‘İbrân dilin hem
8848. Anuñ tasnîfdür dirler kitâbet
Hem andan kaldı ‘ilm-i tıbb-ı hikmet
8849. O dahı kırk yıl altı ay iki gün
Hükûmet eyledi bî-naks ü efzûn

FÎ DEVLET-İ TAMHÛRUS

8850. Dükendi ‘ömri çün ol dahı öldi
Yirine oğlı Tamhûrus şeh oldı

8851. Zamânında safâ buldı vilâyet
Güninde memleket oldu ‘imâret
8852. Niçe kim ‘ömri oldu İbn-i Hûşeng
Kılurdu gice gündüz Çîn-ile ceng
8853. Otuz yıl hükm kıldı ber-devâm ol
Yidi ay hem yigirmi gün tamâm ol

FÎ DEVLET-İ CEMŞİD

8854. Ecel geldi aña da kıldı âheng
Gidüp ol geldi Cemşid İbn-i Hûşeng
8855. Ol işledi cihân içre mukaddem
Ata serc vara harb altın hem
8856. Bu ‘ilm-i necm[i] ol tasnîf idüpdür
Dahı hammâmı ol te’lif idüpdür
8857. Yidi yüz yıl cihâna hükm kıldı
O dahı gitdi mülki şöyle kaldı

FÎ DEVLET-İ DAHHÂK

8858. Cihândan çün ki ol kesdi niyâzı
Şeh oldu yirine Dahhâk Tâzi
8859. Gaşum [ü] zâlim ü bed-hvâh-ıdı ol
Le’im [ü] kâfir ü güm-râh-ıdı ol
8860. Gice gündüz işi zulm-ıdı halka
İrişmişdi ezâsı garba şarka
8861. Ki zulm-ı şûmla anuñ âhir-i kâr
Bitürdi hakk iki kitfinde iki mâr
8862. Çü buldı ol iki mâr anda icâd
Didiler halk aña “Zü'l-Hayâteyn” ad

8863. Cihânda yaşadı biñ yıl tamâm ol
Cihândan gitdi âhir bî-keâm ol

FÎ DEVLET-İ FERÎDÛN

8864. Çü gitdi buradan Dahhâk giryân
Ferîdûn oldı âhir yirine hân
8865. Ser-â-ser hittâ-yı İrân'ı tutdı
Diyâr-ı mülket-i Tûrân'ı tutdı
8866. Ne kim kılmıssa Dahhâk-i zâlim
Cihânda bid'at ü hayf mezâlim
8867. Giderdi kamusın bu ehl-i insâf
Getürdi yirine hayrât [ü] eltâf
8868. Şu deñlü itdi 'âlemde 'adl ifşâ
Ki toldı yahşi ad-ıla bu dünyâ
8869. Meger biş yüz yıl ü bir ay iki gün
Cihânda pâdişâh oldı Ferîdûn

FÎ DEVLET-İ MÎNÛ-ÇİHR

8870. Ferîdûn'ın ferin dîn itdi devrân
Minû-Çihr oldı mülke 'âkıbet hân
8871. Anuñ devrinde şâd oldı halâyık
Safâ buldı magârib hem meşârik
8872. Cihânda çok 'amel icâd idüpdür
Ulu işler idüpdür ad idüpdür
8873. O dahı yüz yigirmi sâl üç rûz
Cihânda hükm kıldı gice gündüz

FÎ DEVLET-İ EFRÂSİYÂB

8874. Ecel anı dahı saldı türâba
İrişdi memleket Efrâyisâb'a
8875. Şecâ'at ehli-y-idi ol dil-âver
Olamazdı anuñla kimse hem-ser
8876. Şu deñlü ad almışdı cihânda
Ki düşmen adın işitse lisânda
8877. Teninden havf idüp cânı uçardı
Yâ yir yüzinde turmazdı kaçardı
8878. Kılıc-ı zehr-nâkinden bir eflâk
Hemân iderdi zehre zehresin çâk
8879. Bu-y-ıdı dâyimâ ol şâha meşgûl
Yürödürdi her iklîme çeri ol
8880. Kim âhir kılıc-ıla bak bu behre
Melik olmuş durur Êrân şehre
8881. Kılıpdur katl-ı sultân Nevder'i ol
Alıpdur hem elinden kişveri ol
8882. On iki yıl [ü] iki ay şâh oldı
Ecel irişdi çün ol dahı öldi

FÎ DEVLET-İ TAMHÂSB

8883. Pes oldı yirine Tamhâsb sultân
Musahhar oldı aña Êrân Tûrân
8884. Cihân-dîde vü köhne pîr-idi ol
Hem ehl-i dâniş-idi tedbîrle ol
8885. Bahâdur kimse-y-idi bî-bedel şâh
Keserdi Rüstem olsa öñine râh
8886. İñen mahbûb-ıdı halkı vü halkı
Mutî' itmiş-idi özine halkı

8887. Cihânda elli yıl hükm eyledi ol
Ecel irdi vü tutdı ecele yol

FÎ DEVLET-İ KEYKUBÂD

8888. Gidüp Tamhâsb oldı melik Şâgir
İrişdi Keykubâd'a taht âhir
8889. Ra'iyet hakkına gâyetde ol şâh
Şefik ü âdil-idi vü nîgû-hâh
8890. Yüridürdi her iklîme sipâhı
Keserdi pâdişâhlar üzre râhı
8891. Aña kâr olmış-ıdı ceng kılmak
Çeriler basmak ü iklîm almak
8892. Meger yüz yıl olup Îrân'a sultân
Anuñ dahı işin bitürdi devrân

FÎ DEVLET-İ KEYKÂVÜS

8893. Çün ol gitdi irişdi çâre 'âda
Meger Keykâvus oğlu Keykubâd'a
8894. Begâyet zâlim ü güm-râh-ıdı ol
Siyeh-kâr ü 'adüvv-i Allâh'dı ol
8895. Bu ol Nemrûd durur kim idüp âgâz
'Ukâb üzre havâyâ kıldı pervâz
8896. Kılupdur memleket tahtında fermân
Tamâmet yüz yigirmi sâl devrân

FÎ DEVLET-İ SİYÂVUŞ

8897. Uçırdı çün yuvadan bu dahı kuş
Şeh oldı yirine oğlu Siyâvuş

8898. Melik olduğu dem vîrân içinde
Komadı bir sitem büldân içinde
8899. Götürdi fitneyi urdı fesâdı
Arıtdı her mezâlimden bilâdı
8900. Niçe a‘vâm olupdur ol dahı cân
Yüzün döndürdi andan dahı devrân

FÎ DEVLET-İ KEYHÜSREV

8901. Ecel bahrında ol da gark idüp felek
İrişdi oğlu Keyhüsrev şâha mülk
8902. Latîfü'z-zât-ıdı hüsnü'ş-şemâyil
Kerîmü'n-nefs-idi hayrû'l-fa‘âyil
8903. Takî vü târikü'd-dünyâ-y-ıdı ol
Hakîkat ‘âşık-ı Mevlâ-y-ıdı ol
8904. Tamâm altmış yıl ü on [gün] cihânda
Melik oldı giçüp devr-i zamânda

FÎ DEVLET-İ BEHRÂSÜB

8905. Ol öldi bes anuñ yirine pâyân
Kiyümers oğlu Behrâsüb oldı sultân
8906. Katı hod-bîn-idi ehl-i tekebbür
Kılurdu tâc ü taht-ıla tefâhhur
8907. Hem itdi Belh şehrini binâ ol
Velî kısm olmadı âhir aña ol
8908. Tamâmet kırk yıl devrân içinde
Meliklük eyledi büldân içinde
8909. Tagıtdı anuñ dahı tâcını eflâk
Yakasın kıldı anuñ mevt eli çâk

FÎ DEVLET-İ KEŞTÂSÜB

8910. Cihândan intikâl itdi çün Behrâsüb
Yirine şâh oldu oğlu Keştâsüb
8911. Ol ıdı sâhib-i küfr-ı zalâlet
Ol itdi evvelâ nâra ‘ibâdet
8912. Oturdu yüz yigirmi sâl bir mâh
İki gün memleketde tahtında iy şâh

FÎ DEVLET-İ BEHMÂN

8913. Ol öldi Behmân'a döndi riyâset
Diyâr-ı memleket il ü vilâyet
8914. İricek memleket ol pâdişâyâ
Fenâsın Rüstem'in virdi fenâyâ
8915. Nice kim şâh-ıdı harb-ıdı işi
Kıtâl ü ugraş ü zarb-ıdı işi
8916. Yüz on iki yıl oldu ‘âleme şâh
İrişdi aña da fermân-ı Allâh

FÎ DEVLET-İ HÜMÂY b.T-İ BEHMÂN

8917. Çün ol yitdi irişdi mülk pâya
Hudâ'nuñ emr-ile kızı Hümây'a
8918. Meger tedbîr-i rây irişdi ol kız
Kılurdu memleket hâlini temyîz
8919. Cihânda on yidi yıl kıldı fermân
Anuñ da dirdi dîvânını devrân

FÎ DEVLET-İ DÂRÂ

8920. Çü andan dahı girü kaldı dünyâ
Yirine geldi ikdâm itdi Dârâ
8921. FÜRÜ‘ kimse-y-idi vü merd ü hişâm
Muhayyel hâyin ü bî-kalb ü hirâm
8922. Cihâna kırk bir yıl mâlik oldı
O dahı ‘âkıbet nâlân oldı

FÎ DEVLET-İ DÂRÂB İBN-İ DÂRÂ

8923. Oturdu tahta Dârâb İbn-i Dârâ
Hükûmet kıldı mülke zîr ü bâlâ
8924. Hemân-dem başladı bahş itdi ıktâ‘
Düzetdi leşker ü cünd itdi icmâ‘
8925. Tamâmet elli yıl sultân oldı
O dahı ‘âkıbet nâlân oldı

FÎ DEVLET-İ İSKENDER-İ ZÜ'L-KARNEYN

8926. Yirinden lâ-cerem gitdi yirine
Gelüp İskender rûy-ı zemîne
8927. Şehinşâh oldı dest-i memleketde
Oturdu taht-gâh-ı saltanatda
8928. Vüzâretde vilâyetde şeh-idi
Erestû-yı hakîme hem-reh-idi
8929. Cihâna şâh ideli anı devrân
Gezüp yir yüzini kılurdu seyrân
8930. Nirede görse bir iklîm şâhın
Yıkardı kahrla anuñ taht-gâhın
8931. Alurdu nire döndürse ‘inân ol
Kim âhir oldı bir sâhib-kırân ol

8932. Otuz altı yıl oldu ‘âleme şâh
Ecel dâmı da aña bagladı râh

FÎ DEVLET-İ ERŞENG

8933. Çün oldu anda bu dehr-i derûnuñ
Makâmına anuñ şâh oldu Erşeng
8934. Tamâm on bir yıl on bir kadar ay
Cihânda pâdişâh oldu pey-â-pây

FÎ DEVLET-İ BEHRÂM b. HÜRMÜZ

8935. Çün irişdi aña da mevt encâm
Şehinşâh oldu anuñ yirine Behrâm
8936. Ki Hürmüz oğlu Behrâm oldu iy şâh
Yigirmi dört yıl on bir kadar mâh
8937. Cihânda pâdişâh oldu şeb ü rûz
Felek andan dahı döndürdi çün yüz

FÎ DEVLET-İ FÎRÛZ b. BEHRÂM

8938. Cihândan idicek Behrâm seyrân
Diyâra oğlu Fîrûz oldu sultân
8939. Tamâmet dört yıl üç ay tokuz rûz
Riyâset kıldı Behrâm oğlu Fîrûz

FÎ DEVLET-İ ERDÎVÂNE b. BERŞÎ

8940. Cihândan ol dahı oldu revâne
Şâh oldu mülk[e] oğlu Erdivân'e
8941. Yigirmi yıl iki ay tokuz gün
Cihânda hâkim oldu ol dahı çün

FÎ DEVLET-İ ERDEŞİR

8942. Ecel anı dahı bes sokdı yire
İrişdi mülk-i devlet Erdeşir'e
8943. Budur Sâsânîlerüñ evveli hem
Bu aldı mülki anlara mukaddem
8944. Kopupdur bir şehi sahib-kırân ol
Dilîr ü dâd-gâr ü kâr-dân ol
8945. Tamâmet dört yıl bir ay sekiz rûz
Riyâset kıldı halka gice gündüz

FÎ DEVLET-İ SÂBÛR b. ERDEŞİR

8946. Gidüp ol memleket tahtında sürûr
Oturdı Erdeşir'üñ oğlu Sâbûr
8947. Didi devrinde anuñ ehl-i ma'ânî
Hurûc itdi meger zindik Mânî
8948. Otuz üç yıl bu dünyâda tamâmet
Meger Sâbûr kılmış durur riyâset

FÎ DEVLET-İ HÛRMÛZ b. SÂBÛR

8949. Çü yüz döndürdi andan 'âkıbet baht
Bes imdi degdi oğlu Hürmüz'e taht
8950. Bunuñla çok zamân ceng itdi Mânî
Bes itdi Mânî'yi âhirde fânî
8951. Şeh oldı bir yıl iki ay biş gün
Anuñ da gerdenini bürdi gerdûn

FÎ DEVLET-İ BEHRÂM İBN-İ BEHRÂM

8952. Gidicek memleketden Hürmüz encâm

- Şeh oldı mülke Behrâm İbn-i Behrâm
8953. Kerem ehli-y-idi gâyet de ol hân
Ki behre andan alurdı her insân
8954. Yigirmi yıl meger Behrâm server
Melik oldı cihân mülkine yek-ser

FÎ DEVLET-İ BEHRÂM b. HÜR MÜZ

8955. Gidüp ol geldi anuñ yirine müzd
Şu Behrâm İbn-i Behrâm İbn-i Hür müz
8956. Oturdı memleket tahtında bi't-tûl
Tamâmet on sekiz yıl on bir ay ol

FÎ DEVLET-İ BEHRÂM b. BEHRÂM İBN-İ BEHRÂM

8957. O gitdi geldi mülke kıldı ikdâm
Çü Behrâm İbn-i Behrâm İbn-i Behrâm
8958. Olıcak mülk-i İrân'a şehinşâh
Cihânı tutdı zulm ü cevr [ü] ikrâh
8959. Güninde ehl-i 'izzet gördi zillet
Erâziller deminde buldı 'izzet
8960. Hemân dört ay bir gün şâh oldı
Ecel geldi o dahı âhir öldi

FÎ DEVLET-İ BERŞÎ b. BEHRÂM

8961. O dahı tâc ü tahtı 'arş ü ferşi
Oturdı tahta Hür müz İbn-i Berşî
8962. Tokuz yıl ol dahı hükm itdi halka
Yüridi buyruğı garba vü şarka

FÎ DEVLET-İ HÜRMÜZ b. BERŞÎ

8963. Felek altından anuñ aldı ferşi
Oturdı tahta Hürmüz İbn-i Berşî
8964. Meger yitmiş yıl biş ay cihâna
Meliklik eyledi gördi zamâne
8965. Bu mülke oldı cânı ‘âkıbet müzd
O gitdi geldi Sâbûr İbn-i Hürmüzd
8966. Aña Sâbûr-ı Zü'l-İktâf'dı ad
Kılurdu memleketde dâyimâ dâd
8967. Güninde hayr-ıla tolmuşdı dünyâ
Arınmış[dı] sitemden vech-i gabrâ
8968. Hemân on yıl cihânda hükm sürdi
Anuñ da defterin devrân dürdi

FÎ DEVLET-İ SÂBÛR b. HÜRMÜZİ'L-MEŞHÛR Bİ-ZÜ'L-İKNÂF

8969. Çün ol dahı cihândan oldı mehcûr
Yirine geldi Sâbûr İbn-i Sâbûr
8970. Cihânda elli yıl hâkim olupdur
Ecel irişüben âhir ölüpdür

FÎ DEVLET-İ SÂBÛR b. BEHRÂM

8971. Giderdi lâ-cerem çün anı eyyâm
Serîre çıkdı Sâbûr Bin Behrâm
8972. Tamâmet dört yıl biş ay tokuz gün
Cihâna hâkim oldı sürdi kânûn

FÎ DEVLET-İ BEHRÂM b. SÂBÛR

8973. Cihândan çarh anı da eyledi dûr
Oturdu tahta Behrâm İbn-i Sâbûr
8974. On iki yıl ü üç ay yidi eyyâm
Melik oldu cihâna kıldı ahkâm

FÎ DEVLET-İ YEZDE-CÛRD b. SÂBÛR

8975. Ol öldi feth oldu bâb-ı perde
Meger Sâbûr oğlu Yezde-Cürd'e
8976. Begâyet zâlim ü cevvar-ıdı ol
Le'im ü müfsid ü gaddâr-ıdı ol
8977. Otuz yıl ol da mülke mâlik oldu
Ecel irişdi âhir hâlik oldu

FÎ DEVLET-İ BEHRÂM İBN-İ YEZDE-CÛRDİ'L- MEŞHÛR

8978. Çün anı dahı sokdı dehr gûra
İrişdi memleket Behrâm Gûr'a
8979. Şu tîr-endâz-ıdı sâhib rimâya
Ki ururdu kendüzin sehm sühâya
8980. Kaçarken âhûyı depretse gûşa
Katardı ayagın tîr-ile gûşa
8981. Şikâr-ı gûrda ol-ıdı üstâd
Anuñ-çün oldu aña Behrâm Gûr ad
8982. Binüp düşmek aña olmuşdı 'âda
Severdi sayd kılmağı felâda
8983. İş olmuşdı aña zevk-i tena'um
Safâ vü 'işret ü sâz ü tena'um

8984. Cihânda altmış üç yıl gördi ‘ömri
İrişdi bir gün aña Hakk'ıñ emri

FÎ DEVLET-İ YEZDE-CÜRD İBN-İ BEHRÂM GÛR

8985. Çü mürd oldı ecel irüp o merde
Vilâyet kıldı oğlu Yezde-Cürd'e
8986. Dilîr ü pehlivân kopdı zamânda
Yüritdi şer‘ ahkâmın cihânda
8987. Hemân ‘adl itmek-idi pîşesi anuñ
Bu halka hayrdı endîşesi anuñ
8988. Cihânda on sekiz yıl İbn-i Behrâm
Meliklük kıldı vü bast itdi ahkâm

FÎ DEVLET-İ FÎRÛZ b. BEHRÂM GÛR

8989. Çün andan dahı yüz döndürdi bu rûz
Şeh oldı mülkine kardaşı Fîrûz
8990. Götürdi zulm esbâbın ümemden
Arıtdı yir yüzün çirk ü sitemden
8991. Yigirmi yidi yıl dört ay cihânda
Meliklik eyledi devr-i zamânda

FÎ DEVLET-İ CÂMÂSB İBN-İ FÎRÛZ

8992. Çün aña dahı pîç itdi felek yüz
Gidüp ol geldi Câmâsb Bin Fîrûz
8993. Hakîm-idi ne olsa hal kılurdı
Nücûmuñ seyr-i ahkâmın bilürdi
8994. Gelecegin Kelîm'üñ söylemişdür
Mesîh'üñ vasfın ol şerh eylemişdür

8995. Meger bir sâl altı ay tamâmet
Cihânda eyledi hükm ü riyâset

FÎ DEVLET-İ BİLÂŞ b. FÎRÛZ

8996. Çün öldi ol dahı gitdi beleşe
İrişdi mülk kardaşı Bilâş'e
8997. Niçe ki oldı cihâna pâdişâh ol
Akıtdı yaşlar ü hem aldı âh ol
8998. Güninde memleket vardı fenâya
Halâyık düşdiler kaht ü galâya
8999. Meger seksen yıl [ü] sekiz ay ol hân
Oturdı memleketde oldı sultân

FÎ DEVLET-İ KABÂD b. FÎRÛZ

9000. Çü 'ömrin virdi anuñ da dehr bâda
İmâret âhir irişdi Kabâd'a
9001. Tamâmet kırk yıl [ü] üç [mâh ü] on rûz
Melik oldı Kabâd ol İbn-i Fîrûz

FÎ DEVLET-İ FERÎDÛN b. HÛRMÛZ

9002. O dahı gitdi geldi yirine Cüz
Ki ya'nî şeh Ferîdûn İbn-i Hürmüz
9003. Tamâm on bir yıl oldı hâkim-i mülk
O dahı gark kıldı 'âkıbet fülk

**FÎ DEVLET-İ KİSRÂ NÛŞİREVÂN-I 'ADİL b.
'İBÂD**

9004. Cihândan çün-kim ol bağladı mahmil
Melik oldı Enûşîrvân-ı 'âdil

9005. Şu resme kıldı ‘adl [ü] dâdı halka
Ki toldı adı dâdı garba şarka
9006. Şu resme kıldı resm-i ‘adl-ı kâmil
Ki dillerde kalupdur adı ‘âdil
9007. Begâyet sâhibü'l-insâf-ıdı ol
Kerîm-i ma‘den-i eltâf-ıdı ol
9008. Güninde geldi dünyâya Muhammed
Anuñ eyyâm-ıla fahr itdi Ahmed
9009. Gelüpdür Ka‘be'ye ol devr bilüñ
Meger kim leşker-i Eshâb-ı Fîl'üñ
9010. Tamâmet kırk sekiz yıl sekiz mâh
Enûşîrvân oldu ‘âleme şâh

FÎ DEVLET-İ HÜRMÜZ b. ENÛŞİRVÂN

9011. Anuñ çün devrini hatm itdi devrân
Yirine oğlu Hürmüz oldu sultân
9012. Enûşîrvân devrin tutmadı ol
O gitdüğü tarîka gitmedi ol
9013. Anuñ ‘adl ü ‘atâsına bedel bu
Mezâlimler idüp kıldı bedel o
9014. On iki yıl cihânda oldu hâkim
İrişdi bünyâdına dest-i hâdim

FÎ DEVLET-İ PERVÎZ b. HÜRMÜZ

9015. Ecel dışın aña da eyledi tîz
Melik oldu yirine kızı Pervîz
9016. Bunuñ devrinde Ahmed şâh-ı millet
Cihânda kıldı izhâr-ı nübüvvet

9017. Meger bu dirdügi mâl ü zevâhir
Zer ü sîm ü her esnâf-ı cevâhir
9018. Selâtin içre kimse dirmemişdür
Bu irdübine kimse irmemişdür
9019. Niçe kim şâhdı o mülke hâtûn
İşi ‘îş-i safâ-y-ıdı dün [ü] gün
9020. Virürdi ‘işret-ile câna behre
Ki mâniydi anuñ ‘işine zehre
9021. Otuz sekiz yıl Pervîz Hâtûn
Hükûmet eyledi bu resmle çün

FÎ DEVLET-İ ŞÎRÛM b. PERVÎZ

9022. Na-gâh öldürdi anı oğlu Şîrûm
Şeh oldı yirine ol merdüm-i şûm
9023. Meger oldugı-çün ol zâlim ü ‘akk
Ki kıldı lâ-cerem halk aña infâk
9024. Pes altı ay yigirmi gün cihâna
Hükûmet kıldı vü oldı revâna

FÎ DEVLET-İ ERD-ŞÎR b. ŞÎRÛM

9025. O gitdi memleket iy pâk sîre
İrişdi Şîrûm oğlu Erdşîr'e
9026. Meger bir yıl buçuk bir gün ser-â-ser
Diyâr-ı memleketde oldı server
9027. Felek itdi anuñ da işin puhte
İrişdi memleket Tûrân Duht'e
9028. Ki Pervîz'üñ kızı durur o hâtûn
Melik oldı bes altı ay [ü] üç gün

FÎ DEVLET-İ TÛRÂN DUHT b.T-İ PERVÎZ

9029. Gidüben bu cihândan ol dahı tız
Şeh oldı Erş Duht Bint-i Pervîz
9030. Hemân dört ay cihânda hükm kıldı
O dahı gitdi mülki şöyle kaldı

FÎ DEVLET-İ YEZDECÛRD b. ŞEHRIYÂR

9031. Çün andan da götürdi çarh perde
Virildi bes vilâyet Yezdecürd'e
9032. Meger kim oğlıdur bu Şehriyâr'uña
Şehi oldı bu da şehir ü diyâruña
9033. Kim oldur âhiri şâhân-ı A'câm
Burada hatmdur devrân-ı A'câm
9034. Otuz altı yıl oldı 'âleme hân
Anuñ da 'ömrini hatm itdi devrân
9035. Tevârih-i mülûk-i mâ-tekaddem
Tamâm oldı tamâm v'Allâhi a'lem

EL-FÂ'İDE

9036. Kiyümers'uña güninde var haberde
İrişince zamân Yezdecürd'e
9037. Olur üç biñ sekiz yüz on sekiz 'âm
Küsûri niçe ay ü niçe eyyâm
9038. Şu 'ahde dik ki irdi eyyâm Şerîf'e
Cihân içre 'Ömer oldı halife
9039. Bu İslâm ehl[i] çoğaldı ümemden
Yürüyüp aldılar mülki 'Acem'den
9040. Diyârına olaruñ Ehl-i İslâm

- Tahakküm eylediler gitdi encâm
9041. Bu târihi saña kim söylemişem
Kamu tashîh ü tahrîr eylemişem
9042. Şu resme kılmışam tahrîr-i şâfi
Kim ola cümle tahrîrâta kâfi
9043. Tevekkül eyledüm yazdum kitâba
Hudâ irşâd ide savb [ü] savâba

FÎ HALÎ'D-DÜNYÂ VE 'ADEMÎ ŞEBÂTÎHÂ

9044. Kanı ol pâdişâhlar kim tamâmet
Saña bir bir kılup duram hikâyet
9045. Ki olaruñ işidüp 'ibret alasin
Cihânuñ bî-vefâlıgın bilesin
9046. Bilesin bunda gelenler n'idermiş
Eger 'âdil eger zâlim gidermiş
9047. Pes imdi sen dahı bir iş idesin
Añıla hayrla aduñ çün gidesin
9048. Zihî kim yok imânı bu zamânuñ
Bekâsı yok kimesneye cihânuñ
9049. Eger sultân eger hvace vü dervîş
Buradan gitmedi illâ ki dil-rîş
9050. Cihâna her ki geldise cihâna
İşi bitmedin olmışdur revâna
9051. Eger biñ yıl görürse kişi 'ömri
İrişse bir gün aña Hakk'ıñ emri
9052. Esâs-ı 'ömrinüñ muhkem degüldür
Eger biñ yaşasañ bir dem degüldür

9053. Anuñ biñ yıl kadar ‘ömre bekâsı
Velî bir günce gelmez intihâsı
9054. İki kapulu hânedür bu dünyâ
Girüpdür bir kapudan pîr ü bernâ
9055. Çıkarlar bir kapudan ıztırârı
Bu evde itmedi kimse karârı
9056. Gelen gider çü beñzer kârvâna
Oturma bu arada ol revâna
9057. Vatan degül bu yirlerden sefer it
Dahı yahşi mahal vardur makarr it
9058. Garîb olduñ çü bunda yok karîbüñ
İşi gitmek durur âhir garîbüñ
9059. Harâb olur kaçan-ısa bu hâna
Nazar kılma harâb olan mekâna
9060. Niçe bir diyesin hey mâl ü hey mülk
Ki bir gün gark olısar bahra bu fülk
9061. Sınar keştî yıkılır bâd-bânı
Görinmez tahtasından bir nişânı

FÎ TEMŞİLİ'D-DÜNYÂ VE EHLİHÂ

9062. Bu ‘âlem bir deñizdür ‘ömr merkeb
Halâyık kârvân gibi durur hep
9063. Girüpdürler gemiye seyr iderler
Gice gündüz deñiz içre giderler
9064. Nedür dünyâ deñizde bir cezîre
Gelürler bu halâyık çün o yîre
9065. Çıkarlar keştîden seyrân iderler
Kenârında gezüp devrân iderler

9066. Çağırur anlara mellâh iy kavm
Bu yire olmañuz magrûrû'l-yevm
9067. Tahâret idiñüz kılıñ 'ibâdet
Gider tîz irişüñ merkeb emânet
9068. Şular kim 'âkil-idi ehl-i temyîz
İşin bitürdi döndi merkebe tîz
9069. Gemiye çün mukaddem geldi anlar
Ne yahşi yir var-ısa aldı anlar
9070. Şular kim gâfil-idi ehl-i inkâr
Ol adanuñ içinde dürlü agar
9071. Çemenler gördiler eşcâr içinde
Açılmış levn levn ezhâr içinde
9072. Temâşâ-gâhına kaldılar anuñ
Unutdılar didüğüñ keştibânuñ
9073. Çü geldiler birazdan geldiler hep
Ki tolmış mâ-selefden zahr-ı merkeb
9074. Ne yir varsa gemide teng yâ târ
Oturdılar orada çâr-nâ-çâr
9075. Şular kim anda kılurken temâşâ
Cevâhir buldılar bî-hadd ü ihsâ
9076. Düşirdiler pes andan bî-nihâyet
Getürdiler irişdügince tâkât
9077. Gelüp bulmadılar merkebe bir cây
Zarûrî kaldılar halk içre ber-pây
9078. Muhammil arkada iskâl-ı gaflet
Boyunlarında ya'nî tavk-ı zillet
9079. Şular kim ol adaya geldi iy cân
'Acâyibler görüben kaldı iy cân

9080. Orada çün iderler fevt-i vakti
Gelüp görür ki itmiş seyr-i keştî
9081. Çağırurlar bu kez turup kenâre
Bulımazlar gemiye dahı çâre
9082. Gidüp merkeb kaçan döner adaya
Kim ola hükm ide bâd-ı havâya
9083. Çü ‘ömr merkebi kaldura yilken
Rücû‘ itmege dahı yokdur imkân
9084. Gemi gide kala anlar adada
Kırıla aç ü susuz ol felâda
9085. Kimisin kurd yiye kimisin kuş
Bu kavmuñ kankısısın gör seni uş
9086. Hazer kılğıl hazer iy İbn-i Bâlî
Seni aldamasun düşi hayâli
9087. Emânet terkini ur bu cihânuñ
Temâşâsına magrûr olma anuñ
9088. Seni aldamasun âb ü havâsı
Saña dâm olmasun berg ü nevâsı
9089. Cihân bahrı adasından na-gâhân
Dahı açmadın ‘ömr keştîsini yilken
9090. Hazer eyle ki gâfil olmayasın
Gemi gide yirüñde sen kalasın
9091. Gide yoldaşlaruñ vara yirine
Kalasın sen bu yirüñde yirine
9092. Düriş cehd ile geldükçe elüñden
İrişgil menzile kalma yoluñdan

EL-İFTİTÂH Fİ'L-MELEKETİ'L-ERBA'

9093. Çü çıkdı kavsdan hurşîd-i tâbân
Cihânı ser-te-ser tutdı zemistân
9094. Sehâb içinde hurşîd oldı mahçûb
Şu resme kim nikâb altında mahbûb
9095. Zemîn üstinde esdi bâd-ı sarsar
Bir oldı ratb ü yâbis bahr ü hem ber
9096. Saçıldı yirlere dür-dâne gökden
Dökildi sîm [ü] pür-pervâne gökden
9097. Düşirdi nat'-ı la'lini zamâna
Döşedi ferş simîni cihâna
9098. Çün esdi yir yüzine nefha-yi rey
Yaraşur eyler-iseñ sohbet-i mey
9099. Şunuñ ki var dilinde mihr [ü] cânı
Esicek bu zamânuñ mihricânı
9100. Bulur nirde-ise bir dil-rübâyı
Anuñ-ıla kılur zevk ü safâyı
9101. Niçün kim vakt-ı eyyâm-ı şitânuñ
Demidür 'işret ü zevk ü safânuñ
9102. Gel iy sâkî habîb-i dil-rübâsın
Berü sun câm-ı la'li cân-fezâsın
9103. İçelüm sen ayagı gül elinden
Gözi nergis saçı sünbül elinden
9104. Sürelüm bu zamânuñ 'işretini
Unıdalum cihânuñ mihnetini
9105. Kim elinden cihânuñ yana yana
Agular içmişüz kim kana kana

9106. Ala iy mutrib ü şîrîn [ü] güftâr
Habîb dil-rübâ mahbûb ü dil-dâr
9107. Bize bir nagme kıl iy hûb çehre
Ki ‘âşıkdur senüñ sözüñe zehre
9108. İçelüm mül işidelüm nevâyı
Virelüm rûha vü nefse gıdâyı
9109. Digil şol kimseleri iy gazel-hâvn
Ki hükm eylediler dünyâya yeksân

**FÎ ZİKRÎ'L-MÜLÜKÎ'L-ERBA 'Î'L-MÜSLİMÎN
VE'L-KÂFİRÎNÎ'L-LEZZÎNA HAKEMÎ'D-DÜNYÂ
MECDEN FÎRHÂ**

9110. Rivâyet böyledür ehl-i haberden
Meger kim dört kimsene beşerden
9111. Cihâna hükm kıldı kâf tâ kâf
Girüpdür taht eknâfına etrâf
9112. Alupdur ‘âlemi garba vü şarka
Tutupdur yir yüzün tahta vü fevke
9113. Cihânuñ her biri sâhib-kırânı
Alupdur kabz-ı bastına cihânı
9114. İki mü'min ü ikisi kâfir
İşit ol dördinüñ adını bir bir
9115. Süleymân'dur biri biri Sikender
Biri Nemrûd ü biri Buhtu Nassır

**VE MÎNE'L-MÜSLİMEYN AHEDÜHÜMÂ
SÜLEYMÂN 'ALEYHÎ'S-SELÂM**

9116. Rivâyetdür Süleymân İbn-i Dâvûd
O dördüñ birisinden oldı ma'dûd

9117. Nebî oğlu nebîyullâh idi ol
Cihânda dü cihâna şâh-ıdı ol
9118. Hudâ virdi aña bir mülk-i a‘zam
Ki ne cinn irdi aña ne İbn-i Âdem
9119. Ulaldı varduğınca devleti anuñ
Felek döndükçe artdı ‘izzeti anuñ
9120. Müyesser oldı Hakk'dan hâtem aña
Müsahhir oldı cinn ü âdem aña
9121. Çü giydi barmagina hâtem-i mülk
Bes oldı lâ-cerem bir ahkâm-ı mülk
9122. Ser-â-ser pâdişâh oldı cihâna
Tahakküm eyledi inse vü câna
9123. Aña râm oldı her cins-i hayvân
Eger vahş ü eger tayr aña fermân
9124. Muti‘ oldı anuñ ahkâmına bâd
Havâda ebr aña oldı münkâd
9125. Çerisi var-ıdı her cânavardan
Yürirdi leşkeri hem bahr ü berden
9126. Düşirüp leşkerin götürse ‘arza
Tolardı yir yüzi fersah deñlü ‘arza
9127. Yir-ıdı hûnını her günde iy cân
Meger yüz biñden artuk ins-ile cân
9128. Götürürdi serîrini revâyih
Olurdi her yire yil-ile sâyih
9129. Uçırsa tahtını yiller havâyâ
Gelüp kuşlar dutardı üstine sâyê
9130. Bir ayluk yire bir günde varurdi
Horasân'dan gidüp Şâm'a girerdi

9131. Meger biñ kasr var-ıdı müzeyyen
Zer ü sîm-ile içi taşı müdehhen
9132. Her evde üç yüz hâtûn-ı mahcûb
Yidi biñ câriye var-ıdı mahbûb

**FÎ VASF-I BELKIS BİNT-İ ZÎ-SERH HÜSNİHA
VÜ CEMÂLİHÂ**

9133. Ulu hâtûnı Belkıs-ı yegâne
Ol-ıdı sitt-i sittât-ı zamâne
9134. Kim aña dirler-ıdı Bint-i Zî-Serh
İdemez kimse anuñ hüsniñi şerh
9135. Şu resme hûb-ıdı Belkıs Bânû
Cihânda yog-ıdı anuñ gibi meh-rû
9136. Cihân içre Halîl'e hâtûn-ıdı
Melîhe vü cemîle hâtûn-ıdı
9137. Ol-ıdı hüsn-ile cân-ı havâtin
Güzeller içre sultân-ı havâtin
9138. Nazîri yog-ıdı hûbân içinde
Musavver cân-ıdı ol cân içinde
9139. Dil âvâre kılıcı dil-ber-ıdı
Sere câna kıyıcı server-ıdı
9140. Özine müşteri olmışdı nâhid
Yüzinüñ şevkine yanardı hûrşîd
9141. Habîb-i dil-rübâ mahbûb ü pür nâz
Kaşı tannâz cân-ıdı gözi gammâz
9142. Nigâr-ı hûb [ü] mahbûb-ı yegâne
Şeh-i devrân ü ma'şûk-ı zamâne
9143. Sehî şekl-i habib ü hüsne magrûr

- Büt-i ‘âli nesre vü bahta mesrûr
9144. Cemâli cân gibi ‘âlem-fezâdı
Cihân efrûz ü vech-i dil-güşâdı
9145. Özi mekkâr gözi fitne- engîz
Yüzi envâr sözi şeker-âmîz
9146. Salardı zülfî yek yek dâm-ı câne
Saçardı hâli dil murgına dâne
9147. Hayâ iderdi la‘l anuñ lebinden
Bilürdi utanurdu gabgabından
9148. Zenahdânın disem çâh-ı belâydı
Göñüller Yûsuf’ı anda mübtelâydı
9149. Kaşı devrinde olurdu fitne hâsıl
Gözinden okınurdu sihr-i Bâbil
9150. Gülistân-ıdı hem baksañ yañağı
Şeker-hâne-ıdı sarsañ tudagı
9151. Dişin görse eger deryâda lü’lü’
Odından eriyüp olur-ıdı su
9152. Tutup zülfini çün çevgân iderdi
Başın ‘âşıkларуñ galtân iderdi
9153. Öñine secde iderdi ehl-i Rodos
Kulagı halkasında sâz-ı nâkus
9154. Ayakda velvele kıldukça halhal
Düşerdi gulgulından câna zelzâl
9155. Gümüş boynına daksa ‘anberine
Düşerdi cânbâzı çenberine
9156. Begâyet dil-ber-ıdı ol dil-ârâm
Yog-ıdı bir anuñ tek nâzik endâm
9157. Atası yirine hân-ıdı Belkıs

- Diyâr-ı mülke sultân-ıdı Belkıs
9158. Sebâ arzı-y-ıdı anuñ bilâdı
Ki bir yıllık yire irürdi dâdı
9159. Nice ki olurdu dünyâda Süleymân
Hemân Belkıs'la sürerdi devrân

**FÎ ZİKR-İ TERVÎH-İ SÜLEYMÂN ‘ALEYHİ’S-
SELÂM SÂHİBİ’L-CEZÎRE**

9160. Meger bir gün Süleymân-ı zamâne
Oturmuşdı serîrinde şahâne
9161. Haber virdi gelüp bir kimse iy cân
Filân adada vardur bir ulu hân
9162. Mu‘azzam pâdişâhdur hayli vâfir
Eli altında vardur çok cezâyir
9163. Hudâ'ya kâfir ü kâsî durur ol
Süleymân emrine ‘asî durur ol
9164. Ol ada içre kim ol pâdişâdur
İñen düş-vârdur müşkil adadur
9165. Gemiyle kimse ol yire varımaz
Beşerden kimse ol mülki görimez
9166. İşidicek anuñ adın Süleymân
Hemân emr eyledi ervâha fermân
9167. Getürdi tahtını vü leşkerini
Varuban aldı anuñ kişverini
9168. Dönüben katl itdi pâdişâhın
Diyârın yıkdı yakdı bâr-gâhın
9169. Meger vardı anuñ bir kız ‘iyâli
İñen mahbûbdı vü yokdı misâli

9170. Güzeldi kim melik vâlih yüzine
Muhayyer tûtîler şeker sözine
9171. Mu‘anber saçına sünbül perîşân
Mutarrâ zülfine reyhân hayrân
9172. Mukavves kaşları beñzer hilâla
Mükâhhâl gözleri başlamış âla
9173. Gözi mekkâr ü gamzı fitne-engîz
Kaşî ‘ayyâr ü gîsûsı dil-âviz
9174. Biñi fülful güle beñzer yañagı
Dişi lü’lü’ye mercâna tutagı
9175. Kim eyde kim anı insâna beñzer
Hakîkat hûrî vü rızvâna beñzer
9176. Sanasın boyı bir serv-i nihâli
Göresin her yañadan i‘tidâli
9177. Giyüpdür kisveti üstinde mergûb
Zarâfet şeddesi bilinde mahbûb
9178. Görüben ol kızıñ hüsniñ Süleymân
Muhabbet kıldı aña ‘arz itdi imân
9179. Müselmân itdi anı kıldı mahrem
Severdi ansuz olımazdı bir dem

FÎ MURÂDETÎ’L-ÂŞİKÎ’L-MAŞ‘ÛKA

9180. Muhibbe ola mı bundan katı rûz
Ki mahbûbından ola bir nefes dûr
9181. Cüdâlık cisme cânândan cefâdur
Gülinden bülbül ayrılık belâdur
9182. Gözinden vire mi kimsene nûrı
Süre mi kişi gönünden sürûrı

9183. Nice vire şunu kim muhteşemdür
Çü cânından ‘azîz ü muhteremdür
9184. Hümâ-yı devletinüñ sâyesidür
Bu fânî ‘ömrinüñ ser-mâyesidür
9185. Dil-ârâmı habîbi dil-beridür
Cihân içre ciger-gûş-veridür
9186. Bu cismi n’ider ol çün cânı oldur
Dil ü cân iline sultânı oldur
9187. Kişi mahbûbını gözden küniler
Dilinde adını sözden küniler
9188. Küniler yüzini cümle nazardan
Ayagı tozını nûr-ı basardan
9189. Küniler gölgesin kaddinden anuñ
Mutarrâ zülfini haddinden anuñ
9190. Dahı gül-gûnını terden küniler
Gümüş boynını gubardan küniler
9191. Mu‘anber zülfini bûdan küniler
Elinde şâneyi bûdan küniler
9192. Küniler lü’lü dişini lebinden
Giryâbın sakınur gabgabından
9193. Yirinür saçını bâd-ı sabâdan
‘Abîr-efşân demini bu havâdan
9194. Hasedler ince bilini kemerden
Küniler kulagın halka-yı zerden
9195. Cemâlinden hased ider nikâbın
Küniler keşf-i zâtından hisâbın

**TETİMMETÜ'L-KISSA FÎ BİNT-İ SÂHİBİ'L-
CEZİRE**

9196. Giriftâr olmışdı ‘aşkına anuñ
Yanardı gice gündüz şavkına anuñ
9197. Gerçi ol kız müselmânam dir-idi
Velî batında dahı kâfir-idi
9198. Turupdı dîninüñ üstine kâyim
Tutar atası yasını dâyim
9199. Bulut tek dökdügince gözden âbı
[Akardı] her dereden seyl-âbı
9200. Gözi yaş ü yüregi pür yaş-ıdı
Dumû‘ından giryânı yaş-ıdı
9201. Figân eylerdi añardı diyârın
Çü bülbül ister-idi murg-zârın
9202. Yanardı hicr odına şöyle kim ‘ûd
İñilerdi şu resme mât ola ‘ûd
9203. Eridi bedr beñzedi hilâle
Kaddi inceldi vü döndi hayâle
9204. Süzildi gözleri bîmâr oldı
Göñüller almaga mekkâr oldı
9205. Sarardı ol ter ü tâze cemâli
Cemâlinde zuhûr itdi melâli
9206. Meger bir gün aña sordı Süleymân
Niçün sin iy habîbüm dil-perîşân
9207. Perîşân olmagıl şöyle ki sünbül
Çü gülsün iy nigârüm her zamân gül
9208. Niçün kim tâze gül handân yaraşur
Ölürse bülbül giryân yaraşur

9209. Didi kız atamı añdukça iy hân
Olur bu göñlüm evi dârü'l-ahzân
9210. Anuñ acısı beni zâr eylemişdür
Cihânda cânımı bî-zâr [eylemişdür]
9211. Buyur kim atamı tasvîr ideler
Kemâhi heykelin tahrîr ideler
9212. Ki idem anuñ nukûşına tecellî
Bulam anuñ hayâl-ıla tesellî
9213. Anı görüp gide kaygum olam şâd
Yapıla göñlüm evi ola bünyâd
9214. Süleymân'a çün itdi bu beyânı
Hemân emr eyledi düzdiler anı
9215. Budur 'âşıklara tavr ü tarîkat
Muhabbet ehline hem resm-i 'âdet
9216. Ki mahkûm olalar hükmine yâruñ
Muti' olalar emrine nigâruñ
9217. Beşer şahsında bir şekl eylediler
Yazup nakşını bî-naks eylediler
9218. Meger ol şahs ü ol timsâl yeksân
Atası-y-ıdı velîkin yog-ıdı cân
9219. Yaradan bî-gümân cânı Hudâ'dur
Viren alan gine anı Hudâ'dur
9220. Bağışlayan Hudâ'dur cisme cânı
Velî kimdür dahı işleyen anı
9221. Tene cân ol virür kim ol alur hem
Dahı söz yok durur v'Allâhü a'lem

FÎ 'UZRÎ'L- 'ÂŞIK VE MEN-YERMÎHİM

9222. Gel iy 'uşşâka lev m iden 'avâzil
Olur mı levme 'âşık kimse kâyil
9223. Kılur mı 'aşk ehline kimse ta'yîb
Ki ider her 'aybdan 'aşk anı tehzîb
9224. Şu kim 'âşık degül sevmez cemâli
Ne bilsün kim nedür 'uşşâk hâli
9225. Çü görmez gün yüzün huffâş-ı a'mâ
Ne şevk ide aña hurşîd-i garrâ
9226. Bir insân-ı melek sûret ki gâfil
Perî-veş kapa tenden cân-ıla dil
9227. Tecellâsında bu Mûsî cânı
Çü 'âşık kıla diye len-terânî
9228. Göñül mir'âtına çün göstere yüz
Ziyâ-yı şevk-ile yana şeb ü rûz
9229. Çü keşf ide cemâlini cemîli
Yakıla nûr ü nârına fitîli
9230. Anı lev m eylemek vâcib degüldür
Ko 'âzil bu sözi sâyib degüldür

FÎ BİNT-İ ASFÂ Lİ-VEZÎR-İ SÜLEYMÂN VE ZEVCIHİ SÂHİBİ'L-HÜZN

9231. Tamâmet kırk gün bu Bint-i Tersâ
'İbâdet kıldı ol timsâle tenhâ
9232. Anuñ işi rızâ-yı Allâh degüldi
Süleymân ol işe âgâh degüldi
9233. Kimisine vâkıf olup bu hatâyâ
Didi anı Âsaf Bin Berhayâ'ya

9234. Kim âhir Âsaf-ı sâhib-vezâret
Bunı kıldı Süleymân'a hikâyet
9235. Didi şol kimse ki mahbûb idüpsin
Dil ü cândan anı mergûb idüpsin
9236. Bûte tapar müselmân olmamışdur
Süleymân'a bu i'lân olmamışdur
9237. Süleymân çün işitdi Âsaf'dan anı
Gazabdan kurıdı 'ırkında kanı
9238. Götürdi ol kıza kıldı 'itâbı
Bütün sındurdı vü itdi 'ikâbı
9239. Hudâ havf-ıla yaş tutdı 'uyûnı
'Uyûnından revân oldı 'uyûnı
9240. Durup sahrâda bir halvet ma'âba
Niyâz itdi yüzün urdı türâba
9241. Ciger yakdı vü akdı çeşm-i âbı
Havâdan koydı başına türâbı
9242. Gözinden sagaldı seylâb-ı hûn-âb
Yüridi her yaña eşk oldı seylâb
9243. Kim anuñ aqlamagından felekler
İñiledi vü agladı melekler
9244. 'Aceb mi yir yüzine aksa tûfân
Ki Nûh'a kıldı yine Nûh-ı devrân
9245. N'ola suya varursa cümle mevcûd
Kim oda atdı İbrâhîm'i Nemrûd
9246. Ne dik yile virürse ins-ile cân
Ki yüzün urdı yire ol Süleymân
9247. Günâh itdüğine ikrâra geldi
Hatâsın bildi istigfâra geldi

9248. Velîkin kılduğı sehv ü hatiyat
Bilürdi kendüye kalmaz hakîkat
9249. Huzâ anuñ cezâsını kılısar
Bu işüñ kendüden hakkın alısar

FÎ'L-VA 'DÎ VE'L-VA 'ÎD

9250. Gerekdür kul olan korka Hudâ'dan
Dem-â-dem ictinâb ide hatâdan
9251. Na-gâhân mürtekib olsa hatâya
Gümânsuz kim sezâ olur cezâyâ
9252. Günâh itme emânet mihnet durur ol
İder nakmet yirine muntazır ol
9253. Ümîdüm var Hudâ'ya 'Âlimü'l-Gayb
Bağışlar suçumuz ol Sâtirü'l-'Ayb
9254. Niçün kim işümüz dâyim hatâdur
Hudâ'muz kılduğı 'afv [ü] 'atâdur
9255. Egerçi çok durur bizde hıyânet
Hudâ'nuñ rahmetine yok nihâyet
9256. Egerçi evliyâdur asfiyâdur
Beşerden kim ola kim bî-hatâdur
9257. Mükellef âdemîden hvâr ü mekrûm
Bulınmaz ma'siyetden kimse ma'sûm
9258. Nebî olsa meger yâ mürsel-i Hak
Ki olardan ma'siyet gelmeye mutlak
9259. Yüzümüz karasına baksa Rahmân
Yimege bulmayayduk lokma-yı nân
9260. Gene bizden velîkin 'afv Rabb'dan
Sabıkdur rahmeti anuñ gazabdan

**FÎ ZEHÂB-HÂTEM-İ SÜLEYMÂN ‘ALEYHİ'S-
SELÂM**

9261. Süleymân'a bu-y-ıdı tavr ü ‘âdet
Götürmezdi yüzini bî-tahâret
9262. Hades hâlinde vardı bir emîni
Aña teslîm iderdi hâtemini
9263. Meger bir gün Süleymân-ı zamâne
Îrâkat yolına olup revâne
9264. Çıkardı hâtemin şöyle ki ‘âdet
Emîni eline virdi emânet
9265. Meger bir cinni adı Suhr-ı Pür-rîv
Süleymân sûretine girüp ol dîv
9266. Süleymân'ıñ yirinden çıkdı geldi
Hemân ol kimseden yüzügi aldı
9267. Giricek eline mühr-i Süleymân
Süleymân tahtına oturdu şeytân
9268. Kimesne bilmedi kim ol la‘îni
Alup durur Süleymân'dan nigîni
9269. Süleymân bende oldu diyü sultân
Firişte yirine oturdu şeytân
9270. Kaçan varsa sürerlerdi tapudan
İçerüye komazlardı kapudan
9271. Bu da fi‘l-i zamânuñ müşkilidür
Melek yirine şeytân menzilibür
9272. Ne kılsun hâtemin kapdurdı dîve
Bu kez başladı feryâd ü girîve
9273. Yüridi niçe günler yalın ü aç

- Bir içim suya vü bir nâna muhtâç
9274. Varur bir gün gezerken bahr râhı
Görür anda niçe sayyâd-ı mâhî
9275. Gelür sedd-i ramak itmege pâyân
Yaraşur ecrle anlara Süleymân
9276. Götürüp evlerin iderdi hizmet
İki balık virürlerdi aña ücret
9277. Birisin satuban nâna virürdi
Birisin yimek içün bişürürdi
9278. Meger kim kırk gün leyl ü nehâr ol
Bu hâl-ıla giçürdi rûzigâr ol
9279. Ki ya'nî kırk gün onda yeksân
Olan cürmüñ cezâsın Bârî Yezdân
9280. Aña gösterdi kırk eyyâm içinde
Kim olur intikâm âsâm içinde

**FÎ MA'AKİ'Z-ZAMÂN VE 'ADEM SEBÂTİ'D-
DEVLETİ'L-DÜNYEVİYYE VE ZEVÂL-İ
Nİ'METİHA**

9281. Nedür 'arıflere idüñ müdâra
Olur mı sabr [ü] cevri rûzigâra
9282. 'Acebdür işbu eflâküñ fi'âli
Delîl ider müdâm ehl-i kemâli
9283. Hakâretde görür her dem kirâmı
Li'âmadur ne kim var ihtirâmı
9284. 'Le'âmetler kılur her dem kerîme
Keremler gösterür her dem le'îme
9285. 'Atâsı yokdur ihsânın bilene

- Yidürür ni‘meti küfrân olana
9286. Süleymân'uhn alur tahtın ‘acebdür
Götürür dîve virür ne sebebdür
9287. Kul ider Yûsuf'ı dehr-i ma‘âkis
Kerîmüñ lokmasını yir hasâyis
9288. Merâtibler virür her bed-nihâda
Yürür aç ü yalın sultân-zâde
9289. Yatur ef‘î koyup başını gence
Süleymân'uhn nasîbin yir karınca
9290. İçer uş tûtî zehri yir şeker zâg
Kocar gül karga bülbül görimez bâg
9291. ‘Acab kej-râhdur bu çarh-ı kej-rû
Ki cevher kadardur katında her cû
9292. Felek bir sayref-i bî-nazardur
Ki seg rızkında yig per kadardür
9293. Güherden saçmaz har mühreyi ol
Bilimez zerrelere dürreyi ol
9294. Nicesi fark idemez sâfi zerden
Rasâsı tanımaz nakra haceden
9295. Bu kahr-ıla yüregüm tâg olupdur
Bu acıdan yaşum ırmag olupdur
9296. N'olaydı bu zamâna irmeyeydüm
Bu hâli bu me‘âli görmeyeydüm
9297. Yog âhı yok görüp dehre bu hâli
Tahassür iñende çekme İbn-i Bâlî
9298. Tahassür çekicek dünyâ degüldür
Göñül bağlayıcak me’vâ degüldür
9299. Niçün kim bî-bekâdur devlet-i dehr

- Ki kalmaz dâyimâ bu devlet-i kahr
9300. Degüldür bir karâra hâl-i eflâk
Hezârân dürlüdür if'âl-i eflâk
9301. Giçer turmaz bu devr ü bu zamâne
Ne yahşıya kalur ne hoz yamâna
9302. Cihânuñ devletinüñ yok sebâtı
Aña 'akl olan itmez iltifâtı
9303. Nazar kılma cihânuñ 'izzetine
Ki degmez 'izzeti anuñ 'uzletine
9304. Bir iki gün kılurken i'tibârı
Döner bir dürlü dahı rûzigârı
9305. Niçün dirler felek adına gerdûn
Ki gerdân içredür şöyle ki gerdûn
9306. Kılur ekvânı bu çarh-ı cefâ-sâz
Ki gâhi ser-nigûn ü geh ser-efrâz
9307. Ne assı memleketde olmak Süleymân
Olurmuş 'âkıbet çün mülk vîrân
9308. Ne gerek hükm-ile tutmak cihânı
Tutamazsın çü elden çıksa cânı
9309. Tualum 'âleme sultân olasın
Ne assı 'âkıbet mahrûm olasın

**VİCDÂNÜ'L-HÂTEM FÎ BATNİ'L-HÛT VE
'ÛDİ'L-MÛLK İLÂ SÛLEYMÂN 'ALEYHİ'S-
SELÂM**

9310. Olıcak kırk gün âhir gel işit
Hemân-dem tahtı koydı kaçdı 'ifrît
9311. Süleymân'ın yüzügin aldı gitdi

- Be-hâletden varup deryâya atdı
9312. Deñize düşdi çün mühr-i Süleymân
Gelüp bir balık anı yutdı pâyân
9313. Kazâ vü hem kader ol günde mâhî
Şikâr oldı zihî hükm-i İlâhî
9314. Çün ol avcılar[a] eyledi kısmet
Süleymân'a anı virdiler ücret
9315. Aluban yardı anuñ şikemini
Hemân içinde buldı hâtemini
9316. Müyesser oldı aña yine hâtem
Musahhar oldı fermânına ‘âlem
9317. Hemân buyırdı ol dîvi Süleymân
Tutup getürdiler oñine galtân
9318. Meger habs itdi anı bir sahr içinde
Ki kaldı anda cevr ü kahr içinde
9319. O sahrı âhen-ile eyledi sedd
Ki örđi üstine hâtm-ı muhalled
9320. Götürüp atdılar deryâya anı
Giçirür bahr ka‘rında zamânı
9321. Dimişlerdür çeker anda ‘azâbı
Getürince Hudâ yevmü'l-hisâbı
9322. Ne devlet var ki irür âhir kemâle
Zamân anı irişdürmez zevâle
9323. Zevâle irişen devlet dahı çün
Kemâle irişür âhirde bir gün
9324. Ki vardur her kemâlün bir zevâli
Nite kim her zevâlün bir kemâli
9325. Bu devlet turduğına olma şâdân

- Ne anuñ düşdüğine eyle efgân
9326. Sa'âdet dime düşse nişe tûra
Ki devlet ol durur kim düşe tûra
9327. Tutar issine devlet 'âkıbet rû
Ki dirler akduğı arga akar su

EL-HİKÂYE BÂ-MÜNÂSEBETİ'L-HÂL

9328. Bu hâl üzre işitgil bir hikâyet
Ki varmış bir vezîr ehl-i sa'âdet
9329. Aña virmiş Hudâ 'izz ü celâli
Firâvân memleket bî-hadd mâlı
9330. Cihânda görmemiş bir lahzâ sahti
İrişürmiş neye sunarsa desti
9331. Nice dönse belâ dönermiş eflâk
Zer olurmuş olursa eline hâk
9332. Meger ol kimesne bir 'asr içinde
Oturmuş 'îş iderdi kasr içinde
9333. Temâşâ eyler-iken tâkadan mest
Düşirdi nehre câmin dutardı dest
9334. Kemâlin kılmag-içün imtihân ol
Bırakdı mührin ardınca revân ol
9335. Çü düşdi su içine bu iki mâl
Talup çıkardı bir gavvâs der-hâl
9336. Tolu câm içre su su içre hâtem
Degülmiş fassı üstine mukavvem
9337. Göricek devletine bu kemâli
Hemân bildi iriserdür zevâli
9338. Biraz gün bunuñ üzre giçdi devrân

- Vüzâret-den anı ‘azl itdi sultân
9339. Şuña irürdi anı ‘âkıbet yol
Ki dervîş oldı gezdi der-be-der ol
9340. Meger hasta olur bir gün o merdûm
Diler göñli anuñ şorbâ-yı gendüm
9341. Öñine getürür kim eyleye nûş
Düşer nâ-gâh içine bacadan mûş
9342. İçemedi velî hoş-hâtır oldı
Çü bildi kim zevâli âhir oldı
9343. Bunuñ üzre biraz giçdi zamânı
Vezîrin yâd kılur gine hânı
9344. Götürüp müstemir kıldı yirine
Ki biñ lutf itdi bir kahrı yirine
9345. Yine yandı çerâğı devletinüñ
Yine bizendi bâğı haşmetinüñ

FÎ VEFÂT-İ SÜLEYMÂN ‘ALEYHİ’S-SELÂM

9346. Süleymân'a iricek âhir-i ‘ömr
Ecel mihmânı ki oldur zâyir-i ‘ömr
9347. Diledi Hakk Te‘âlâ’dan Süleymân
Kim anuñ mevtini bilmeyeler cân
9348. Meger düzdi agaçdan bir ‘asâ ol
‘Asâ üstine itdi ittikâ ol
9349. Orada viridi rûhı sâhibine
Ki matlûbı ulaşdı tâlibine
9350. Kodı taht ü tâc ü [hem] diyârı
Bırakdı emr-i nehyi girü dârı
9351. Ne ünse bakdı ne cinne ne vahşa

- Hemân pervâz kıldı Rabb-i ‘arşa
9352. Cihân-ı sefilden "El-hükmü lillâh"
Cihân-ı ‘ulvîye yüz tutdı nâ-gâh
9353. Beğenmedi meger fânî cihânı
Kim istedi cihân-ı câvidânı
9354. Gözine almadı bu hâk [ü] rîki
Gözetdi mak‘ud-ı sıdk meliki
9355. Nazar kılmadı dünyâ külhanına
Ki pervâz itdi cennet gülşenine
9356. Kafa döndürdi bu dârü'l-fenâyâ
Varup dutdı yüzün dârü'l-bekâyâ
9357. Kodı bu yiri kim cây-ı mihendür
Şu yiri aldı kim hubbü'l-vatandur
9358. Süleymân elli yıl gördi cihânı
Velî dir ba‘zılar artukdur anı
9359. Anı defn eylediler Şâm ilinde
Tabâriyye deñizi sâhilinde
9360. Ferîdûn'ıñ zamân-ıdı o devrân
Ki dünyâdan hurûc itdi Süleymân

EL-MEV‘İZAT-I FÎ FENÂYÎ'D-DÜNYÂ VE MÂ-FÎHÂ

9361. Görürsin bu cihân-ı hakidânı
Ki kalmaz kimseneye câvidânı
9362. Şu gördüğün makâmât-ı türâbı
Koyupdur niçe başlara türâbı
9363. Fenâdur fânî olmakdur me‘âli
Mücelled kılmaga yok ihtimâli

9364. Fenâsına bu günüñ ne assı peydâ
Okı âyât tKülli min ‘aleyhât
9365. Hoş-ıdı ‘âlemüñ ‘îş ü hayâtı
N'idem kim telh ider anı memâtı
9366. Hoş-ıdı varmasa ‘ömrüñ bekâsı
Dirîgâ kim serî‘ oldı fenâsı
9367. Süleymân'a müsellemler kalmayıcak
Sikender bunda bâkî olmayıcak
9368. Saña kala mı dirsın bu cihânı
Saña da kalmayıser yok gümânı
9369. Gelüpdür bu cihâna niçe Rüstem
Gidüpdür bu aradan niçe Hâtem
9370. Yire sor n'oldı kistrâ kanı hâkân
Sikender nirdedür kanda Süleymân
9371. Ehî sorgıl bu çarh-ı bî-nihâda
Ne kaldı Erdeşîr ü Keykubâd'a
9372. Sorarsañ birisinden hiç eser yok
Nire gitdi görünmezler haber yok
9373. Niçelerden kalupdur saña ‘âlem
Görüpdür çokları senden mukaddem
9374. Nedür dünyâ meselde pîre-zendür
İşi cevri ü cefâ mekr ü fitendür
9375. Nazar kıl rikkat-ıla her rumûza
Emânet virme gönül bu ‘acûza

FÎ MÜKÂŞAFATÎ ‘İSÂ ‘ALEYHÎ'S-SELÂM

9376. Hikâyetdür ki Rûhullâh ‘İsâ
Olur Hakk emr-ile aña keşf-i dünyâ

9377. Görür bir pîr-i zen şeklinde anı
Giçürmiş bî-'aded devr-i zamânı
9378. Gelüben sordı 'Îsâ bu 'acûza
Ki sen kimsin nedür saña rumûza
9379. Didi bir karıyam dünyâdur adum
Cefâ-içün kılınmışdur nihâdum
9380. Dönüp sordı gene dünyâya 'Îsâ
Ki niçe şevherüñ vardur iy dünyâ
9381. Didi şevherlerüm bu 'asr içinde
'Adedsüzdür bilinmez hasr içinde
9382. Niçeleri karatmış karıyam ben
Ne çoklaruñ vefâsuz yarıyam ben
9383. Dönüp 'Îsâ aña dir iy 'acûze
Kanı anlar görünmez şimdi göze
9384. Olar ölmüş midür ya dahi bâkî
Ya virmişler midür saña talâkı
9385. Didi dünyâ eyâ Rûh-ı İlâhî
Oları fânî itmişem kemâhi
9386. Unutdum anları oldum gayrıya çift
Kıluram özgeler-ile bugün ceft
9387. İki gün bir kişi-ile olmazam yâr
Ki gâhî yâr oluram gâhî agyâr
9388. Kıluram her kimi kılsam baña zevc
Oluram kişi-ile başumda bir mevc
9389. İki yüzlü yaratmış beni Cebbâr
İki yüzlüde olmaz 'ahd ü karâr
9390. Baña gönül viren irmez murâda
İrişmez kovmag-ıla kimse bâda

**FÎ ZİKR-İ İSKENDER-İ ZÜ'L-KARNEYN
'ALEYH'İS-SELÂM**

9391. Var-ıdı bir melik 'âlemde peydâ
Ki aña dirlerdi Dârâb İbn-i Dârâ
9392. Var-ımış bir kulı Dârâb'uhn âzâd
Kim aña Filkûs-ı Rûmî'dür ad
9393. Egerçi kul-ıdı hân eylemişler
Diyâr-ı Rûm'a sultân eylemişler
9394. Var-ıdı bir kız anuñ hûb ü çehre
Virürdi hüsn-ile hurşide behre
9395. Anı almışdı hâtûnlığa Dârâ
Anuñla niçe vakt olmuşdı Dârâ
9396. Tutıcak Dâr mülkine 'inânı
Komışdı atası katına anı
9397. Sikender şâh Zü'l-Karneyn-i Yunân
Meger andan togupdur dir hakîmân
9398. Kim eydür Sâm neslinden durur ol
Kim eydür Yâfes aslından durur ol
9399. Nebîdür dir anı ehl-i ma'ânî
Velîdür dir meger ba'zılar anı
9400. Ölicecek Filkûs âhir Sikender
Oturdı taht-ı Rûm'a oldı server
9401. Uluya kiçiye hoş söyledi ol
Özine Rûm'ı teshîr eyledi ol
9402. Meger kim şâh Sikender İbn-i Dârâ
İtâ'at itmedi Dârâb'a aslâ
9403. Ki ya'nî va'd idüp kıldı vâ'îdi
Hediye virdi gösterdi hadîdi

9404. Ola kim va‘d-ıla tâmi‘ ola ol
Vâ‘îd-ile gele tâyi‘ ola ol

**FÎ ZİKR-İ RİSÂLET-İ DÂRÂB İLÂ İSKENDER
VE RUMÛZA LEH**

9405. Bunı yazdı aña kim iy Sikender
Eger dîrsün olasun Rûm'a server
9406. İtâ‘at eyle kulluga boyun sun
Bu tutduguñ fesâd işden girü dön
9407. Ko başuñdan bu cehl ü bu hevâyı
Gerekmezdür ki ala kişi havâyı
9408. Yigitsin cehl kılmagıl emânet
Yigit olanda çoğ olur cehâlet
9409. Benümdür atadan bu taht ü bu tâc
Baña virmek gereksin sen dahı bâc
9410. Bilürsin şâh Dârâ oglıyam ben
Yol-ıla yaş-ıla hem ulıyam ben
9411. Dilerseñ baş [ü] cânuñ ola âsân
Elüñden memleket çıkmaya yeksân
9412. Baña cân ü dil-ile çâker olgıl
Mutî‘ olgıl tâpumda nûger olgıl
9413. Eger baña itâ‘at eylemezseñ
Alup Rûm'ı kanâ‘at eylemezseñ
9414. Yürirüm üstüñe yokdur gümânı
Başuña tar iderem bu cihânı
9415. Yıkaram hem yakaram kişverüñi
Kılıçdan giçirürüm leşkerini
9416. Bir if‘âl iderüm ‘âlemde saña

- Kim işidenler anı kala taña
9417. Hem ilçi-y-ile virüpdî nihân ol
Ki ya'nî kıla şâhı imtihân ol
9418. Müdevver top bir çevgân iy merdüm
Dahı bir sâ' içinde tolu simsim
9419. Didi bu remzi bulmazsa Sikender
Bu 'akde hâl kılmazsa Sikender
9420. Muhakkak bile kim tutmaz cihânı
Meliklük gelmez andan yok gümânı
9421. Kaçan İskender'e vardı bu peygâm
Hem aña bu haberler oldı i'lâm
9422. Nazar kıldı bu mektûba bu söze
Tefekkür eyledi sırr-ı rumûza
9423. Görüp didi o top solucânı
Çün oglancıklar oynar dâyim anı
9424. Bunı nîze anuñ-çün kıldı irsâl
Ki nîzi eylemiş teşbîh-i etfâl
9425. Görüp ol gencdi didi Sikender
Bize 'arz eylemiş Dârâb leşker
9426. Ki ya'nî ol genc-idi deñlü bisyâr
Sayılmaz bî-nihâyet leşkerüm var
**FÎ RİSÂLET-İ İSKENDER İLÂ DÂRÂBİ'L-
MELİK VE HALL-İ RUMÛZİHİ**
9427. Bu dahı bir kemâl ehli 'azîzi
Ma'ârif issi vü sâhib-temîzi
9428. Vücûdı kân-ı ahlâk mekârim
Ma'ânî menba'ı bahr-ı ma'âlim
9429. Dirâyetde meger Dârâ-y-ıdı ol

- Bilide Bû ‘Alî Sînâ’y-ıdı ol
9430. Kaçan kim ‘akl-ıla efsûn iderdi
Şol ehl-i Bâbil’i meftûn iderdi
9431. Buyurdı kim Resûl ola vara ol
Cevâb eyleye Dârâb’a tura ol
9432. Gerekdür ilçi ki ola ehl-i dâniş
Aña ma‘lûm ola ‘akl-ıla her iş
9433. Tefehhüm ehl ola hâzır cevâba
Ta‘akkul issi ola kâdir cevâba
9434. Sözi söylemedin fehm ide sâbık
Cevâbına ola ‘akl-ıla lâhik
9435. Güzîde söyleye akvâl-i mevzûn
Ki mât ola sözine dürr-i meknûn
9436. Söz-ile sihr ide cânı bedende
Velî meftûn ide lafz[1] dehende
9437. Sözi ehline göre söyleye ol
Cevâbına yirinde eyleye ol
9438. Mahalline göre ‘arz ide hâli
Ki vardur her makâmuñ bir makâli
9439. Dimişlerdür ki söz var iş bitürür
Mücerrebdür ki söz var baş yitürür
9440. Nedür ilçi meliklerden lisândur
İki şâh arasında tercümândur
9441. Sözi şâhına gerek ol hümâmuñ
Kelâmı şâhdur şâhı kelâmuñ
9442. Egerçi ilçidür zâhirde kâyil
Hakîkat pâdişâhdandur gelen dil
9443. Sözi anuñ ger savâb ü ger hatâdur

- Diyen ilçi degüldür pâdişâdur
9444. Kemâl-ı dildür ilçi-yi kâmil
Ki “El-mürselü ‘alâ mikdârî mürsel”
9445. Resûl-ıla bunı yazdı Sikender
Cevâb eydür meger hasma o server
9446. Ki iy Dârâb iy da‘vâ kılıcı
Çekerseñ Rûm kasdına kılıcı
9447. Bilimüzde kılıcumuz kemerdür
Garîminden dönen kişi kim erdür
9448. Dehâ salsun ‘adâvetden gümânı
Dime kim kılur senden kim ânı
9449. Tutarsañ kabza-yı kavsuñda sehmi
Kılavuz düşmene yüz ince sehmi
9450. Nihân olsañ eger Rûmî siperde
Alavuz cânuñı yırtarsa perde
9451. Tutar-ısan bize togru sinânı
Er olsun kaçmasun senden sinânı
9452. Girseñ kasdumuzda duru‘-ı der-bend
Eyer tengini biz de eyledük bend
9453. Bizi azdur diyüben görmegil hor
Sipâhuñ çoklığına olma magrûr
9454. Gelüpdür nass-ı kâtı‘ içre mektûb
Niçe çoklar olur özlere maglûb
9455. Sipâhum çok diyüben çekmegil baş
Meseldür bu ki biñ kargaya bir taş
9456. Çeri çoğına iñende itme efrâz
Ki biñ kazı uçırur görse bir bâz
9457. Çog olursa cerâd-ı münteşirden

- Semîrüm görse kaçar biñi birden
9458. Götürse üstümüze leşker-i mülk
Dağıdur bir süri agnâmi bir kürk
9459. Kara tag olsa leşker olma dil-h"ş
Yakar bir mîşeyi bir zerre âteş
9460. Meger bir rişte şem' -ile ba-deycûr
Bir o zulmet gider tutar yirin nûr
9461. Egerçi çok durur göklerde yıldız
Velî kalmaz biri gün ta'na gündüz
9462. Uluyam yaşda diyü söylemişsin
Yaş-ıla ululuk da'vâ eylemişsin
9463. Ululuk yaşda degüldür hakîkat
Hünerdür ululuk [u] 'izz ü hürmet
9464. Gerekmez 'ömr-ile fahr ide âdem
Ki degmez cehl-ile biñ yıla bir dem
9465. Şu kim yaşda uludur ma'nîde âlû
Delüdü her ki dirse aña ulu
9466. Ululuk âdemîde olur bil
Behâyimde sayılır mâh eger yıl
9467. Kiçi 'âlim olıcak ulu 'âmı
O bularuñ kiçi olur imâmı
9468. Sadâret bulsa-y-ıdı yaş-ıla kerkes
Meger 'ankâ olaydı pîr-i kerkes
9469. Eger çok yaş-ıla olsaydı 'izzet
'Azâzil olmaz-ıdı dürr-i la'net
9470. İki biñ yaşasa ümmü gıylân
Çü görmez terbiyet virmeye zamân
9471. Ağaç kim tagda büyür terbiyetsüz

- Misâl-i âdemîdür [ma‘rifetsüz]
9472. Bize kim gönderüpsin top [ü] çevgân
Cihândur top [ü] çevgân dest-i merdân
9473. Gerekdür çalar anı tûl eger ‘arz
Bizüm olsun gerekdür kürre-yi ‘arz
9474. Ki ya‘nî taht-ı iklîm ü vilâyet
Diyâr-ı memleket hem baht-ı devlet
9475. Gidüp sizden bize ider intikâli
Ki gösterdi bize remzûñ bu fâlı
9476. Nedür küncüd Hudâ’dan rızk gaybı
Mübârek fâldur olmaya rütbı
9477. Sikender dahı aña kıldı mürsel
Meger bir surre içi tolu hardal
9478. Ki ya‘nî leşkerüñ var-ısa bî-hadd
Benüm de var sipâhum olmaya ‘add
9479. Velî hardal gibi ta‘mı acıdur
Yüregin düşmenüñ dâyim acıdur
9480. Olur mı küncüdüñ ta‘mında hardal
Ya bir ola mı helvâ-y-ıla hanzal

**ET-TA‘ACCÜB FÎ CEVÂB-I İSKENDER VE‘T-
TAHSÎN FÎ KELÂMÎHİ**

9481. Diyicek bu kelâmı şâh-ı devlet
Didiler âferîn iy şâh-ı ihsanat
9482. Hezârân âferîn iy ehl-i dâniş
Ki yokdur ‘ilmüñe mektûm bir iş
9483. Hudâ virmiş saña bir ‘akl-ı kâmil
Ki olur her lahzda biñ sırra şâmil

9484. Ki şâhuñ göñlidür mir'ât-ı gaybuñ
Münevver hâtırı mişkât-ı gaybuñ
9485. Şehüñ göñli tecellî-hânesidür
Revânı ma'rifet peymânesidür
9486. Müzeyyendür çü tâvûs-ı mücellâ
Ki kılur 'ilm gülzârında cilve
9487. Ne kim söylerseñ ilhâm-ı Hak'dur
Ne kim didüñse i'lâm-ı Hak'dur
9488. Şehinşâhuñ müveccehdür beyânı
Bulınur her sözinde biñ ma'ânî
9489. Ne ola kim şeh anı bilmemişdür
Hem aña 'akl-ıla yol bulmamışdur

FÎ HÜCÛM-I DÂRÂB 'ALÂ İSKENDER

9490. Kaçan Dârâb işitdi bu cevâbı
Gazabdan kana döndi gözde âbı
9491. Buyurdı itdiler mülke münâdâ
Ne bir atlu kala ne bir piyâde
9492. Diyâr içre ne kim var-ısa deyyâr
Gelüp cem' ola Dârâb üzre iy yâr
9493. Dirildi bir çeri kim yok kıyâsı
Hisâbı sâgışı vü intihâsı
9494. Felekde var-ıdı yılduza pâyân
Yog-ıdı 'âdemîde yirde hisbân
9495. Ne Cemşîd ü ne Ferrûh ne Ferîdûn
Düşirmede anuñ tek leşker eفزûn
9496. Diyeydüñ 'âleme tûfân akardı
Muhîte karışup 'ummân akardı

9497. Sanayduñ bu-y-ıdı iklîm ehli
Dirildi bir araya geldi küllî
9498. Ne sahrâ kaldı ne taglar kemâhi
Büridi yir yüzün cümle sipâhı
9499. Nire baksañ livâ vü sancag-ıdı
Derfiş ü tîg ü tûg ü bayrak-ıdı
9500. Ne leşker akdı bir deryâ-yı âhen
Ki mislin görmedi dâr ü mihman
9501. Anuñ tek bir çeri oldugını cem‘
Ne göz gördi ne kulak eyledi sem‘

FÎ MUKÂBELET-İ İSKENDER VE DÂRÂB VE MUKÂTİLİHUMÂ

9502. Haber virdi Sikender şâha ki iy şâh
Oturma gaflet-ile olgıl âgâh
9503. Meger kim şâh Dârâb İbn-i Dârâ
Düşirdi bir çeri kim toldı dünyâ
9504. Ger aña Rûm itmese itâ‘at
Yıka yaka ilin günün tamâmet
9505. Harâb ide tamâm iklîm-i Rûm'ı
Ayaga vura hep ol merzbûmı
9506. Ne il koya ne şehr eyleye yagma
Kılıçdan giçüre ger pîr ü bernâ
9507. Bir iş ide ki söylene cihânda
Hikâyet ola bu devr-i zamânda
9508. İşitdi bu kelâmı çün Sikender
Çıkardı Rûm'dan ol dahı leşker
9509. Cezâyir mülkine gelmişdi düşmân

- Ki anı karşıladı sultân-ı Yûnân
9510. Kurıldı haymeler her bir kenâra
Dutıldı oda dikildi işâre
9511. Muzahraf nakş-ıla tolmiş kabbânı
Murassa‘ çetri ibrişîm tannânı
9512. Mûnakkaş çetr-ile bizendi sahrâ
Nite kim dürlü ezhâr-ıla peydâ
9513. Hisâbı yog-ıdı çetri hayyâmuñ
Bilinmezdi kıyâsı izdihâmuñ
9514. Mesâbihle bizendi kamu hâk
Nite kim encüm-ile sath-ı eflâk
9515. Mûnîr oldukça giceler işâre
Saçılmış sanasın gökden sitâre
9516. Bu ne leşker kim iki ejdehâdur
İkisi bir birisinden bahâdur
9517. Bilemiş bir birinüñ kanına diş
Dilerler kim kılalar harb ü sancış
9518. Çün atdı iki leşker cenge ikdâm
Pes oldu her taraftan ref‘-i i‘lâm
9519. Hemân el kılıca urdı erenler
Yüridi her yañadan pehlivânlar
9520. Bahâdurlar binüben hîzrânı
Yitürdi birbirine bozdoganı
9521. Tutuban rumhını remmâhlar hem
Alurdi gövdeden ervâhlar hem
9522. Kemân-keşler tutup elde kemânı
Dökerdi çûpe-yi tîr-ile kanı
9523. Atıldı at ayagından serâlar

- Tutıldı toz-ıla vech-i semâlar
9524. Bu resme eylediler ceng-i merdân
Ki toldı mürde-y-ile sahn-ı meydân
9525. Kırıldı âdemîler her taraftan
Nihâyetsüz halâyık giçdi keften
9526. Revân [oldı] kızıl kan seyle döndi
Kara toprak boyandı la‘le döndi
9527. Bir ugraş oldı kim bu çarh-ı ser-keş
Anuñ tek görmedi ‘âlemde ugraş
9528. Şu kırgun oldı kim bu çarh-ı gerdûn
Ki görmedi aña mânendi kırgûn

İNHİZÂMU DÂRÂB VE VEFÂTUHU

9529. Pes âhir irişüp takdîr-i Vahhâb
Sikender şâha maglûb oldı Dârâb
9530. Sınuban kaçdı Dârâb'uñ sipâhı
Vay aña ki olmaya ‘avn-ı Lillâhî
9531. Başın alup kaçarken şâh Dârâb
Olur bir niçe kimse aña deryâb
9532. Çün aña buldılar ol günde fırsat
Orada urdılar aña cerâhat
9533. Egerçi zahm-ıla gitmişdi kanı
Velî cisminde vardı dahı cânı
9534. Çün irdi bu haber şâh hazretine
Sürüben vardı Dârâb'uñ katına
9535. Boyanmış gördi kana cismi anuñ
Ki düşmiş ölüme bu resmi anuñ
9536. Didi hâlûñ nedür iy şâh-ı devrân

- Ne kıldı saña bu gerdûn-ı devrân
9537. Nitedür hâtıruñ gerdîş elinden
Muhâlif çarh-ı bed-endîş elinden
9538. Eger irişdiyse ‘ömre nihâyet
Helâl it bize iy ehl-i mürüvvet
9539. Bu resme niçe [niçe] söyledi ol
Nevâziş itdi dil-h`ş eyledi ol
9540. Didi Dârâb var olgıl cihânda
Olasun devletüñ devr-i zamânda
9541. Hemîşe müstedâm olsun celâlüñ
Zevâle irmesün her-giz kemâlüñ
9542. Saña lâyıık durur bu taht bu tâc
Yidi millet saña virmek gerek bâc
9543. Aluban tâc u tahtı bizden Allâh
Size virdi bugün "El-hükmü Lillâh"
9544. Bu bir hâvn-ı İlâhî'dür mümeddid
Yimez kişi bunu dâyim muhallid
9545. Biri yir ü gider biri oturur
Felek birin alur birin getürür
9546. Çü biz gitdük bugün fırsat sizüñdür
Dükendi rızkumuz fırsat sizüñdür
9547. Hemân bunu didi cân itdi teslîm
Sikender şâha kaldı cümle iklîm
9548. Bu resme söyledi bu ‘ilme erbâb
Tamâm on dört yıl hükm itdi Dârâb
9549. Dahı dîrler başın Dârâb Hân'üñ
Getürdiler Sikender Şâh'a anuñ
9550. Göricek hâlini Dârâb'üñ ol Hân

- Gehî handân oldı gâhî giryân
9551. Uzun ‘ömr ol durur ‘âlemde âdem
Ki kala düşmeninden soñra bir dem
9552. Müferrihdür begâyet bu revâne
‘Adûyı kahr kılmagı zamâne
9553. Kişi kim düşmeninden soñra kala
Eger kim bir dem-ise biñ yıl ola
9554. Hayât-ı kalb olur hazmuñ memâtı
Elemdür câna düşmânuñ hayâtı
9555. Hatâ didüm bu ol vaktin olaydı
Sen ölmeye-y-idüñ düşmen öleydi
9556. Çü düşmen öldi sen dahı ölürsin
Anuñ öldüğine şâdân olursın

**FÎ ZİKRİ'L-MEMÂLİK-İ ELLETİ FETHAHA
İSKENDER LÜTFEN VE ‘ANFEN**

9557. Alıcak şâh Dârâb'ıñ sipâhın
Müsahhar kıldı Îrân taht-gâhın
9558. Pes andan soñra vardı Çîn'i aldı
Yüridi mülket-i Mâçîn'i aldı
9559. Hıtâ mülkin alupdur bî-hatâ ol
Hutan ‘arzına kılmışdur kazâ ol
9560. Yüridi kılıc-ıla aldı Hind'i
Müsahhar eyledi zarb-ıla Sind'i
9561. Muti‘ oldı aña sultân-ı Kâbil
Kul oldı hizmetine şâh-ı Bâbil
9562. Açupdur deşt-i mülkin kuvvet-ile
Kılupdur Rus fethin hîlet-ile

9563. Alupdur Habeş idüpdür Zenc teshîr
Elinde feth oldu Türk Kemşîr
9564. Yemen mülkin zebûn itdi Hüsâm'a
Anuñ oldu Seba Tâyif Yamâma
9565. Müsahhar kıldı ‘Arab mülkin kahrı
Mati‘ itdi Hicâz u Necd ü Mısr’ı
9566. ‘Acem iklîmin itdi zarbla râm
Kılupdur deşt ehlin harbla râm
9567. ‘Irâkın’ı kıtal ile alupdur
Cezâyir’de kılıç cengin kılupdur
9568. Kıtâl-ıla alupdur Rûm [u] Şâm’ı
Urupdur garba vü şarka hüsâmı
9569. Pes oldu ‘âkıbet sâhib-kırân ol
Yidi iklîme bir şâh-ı cihân ol
9570. Cihâna hükm kıldı kâf tâ kâf
Îtâ‘at kıldı fermânına etrâf

FÎ TEZEKKÜR-İ İSKENDER HULÛL-İ VEFÂTİHİ VE HUZÛR-İ MEMÂTİHİ

9571. Meger bir gün Sikender kendü hâlin
Tefekkür kılur âhirde me’âlin
9572. Dile alur zevâl-ı devletini
Diline düşürür ‘uzletini
9573. Eyider hayf ol kim bu ‘izz ü ikbâl
Çıka elden gide bu mülk-i emvâl
9574. Dirîgâ bu celâl ü bu ‘alâya
Ki irişe âhir-i kârı fenâya
9575. Yazuklar bu cemâl ü bu şebâba

- Kim âhir münkalib olur türâba
9576. Hoş-ıdı ‘âlemüñ ‘izz ü celâli
Eger olmasa âhir in‘izâli
9577. Hoş-ıdı hoş cihâna pâdişâlık
Eger olmasa soñında fenâlık
9578. Hoş-ıdı kâr u bâr- ı ‘âlem hâk
Soñında târ ü mâr itmese eflâk
9579. Dir-idi bu sözi dâyim Sikender
Dökerdi gözlerinden güher-i ter
9580. Bu zikr-ile giriftâr-ıdı her dem
Bu fikr-ile dil-âzâr-ıdı her dem
9581. Gözine girmez oldı hâvb anuñ
Gözinden çıkdı lezzeti cihânuñ
9582. İçine düşdi ölümlük melâli
İçinden çıkdı mâliklik hayâli
9583. Anı dil-hasta kıldı bu tahayyür
Cemâl-i bâgına irdi tagayyür
9584. Pes imdi Şâh-ı Zü'l-karneyn-i ‘âlem
Diledi ki bula bu zahma merhem
9585. Bu mülk-i devletüñ ister bekâsın
Ölümden kurtara diler yakasın
9586. Düşürdi katına eshâb-ı ‘ilmi
Kamu cem‘ eyledi erbâb-ı ‘ilmi
9587. Didi iy ‘âlemüñ hâlin bilenler
Cemî‘-i müşkilüñ hallin kılanlar
9588. Size virmiş bu ‘ilm ü hikmeti Hak
Size bahş eylemişdür hibreti Hak
9589. Ne kim dirsiz kamu ilhâm-ı Rab'dur

- Ne söz söyleseñüz i'lâm-ı Rab'dur
9590. Derûnuñuz tolu sırr-ı Hudâ'yı
Ki sizens mazhar-ı 'ilm-i semâyı
9591. Bu 'ilm [ü] 'akluñuz 'âlem-fezâdur
Velî tâbında göz gîtî-nümâdur
9592. Dilerem sizden iy erbâb-ı 'irfân
Bulasız bu ölüm derdine dermân
9593. Baña bir iş idüñ kim ölmüyem ben
Gidüp 'âlemde fânî olmıyam ben
9594. İrişmeye yakaya eli mevtüñ
İlişmeye baña çengel-i mevtüñ
9595. Müsellem kala baña mülk-i dünyâ
Elümden çıkmaya bu taht-ı 'ulyâ
9596. Cihân turdukça turam 'asr içinde
Meliklük eyleyem bu dehr içinde
9597. Didiler ehl-i 'ilm ol şehriyâre
Ki mevte yok durur 'âlemde çâre
9598. Cemî'-i hastanuñ âhir emi var
Kamu zahmuñ cihânda merhemi var
9599. Bulımadı bu derde kimse dermân
Bu zahma olmadı dünyâda dermân
9600. Yaradılmış kamu ölse gerekdür
Halâyık hep fenâ olsa gerekdür
9601. Yog idiser durur bu varlığı havl
Ki "Küllü men 'aleyhâ fânî" dur kavl
9602. Velî vardur kitâb içre rivâyet
Olupdur Âdem atadan hikâyet
9603. Meger maşırıkda vardur bir vilâyet

- Ki yokdur hadd-ı gavrına nihâyet
9604. Gicedür hîç anda gündüz olmaz
Güneş togmaz hem anda yıldız olmaz
9605. Karañudur dem-â-dem ol vilâyet
Aña dirler meger iklîm-i zulmet
9606. Hem ol zulmet içinde eylegil yâd
Meger bir çeşme var ‘aynü'l-hayât ad
9607. Bir içim içen ol âb-ı hayâtı
Cihânda görmeye her-giz memâtı

**FÎ TALEB-İ İSKENDER ‘AYNE'L-HAYÂT VE
LEM-YEKUN LEHU NASÎBUN MÎNHA**

9608. Çün işitdi Sikender ‘ömr âbın
Diledi kim bula anuñ me’âbın
9609. Yarag itdi vü devşürdi sipâhın
Hemân âb-ı hayâta tutdı râhın
9610. Güneş togduğı yire ‘azm itdi
Niçe müddet sefer eyledi gitdi
9611. Gelüben gitmek-ile sâl mâhı
İrişdi zulmet iklîmine râhı
9612. Giricek zulmet içine Sikender
Öñince pîşvâ adı Hızr-ı Ahzer
9613. Giderken zulmetüñ içinde iy şâh
Hızır peygamberi yitürdi nâ-gâh
9614. Gelür bir vâdiye Hızr'uña yolu hem
Görür ol vâdide bir ‘ayn-ı a‘zam
9615. Tûrâbı kîmiyâ vü sengi cevher
Hasâsı la‘l rengi rîze-yi zer

9616. Hızır bildi kim oldur âb-ı hayvân
Ki tâlibdür aña sultân-ı Yûnân
9617. Çün oldı Hızır hayvân âbına tuş
Zülâlınden ol âbuñ eyledi nûş
9618. Hezârân nûş olsun sıhhat-ı cân
Saña iy Hızır-ı Zinde âb-ı hayvân
9619. Sikender istedi bulmadı Hızır'ı
N'ire gitdüğini bilmedi Hızır'ı
9620. Niçe gün zulmet içre sürdi atı
Ne Hızır'ı buldı ne 'aynü'l-hayâtı
9621. Nasîb-i Hızır'dı çün âb-ı hayvân
İçebilmedi anı şâh-ı Yûnân
9622. İder misin cihânda zann ü fikri
Sikender içe mi hiç âb-ı Hızır'ı
9623. Kişiye olmasa kısmet ezelden
'Abesdür ne gelür cehd-ile elden
9624. İrişmedi murâdına Sikender
Oradan döndi ardına Sikender

**FÎ İSTİRÂBÎ'L-HÜKEMÂ 'AN ZAMÂN-I
DEVLET-İ İSKENDER VE HÎN-İ VEFÂTİHİ**

9625. Düşirdi 'âkıbet ehl-i 'ulûmı
Felek 'ilminde erbâb-ı nücûmı
9626. Hisâb itdi satırla böyle tahmîn
Cihânda 'ömrin ü eyyâm-ı hükmin
9627. Bu geldi kim cihânda olmaz Sikender
Meger yir âhen ola vü semâ zer
9628. Gök altun yir demir olsa 'acabdur

- Sikender şâh dahı ölse ‘acabdur
9629. Çün İskender işitdi bu cevâbı
‘Îmâruñ oldu göñlinüñ harâbı
9630. Bu tûl u ‘ömr anı dil-şâd kıldı
Revân-ı mülketin âbâd kıldı
9631. Velî bilmedi bu çarh-ı belâ rîz
Yıkısar ‘ömr-i bünyâdın anuñ tîz
9632. Dutuban Bâbil'e geldükde ol şâh
Orada bir ru‘âf oldu aña nâ-gâh
9633. Meşâmmından revâne oldu kanı
Teninde bir ramak kaldı revânı
9634. Vücûdı degmesün diyü türâba
Tokınmasun şi‘â‘ı âfitâbı
9635. Döşediler pûlâd durû‘-ı zîrîn
Zeberde tutdılar kalkan u zerrîn
9636. Niçe ki itdi ‘ilâç erbâb-ı hikmet
Devâ bulmadılar eshâb-ı hikmet
9637. Şu derde kim Hudâ'dan bî-devâdur
‘Îlâç itmekde ‘âlim mübtelâdur
9638. Şu zahmuñ kim Hudâ'dan merhemi yok
Emek çekme dahı anuñ emi yok
9639. Birazdan soñra geldi ‘aklı hânuñ
Gözin açdı yüzün gördi cihânuñ
9640. Özini gördi bu hâle düşüpdür
Fenâ arusu üstine üşüpdür
9641. Döşemişler zerre altında perde
Siper-i zerrîn dutmışlar zeberde
9642. Hemân añdı sözin ehl-i nücûmuñ

- Ki dimişlerdi aña haddin ölümüñ
9643. Bu hâli gördi dökdi gözleri yaş
Muhakkak bildi irdi âhire yaş

İSKENDER FÎ MERSİYYE

9644. Çü bildi kim giriser karasına
Vasiyyet-nâme yazdı anasına
9645. Didi iy vâlidem nûr-ı İlâh'um
Dil-ârâmum ser-i tâcum penâhum
9646. Ben oğluñ kim Sikender pâdişâham
Yaluñuz bu yidi iklîme şâham
9647. Yüridüm ser-te-ser tutdum cihânı
Müsahhar eyledüm ehl-i zamânı
9648. Zebûn olmışdı kapumda ekâsir
Zelîl olmuş-ıdı tapumda câbir
9649. Baña kala diyü bu tâc u bu taht
Muhalled ola diyü devlet ü baht
9650. Cihânda görmeyem diyü memâtı
Yüridüm istedüm âb-ı hayâtı
9651. İşit âhir baña n'oldı ser-encâm
İrürmedi murâda beni eyyâm
9652. Bulam dirdüm meger âb-ı hayâtı
Hayât ister-iken buldum memâtı
9653. Çü ben gitdüm cihândan sen bekâ ol
Hemîşe sag u esen ol safâ ol
9654. Du'â vü hayrla beni añadur
Tevakku' itdügüm senden añadur
9655. Emânet ardumuzca eyleme âh

- Bu hâle sabr it "Lillâh fî Allâh"
9656. Şu kim sabr ide her derd-i elîme
İrişür bî-gümân âhir ‘azîme
9657. Baña hem analık hakkın helâl it
Beni bu gurbetimde bî-melâl it
9658. Dahı senden dilerem iy kerîme
Kılasın cânım-içün bir velîme
9659. Bir ağaç bulasın idüp yasagı
Kesilmemiş ola her-gîz budagı
9660. Ol ağaç ola odınıñ hutâmı
Anuñla bişüresin ol ta‘âmı
9661. Bulasın bu cihân içre bir âdem
Ölüm acısına ugramamış hem
9662. Var-ısa bu cihânda eyle bir kes
Aña yidür götür bu ni‘meti bes
9663. Ki ya‘nî böyle dimekdür ay ana
Şu kim geldi geliser bu cihâna
9664. Kamusınıñ ser-encâmı ölümdür
Yaşarsa biñ yıl itmâmı ölümdür
9665. Nazar kıl hâline ehl-i zamânuñ
Nice ‘acizdür elinde fenânuñ
9666. Ehad yokdur ger isterseñ zemîni
Ki itmemişdür ölmekden enîni
9667. Sorarsañ her kişiden az eger çok
Bulınmaz bir kişi kim firkatı yok
9668. Yaluñuz sen degülsin dünyâda bes
Ölüm derdine ugramış meger kes
9669. Niçe sen tek analar bu cihânda

- Ogullar yâd kılınırlardur zamânda
9670. Niçe sen tek analar giçirüp yaş
Ogul ogul diyüben dökdiler yaş
9671. Cihânı ister-iseñ iklîm iklîm
Mahal yok kim ölümden olmaya bîm
9672. Arasañ yir yüzini tûl eger ‘arz
Ölümsüz yok durur ‘âlemde bir arz
9673. Koyalum âdemi vech-i serâda
Nice murgı kapar şâhin yuvâda
9674. Beşer degül esîri bes bu bendüñ
Kuzusın kurd alur gûsfendüñ
9675. Varup seyr eyleseñ sahrâ vü tagı
Bulunmaz bir şecer sâlim budagı
9676. Dıraht ola mı hiç eyle kıyâsı
Ki şahın kesmedi bu dehr-i fâsı
9677. Çemende göresin serv-i revâna
Biter zahmın irişdürür zamâna
9678. Gül-i ter bitürür şâhında gül-zâr
Keser bir gün anı bu dehr ider hâr
9679. Bitürmez bir nebât aña zamânı
Kim irişmez aña dehrüñ dehânı
9680. Ne yirde kim bite bir tâze reyhân
Bulur âhir anı bu dest-i devrân
9681. Benefşe kim biter rûy-ı serâyâ
Savurur bergini ‘âlem havâyâ

VEFÂT-I İSKENDER FÎ MERSİYYE

9682. Bu sözi didi cân eyledi teslîm

- Sikender gitdi kaldı mülk [ü] iklim
9683. Meger İskender'e tâbûtdan taht
Düzetdiler çü benden bagladı taht
9684. Kaçan kim kodılar tâbûta şâhı
Sag elin taşra koydılar kemâhı
9685. Ki ya'nî iy halâyıklar görüñ uş
Sikender gitdi dünyâdan eli boş
9686. Eger şâh-ı Hıtâ hân-ı hatendür
Alup gitdügi bundan bir kefendür
9687. Götürenler anuñ tabutını çün
Melikler pâdişâhlar-ıdı ol gün
9688. Ki ya'nî bileler şâh-ı cihândur
Sikender pâdişâh sâhib-kırândur
9689. Sikender şâhı tekfîn eylediler
Anı Bâbil'de tedfîn eylediler
9690. Didiler yidi iklimi ser-â-ser
On üç yıl hükm eyledi Sikender
9691. Otuz altı yaşında oldu memâtı
Tamâm oldu anuñ dahı hayâtı
9692. Sikender kim tutup durdı cihânı
Ol-ıdı 'âlemüñ sâhib-kırânı
9693. Müsellem kalmadı aña bu 'âlem
Kime kaldı aña kala müsellem
9694. Bu dünyâ kim giçer devrânı gördi
Niçe İskender-i Yûnânî gördi
9695. Şu görinen beşerden pîr ü bernâ
Niçe tolup boşalmışdur bu dünyâ
9696. Güzer-gehde durur hâli cihânuñ

- Niçün kim kalb[i] nâhic oldı anuñ
9697. Kanı İskender-i ‘âlem-güşâyı
Kanı bünyâd iden gîtî-nümâyı
9698. Kanı Ye’cüc'a Me’cüc'a yapan sedd
Niçün idemedi bu ölmegi redd
9699. Kanı ol kim benümdür diyü dünyâ
Kanı ol kim benümdür diyü deryâ
9700. Kanı ol pâdişâh kim idüp âhenk
Kılurdu ejdehâ vü dîv-ile ceng
9701. Kanı ol görmeyem diyen memâtı
Varuban isteyen âb-ı hayâtı
9702. Cüvân-iken anı bu pîre-zen dehr
Cüvân-merd itdi zî bî-mihr pür-kahr
9703. Bu deñlü olıcak dünyâda şâhlık
Ne hâcet istemeklük pâdişâhlık
9704. Kişi şol demde isteyeydi mülket
Mü’ebbed kalsa aña mülk-i devlet
9705. Çü kalmaz elde dâyim pâdişâhlık
Bir oldı pâdişâhlig u gedâlık
9706. Hakîkatle nazar kılsañ cihâna
Ki degmez nef’i itdügi ziyâna
9707. Niçe gönül vireler ni‘metine
Ki degmez ni‘meti anuñ nikmetine
9708. Öñi tatlu gibi soñı acıdur
Ki evvel güldürür soñı acıdur
9709. Çü kimse bâkî kalmaz bu zamânda
Sikenderlük neye gerek cihânda

EL-HİKÂYE FÎ'R-RUGUB 'ANİ'D-DÜNYÂ

9710. Hikâyetdür ki Zü'l-karneyn-i devrân
Kılırken 'âlemi bir vakt-ı devrân
9711. Meger bir kavma irişür yolu anuñ
Ki urmuşlar kamu terkin cihânuñ
9712. Gezerler dâyimâ 'uryân u biryân
Yürürler her zamân nâlân u giryân
9713. Giyâh-ıdı o kavmuñ kuvveti dâyim
Gezüp otlarlar-ıdı çün bahâyim
9714. Kapusında kazup her biri kabrin
Turup gözlerler-ıdı Hakk'uñ emrin
9715. Göricek anlaruñ hâlini sultân
Taaccüb eyledi vü kaldı hayrân
9716. O kavmuñ şehriyârın istedi şâh
Diler bunlardan ola şâh âgâh
9717. Didi iy bende-yi Hak kıl beyânı
Ne katı terk itmişsiz cihânı
9718. Didi görüñ ki dünyâda bekâ yok
Seven kimselere andan vefâ yok
9719. Biz anı terk itdük bîş eger kem
O bizi terk itmezden mukaddem
9720. Dönüp sordı Sikender niçün iy şâh
Bu dünyâ ni'metin kılduñuz ikrâh
9721. Didi görüñ dünyânuñ ni'metinden
Kimesne toymaz anuñ lezzetinden
9722. Niçün toymayıcak aşâ sunar el
Ki degmez el bulaşdurmaka ol

9723. Şunuñ kim var helâlinüñ hisâbı
Harâmınıñ olur câna ‘azâbı
9724. Niçün ol lokmaya agrıda câna
‘Abes pervâne gibi oda yana
9725. Didi yirsiz niçün hayvân gibi ot
Neden hayvân eti olmaz size kût
9726. Didi hayf ola bu cevfi sudûrı
Ki ola a‘zâ-yı hayvâna kubûrı
9727. Didi dönüp niçün bu kabrünüñ siz
Kapularünüñ öñinde kazarsız
9728. Didi budur sebep kim gice gündüz
Varacağı mahalli göre bu göz
9729. Kim aña göre kılavuz yaragı
Bulavuz özge işlerden feragı
9730. Dahı itmeyevüz dünyâya ikbâl
Olavuz fikrinden anuñ fârigü'l-bâl
9731. Şu yiri ‘âkil olan kişi yire
Ki soka ‘âkıbet kimseyi yire
9732. Nazar ehli şu yiri niçe göre
Kim [issini] âhirde soka gûre
9733. Hazer eyle hazer iy merd-i dâna
Bu dünyâ devletine olma garrâ
9734. İsizligi didi itmişsiz vatan siz
‘İmâratlığa girmezsiz neden siz
9735. Didi hem bir harâbedür bu dünyâ
‘İmâret yir bulunmaz bunda aslâ
9736. Kim anda sâkin olavuz mü’ebbed
Bize kala müdâm ol yir muhalled

9737. İşitdi bu cevâbı çün Sikender
Akıtdı gözlerinden dürr-i gevher
9738. Gözinden çıkdı anuñ dâr-ı dünyâ
İçine düşdi şevk melik-i ‘ukbâ
9739. Dahı istemedi dârü'l-fenâyı
Dem-â-dem gözledi dârü'l-bekâyı

FÎ ZİKR-İ NEMRÛDÎ'L-LA ‘ÎN

9740. Cihâna hükm idüpdür iki kâfir
Biri Nemrûd u biri Buhtu'n-Nassar
9741. Eger dünyâyâ olsa kadr ü kıymet
Hakk anı kâfire itmezdi kısmet
9742. ‘Azîz olsa Hakk'la emlâk eflâk
Virilmezdi gözine kâfirüñ hâk
9743. Velî katında Ma‘bûd'uñ Te‘âlâ
Uyaz balına degmez zîr ü bâlâ
9744. Tutupdur yir yüzün hükm-ile yeksân
"‘Aleyhü'l-la‘ne" Nemrûd İbn-i Ken‘ân
9745. Kopupdur dirler ol Mülk-i ‘Acem'den
Harâc u bâc alupdur her ümemden
9746. Benî âdemde yog-iken tekebbür
Bu Nemrûd itdi ‘âlemde tecebbür
9747. Meger kim bir gün ol Nemrûd-ı bed-baht
Bunu fikr itdi kim bu tâc-ıla taht
9748. Benümdür ola mı ‘âlemde imkân
Kim ide benüm-ile kimse ‘udvân
9749. Cehâletden anuñ bu mülk-i devlet
Bırakdı gönline bir kibr [ü] nahvet

9750. Velî bilmedi ol halkuñ le'îmi
Ki vardur her hasmuñ bir garîmi
9751. Meger eksük degül devr-i zamânda
Ki her Fir'avn'a bir Mûsâ cihânda
9752. Haberdür bir gün ol Nemrûd-ı bed-fâl
Diledi kim kıla takvîm-i ahvâl
9753. Bes imdi aradup iklîm iklîm
Düşirdi her ne varsa ehl-i takvîm
9754. Buyurdı rakkam itdiler bu bâba
Meger bu geldi takvîm hisâba
9755. Falân yıl u falân ay içre iy şâh
Vücûda gele bir ferzâne nâ-gâh
9756. Kopa bu mülk içinde ola nerrâd
Koyalar halk İbrâhîm aña ad
9757. Kıla 'âlemde da'vâ-yı nübüvvet
Yürüye ide halkı dîne da'vet
9758. Güninde bâtlı ola cümle edyân
Gide küfr ü bozıla cümle evsân
9759. Sanemlerden tehî ola savâmi'
Kenîseler yıkılup ola câmi'
9760. Kaçan ol yıl ki togdı mâh-ı mev'ûd
Hemân emr eyledi iklîme Nemrûd
9761. Togan oğlanı il ü şehr içinde
Tamâm öldürdiler ol şehr içinde
9762. Bi-nâ-hak yire ol Nemrûd-ı mel'ûn
Akıtdı bî-günâh etfâldan hûn
9763. Ki gitdi niçe biñ nârasta ma'sûm
Meger ol zâlimüñ elinde mazlûm

9764. Ki la‘net itdiler aktâr içinde
Kurışlar virdiler deyyâr içinde
9765. Añıldukça mülevves adı her-gâh
‘Aleyhi la‘netullâh la‘netullâh

ZUHÛRU İBRÂHÎM ‘ALEYHÎ'S-SELÂM VE BÎ- TALEB-İ DÎN-İ NEMRÛD

9766. Meger kim ol zamân ol şehr içinde
Kazâ vü hem kader ol şehr içinde
9767. Vücûda geldi Sultân-ı Risâlet
Halîlullâh Ebû'l-Ezyâf-ı millet
9768. Cihâna geldi İbrâhîm-i devrân
Gerek kim yog ola ‘âlemde evsân
9769. Kaçan ki ol Halîlullâh mevcûd
Gerekdür bâtil ola hükm-i Nemrûd
9770. Meger görmesün anı diyü küffâr
Togıcak İbrâhîm anası nâ-çâr
9771. İletüp bir magarâ içre anı
Nihân eyledi ol genc-i nihânı
9772. Zamâne devr itmek-ile ulaldı
Yüridi başladı küffâra geldi
9773. Magarâdan çıkup bakdı cihâna
Nazar kıldı nücûm-ı âsümâna
9774. Didi ne nesnedür bu ne ‘acabdur
Bular da kul mıdur yohsa ki Rab'dur
9775. Kaçan kim batdı encüm oldu zâyil
Didi Rabb olmaz ol kim ola âfil
9776. Zamânuñ devrine kıldı tahayyür

- Zemînuñ hâlini kıldı tefekkür
9777. ‘Acabladı bu resm-i kâr kârı
Ta‘accüb eyledi bu bâr-gâhı
9778. Didi bu görinen etrâf-ı ‘âlem
Bu vahş u tayr u bu cinnî vü âdem
9779. Bu fevk ü taht u bu ‘arz u semâvât
Bu bahr u berr [u] [bu] nebt-i cemâdât
9780. Özinden bulmamışdur zât-ı ahlâk
Bi-lâ-şekk var durur bunlara hallâk
9781. Dirildür öldürür hâliklarıdur
Yidürür içirür râzıklarıdur
9782. Felek döndi zamânuñ giçdi çağı
Unudıldı çü Nemrûd'uß yasagı
9783. Halîlullâh ulaldı vü irişdi
Kodı ‘uzlet yolın halka karışdı
9784. Atasına anuñ dirlerdi Âzer
Neccâret san‘atında ol-ıdı ahber
9785. Sanem düzmekle giçerdi zamânı
Virürdi İbrâhîm'e sata anı
9786. Alup anları bâzâra varurdu
Pes istihzâl iderdi çağırurdu
9787. Dir-ıdı kim alur ma‘bûd-ı fânî
Ki düzmişdür el-ile Âzer anı
9788. Ne yidürür ne içirür ne söyler
Ne nef‘ idebilür kimseye ne zarr
9789. İrişdi bu haber Nemrûd-ı la‘ne
Ki İbrâhîm ider bütlere ta‘ne
9790. Beğenmez bütlerümüz mudhik eyler

- Bu dînümüze nâ-hak diyü söyler
9791. Budur da‘vâsı kim bâtıldur esnâm
Hakîkat dîn-i Hak'dur dîn-i İslâm
9792. Eger def itmez-ise anı Nemrûd
Dahı kimse dimez bütlere ma‘bûd

**FÎ KESR-İ İBRÂHÎM ‘ALEYHÎ'S-SELÂM
ESNÂM-I NEMRÛDÎ'L-LA‘ÎN**

9793. Meger bayrâm gün-idi bir gün iy yâr
Çıkarlar şehirden ne varsa küffâr
9794. Boşaldup şehri tenhâ eylediler
Tamâmet ‘azm-ı sahrâ eylediler
9795. Ulu kiçi ne kim var gitdi yek-ser
Ki kaldı şehri içinde İbn-i Âzer
9796. Gelüben beytü's-saneme girür ol
Sanemler saff olup turmuş görür ol
9797. Uşadur ne ki bütler varsa mutlak
Bir ulusını kor ortada ancak
9798. Getürür fâsını itmege hüccet
Asar boynından anuñ zî-zarâfet
9799. Kaçan bayrâmların âhir kılurlar
Dönerler beytü's-saneme gelürler
9800. Uşanmış gördiler bütleri ol nâs
Ulusınıñ velî boynında bir fâs
9801. Muhakkak bildiler kim İbn-i Âzer
İdüpdür bu işi bütlere yek-ser
9802. Varup Nemrûd'a i‘lâm eylediler
Ki ‘arz-ı hâl-ı esnâm eylediler

9803. İşidicek bunı Nemrûd-ı merdûd
Getürdi didi İbrâhîm'e Nemrûd
9804. Saña n'oldı bu bütlerüñ günâhı
Niçün bunları sındurduñ kemâhı
9805. Halîl eydür bu kavm itdükde bayrâm
Kenîsede yaluñuz kaldı esnâm
9806. Bular birbiri-y-ile tenhâ kalurlar
Meger bahs-ı ulûhiyyet kılurlar
9807. Ulûhiyyetde olmaz diyü şirket
Ulusı bunlara kıldı siyâset
9808. Turup kesr itdi bunları kemâhı
Meger uş fâsı boynında güvâhı
9809. Didi Nemrûd bir cânsuz büt iy cân
Nice tahrîk ide şöyle ki hayvân
9810. Dili mi var ki söyleye makâli
Eli mi var ki işleye fi'âli
9811. Didi İbrâhîm çün anı bilürsin
Büt-i bî-câna niçün kul olursın
9812. 'İbâdet niçe idersin bu cisme
Ki siz düzersiz ol cismi bu resme
9813. Ne nef^ç var ne idebilür ziyânı
Ne öldürür ü dirildür öleni
9814. Yidürmez lokma içürmez şarâbı
Su'âl eyleyene yokdur cevâbı
9815. Bu ne 'akl olur iy merd-i havâyı
Koyuban Hâlik u 'arzı semâyı
9816. Varup bir kuru timsâle taparsın
Ki togru yoldan egriye saparsın

9817. Hudâ oldur ki yaratdı cihânı
Var itdi ‘âlemi kevn ü mekânı
9818. Dirildür öldürür Kâdir durur ol
Olanı dir görür fâtır durur ol
9819. Çıkarur subh maşrıktan getürür
İletür şâm magrîbden bitürür
9820. Yaradan gice vü gündüzleri ol
Getüren gideren yıldızları ol
9821. Anuñ ref’i durur ref’-i semavât
Anuñ bastı durur ferş-i kalâvât
9822. Görürken bu mu‘azzam bâr-gâhı
Temâşâ eyler-iken kâr-gâhı
9823. Niçün bu râh-ı Rahmân'ı koyasın
Varasın fi‘l-i şeytâna uyasın
9824. Sa‘âdet isteseñ sen de sa‘âdet
Hudâ'ya bir di olma ehl-i şirket

HABS-I NEMRÛDU'L-LA‘İN İBRÂHİM ‘ALEYHİ'S-SELÂM

9825. İşitdi bu sözi Nemrûd-ı câhil
Dili lâl oldu vü teng eyledi dil
9826. Meger emr itdi ol halkuñ le’îmi
Yidi yıl habs itdi İbrâhîm'i
9827. Getürdi yidi garrân aslanı
Yidi gün muttasıl aç kodı anı
9828. Buyurdu İbrâhîm-i dü cihânı
Yidürelər yidi aslana anı
9829. Göricek İbrâhîm'i cânavârlar

- Öñinde secde kılup koydılar ser
9830. Eline ayagına sürdiler yüz
Temelluk eylediler aña yüz yüz
9831. ‘Acab mı ger ola hayvâna mescûd
Ki olur makbûl-ı hakk u yâr ma‘bûd
9832. Şu kimse [ki] Halîlullâh ola ol
Gerek kim sâye-yi Allâh ola ol
9833. Anuñ tek kimsenüñ tozına yüzler
Sürilsün sürme itsün anı gözler
9834. İlâhî ol işikden bizi sürme
Gözümüze sür anuñ gibi sürme

**İLKÂ NEMRÛDÎ'L-LA ‘ÎN İBRÂHÎM
‘ALEYHÎ'S-SELÂM FÎ'N-NÂR**

9835. Meger yevm-i mine'l-eyyâm-ı Nemrûd
Dişürdi ne ki var a‘vâm-ı Nemrûd
9836. Tanuşuk eylediler İbrâhîm'i
Yakalar oda ol Merd-i Kerîm'i
9837. Anı öldürelen zulmen ü z'ran
Ki kurtula elinden lât u garrâ
9838. Rivâyet böyledür İbn-i ‘Ömer'den
Yazılmışdur kitâb içre haberden
9839. Şu kimse ki oldı Nemrûd'üñ delîli
Oda atdurmaga dirler Halîl'i
9840. Hudâ emr eyledi aña gazabdan
Yire giçürdi anı ol sebebdan
9841. Yirüñ cevfinden ol ehl-i harâma
Dahı gider "İlâ yevmü'l-kıyâme"

9842. Otun yakdurdı kim gelmez hudûda
Diler kim ata İbrâhim'i oda
9843. Rivâyet böyledür ehl-i haberden
Ne kim 'özri olan 'avratdan erden
9844. Halîl'i yakmaga odun atardı
Hemân ne 'özri var-ısa giderdi
9845. Hudâ'nuñ emrini gör bil delîli
'Adûsı yakmaga oda Halîl'i
9846. Kabûl ider dilegini 'adûnuñ
Du'âsın müstecâb ider hûbınuñ

FÎ SABRÎ'L-MUHİBB Lİ-EMRÎ'L-MAHBÛB

9847. Murâd-ı maslahat budur ki gâlib
Belâ-yı yâra sabr itmese 'âşık
9848. Mürebbid olmaz irişmez murâda
Muhibler mahfilinde gelmez ada
9849. Tahammül itmese yâr odına yâr
Ne fark ola hakîkat yâr ü agyâr
9850. Celîl'ün düşmese odına Halîl'i
Bilinmez hallâta anuñ delîli
9851. Cefâdur yâra yârıñ imtihânı
Dime kim cevri idemez Hakk'a anı
9852. Habîbe lutf olur cevri habîbüñ
Devâdur hastaya dâı tabîbüñ
9853. Vefâdur mahza mahbûbuñ cefâsı
'Înâyetdür dil-ârâmuñ 'anâsı
9854. Hemîşe lutf olsa yâr kârı
Belâya mübtelâ itmese yârı

9855. Ne fark olaydı lutfuñdan ‘inâsı
Bilinmezdi vefâsından cefâsı
9856. Şu kim lutfin göre görmeye kahrın
Bilür kahrın göricek lutf-ı kadrın
9857. Halîl'e hande yarar ‘âşıkâ âh
Gelüpdür inn-i İbrâhîm o âh

TETİMMETÜ'L-KISSA

9858. Kaçan-kim od bıraktılar otuna
Karışdı od-ıla yâluñ tütüne
9859. Tutışdı kuru vü yaş ol hatabdan
Uçamaz kuş havâsından lehebden
9860. Gelemez kimse anuñ havline fersah
San anuñ-la sekizdür yidi dûzah
9861. Kaçan-kim beñzedi nârı cehîme
İşit kim n'eylediler İbrâhîm'e
9862. Kodılar anı habl-ı mancınika
Götürüp atdılar nâr-ı harîka
9863. Cihânda evvelâ dirler hakîki
Meger Nemrûd düzdi mancınıkı
9864. Halîlullâh çün atladı havâyâ
Tazarru‘ kıldı yüz tutdı Hudâ'ya

MÜNÂCÂT-I İBRÂHÎM ‘ALEYHÎ'S-SELÂM

9865. Didi iy ‘âlemüñ Perverdigâr'ı
Cemî‘-i kâyinâtuñ Kirdigâr'ı
9866. Yog-iken var iden cân u cihâmı
‘Ademden yaradan kevn ü mekânı

9867. Didügüm-çün saña ben Hakk-ı ma‘bûd
Turupdur oda yakar beni Nemrûd
9868. Nice sen yaluñuzsın Kâdir ü ferd
Yaluñuzam bu küffâr içre ben merd
9869. Bugün kim düşmen elinde esîrem
Özüñden özge yokdur dest-gîrem
9870. Saña tutdum yüzümi yâ İlâh'um
Ki senden özge yok piş ü penâhum
9871. Tapuñdan özge dahı pâdişâ yok
Garîbem kimse baña âşinâ yok
9872. Bu varlıktan kamu sen baña bessin
İrişgil baña kim feryâd-ressin
9873. Şerrinden nâr-ı Nemrûd'uñ Hudâ'ya
Ecirnâ ve ecirnâ ve ecirnâ
9874. Bu söz geldügi dem nutk-ı Halîl'e
Hemân dem emr oldı Cebrayîl'e
9875. Ki vargıl İbrâhîm'üme meded kıl
İriş Nemrûd odından anı redd kıl
9876. Çün oldı bu işâret Cebrayîl'e
İrişdi sidreden ol dem Halîl'e
9877. Didi yâ İbrâhîm eyle taleb sen
Ki kılam her ne buyursañ saña ben
9878. Baña emr oldı Hakk'uñ hazretinden
Ki kurtaram seni od âfetinden
9879. Dilerseñ tutayum seni havâda
Söyündüreyüm ol odı serâda
9880. Ki seni yandurabilmeye Nemrûd
Kıyâmet kopa vü yanmaya bu od

9881. Ne hâcet dileseñ dile revâdur
Ki senüñ yarıcuñ yâruñ Hudâ'dur
9882. Didi Cebrâ'îl'e İbrâhîm derhâl
Beni koy hâlüme var fârîgü'l-bâl
9883. Mukadderdür baña bu iş Hudâ'dan
Ne kim gelse kabûlüm Dil-Rübâ'dan
9884. Muhibbe n'itse mahbûbı sezâdur
Niçün ider dimek 'ayn-ı hatâdur
9885. Beni sanma kim kaçam bu belâdan
Kaçan ['âşık] olur kaçan cefâdan
9886. Habîbümden ne kim gelse kabûlüm
Eger lutf u eger mihnet hamûlüm
9887. Bu derdi ol ider hem em anuñdur
Çü zahm anuñ durur merhem anuñdur
9888. Dokunma vü dokunma billâh var git
İki yâr arasına girme lutf it
9889. Benümle girme Sübhân arasına
Karışma kul u sultân arasına
9890. Gerekmez Hakk'dan özgeden meded hîç
Dahı kimseye itmezem başum pîç
9891. Çü bir didüm ikiden yok murâdum
Bire kul oldum iki olmaz adum

FÎ İMTİSÂLİ'L- 'ÂŞIK Lİ-MA 'ŞÛKA

9892. Gel iy 'aşk ehli gel bu 'âşıkı gör
Muhabbet kûşesinde sâdıkı gör
9893. Rızâsı-çün habîb-i dil-sitânuñ
Ki terkin urdı bu cân u cihânuñ

9894. Muhiblerüñ budur evvel nişânı
Ki mahbûbuñ yolına vire cânı
9895. Çü ma‘şûk eyleye emri emrine
Diye ‘âşık tSeme‘nâ ve eta‘nât
9896. Olınca bir işâret dil-rübâdan
Cevâb eyleye ol kâlûbelâdan
9897. Şu kim itmez habîbe imtisâli
Nasîb olmaz aña yâruñ visâli
9898. Şuña kim hoş degüldür kâr-ı mahbûb
Nice lâyük ola dîdâr-ı mahbûb
9899. Ne kim ma‘şûk iderse hûb olur hem
Ki mahbûbuñ işi mahbûb olur hem
9900. Nigâruñ vuslatı mahzâ safâdur
Cefâsı dil-berüñ ‘âyn-ı vefâdur
9901. Ne kim kılsa muhibbe dil-sitânı
Göñülde sevgilürek bile anı
9902. Muhibb-iseñ kogıl bu hânümânı
Elüñden yire sal cân u cihânı
9903. Ki cânını seven cânâna irmez
Cihânı gözleyenler cânâna irmez
9904. Yâ cânı gözlemek gerek durur göz
Yâ hoz cânâna döndermek gerek yüz
9905. Ola mı bir göñülde iki cânân
Bir iklîme sığışmaz iki sultân
9906. Muhibbüñ bir gerekdür dil-rübâsı
Kim ola aña mahbûbuñ rızâsı
9907. Tekin nesne degüldür ‘aşk bâzı
Güç olur bu makâmuñ seyr ü sâzı

9908. Ki her kişi varılmaz ‘aşk râhın
Göremez her göz anuñ mihr ü mâhın
9909. Kimesne idemez bu müşkili hall
İrürmez kimsene bu munsabba el
9910. Bu meydâna atamaz kimse cânı
‘Alî gerek bu cengüñ pehlivânı

**ET-TECELLÎ MİN TECELLİYÂTÜLLÂHÎ ‘AZZE
VE CELLE’ LÎ-İBRÂHİM ‘ALEYHİ’S-SELÂM**

9911. N'ola dirse bu sözi Cebrâ’îl'e
Ki mi‘râc olmuşdı ol gün Halîl'e
9912. Görünmişdi Hudâ'dan aña bir yüz
Ki yummuşdı bu varlıktan kamu göz
9913. Aña bir vech itmişdi tecellî
İki ‘âlemden olmuşdı tesellî
9914. Temâşâ kılur-ıdı bir cemâli
Ki kesmişdi kamudan kıyl u kâli
9915. Nikâb açmışdı yüzden aña mahbûb
Yog-ıdı gözine eşyâda mahcûb
9916. Ki bir didâr aña olmuşdı munzar
Tecellâsında mahv olmuşdı yek-ser
9917. Aña bir ayna olmuşdı nazar-gâh
Görinmezdi gözine mâ-sivâ Allâh
9918. Şu kim nûra ire nâr aña n'eyler
Güle irse kişi hâr aña n'eyler
9919. İrişmez bala yaşanmaz belâdan
Kaçar mı nûş iden nîş-i cefâdan
9920. Şu kimse kim düşer derd-i habîbe

- Devâ-içün n'ider varup tabîbe
9921. Şu dem kim yâr ola yârına vâsıl
Dilemez ara yirde kimse hâ'il
9922. Kişi kim feth ola yüzine bir genc
Dir-ise özgeye ol genc ola renc
9923. Kişi kim sırr-ı şâha ola mahrem
Gerekmez kim işide anı her dem
9924. Kişi kim ehl-i ketmân ola yigdür
Göñülde sırr[1] nihân olsa yigdür

TETİMMETÜ'L-KISSA

9925. Pes İbrâhîm ol ehl-i kerâmet
Hudâ'dan istedi çün isti'ânet
9926. Anı didi dahı añmadı kevnî
Hudâ'dan özgeden ummadı 'avnı
9927. Bes Allâh emr-ile ol nâr-ı sûzân
Gül ü gül-zâr oldı vü gül-sitân
9928. Çemenler bitdi vü açıldı ezhâr
Belâbil ötdi vü seyl oldı enhâr
9929. Didi hakkında anuñ rehmüni
Hitâb it yanar günü
9930. Kelâmında didi 'İzz-i kelâma
Halîl'üñ nârına berd-i İslâm'a
9931. On altı yaşamışdı 'ömri ma'dûd
Kim anı oda atdı nahs-ı merdûd
9932. Sanur Nemrûd ki anı nâra düşdi
Meger ol gelüben gül-zâra düşdi
9933. Havâli od ortası kül oldı

- İçi taşrası küll-i gül oldu
9934. Şu kimse kim Hudâ'sından ura dem
N'ola cennet ola aña cehennem
9935. Kişi kim yâd ide Perverdîgâr'ı
Gül ola hârı vü nûr ola nârı
9936. Hudâ bir kula kim rahmet ide hem
Yakımaz bir kulın yidi cehennem
9937. Ne korhu şu ki kim Hakk ola hem-râh
İşitgil kavli tMin kânu ma'allâht
9938. Görüp çoklar anı îmâna geldi
İnandı İbrâhîm'e ümmet oldu
9939. Hem ol demde müselmân oldu sâra
Hidâyet anda indi ol nigâra
9940. Ki bindü'l-ümm-idi ol İbrâhîm'e
Ayurdılar kerîmi ol kerîme

**FÎ SU'ÛD NEMRÛDÎ'L-LA'ÎN İLE'L-HAKKI
'ALÂ ZUHÛRÎ'T-TUYÛR**

9941. Çü gördi İbrâhîm'i yakmadı ol
Dahı odlara düşdi nahs-ı merdûd
9942. Halîlullâh'dan görüp bu hâli
Ziyâde oldu gün-be-gün zalâli
9943. Kabûl eylemedi bu mu'cizâtı
Dahı arturdu küfr ü mühmelâtı
9944. Halîl'i âhir ol Nemrûd-ı makhûr
Çıkardı memleketden eyledi dûr
9945. Kim âhir kıldı 'azm-ı mülk-i Şâm ol
Filistîn'e varup itdi makâm ol

9946. Bu devre giçdi ay yıl [ü] gün
İşit kim n'eyledi Nemrûd-ı mel'ûn
9947. Diledi kim uça cev-v-i havâya
Varuban çıka bu uça semâya
9948. Meger tutup niçe ferruh 'ukâbı
Yidürdi lahm [ü] içürdi şarâbı
9949. Bulıcak kuvvet ü ferr ü cevri
Niçe gün aç kodılar ol tuyûrı
9950. O kuşlar üzre bagladı serîri
Oturdu kendüsi vü bir vezîri
9951. Ol aç kuşlara gösterdi tu'ûmı
Ki ya'nî nîze ucında lühûmı
9952. Bular pervâz itdükçe havâya
Bile kalkardı ol dahı 'alâya
9953. Şu resme degdiler göklere atyâr
Bir oldu zîr ü bâlâ her ne kim var
9954. Görinmez oldu kûh [ü] deşt [ü] sahrâ
Bir oldu yir ü gök beydâ vü deryâ
9955. Havâ oldu ne kim var zîr ü bâlâ
Digil tEl-mülkü lillâhi te'âlât
9956. Görüp ol hâleti Nemrûd-ı küstâh
Vecelden ditredi şol resme kim şâh
9957. Hirâsân itdi gitdi ihtiyârı
İşgâl tutdı ta'âm-ı ıztırârı
9958. Tuyûr anı görüp kıldı nüzûlı
Gör imdi hikmet-i Min-lâ-Yuzûl'ı
9959. Varup Kûh-ı Duhân'a oldu nâzil
Ki kaldı anda orada niçe yıl

FÎ HELÂK-I NEMRÛDÎ'L-LA 'ÎN BÎ'L-BA 'ÛZA

9960. Yüridi çok zamân rûy-ı zemîne
Yirine geldi ol Nemrûd gine
9961. Edebsüzlik idüp Nemrûd-ı bed-baht
Uçar kuş üstine çün bağladı taht
9962. Meger bir peşşeye emr itdi Kâdir
Gelüp girdi anuñ magzına âhir
9963. Belâsı sâkin olmazdı anuñ hem
Eger dögmeler başını her dem
9964. Na-gâh bir kimse ol ehl-i lazânuñ
Çalar başın tagıdur magzın anuñ
9965. Helâk olur hemân ol merd-i murdâr
Çıkar cânı 'Aleyhü'l-la'ne fi'n-nâr
9966. Meger bir şehr var Kütâhya nâm
Ölüpdür orada Nemrûd-ı bî-kâm
9967. Kılurdu tayr-ıla çün fahr Nemrûd
Gene tayr-ıla oldu kahr Nemrûd
9968. Bunı sanmadı çarh-ı hokkabâzı
Zebûn idiser anı bir uyâzı
9969. 'Urûc itdi göge bindi 'ukâba
Düşirdi bir ba'ûz-ıla 'ukâba
9970. Hudâ tahtını anuñ tâhte kıldı
'Amûd-ı bahtın anuñ naht kıldı
9971. Yukaru gözleyen şöyle ki Nemrûd
Aşaga düşer olur soñra merdûd
9972. Eger Nemrûd-veş uçsañ havâya
Havâ iletür seni âhir serâya

9973. Rivâyet ehl[i] böyle kıldı ma'dûd
Gelüpdür yir yüzine altı Nemrûd
9974. Birisidür bu Nemrûd İbn-i Ken'ân
Ki yakmışdur Halîlullâh'ı nîrân
9975. Dimiş hem ehl-i târih-i zamâna
Kim üç Fir'avn gelmişdür cihâna
9976. Ferâ'înden birinüñ adı 'Ulvân
Ki odur Fir'avn-ı İbrâhîm devrân
9977. Dahı Rayyân'dur Fir'avn-ı ...ânî
Didiler Yûsuf'uñ Fir'avnı anı
9978. Velîd üçinci Fir'avn oldu peydâ
Ki dirler adına Fir'avn-ı Mûsâ
9979. Bugün kim Ferâ'înler ölüpdür
Yirin özge Ferâ'înler alupdur
9980. Cihânda ölse bir Nemrûd-ı fâsid
Gelür yirine anuñ biñ nemârid
9981. Kelîminden görünmez bir nişâne
Velî Fir'avn'la tolmış zamâne
9982. Götürmez bir Halîl'i bu 'acebdür
Götürür biñ Nemârid ne sebebdür
9983. 'Aceb mi fitneler tolsa cihâna
Nemâridler zamânıdur zamâne
9984. Eger Fir'avn eger Nemrûd eger Buht
Helâk ider komaz çarh-ı cefâ-duht
9985. Kelîmi himmet-iseñ eyle gayret
Aduñı Fir'avn itmegil emânet
9986. Halîl ismi var-iken dilde mevcûd
Dirîgâ diyeler aduña Nemrûd

**FÎ ZİKR-İ HURÛC-I BUHT'İN NASIR
LA 'NETULLÂHÎ 'ALEYH**

9987. Var-ıdı bir melik Behrâsüb nâmı
Alurđı behri günden ihtişâmı
9988. Ulu sultân-ıdı şâh-ı yegâne
Ol-ıdı hükm iden Bâbil-sitân'a
9989. Var-ıdı bir begi anuñ 'Acem'den
Katı kattâl-ıdı kaçmazdı demden
9990. 'İmâretler yıkıcı bir sitem-kâr
Vilâyetler yakıcı merdüm-âzâr
9991. Begâyet zâlim-ıdı nahs-ı kâfir
Adına dirler-ıdı Buht-ı Nasır
9992. Aña leşker virüp ol şâh-ı Bâbil
Dımışk üstine saldı anı bir yıl
9993. Dımışk ehline sulh eyledi ol
Oradan tutdı Beytü'l-Mukaddes'e yol
9994. Benî sîrâ'il'üñ şâhı ol eyyâm
Anuñla barışup oldı aña râm
9995. Pes andan aluban genc ü hâzâyin
Harâc u bâc u emvâl u rehâyin
9996. Oradan döndi girü Buht-ı Nassır
İşit n'oldı gine takdîr-i âhir
9997. Benî İsmâil'üñ Bâbil-sitân'a
İtâ'at kıldugı geldi ihâna
9998. Pes ol oldı sebab bu kavma zâhir
Tutup öldürdiler beglerin âhir

**FÎ HARÂB-I BEYTÜ'L-MUKADDES 'ALA YED-İ
BUHT-I NASSIR**

9999. İşitdi bu sözi çün Buht-ı Nassır
Gine Kuds üstine yürütdi leşker
10000. Aluban Kudüs şehrini tamâmet
Esîr itdi 'iyâl u mâl gâret
10001. Tamâmet şehr içine toldı yağı
Yüridi ser-te-ser atlu yayagı
10002. Ne ma'bed kodı anda ne mesâcid
Harâb itdi kamu ol merd-i câhid
10003. Benî İsrâ'il'i ol ehl-i tугyân
Ulu kiçi dimedi kırdı yeksân
10004. Buyurdi yakdılar Kuds'ı tamâmet
Komadı taşı taş üzre 'imâret
10005. Taşıtdı taşını dökdi deñize
Hudâ la'net kıla ol bî-temîze
10006. Rivâyetdür ki ol hem-râh-ı şeytân
Ki Beytü'l-Mukaddes'i kıldukda vîrân
10007. Meger götürdi seksen kañlı ? mikdâr
Gümüş altun kirâm-ıdı girân-bâr
10008. Harâb itdi çü Beytü'l-Mukdes'i ol
Oradan tutdı Mısr iklîmine yol
10009. Şeh-i Mısr anuñ-ıla eyledi ceng
Kim âhir oldı 'âlem gözine teng
10010. Esîr oldı elinde Mısr hânı
Hemân öldürdi virmedi amânı
10011. Çün oldı Mısr sultânına gâlib
Oradan yüridi bâ- seviyy magrîb

10012. Bilâd-ı garbı aldı şehir-bâ-şehir
Diyârını deyyârın eyledi kahr
10013. Şu resme yakdı yıkdı ol bilâdı
Ki söylendi cihân içinde adı
10014. Anuñ hışmı belâsından halâyık
Kaçup tutdılar etrâf-ı şevâhik
10015. Beşerden kimse irmedi necâta
Meger kaçan cibâl-i Râsiyât'a
10016. Nire varsa yürüdi feth kıldı
Bu yir yüzi yüzine feth oldu
10017. Olurdu her nire tutsa 'inânı
Musahhir itdi hükmine cihânı
10018. Ölüp Behrâsüb deñşürdi cihânın
Yürüdi aldı anuñ Bâbil-sitân'ın
10019. Rivâyet şöyledür kim Buht-ı Nassır
Kim üç yüz yıl yaşamışdur ser-â-ser

EŞ-ŞİKÂYE 'AN MUHÂLEFETÜ'Z-ZAMÂN

10020. 'Acab keş-rev durur bu çarh-ı gerdân
Ki Buht-ı Nassır'ı halka ider hân
10021. Eger devlet yüzi olaydı hande
Gerekdi Buht-ı Nassır halka bende
10022. Eger devlet gözinde olsaydı ferr
Çürüdi hem ni'âli Buht-ı Nassır
10023. Gör imdi gör zamânuñ haber[ini]
Müdâm kelbe yidürür ni'metini
10024. Nedendür iy 'aceb çarha bu tedbîr
Ki dâyim yir anuñ rızkını hınzîr

10025. Cigerler nicesi olmaya büryân
Ki kılır kâfiri dünyâyâ sultân
10026. Nice aglamaya bu çeşm dâyim
Ki olur Hak düşmeni bu halka hâkim
10027. Bu hasretten yüregüm hvân olupdur
Bu acıdan yaşum Ceyhûn olupdur

Fİ'N-NASÎHA

10028. Hatâ didüm hatâ bu dâr-ı dünyâ
Ne hasret idicek yirdür dirîgâ
10029. Şu devlet kim virile her le'îme
Yaraşmaz anı istemek kerîme
10030. Kirâma 'akd itme kim ziyândur
Li'âm artuğı bir kahbe cihândur
10031. Bu dünyâ devleti-çün İbn-i Bâlf
İgende gam yime çekme melâli
10032. Cihânuñ devletinüñ soñı letdür
Essah devlet degül durur devletdür
10033. Çü dil-iseñ şâh olur âhiri âh
Niçe şâd olasin ol âha iy şâh
10034. Turalum bu cihâna hükm idesin
Eger 'adl u eger kim zulm idesin
10035. Ölürsin âhir eyyâmuñ elemdür
Bahr-ı hâlet ser-encâmuñ ölümdür
10036. Eger biñ yaşasañ âhir ölürsin
Gözün aç hâzır ol hâzır ölürsin
10037. Eger dervîş eger sultân olur çün
Gider kişinüñ adı kalur çün

10038. Bir iş eyle ki gidicek cihânda
Aduñ yahşi işidile lisânda
10039. Kişi hayr ehlini hayr-ıla añarlar
Kişi şerr olsa şerr-ile añarlar
10040. Şu kim ‘âdil durur ‘adlı añılır
Sahâ vü lutfi vü fazlı añılır
10041. Şu kim zâlim durur zulmı olur yâd
Cefâ vü cevri vü cürmi olur yâd
10042. Bir iş it sen dahı ‘âlem içinde
Aduñ söylenicek âdem içinde
10043. Diyeler "Rahmetullâhi ‘aleyh"
Ne ol kim "La‘netullâhi ‘aleyh"

**EL-İFTİTÂH FÎ TEVÂRİHİ'L-HULEFÂ
RAHİMEHÛMULLÂH**

10044. Seherdür turı gel iy murg-ı ‘âşık
Yiter yatgıl ki togdı subh-ı sâdık
10045. Seherler çün ki evkât-ı nagamdur
Söze gel kim bu dem hengâm-ı demdür
10046. ‘Abîr-efşân dimekden iy seher-hvân
Tolar cân ki dimâğı bûy-ı cânân
10047. Mü’esserdür sözüñ cânâ kılur kâr
Meger ‘âşıksın iy murg-ı dil-figâr
10048. Bu söylemek çü saña oldu lâyıık
Olupdur nagmuña cân murg-ı ‘âşık
10049. Ki sözüñe Mesîh-i cân hevesdür
Şeker lafzuña tûtî hem-nefesdür
10050. Gel imdi söylegil iy murg-ı âyîn

- Şeker sözlerüñe tahsîn ü tahsîn
10051. Bilürsin kimseye kalmaz bu eyyâm
Dilüñ söyler-iken it hâlüñ i'lâm
10052. Elüñden ölümden bu 'ömr-i fâyet
Revân-iken bu dilüñ olma sâmit
10053. Ki sâmitliğa dahı gelür eyyâm
Kime kaldı saña kala bu hengâm
10054. Bugün elde var-iken ihtiyâruñ
Düriş zâyi' giçürme rûzigâruñ
10055. Vefâ-dâr ola dime bu cihânı
Amânı yok felek virmez amânı
10056. Fenâ olur ne varsa zîr ü bâlâ
Müsellem kalmadı kimseye dünyâ
10057. Nazar kılma emânet şol makâma
Ki kimse irmiye anda devâma
10058. Bilür misin kanı ehlü'l-ma'âlî
Ne yirdedür şu sâdâtü'l-mevâlî
10059. Nire gitmiş durur eshâb-ı 'ilmüñ
Ne yirdedür 'aceb erbâb-ı 'ilmüñ
10060. Ne yirde vardılar kuzât-ı ahkâm
Nire kıldı sefer vülât-ı İslâm
10061. Nirededür 'aceb ehl-i hilâfet
Görinmez kanı erbâb-ı riyâset
10062. Gel imdi vir eyâ ehl-i ma'ânî
Bize ehl-i hilâfetden beyânı

**FÎ TARÎKÎ'L-İMÂME VE'L-HİLÂF VE
ŞURÛTİHA**

10063. Şerî'at ehli dimiş bu emânet
Nedür ya'nî hilâfetden nübüvvet
10064. Nebî dir her kişi ki olur halîfe
Meger nâyibdür ol zât-ı şerîfe
10065. Odur sâhib nübüvvetden mu'arrız
Odur ehl-i riyâsetden mufarrız
10066. Meger Âdem Nebî'den zî-kerâmet
Kalupdur enbiyâya bu hilâfet
10067. İrişdi enbiyâdan Mustafâ'ya
Hem irdi Mustafâ'dan asfiyâya
10068. Didi Hakk âdem-i zât-ı şerîfe
Meger tinnâ ce'âlnâke halîfet
10069. Ulû'l-emr oldı bes ehl-i hilâfet
Gerekdür bes ulû'l-emre itâ'at
10070. Ulû'l-emre boyun sunmayan âdem
Resûl'e tâbi' olmamış ola hem
10071. Muti' olmayan âdem Mustafâ'ya
İtâ'at itmemiş ola Hudâ'ya
10072. Şeref böyle olıcak ol vücûda
Gerekdür nice vasf ol ehl-i cûda
10073. Kerîmü'n-nefs ola sâhib emânet
Selîmü'l-hürr ola ehl-i dirâyet
10074. Kılar eyle hall-i müşkilât ol
İde 'akl-ıla fehm-i mübhemât ol
10075. Kırışı ola vü sâhib neseb ol
Şerîfü'l-asl ola ehl-i haseb ol

10076. Hilâfet hânedânından ola zâd
Ebâ'an cedd bula tefvîş? isnâd
10077. Diyânet issi ola ehl-i dâd ol
İde ahkâm içinde ictihâd ol
10078. Gerek kâdir ola imzâ-yı hükme
İkâm-ı şer'e vü icrâ-yı hükme
10079. Koya tafnîd hükminde nizâmı
Kıla Hakk üstine kat'-ı hısâmı
10080. Batura bâtlı ide hakkı ifşâ
Kıla dâyim hudûdı Allâh icrâ
10081. Yüride emr-i ma'rûfî cihânda
Hem ide nehy-i münkir her zamânda
10082. Kıla mazlûmı zâlimden himâyet
İde mülki mezâlimden himâyet
10083. Diyârı saklaya deyyâr elinden
Sakına mülketi agyâr elinden
10084. Yarag ide kılâ'-ı mülke ecnâs
...ugûr-ı memleketde koya hırâs
10085. Gözede havza-yı İslâm dîni
Cihânda ref'ide i'lâm-ı zîni
10086. Şu kimse kim ola meşgûl-i lezzet
Aña tefvîz kılmaya vilâyet
10087. Hükûmet virmeye illâ ki ehle
'Atâ kılsa kıla ehl-i mahalle
10088. Lâ'imet ehline virmeye temkîn
Hıyânet issine itmeye te'mîn
10089. Nebîden soñra hem bu dört rivâyet
Otuz yıl ola bu devr-i hilâfet

10090. Çün otuzdan tecâvüz ide müddet
İmâret ola olmaya hilâfet
10091. Bu kavî üzre hilâfet hükm kılmaz
Kılursa da kemâl üstine olmaz
10092. Tamâm oldı ‘Alî’de çün otuz yıl
Bes andan soñra dimiş ehl-i te’vîl
10093. Niyâbetle ola olsa hilâfet
Hilâfetden bedel ola imâmet
10094. Gerekdür bir imâm ehl-i zamâna
İmâm olmasa olmaz bu cihâna
10095. Meger ümmet olana bu durur yol
Bile kimdür imâm-ı ‘asrını ol
10096. İmâmiyye dimişler bu imâmet
‘Alî nesline lâzımdur hakikat
10097. İmâm-ı evvel ‘Alî sâni Hasan'dur
Hüseyn üçinci vü dördinci iy hürr
10098. Çü Zeynel-‘Abidîn bişinci rehber
Muhammed Bakrî altıncı Ca’fer
10099. Yidinci Mûsâ Kâzım Razi'dür
Sekizinci anuñ adı ‘Alî'dür
10100. Tokuzuncı Muhammed'dür Takî nâm
Onıncısı ‘Alî durur Nakî nâm
10101. Hasan'dur ‘askeri on bire nisbet
On ikinci Muhammed Mehdî şöhret
10102. Füzûn-ı sâlifeden yok rivâyet
Bulara münhasır olmak imâmet
10103. Nice ‘âkil bu sözi göre ma’kûl
Ki yokdur bu kelâma nass-ı menkûl

**FÎ'N-NASÎHAT-İ ŞAKÎKÎ'L-BELHÎ LÎ
HARÛNÎ'R-REŞÎD RAHÎMEHUMALLÂH**

10104. Hikâyetdür Şakîk-i Belhî bir gün
Gelür Hârûn'a sorar aña Hârûn
10105. Hilâfette ne var dir mâ-vacibden
Ki baña sorılısardur çelepden
10106. Didi dört âdemüñdür bu vazîfe
Olar gitdi vü sen olduñ halife
10107. Kim anlar Çâr-yârân-ı Nebî'dür
Ebû Bekr 'Ömer 'Osmân 'Alî'dür
10108. Gerek Sıddık'uß ola sıdkı sende
Dahı Fârûk'uß ola farkı sende
10109. Gerek yüzüñde 'Osmân'uß hayâsı
'Alî'nüñ 'ilm ü 'adl ü 'atâsı
10110. Bir evi var Hakk'uß adı cehennem
Aña bevvâb idüpdür Hakk seni hem
10111. 'Atâ kıldı saña üç nesne Allâh
Kılıç u savt u beytü'l-mâl her-gâh
10112. Bu üç nesneyle idüp ictihâdı
Kılasın men' ol evden 'ibâdı
10113. Ki muhtâc olana ya'nî beşerden
Viresin beytü'l-mâl-ı mu'teberden
10114. Kıla her kim Hudâ emrinde tefsîr
İdesin savtla ta'zîb [ü] tagrîr
10115. Bi-nâ-hak yire her kim eyleye kan
Dökesin kılıç-ıla kanın iy hân
10116. Eger itmez-iseñ bu resme kârı

- Saňa cây idesin dârü'l-bevârı
10117. Didi ‘Abdü'l-‘azîz oğlu ‘Ömer hem
Ebû Kalâbi'ye ki şeyh-i a‘lem
10118. Dimiş Âdem gelelden bu cihâna
Bu devre dik ki giçmişdür zamâna
10119. Niceler geldi bu taht-ı şerîfe
Kamusı gitdi sen olduñ halife
10120. Seni dahı giderür bu havâdis
Olısar özgeler mülküñe vâris
10121. Olar gitdi çü sen gelmekde soñsin
Gidüp özgeñ gelür ölmekde oñsin
10122. Koy imdi bu söze yokdur nihâyet
İşit ehl-i hilâfetden hikâyet

**FÎ TEVÂRİHİ'L-HULEFÂ'İ VE MEVÂLİDİHİM
VEFÂTİHİM VE İ‘MÂRİHİM VE VEFÂTİHİM
VE SARÎHİHUM VE MİNHUMU'S-SİDDİK EBÛ
BEKR b. ‘ABDULLÂH b. ‘OSMÂN
RADIYALLÂHÜ ‘ANHUM**

10123. Hilâfetde mukaddem oldı tahkîk
Nebî'den soñra hem Bû Bekr-i Sıddîk
10124. Giçicek üç yıl Eshâb-ı Fil'üñ
Cihâna geldi ol sultânı bilüñ
10125. On üçe iricek târih-i hicret
İrişmişdür Ebû Bekr'e hilâfet
10126. Yaşadı altmış üç yıl dirlere ol şâh
Hem altmış durur dir ba‘zı rüvâh
10127. İki sâl üç mâh ol hilâfet
İdüp irişdi aña Hakk'dan icâbet

10128. O saldı Hâlid'i iklîm-i Şâm'a
Yemen aña virildi hem Yamâma
10129. Firâşında vefât itdi sahîhi
Resûl'ün hücreindedür zarîhi
10130. Velî ba'zılar dir mesmûm olupdur
Budur togrusu kim mahmûm olupdur

**EL-FARÛK EBÛ CA'FER 'ÖMER İBNÜ'L-
HATTÂB RADIYALLÂHU 'ANH**

10131. 'Ömer geldi cihâna dir haber-dâr
Mukaddem dört mâh az vakt-i füccâr
10132. Anuñ adına oldı evvelâ yâd
Hilâfetde Emîrû'l-mü'minîn ad
10133. Anuñ 'ahdında oldı Dârü'l-İslâm
Tırablûs Hamahmus Haleb Şâm
10134. Nusaybîn Rehâ vü ârz-ı Rakka
Reşîd İskenderiyye şehr-i Barka
10135. Güninde Beyt-i Makdes feth olupdur
Filistîn'i 'Askalân'ı ol alupdur
10136. Açupdur mülk-i Âzerbaycân'ı
Horasân'ı Nihâvend İsfahân'ı
10137. O yazdı evvelâ târih-i hicret
O gösterdi dü evine tarîkat
10138. 'Ömer on yıl buçuk oldı halîfe
'Ömr altmış üç oldı ol şerîfe
10139. Meger zü'l-hiccenüñ yigirmi üçünde
Şehîd oldı salât-ı subh içinde
10140. Dahı ol Hazret'e makbûl kuluñ

Zarihi hücreindedür Resûl'ün

**ZU'N-NÛR EBÛ 'ABDULLÂH 'OSMÂN İBN
'AFVÂN RADIYALLÂHU 'ANH**

10141. Rivâyetdür ki 'Osmân İbn-i 'Affân
Resûl'ün mevlîdinden soñra devrân
10142. İki yıl deñlü giçmişdür tamâmet
Ki geldi 'âleme ol şâh-ı millet
10143. Meger seksen iki yıl dirler anı
'Ömr sürdi vü gördi zinde-gânı
10144. Tamâm on iki yıl on iki gün kem
Hilâfet eyledi ol şâh-ı a'zam
10145. Güninde feth oldı ârz-ı Kirmân
Herâ şehr[i] Semerkand Behistân
10146. Hem Afrankıya'yı magribden aldı
'Acem'den Fârisin'i feth kıldı
10147. Kelâmullâh okurken mushaf üzre
Şehîd itdiler anı bak bu vezre

**EL-MURTAZÂ EBÛ'L-HASAN EMÎRÛ'L-
MÛ'MİNÎN 'ALÎ İBN-İ EBÎ TÂLİB
KERREMALLÂHU VECHEH**

10148. Ziyâret eyleyen ol şehriyârı
Buku' arzındadur dimiş mezârı
10149. İricek devr-i 'Osmân intihâya
İrişdi dem 'Aliyyü'l-Murtezâ'ya
10150. Emîrû'l-mü'minîn Şîr-i Yezdân
Bulıcak 'âlem evliyâda vicdân
10151. Meger kim fil 'ahdından tamâmet

- Otuz üç yıl giçüpdi devr-i müddet
10152. Ser-â-ser dört yıl hem tokuz mâh
Hilâfet kıldı ol şâh-ı Keremullâh
10153. Meger kim Mustafâ'nuñ hicretinden
Giçüpdi kırk a'vâm müddetinden
10154. Oruçdan giçmiş-idi on yidi gün
Anı cerh eyledi bir merd-i mel'ûn
10155. Kalup üç gün kadar ol şâh mecrûh
Ki teslîm itdi âhir Hazret'e rûh
10156. Rivâyet şöyledür ki Şîr-i Yezdân
Görüpdür altmış üç yıl deñlü devrân
10157. Görenler dir makâmın Murtazâ'nuñ
Zarîhi Küfe'den taşradur anuñ

**ES-SEYYÎD EBÛ MUHAMMEDÛ'L-HASAN İBN-
İ 'ALÎ VE EHÛHU EL-HÛSEYN RADIYALLÂHU
'ANHUM ECMA 'ÎN**

10158. Bu hicretten giçüpdürdi zamâne
Tamâm üç yıl Hasan geldi cihâne
10159. 'Alî'den soñra ol kıldı hilâfet
Yidi mâh-ıla on bir gün tamâmet
10160. Yaşadı kırk yıl 'âlemde ol şâh
Aña dahı irişdi hükm-i Allâh
10161. Agu-y-ıla şehîd itdiler anı
Ki virdi ol cihâna bu cihânı
10162. Baki' içindedür dirler zarîhi
Bu durur gâlibâ kavlüñ sahîhi
10163. Hasan nakl olıcak hicretten encâm

- Giçüpdür kırk üç mikdâr-ı a'vâm
10164. Hüseyin Kerbelâ'da ol şâh-zâde
Şehîd oldukda susuz Kerbelâ'da
10165. Resûl'ün hicretinden tûl-ı devrân
Meger giçmiş-idi yitmiş biş âvân

**EBÛ 'ABDİLLÂHÎ'R-RAHMÂN MU'ÂVİYE b.
SAHIR**

10166. Giçicek dört yıl mevlidden encâm
Mu'âvye itdi cihân sathına ikdâm
10167. Olıcak kırk bir yıl devr-i hicret
Hasan'dan zulm-ıla aldı hilâfet
10168. Yog-ıdı çün-ki istihkâk anda
Pes âhir kopdı her fitne cihânda
10169. Budur Mervân nesline bidâyet
Bu aldı Âl-i Haydar'dan hilâfet
10170. Yigirmi yıl halife oldu turdı
Meger seksen sekiz yıl 'ömr gördi
10171. Necârâ'dan irince Kırvân'a
Anuñ hükminde olmuşdur revâna
10172. 'Ömrden kalmayup peymânesinde
Ecel irdi vü öldi hânesinde
10173. Komışlardur Dımışk içinde anı
Meger bir kûçede vardur nişânı

EBÛ HÂLİD YEZÎD b. MU'ÂVİYE

10174. Ebû Hâlid Yezîd oğlıdur anuñ
İrişdi fursatı aña zamânuñ

10175. Togıcak ol yigirmi biş kadar ‘âm
Giçüpdi hicret-i Ahmed'den encâm
10176. Didiler mikdârı bu-y-ıdı anı
Hilâfet kıldı vü gördi zamânı
10177. Nebî nesline itmişdür cefâyı
Getürmişdür eshâb-ı fenâyı
10178. Aña la‘net ola subh u mesâda
Ol öldürdi Hüseyin'i Kerbelâ'da
10179. Otuz tokuz yıl oldı ‘ömri anuñ
İrişdi aña da emr-i Hudâ'nuñ
10180. Meger Şâm'nuñ yakınında Fazâ'da
Aña kabr eylediler bir arada

**ER-RÂCİ‘İLLALLÂH EBÛ ‘ABDİR-RAHMÂN
MU‘ÂVİYE b. YEZÎD**

10181. Yezîd oğlu Mu‘âvye bilgil iy şâh
Ki adına didiler Râci‘-ullâh
10182. Bu târih erba‘â vü erba‘îne
İrişicek kadem basdı zemîne
10183. Gidicek atası ol kimse encâm
Oturdı menziline kırk eyyâm
10184. Hilâfetde yok istihkâk-ı aslı
Diyüben terk itdi ol bu fi‘li
10185. Yigirmi yıl iki ay ‘ömr gördi
Anuñ da defterin devrân dürdi
10186. Kodılar kabrin anuñ Şâm içinde
Mu‘ayyendür bu hâs u ‘âm içinde

**EL-ÂBÎD BEYTULLÂH EBÛ HABÎB
‘ABDULLÂH b. YEZÎD**

10187. Togupdur hicretüñ ikinci ‘âmı
Yezîd'üñ oğlu ‘Abdullâh nâmı
10188. İki ay deñlü bu devrân içinde
Hilâfet eyledi büldân içinde
10189. Cihânda yaşadı yitmiş iki yaş
Felekler çekdiler dahı baş
10190. Na-gâhân bir kıtâl içinde anı
Meger katl eylediler gitdi anı
10191. Kodılar cismini anuñ zemîne
Makâmı Mekke'dür yahûd Medîne

**EL-MU’TEMİN BİLLÂH EBÛ ‘ABDÛLMELİK
MERVÂN b. HAKEM**

10192. Resûl'üñ hicretinden biş [ü] bî-kem
Zamân-ıla meger dört yıl mukaddem
10193. Getürdi Mu'temin Billâh'ı devrân
Ebû ‘Abdülmelik'dür adı Mervân
10194. Cihânda ‘ömr[i] altmış bir olupdur
Tokuz yıl yidi ay şehlik kılupdur
10195. İgen zâlim kimse-y-idi bu Mervân
Bahîl ü bî-mürüvvet ehl-i hüsrân
10196. Güninde zâhir olup kıldı hayfı
Cihânda Yûsuf-ı Hüccâc sakfı
10197. Rivâyetdür ki ol Hüccâc-ı ahmak
Döküpdür altı yüz biñ hûn nâ-hakk
10198. Gine kendü evinden bir karâvaş

- Anı öldürdi âhir eyledi lâş
10199. Ol durur târih ehlinüñ kelâmı
Dımışk içre durur dirler makâmı

**EL-MUVAFFAK Lİ EMRİLLÂH EBÛ'L-VELED
‘ABDÛ'L-MELİK b. MERVÂN**

10200. Meger ‘Abdülmelik ferzend-i Mervân
Yigirmi altı olıcak dehre devrân
10201. Cihâna geldi ol şâh-ı vilâyet
Yigirmi bir yıl eyledi hilâfet
10202. Güninde ehl-i ‘ilm oldı ser-efrâz
Zamânında şerî‘at mansıbı sâz
10203. Meger altmış yıl u bir ay cihânda
‘Ömr gördi yaşadı bu zamânda
10204. Ecel irdi aña dahı ser-encâm
Felek anı dahı öldürdi bî-kâm
10205. Dımışk içindedür kabri hakîkat
Haber böyle virüpdür ehl-i haberat

**EL-MUNTAKÎM LİLLÂH EL-VELÎD b.
‘ABDÛ'L-MELİK b. MERVÂN**

10206. Meger elli iki oldukda hicret
Togupdur Muntakîmlillâh şöhet
10207. Ki odur ‘Abdülmelik oğlu Velîd ad
Tokuz yıl yidi ay ol eyledi dâd
10208. Yüridi üstine anuñ leşker-i Türk
Kim aldı Türk ilinden ‘âkıbet mülk
10209. Bilâd-ı Hind'den feth itdi çok yir
O kıldı Endülüs arzını teshîr

10210. Nebî'nün câmi'in ol itdi bâlâ
Ümeyyâ Câmi'in ol itdi inşâ
10211. Yaşadı kırk dört yıl devr içinde
Kim öldi ol dahı bu gavr içinde
10212. Öliceğ ehl-i Şâm añla beyânı
Kodı Bâbü'l-Ferâdis içre anı

**ED-DA 'İLİLLÂH EBÛ EYYÛB SÛLEYMÂN b.
'ABDİLMELİK**

10213. Dahı 'Abdümelik oğlı Süleymân
Ki aña Da'ilillâh dirler iy cân
10214. Bu târiğ giçüp devr-i zamâna
Gelüpdür elli dört içre cihâna
10215. 'İbâdet issisiydi fazl ehli
Severdi ehl-i 'ilm [ü] ehl-i fazlı
10216. Yed-i 'adl-ıla 'âlem ma'mûr oldı
İki yıl sekiz ay hilâfet kıldı
10217. Vefât itdi evinde dirler anı
Gene kasrındadır kabri mekânı

**EL-MA 'SÛM-BİLLÂH EBÛ HAFS 'ÖMER b.
'ABDİLMELİKÜ'L-'AZİZ**

10218. Ebû Hafs 'Ömer Ma'sûm-Billâh
Kim ol 'Abdü'azîz oğlıdur iy şâh
10219. Togupdur hicretün altmış birinde
Cihânda kırk a'vâm oldı zinde
10220. Getürmişdi vilâyetde cefâyı
Eyü görürdi Âl-i Mustafâ'yı
10221. İki yıl biş ay kıldı hilâfet

- İrişdi aña âhir dest-i âfet
10222. Agu içürdiler oldı helâk ol
Cihândan nakl kıldı zehr-nâk ol
10223. Şumâhân şehrinüñ altında ol gün
Bes itdiler anı bir yirde medfûn

**EL-KÂDİR Bİ-SUN‘İLLÂH EBÛ HÂLİD YEZÎD
b. ‘ABDİLMELİK**

10224. Meger ‘Abdülmelik oğlu Yezîd'üñ
Ki odur Kâdir Bi-sun‘ullâh işidüñ
10225. Gelüpdür mevlidi devrine eyyâm
Olıcak hicrete altmış biş a‘vâm
10226. Yaşadı kırk yıl ‘ömr tamâmet
Cihânda dört yıl kıldı hilâfet
10227. Güninde yürüdi kânûn-ı şer‘üñ
Mukavvî oldı hükmi asl-ı fer‘üñ
10228. Ecel irdi aña da öldi encâm
Hem anuñ mazca‘ıdur hıttı-yı Şâm

**EL-MANSÛR EBÛ'L-VELÎD HİŞÂM b.
‘ABDİLMELİK**

10229. İşit ‘Abdülmelik oğlu Hişâm'ı
Ki anuñ Mansûr olupdur dilde nâmı
10230. Togupdur yitmişinde yitmişüñ ol
Yaşadı elli biş yıl ‘ömr bi't-tûl
10231. Koyupdur bil dilîr ü dâd-gîr ol
Kerîm ‘âkil ehl-i hem-hüner ol
10232. Hilâfet kıldı on biş yıl niçe mâh
Ecel aña dahı irişdi nâ-gâh

10233. Rızâf'da kodılar ol Hişâm'ı
O yirdedür anuñ kabri makâmı

**EL-MUKTEFÎ BİLLÂH EL-VELÎD EBÛ'L-
‘ABBÂS YEZÎD b. ‘ABDİLMELİK**

10234. Yezîd oğlu Velîd ehl-i ahlâfet
Kim oldur Muktefî-Billâh şöhet
10235. ...emânîne irişmişdi bu târih
Ki togdı dir anı ehl-i tevârih
10236. Diri oldı kırk altı yıl pey-â-pây
Hilâfet eyledi bir yıl iki ay
10237. Fesâd issi-y-idi vü ehl-i bid‘at
Özine kılmış-ıdı fıskı âdet
10238. Kılıçda gitdi dirler âhir anı
Bahîr-i Şâm'dur kabr-i mekânı

**EŞ-ŞÂKİRÛ'L-EMRİLLÂH EBÛ HÂLİD YEZÎD
b. EL-VELÎD**

10239. Meger Şâkirü'l-emrullâh Yezîd'üñ
İşit târihin ol İbn-i Velîd'üñ
10240. Togup toksan bişinde hicretüñ ol
Otuz biş yıl yaşadı ‘ömr bi't-tûl
10241. Begâyet ‘âkil-idi hikmet-âmûz
Kim anuñ devr-i ‘ahdında şeb ü rûz
10242. Ol-ıdı başlaruñ fazl ehli tâcı
Hüner-i bâzâr bulmuşdı revâcı
10243. Biş ay hükm eyledi eyyâm içinde
Vefât itdi kodılar Şâm içinde

**EŞ-ŞÂKİRÜ'L-EMRİLLÂHÜ'L-MUTE'AVVİD
BİLLÂH EBÛ İSHÂK İBRÂHİM BNÜ'L-VELÎD**

10244. Ebû İshâk İbrâhîm-i Kinüyyet
Velîd oğlu hem ol ehl-i hilâfet
10245. Yezîd'ün togdugından soñra devrân
İki yıl giçmiş-idi geldi ol hân
10246. Diri oldı otuz biş yıl tamâmet
İki ay iki gün kıldı hilâfet
10247. Elinden çıkdı oldı baht bir dem
Ebû 'Abdülmelik Mervân-ı hürr hem
10248. Ecel irişdi düketdi zamânın
Hemân ol dahı deñşürdi cihânın
10249. Anı defn eylediler bir masîre
Ki dirler adına anuñ cezîre

**EL-KÂ'İM Bİ-HAKKİLLÂH EBÛ 'ABDİ'L-
MELİK MERVÂN b. MUHAMMED MERVÂN
ÂHİR HULEFÂ'İ UMEYYE**

10250. Ebû 'Abdülmelik Mervân iy cân
Muhammed oğlıdur hem cedd-i Mervân
10251. Aña Kâyim-i Bi-Hakkullâh'dur nâm
Olupdur hicrete altmış biş a'vâm
10252. Ki geldi 'âlemi icâda ol hân
Meger biş yıl u bir ay kıldı fermân
10253. Aña Mervân-ı hürr dirlerdi şöhret
Ebû İshâk'dan o aldı mülket
10254. Begâyet zâlim ü gaddâr-ıdı ol
Le'im ü mûzî vü hvun-hâr-ıdı ol

10255. Zuhûr itdi didiler ol zamânda
Ebû Müslim Horasânî cihânda
10256. Gelicek Musl iklîmine iy cân
Varup ceng eyledi anuñla Mervân
10257. Sınup Mervân oradan Mısr'a kaçdı
Ebû Müslim anuñ ardına düşdi
10258. Meger bir köy var adı Abûsîr
Diyâr-ı Mısr 'arzındandır o yir
10259. Tutup öldürdiler Mervân'ı anda
Dükendi anlaruñ devrânı anda
10260. Gidüp Mervânlardan bu hilâfet
Dönüp 'Abbâslara degdi devlet
10261. Rivâyetdür ki toksan bir kadar 'âm
Kılupdur mülke Mervânîler ahkâm
10262. Cihânda yaşadı altmış yidi yıl
Anı da aldı dehr itmekle tahvîl

**ED-DEVLETÜ'L-'ABBASİYYE EVVELUHUM
ES-SEFFAH EBÛ'L-'ABBÂS 'ABDULLÂH b.
MUHAMMED BİN 'ALÎ BİN 'ABDULLAH
İBNÜ'L-'ABBÂS İBN-İ 'ABDÜLMUTTALİB
HÂŞİMİYYÜ'L-HÂŞİMÎ**

10263. İbn-i 'Abbâs 'Abdullâh Seffâh
Muhammed oğlıdur ol ehl-i salâh
10264. Bu hicretten giçüpdi bes yüz a'vâm
Ki dünyâda getürdi anı 'Allâm
10265. Hilâfet mesnedinde ol şehinşâh
Oturdı dört sâl hem tokuz mâh
10266. Sahî kimse-y-idi ehl-i mevâhib

- Velî kan itmegi severdi gâlib
10267. Çü sefih dem kılurdu katl-ı eşbâh
Ol uçdan didiler adına Seffâh
10268. Benî ‘Abbâs'a bu devr-i hilâfet
Buradan intikâl itdi hakikat
10269. Meger otuz iki yıl deñlü devrân
‘Ömr sürdi cihân içinde ol hân
10270. Agu-y-ıla helâk itdiler âhir
Düzetdiler aña anbârda yir
10271. Meger oğlu ‘Abdullâh Mansûr
Ki Ebû Ca‘fer aña ad oldı meşhûr
10272. Meger toksan yaşa irdükde devrân
Gelüpdür ‘âleme îcâda ol hân
10273. Yaşadı altmış üç yıl tamâmet
Yigirmi iki yıl kıldı hilâfet
10274. Harem havlinde olup çok makâmı
Büyütdi feshe-yi Beytü'l-Harâm'ı
10275. Dahı Bagdâd'ı ol âbâd idüpdür
Aña Dârü'l-İslâm ol ad idüpdür
10276. Anı fânî idüpdür derd-i beyni
Haremde düzdiler ol şâha sîni

**EL-MEHDÎ EBÛ ‘ABDULLÂH MUHAMMED b.
‘ABDULLÂH**

10277. Muhammed İbn-i ‘Abdullâh Mehdî
Ki tutmuşdı zamân-ıla bu ‘ahdı
10278. Meger kim hicret-i Ahmed'den encâm
Giçüpdü yüz yigirm[i] yidi a‘vâm

10279. Ki togdı ol dahı dünyâya geldi
Cihânda kırk üç yıl diri oldı
10280. Bir ehl-i hayr-ıdı vü ehl-i dâd ol
Halîm ü munsif ü sâhib-reşâd ol
10281. Mükerrerem görür-idi ‘ilm ehlin
Cihânda sevmez-idi zulm ehlin
10282. Ol oynadı mukaddem solcânı
Zenâdîkden döküpdür yire kanı
10283. Hem on yıl elli gün kıldı hilâfet
İrürdi zehr ile dehr aña âfet
10284. Bes ol dahı vefât itdi cihânda
Komışlar anı Mâzenderân'da

**EL-HÂDÎ EBÛ MUHAMMED b. MÛSÂ İBN-İ
MUHAMMEDÛ'L-MEHDÎ**

10285. Şu kim Mûsâ İbn-i Mehdî'dür adı
İderler şöhretine ism Hâdî
10286. Togıcak müddet-i hicretten encâm
Meger giçmişdi yüz kırk altı a‘vâm
10287. Cihânda bir yıl u üç ay tamâmet
Hilâfet sürdi vü kıldı hükûmet
10288. Güninde zâhir oldı ehl-i ilhâd
Anuñla eylediler ceng-i bünyâd
10289. Kim âhir Hâdî'ye ol kavm-ı dallîn
Zebûn oldı arındı çirkden dîn
10290. Diri oldı yigirmi altı yıl hem
İrişdi aña dahı rûz-ı mâtem
10291. Meger zen anı öldürdi bî-dâd

Sorarsañ mazca'ı anuñ şehr-i Bagdâd

**ER-REŞİD EBÛ CA'FER HÂRÛN b.
MUHAMMED**

10292. Ebû Ca'fer şü Hârûnü'r-Reşîd'üñ
İşit târihin ol şâh-ı sa'îdüñ
10293. Yüz elli olıcak hicret zamânı
Getürdi 'âleme ma'bûd anı
10294. Bulupdur Rayy şehrinde vilâdet
Yigirmi üç yıl eyledi hilâfet
10295. İrişdi 'adl ü 'ahdında kemâle
Hilâfet taht[ı] devrinde cemâle
10296. Güninde Berkimîler buldı devlet
Celâl [ü] mansıb [u] i'zâz [ü] hürmet
10297. Diri oldı kırk biş yıl ol âhir
Aña bir derd oldı soñra zâhir
10298. Niçe kim cehd itdiler etıbbâ
Devâ bulmadılar derdine aslâ
10299. Vefât itdi o 'illetden nihâye
Kodılar Tûs şehrinde serâye

**Lİ'L-EMÎN EBÛ 'ABDULLÂH MUHAMMED b.
HARÛN**

10300. Zamân-ı hicret-i Ahmed'den encâm
Meger giçmişdi yüz yitmiş bir a'vâm
10301. Ki geldi 'âleme ol ehl-i irşâd
Muhammed İbn-i Hârûn Emîn ad
10302. Meger dört yıl buçuk yigirmi dört gün
Halîfe oldı mülke İbn-i Hârûn

10303. Emîn-idi adı hvân-ıdı ol
Kalîlü'l-fehm ü hem nâdân-ıdı ol
10304. Güninde düşdi mülke fitne vü şûr
Harâb oldu niçe iklîm-i ma‘mûr
10305. Yigirmi yidi yıl altı ay tamâmet
Diri oldu cihânda gördi müddet
10306. Kılıçda öldi dirler anı bî-dâd
Makâm-ı kabri anuñ şehr-i Bagdâd

**EL-MÂ‘MÛN EBÛ'L-‘ABBÂS ‘ABDULLÂH İBN-
İ HÂRÛN**

10307. Ebû'l-‘Abbâs ‘Abdullâh Mâ‘mûn
Emirü'l-Mü‘minîn ol İbn-i Hârûn
10308. Togıcak hicret-i Ahmed'den encâm
Meger giçmişdi yüz yitmiş kadar ‘âm
10309. Yaşadı kırk yıl altı ‘aded mâh
Hem oldu altı ay yigirmi yıl şâh
10310. Kerîmü'n-nefs-idi sahîb ‘adâlet
Halîmü'l-halk-ıdı ehl-i şefâ‘at
10311. Kılurdu ‘ilm issine ‘atâyı
Virürdi fakr ehline nevâyı
10312. Hem Afrankıya'yı magribden ol hân
Kılurdu hükm tâ hadd-ı Horasân
10313. Yüridi Rûm'a ol ehl-i hilâfet
Ki kıldı kâfir-ile çok ‘uzlet
10314. Şehîd oldu meger ol devr-i me'mûn
Olupdur şehr-i tarsun içre medfûn

**EL-MU‘TASIM BİLLÂH EBÛ İSHÂK
MUHAMMED İBN-İ HÂRÛN**

10315. Giçicek hicretinden Mustafâ'nuñ
Çü yüz seksen yılı devr-i zamânuñ
10316. Bulupdur Mu‘tasım Billâh icâd
Muhammed Bin Hârûn oldu aña ad
10317. Hilâfet mesnedi üzre pey-â-pây
Oturmuşdur sekiz yıl u sekiz ay
10318. Virüpdür zindik ehline ol şâh
Cihân içre fenâlik hasbünallâh
10319. Tamâmet şark iklîmin ol aldı
Yüridi Rûm mülkin feth kıldı
10320. Görüpdür kırk sekiz yıl hayât ol
Bulupdur der-i denîden memât ol
10321. Zamân anı dahı koydı zemîne
Kodılar Rayy şehri içre sîne

**EL-VÂSIK BİLLÂH EBÛ CA‘FER HÂRÛN EBÛ
MUHAMMED**

10322. Togupdur yüz toksan altıda çün
Ebû Ca‘fer Muhammed oğlu Hârûn
10323. Güninde fitne ile toldı iklîm
Cihânı tutdı ikrâh u şerr ü bîm
10324. Niçe kim mülk içinde oldu hâkim
Belürdi yir yüzinde çok a‘lâyim
10325. Tamâm otuz sekiz yıl gördi müddet
Ecel irdi cihândan kıldı rihlet
10326. Kodılar şehri-i Bagdâd içre anı

Mezârı andadur oldur mekâmı

**EL-MÜTEVEKKİL ‘AL-ALLÂH EBÛ'L-FAZIL
CA‘FER İBN-İ MUHAMMED İBN-İ HÂRÛN**

10327. Ebû'l-Fazl Muhammed oğlu Ca‘fer
İki yüz yidide togdı mukadder
10328. Hilâfet eyledi on dört a‘vâm
Dahı tokuz mâh ü hem tokuz eyyâm
10329. Hakîmü'l-vakt-ıdı ehl-i ta‘akkul
Latîfü'z-zât-ıdı sahib [ü] tevekkül
10330. Meger miyâs-ı Mısr az tûl müddet
Harâb olmışdı ol kıldı ‘imâret
10331. Görüpdür kırk bir yıl ‘ömri devrân
İrişdi aña dahı mevt-i pâyân
10332. Cerâhatla cihânda oldı âhir
Düzildi Mâmirî’de kabrine yir

**EL-MUNTASIR BİLLÂH EBÛ CA‘FER
MUHAMMED İBN-İ CA‘FER**

10333. Bu târihüñ müverrihler dilinde
İki yüz hem yigirmi üç yılında
10334. Togupdur Muntasır Billâh eşher
Ebû Ca‘fer Muhammed İbn-i Ca‘fer
10335. Atasın öldürüp ol merdûm-ı ‘âkk
Oturdı yirine bu bid‘ata bak
10336. Cihânda altı yıl hükm eyledi ol
Yigirmi altı yıl yaşadı bi't-tûl
10337. Agu içürdiler aña ser-encâm
Ki dünyâdan sefer eyledi nâ-kâm

10338. Marâga şehridür anuñ me'âbı
O yirdedür anuñ kabr-i türâbı

**EL-MÜSTE'İN BİLLÂH İBNÜ'L-‘ABBÂS
AHMED b. EL-MU‘TASIM BİLLÂH**

10339. İki yüz yigirmi bire müddet
İrişdi togdı Ahmed Şâh-ı devlet
10340. Kim oldur Müsta‘în Billâh bâ-nâm
Yaşadı kırk dört a‘vâm-ı hengâm
10341. Hem üç yıl tokuz ay oldı halîfe
İrişince Hakk emri ol şerîfe
10342. Dennî zât oldığı-çün bî-himem ol
Tutabilmedi mülki lâ-cerem ol
10343. Gelüp Mu‘tez andan mülki aldı
Salup Vâsıt'da anı katl kıldı
10344. Cihândan ol dahı kıldı teseyyür
Mezâr-ı kabri arz-ı Sâmirî'dür

**EL-MU‘TEZİ BİLLÂH EBÛ ‘ABDULLÂH
MUHAMMED b. CA‘FER b. EL-MÜTEVEKKİL**

10345. Togup durur Muhammed İbn-i Ca‘fer
Lakabı Mu‘taz Billâh oldı eşher
10346. İki yüz otuz iki sâl içinde
Yigirmi üç kadar yıl oldı zinde
10347. Hemân üç yıl dahı yidi kadar mâh
Hilâfet eyledi Mu‘tezi Billâh
10348. İşi ‘îş-idi dâyim ‘işret ü lehv
Fesâd u fitne vü hem gaflet [ü] sehv
10349. Nihânî bir gice hammâm içinde

- Agu içürdiler bir câm içinde
10350. Meger öldi kodılar anı sîne
Ki Bagdâd'a mukarreb bir zemîne

**EL-MÜHTEDÎ BİLLÂH EBÛ 'ABDULLÂH
MUHAMMED b. EL-VASIK**

10351. Giçicek iki yüz yıl bir niçe ay
Bu târih-i Muhammed'den pey-â-pây
10352. Togupdur Mühtedî Billâh ol gün
Bu 'Abdullâh ol ferzend-i Hârûn
10353. Yaşadı kırk biş yıl 'ömr bi't-tûl
Hemân bir yıl kadar hüküm eyledi ol
10354. Güninde yir yüzün tutdı hıyânet
Cihânda kalmadı emn ü emânet
10355. Pes anuñ dahı bu çarh-ı cefâ-kâr
Alıcak cânını cevri-ile nâ-çâr
10356. Kodılar Sâmirî'de anı yire
Şunuñ kim 'aklı var dünyâyı yire

**EL-MU'TEMİD BİLLÂH EBÛ'L-'ABBÂS
AHMED b. CA'FER**

10357. Olıcak hicret eyyâmına encâm
İki yüz hem yigirmi tokuz a'vâm
10358. Cihâna geldi ol şâh-ı dil-âver
Ebû'l-'Abbâs Ahmed Bin Ca'fer
10359. Yaşadı elli yıl hem dahı üç mâh
Yigirmi üç yıl oldı 'âleme şâh
10360. Güninde zâhir oldı dürlü düşmân
Yürüyüp kıldılar mülkini tâlân

10361. Çıkardılar elinden Sîstân'ı
Horâsân'ı diyâr-ı İsfahân'ı
10362. Agu virdiler âhir oldu makhûr
Mirâgâ'da düzetdiler aña gûr

**EL-MÜ‘TEZİD BİLLÂH EBÛ'L-‘ABBÂS
AHMED b. VELÎ'L-AHD EL-MUVAFFAK
BİLLÂHÎ tALHAHU**

10363. Hem olıcak iki yüz kırk iki yıl
Togupdur Mü‘tezid Billâh key bil
10364. Kim oldur ad-ıla bir ehl-i medhe
Ebû'l-‘Abbâs Ahmed Bin talha
10365. Begâyet ‘âdil ü ‘allâm-ıdı ol
Kerîm-i sâhibü'l-in‘âm-ıdı ol
10366. Cihândan kesmiş-idi zulm ayagın
Ser-efrâz itmiş-idi ‘adl çağın
10367. Yaşadı kırk ‘âm u biş mâh
Tokuz yıl u tokuz ay oldu şehinşâh
10368. Çün irdi aña dahı emr-i Bîçûn
Cihândan intikâl eyledi sıbtûn
10369. Anı defn itdiler Bagdâd içinde
Ne bünyâd ola hâk ü bâd içinde

**EL-MÜKTEFÎ BİLLÂH EBÛ MUHAMMED ‘ALÎ
b. AHMED b. VELÎYÛ'L-‘AHDÛ'L-MUVAFFAK
BİLLÂH TALHA**

10370. İki yüz [ü] yıl altmış dört a‘vâm
Giçüp durdı vü geldi Müktefî nâm
10371. Otuz biş yıl ‘ömr görmüşdür ol hân

- Hem altı yıl buçuk hükm itdi ol hân
10372. Kerem kâni-y-idi ehl-i kemâl ol
Hem issi-y-idi sâhib celâl ol
10373. Güninde geldi küffâr-ı Beliyye
Alındı Rûm ilinden Antakiyye
10374. Aña ‘ârız olup bir ulu ‘illet
Cihândan ‘âkıbet eyledi rihlet
10375. Anı da kıldılar bu yirde mechûl
Meger Bagdâd şehrinde yatur ol

**EL-MUKTEDÎR BİLLÂH EBÛ'L-FAZIL CA‘FER
VELİYYÛ'L-AHD EL-MUVAFFAK TALHA
İBNÛ'L-MÛTEVEKKİL CA‘FER**

10376. Giçüpdi iki yüz seksen bir âvân
Getürdi Muktedîr Billâh'ı devrân
10377. Didiler üç kerrat oldı halife
Bu üç nevbetde ol zât-ı şerîfe
10378. Yigirmi dört yıl deñlü tamâmet
Cihân içinde eyledi hilâfet
10379. Fetâret oldı devrinde diyâra
Fitenler oldı yir yir âşikâra
10380. Otuz tokuz kadar yaş yaşadı ol
Ecel bes aña dahı bağladı yol
10381. İricek âhire dahı ‘ömr avânı
Na-gâh bir kimsene katl itdi anı
10382. Anuñ da yatağı Bagdâd olupdur
Mezârı toprağı Bagdâd olupdur

**EL-KÂHİR-BİLLÂH EBÛ'L-MANSÛR b.
MUHAMMED VELÎYYÛ'L-‘AHDÛ'L-
MUVAFFAK TALHÂ**

10383. İki yüz toksana irdükde dâyir
Cihâna geldi Bû'l-Mansûr-ı Kâhir
10384. Kim adıdur Muhammed İbn-i Ahmed
Velîyyü'l-‘Ahd talhâ'dur aña cedd
10385. Hem altı yıl görüpdür ‘ömri bi't-tûl
Hilâfet itdi bir yıl altı ay ol
10386. Gice gündüz işi şurb-ıdı anuñ
Mizâcı la‘b u hem lehv-ıdı anuñ
10387. Gözi çıkmakdan öldi dirler anı
Yakındur Mekke'ye kabr-i nişânı

**ER-RÂZİ BİLLÂH EBÛ'L-‘ABBÂS AHMED b.
EL-MUKTEDÎ b. CA‘FER b. AHMED b. AHMED
b. VELÎYYÛ'L-‘AHD**

10388. Bu târih olıcak iki yüz a‘vâm
Getürdi târihi toksan yidi ‘âm
10389. Togupdur Râzi-i Billâh server
Ebû'l-‘Abbâs Ahmed Bin Ca‘fer
10390. Kerîm ü mu‘tî vü cevâd-ıdı ol
Nedîm ü şâ‘ir-i nişâd-ıdı ol
10391. Zamânında hilâfet ez‘af oldı
Diyârı her yañadan seyf aldı
10392. Yaşadı otuz iki yıl tamâmet
Hem itdi altı yıl on ay hilâfet
10393. Çün irdi aña dahı dest-i eyyâm
Gömüldi şehr-i Bagdâd içre encâm

**EL-MUTTAKÎ BİLLÂH EBÛ İSHAK b.
İBRÂHİM İBNÜ'L-MUKTEDÎ CA'FERÜ'L-
HAŞİMÎ EL- 'ABBÂSU'L-BAGDÂDÎ**

10394. Çün irdi devr idüp devrân-ı her-hâl
Meger üç yüz yigirmi tokuza sâl
10395. Togupdur Muktedî oğlu Muttakî hem
Ebû İshâk İbrâhîm-i A'zam
10396. 'İbâdet itmek-idi işi dâyim
Gicede kâyim ü gündüzde sâyim
10397. 'İbâda dem-be-dem 'adl-ıdı işi
'Atâ vü lutf hem fazl-ıdı işi
10398. Kılupdur dört yıl deñlü hilâfet
Yaşadı otuz altı yıl tamâmet
10399. Çıkardılar gözini oldı fânî
Kodılar şehr-i Bagdâd içre anı

**EL-MUKTEFÎ BİLLÂH EBÛ'L-KÂSİM
'ABDULLÂH İBNÜ'L-MUKTEFÎ 'ALÎ İBNÜ'L-
MA 'TAZİD AHMED**

10400. Hem üç yüz otuz ikisine târih
İrişicek didi ehl-i tevârih
10401. Bulupdur Bû'l-Kasım Müktefî Billâh îcâd
Şu 'Abdullâh İbn-i Müktefî ad
10402. Halîfe olıcak Bagdâd'a ol hân
İrişmişdi kırka 'ömri deverân
10403. Velîkin yog-ıdı anda liyâkat
Ki ideydi halka mülk içre hilâfet
10404. Niçün kim câhil ü nâdân-ıdı ol

- Bi-hayli nâ-kes ü hâyin-ıdı ol
10405. Hilâfet kıldı bir yıl dört ay hem
İki gün dahı ger bîş eger kem
10406. Yaşadı elli altı yıl tamâmet
Aña dahı irişdi mevt gâyet

**EL-MUTİ‘ULLÂH EBÛ'L-KÂSİMÜ'L-FAZL b.
CA‘FER b. AHMED b. VELÎYYÜ'L-‘AHDÜ'L-
MUVAFFAK**

10407. Hem üç yüz otuza irdükde dâyir
Cihânda Bû'l-Kasım Fazl oldu hâzır
10408. Hilâfetde yigirmi tokuz a‘vâm
Oturdı dört ay [ü] yigirmi eyyâm
10409. Mübârek kimse-y-idi sâhib-insâf
Nakî vü dîn ü hem ehl-i i‘kâf
10410. Alınmışdı Hacer Esved kademden
Karamatullâh Beytü'l-Haram'dan
10411. İrişdükde aña devr-i hilâfet
Hacer Esved yirine oldu i‘âdet
10412. Yaşadı altmış üç yıl ‘ömr-i vâfir
Ki meflûc oldu ‘âciz düşdi âhir
10413. Hem ol derdle nakl itdi cihândan
Vefâ kim buldı ola bu cihândan
10414. Kodılar şehr-i Bagdâd içre ol gün
Mücâvir Muktedî Billâh'ı medfûn

**ET-TÂYÎ'ULLÂH EBÛ BEKR
'ABDÛLKERÎMÛ'L-MATÎ'Û'L-FAZLÛ'L-
HÂŞÎMÎYYÛ'L- 'ABBÂSÎ**

10415. İricek üç yüz otuza zamâna
Dem urdı Tâyi'ullâh cihâna
10416. Halîfe oldı çün Bû Bekr-i Tâyi'
İtâ'at kıldı añna halk oldı tâbi'
10417. Aña kâr olmış-ıdı her menâhı
Ney-idi pîşesi lehv-i melâhî
10418. Cihâna on sekiz yıl oldı hâkim
Anuñ da devletine irdi hâtim
10419. Mu'izzü'd-devle ki oldur sâhibü'ş-Şâm
Hilâfetden anı hal' itdi eyyâm
10420. Yaşadı ol dahı yitmiş yidi sâl
Anuñ da 'ömrine irişdi ikmâl
10421. Meger ol kimsenüñ kabri nişânı
Hudûd-ı Küfe'dedür dirler anı

**EL-KÂDİR BİLLÂH EBÛ'L- 'ABBÂS AHMED b.
VELÎYYÛ'L- 'AHDÛ'L-HÂŞÎMÎYYÛ'L- 'ABBÂS**

10422. İricek üç yüz otuz altıya 'âm
Getürdi Kâdiri Billâh'ı 'allâm
10423. Ebû'l- 'Abbâs Ahmed İbn-i İshâk
Kerîmü'n-nefs-idi vü sâhib-ahlâk
10424. Sahî vü vâhibü'n-ni'me-y-idi ol
Takî vü tarikü'd-dünyâ-y-ıdı ol
10425. Güninde dililer buldı kuvvet
Kim âhir kıldılar kasd-ı hilâfet

10426. Yemînü'd-devle bes Sultân Mahmûd
Zuhûr itdi oları kıldı merdûd
10427. Kılupdur kırk bir yıl hükm Ahmed
Meger seksen yididür 'ömrine hadd
10428. İrişdi anuñ dahı 'ömrine ferâga
Makâm-[1] kabridür şehr-i Marâga
10429. Velî ba'zılar özge söz didiler
Anı dârü'l-hilâfetde kodılar
10430. On aydan soñra bak bu ihtilâfa
Ölüp nakl itdiler anı Risâf'a

**EL-KÂ'İM BİLLÂH EBÛ CA'FER
'ABDÛLKÂDİR AHMED BİNÜ'L-EMÎN
İSHAKÜ'L-MUKTEDÎ EL-HÂŞİMÎ EL-'ABBÂS**

10431. Çün üç yüz toksan iki oldu a'vâm
Getürdi Kâyim Billâh'ı eyyâm
10432. Olupdur kırk dört yıl tokuz ay ol
Halîfe yir yüzine 'arz eger tûl
10433. Ol-ıdı hayr [u] ihsân-ıla mevsûf
Kılurdu nehy-i münkir emr-i ma'rûf
10434. Zamânında otuz biñ deñlü har-gâh
Gelüpdür Türk'den İslâm'a iy şâh
10435. Muhâlif olup âhir Türk ulusu
Getürdi üstine anuñ ulusu
10436. Evin yagmaladı halkını kırdı
Anı dârü'l-hilâfetden çıkardı
10437. Gine devlet irişüp ol şerîfe
İkinci oldu yirine halîfe

10438. Tutuban kesdi başın ol hayınuñ
Kesilsün dâyimâ başı ‘adûnuñ
10439. Yaşadı yitmiş altı yaş ol hân
Anuñ da ‘ömrini düketdi devrân
10440. Emânetdür çü virdi ol da cânı
Kodılar şehr-i Bagdâd içre anı

EL-MUKTEDÎ BİLLÂH EL-KÂSİM
‘ABDULLÂHÜ'L-EMÎN MUHAMMEDU'D-DAHÎR
İBNÜ'L-KÂYİM ‘ABDULLÂH İBN-İ AHMEDÜ'L
- ‘ABBÂSÎ

10441. İricek dört yüz kırka bu hicret
Dahı sekiz yıla eyyâm-ı müddet
10442. Cihânda Muktedî Billâh gelüpdür
Adı anuñ dilde ‘Abdullâh olupdur
10443. Hilâfet eyledi mülk içre ol şâh
Meger on tokuz a‘vâm u sekiz mâh
10444. Güninde koymadı mülk içre agyâr
Ne agyâr olsa cümle oldılar yâr
10445. Refâhatla cihânda kıldı dirlik
Hem itdi Âl-i Selçuk-ıla birlik
10446. Görüp otuz tokuz yıl ‘ömr eyyâm
Ecel aña dahı dest urdı encâm
10447. İrişdi mevt fecâ oldu âgâh
Yakınında yatur Bagdâd'ũñ ol şâh
10448. Olıcak dört yüz elli kadar ‘âm
Resûl'ũñ hicretine tûl-ı eyyâm
10449. Ebû'l-‘Abbâs Ahmed ‘asra geldi
Lakâbı Müstazhir Billâh buldı

10450. Yigirm[i] dört yıl üç ay tamâmet
Cihânda eyledi hükm ü hilâfet
10451. Güninde leşker-i Efrenc-i mahzûl
Yüridi aldı Beytü'l-Mukdes'i ol
10452. O gün küffâr elinde bîş [ü] bî-kem
Şehîd oldu meger yitmiş biñ âdem
10453. Tamâm altmış iki yıl ‘ömr gördi
Anuñ da defterin devrân dürdi
10454. Çün ol dahı cihân gitdi bî-dâd
Anuñ dahı mezârı oldu Bagdâd

**EL-MUSTERŞİD BİLLÂH EBÛ-MANSÛR EL-
FAZIL İBNÜ'L-MUSTAZHER BİLLÂH AHMED
İBNÜ'L-MUKTEDÎ**

10455. Zamân-ı hicret-i Ahmed'den encâm
Giçecek dört yüz seksen biş a‘vâm
10456. Olur Müstershid Billâh mevlûd
Ebû Mansûr'dur Fazl İbn-i Ahmed
10457. Hilâfet eyledi on yidi a‘vâm
Hem altı ay kûsûri niçe eyyâm
10458. O dahı kırk biş yıl gördi ‘ömri
İrişdi aña dahı Hakk'uhn emri
10459. Anı katl itdiler evinde âhir
Gören bâb-ı Marâga'da yatur dir

**ER-RÂŞİD BİLLÂH EBÛ CA‘FER MANSÛR
İBNÜ'L-FAZL İBNÜ'L-AHMED EL-
HÂŞİMÎYYÛ'L-‘ABBÂSÎYYÎ'L-BAGDÂDÎ**

10460. Ebû Ca‘fer meger Fazl oğlu Mansûr

- Kim oldur Râşid Billâh meşhûr
10461. Olıcak dört yüz toksan kadar sâl
Bu târihe togupdur hayrû'l-ensâl
10462. Bes on bir yıl yigirmi gün halîfe
Olup ‘uzlet irişdi ol şerîfe
10463. Hurûc idüp meger bir kimse encâm
Ki aña Mes‘ûd-ı Selçuk-ıdı nâm
10464. Hilâfetden anı hal‘ eyledi ol
Elini mülkden ref‘ eyledi ol
10465. Makâm itdi halîfe İsfahân'ı
Gelüp bir bâtinî öldürdi anı
10466. Cihânda kırk iki yıl oldı zinde
Zarîhi kabri şehristân içinde

**EL-MUTTAKÎ BİLLÂH EBÛ ‘ABDULLÂH
MUHAMMED İBN-İ AHMED İBN- İ
ABDULLÂHİBNÜ'L-MUDHAYÎRE b.
‘ABDULLÂH ‘ABBÂS**

10467. Olıcak dört yüz seksen tokuz ‘âm
Meger bu hicretüñ devrine encâm
10468. Togupdur Muttakî Billâh Billâh devrân
Muhammed İbn-i Ahmed oldı sultân
10469. Yigirmi dört yıl üç ay niçe rûz
Halîfe oldı ol şâh-ı dil-fürûz
10470. Yaşadı altmış altı yıl tamâmet
Cihândan kıldı âhir ol da rahmet
10471. Evi içinde defn itdiler anı
Hakîkat andadur kabri nişânı

**EL-MUSTENCİD BİLLÂH EBÛ'L-MUZAFFER
YÛSUFU'L-MUKTEFÎ MUHAMMED İBN-İ
AHMED EL-ABBÂSÎ EL-HÂŞİMÎ**

10472. Kaçan biş yüz seksen oldı bu a'vâm
Togupdur Bû'l-Muzaffer Yûsuf encâm
10473. Ki odur Müstencid Billâh-ı a'zam
Muhammed Muktaff'dür atası hem
10474. Meger on bir yıl u bir ay tamâmet
Kılupdur ol dahı mülke hilâfet
10475. Güninde memleket olmadı âbâd
Cihânda kalmadı bir kimse dil-şâd
10476. Tamâm elli sekiz yıl 'ömr sürdi
Ecel dünyâdan anı dahı sürdi

**EL-MUSTAZÎ BİLLÂH EBÛ MUHAMMED
İBNÜ'L-HASAN YÛSUF b. MUHAMMED EL-
HÂŞİMÎ EL-BAGDÂDÎ**

10477. Meger biş yüz otuz tokuza târih
İrişicek dimiş ehl-i tevârih
10478. Bulupdur Müstazî Billâh tahallûf
Hasan'dur adı vü atası Yûsuf
10479. İrişicek aña emr-i hilâfet
Giderdi koymadı mülk içre bid'at
10480. Şu deñlü kıldı halka şefkat [ü] dâd
Ki anuñ 'adl-ıla Bagdâd oldı âbâd
10481. Tokuz yıl oldı Bagdâd'a halîfe
Otuz altı durur 'ömr ol şerîfe
10482. Bulıcak 'ömr-i eyyâmı nihâyet
Bes ol dahı cihândan kıldı rihlet

**NÂSIRUDDÎN EBÛ'L-'ABBÂS AHMED İBN-İ
HASAN b. YÛSUF EL-'ABBÂSÎ EL-HÂŞİMÎ EL-
BAGDÂDÎ**

10483. Çü biş yüz elli üç yıl müddetinde
Giçüpdi Mustafâ'nuñ hicretinden
10484. Ebû'l-'Abbâs Ahmed togdı encâm
Ki aña Nâsırü'd-dînullâh'dur nâm
10485. Meger Nâsır cihân içre hakikat
Kılupdur kırk yidi yıl 'ibâdet
10486. Güninde hâl-i mülk oldı müretteb
Mutî' oldı aña Selçûk'lar hep
10487. Tamâm altmış tokuz yıl yaş yaşadı
Anuñ da üstine esdi mevt bâdı
10488. Düzildi meşhedî Bagdâd içinde
Mu'ayyendür biliş ü yâd içinde

**ET-TÂHİR BİLLÂH EBÛ NÂSİR MUHAMMED
İBN-İ NÂSIRU'D-DÎNULLÂH AHMEDÛ'L-
'ABBÂS EL-HÂŞİMÎ EL-BAGDÂDÎ**

10489. Çü biş yüz yitmişe irişdi hicret
Bulupdur Zâhirullâh Neş'et
10490. Ebû'n-Nasr ol durur ism[i] Muhammed
Atasıdur Ebû'l-'Abbâs Ahmed
10491. Hilâfet kıldı Bagdâd içre Zâhir
Tokuz mâh buçuk ay evvel âhir
10492. Kesîrü'l-hayrdı vü ehl-i sadaka
Kılur-ıdı dâyimâ ihsân halka
10493. Cihânda elli üç yıl sürdi ['ömrin]

- Ecel anuñ dahı kurutdı yaşın
10494. Anı da gömdiler Bagdâd içinde
O gitdi kaldı adı yâd içinde

**EL-MUNTASIR BİLLÂH EBÛ CA‘FER MANSÛR
İBNÜ'L-HAC MUHAMMED İBN-İ AHMED İBN-İ
HASAN EL-‘ABBÂSÎ EL-HÂŞİMÎ EL-BAGDÂDÎ**

10495. Resûl'ün hicretine giçüp eyyâm
Olıcak biş yüz seksen sekiz ‘âm
10496. Cihâna geldi Mansûr İbn-i Zâhir
Ki odur Muntasır Billâh Zâhir
10497. On altı yıldan eksük bir iki mâh
Halife oldı Bagdâd içre ol şâh
10498. Salâh u hayr-ıdı a‘mâli anuñ
‘Atâ vü fazl-ıdı if‘âli anuñ
10499. Yaşadı elli bir yıl hem niçe mâh
Anuñ da aldı elinden mülki Allâh
10500. Yapupdur şehr-i Bagdâd içre makbûl
Meger Mustansiriyye Câmi‘in ol
10501. Komışlar orada ol şehriyârı
Hem andadur anuñ kabr-i mezârı

**EL-MU‘TASIM BİLLÂH EBÛ AHMED
‘ABDULLÂH İBN-İ MUNTASIR MUHAMME
İBN-İ TÂHİR EL-‘ABBÂSÎ EL-BAGDÂDÎ ÂHİR
HULEFÂ**

10502. Olıcak altı yüz toksan kadar ‘âm
Cihâna geldi ‘Abdullâh encâm
10503. Ki odur Mu‘tasım Billâh Zâhir

- Atasıdur Muhammed İbn-i Zâhir
10504. Hilâfet kıldı on biş yıl sekiz ay
Niçe gün dahı böyle didi Nâdây
10505. Varup âhir tatar şâhı Hülâgü
Helâk itdi anı tutup o bed-hû
10506. Bu ‘ömri kırk yidi yıl olupdur
Ecel irişüben ol da ölüpdür
10507. Hemân Bagdâd şehrinden hakîkat
Öñinden munkarız oldı hilâfet
10508. Gidüp andan hilâfet Mısr'a geldi
Meger dârü'l-hilâfet Mısr oldı

**EVVEL HULEFÂ-YI MISRÎN MİN BENÎ'L-
‘ABBÂS VE HÜVE'L-MUNTASIR BİLLÂH
EBÛ'L-‘ABBÂS; AHMED İBNÜ'L-İMÂMÜ'T-
TÂHİR BİLLÂH MUHAMMEDÜ'L-‘ABBÂSÜ'L-
HÂŞİMÎ EL-MISRÎ EL-LEZÎ YUKALEHU FÎ
EYYÂMÜ'L-MELÎKÜ'Z-ZÂHİR BAYBARS**

10509. Dimişlerdür meger ehl-i tevârih
Olıcak altı yüz altmış bu târih
10510. Benî ‘Abbâs'dan bir kimse encâm
Ki Müstansır Billâh'dur nâm
10511. Hem oldur Ahmed İbn-i Zâhir iy cân
Atasından aña irişdi fermân
10512. Görüp Bagdâd şehrinde muhîfe
Kaçuban Mısr'a geldi ol halîfe
10513. Melik Zâhir ki ol-ıdı Mısr hânı
Çıkup beglerle karşıladı anı
10514. Aña çok ‘izzet ü ikrâm kıldı

- ‘Atâlar eyledi in‘âm kıldı
10515. Düşirdi katına kuzât-ı Mısr'ı
Zü'l-erkân [ü] hem vülât-ı Mısr'ı
10516. İkinci kılmaga mülke hilâfet
Hem itdürdi aña tecdîd-i bî‘at
10517. Çeri virüp [aña] pes Mısr hânı
Buyurdi ‘âkıbet Bagdâd'a anı
10518. Varıcak şehri Bagdâd'a yakın ol
İşitdi çün tatar kesdi aña yol
10519. Savaş eylediler sindi halife
Ecel irişdi ol gün ol şerife

**EL-HAKİM BİLLÂH EBÛ'L-‘ABBÂS AHMED
İBNÜ'L-MUNTASIR AHMED İBNÜ'Z-ZÂHİR
MUHAMMEDÜ'L-‘ABBÂSÎ-İ SÂNÎ**

10520. Çü târih altı yüz altmış bir oldı
Kaçup Muntasır oğlu Mısr'a geldi
10521. Kim adı Ebû'l-‘Abbâs Ahmed
Melik Zâhir aña hayr itdi bî-hadd
10522. Hilâfetde aña dahı itdi bî‘at
Didi aña Hâkim- Billâh şöret
10523. Diyâr-ı Mısr'a oturdi kaldı
Hemân dârü'l-hilâfet Mısr oldı
10524. Diyâra kırk yıl hem oldı hâkim
Ecel irişdi çün-kim öldi Hâkim
10525. Meger Sitt-i Nefise'nün makâmı
Civârında kodılar ol hümâmı

**EL-MUKTEFÎ BİLLÂH EBÛ RABÎ‘
SÜLEYMÂNÜ'L-HÂKİM BİLLÂH AHMEDÜ'L-
‘ABBÂS SÂNÎ HULEFÂ-YI MISR**

10526. İricek yidi yüz bir yıla hicret
Kılur Müstekfî-yi Billâh hükûmet
10527. Süleymân Bin Ahmed oldı ismi
İkinci Mısır'a ol eyledi hükmi
10528. Yigirmi yaşamış-ıdı tamâmet
Kim irişdi aña emr-i hilâfet
10529. Bu Mısır iklimine sultân ol gün
Melik Nâsır'dı İbn-i Kalâvûn
10530. Sebeb düşüp meger bir vakt nâ-gâh
Tagyîr olur aña hâtır-ı şâh
10531. Tutup anı sürer Kavs-ı Sa‘îd'e
Ecel irişdi orada o şehîde
10532. Hilâfet emrin itmeden hakikat
Kılur oğlına dirliğinde bî‘at
10533. Cihânda kırk bir yıl hâkim oldı
O dahı ‘âkıbet zecr-ile öldi

**EL-HÂKİM BİLLÂH EBÛ'L-‘ABBÂS AHMED
İBNÜ'L-MUSTAKFÎ SÜLEYMÂNU'L-‘ABBÂSÎ
EL-HÂŞİMÎ EL-MISRÎ**

10534. Melik Nâsır didi oldukça gâyet
Anuñ oğlına virmedi icâzet
10535. Cihânda çün ki Nâsır oldı pinhân
Yirine oğlı Mansûr oldı sultân
10536. Götürüp hâkimi bes Kavs'dan ol
Mukaddem bî‘atını tutdı makbûl

10537. Olup durur Bi-Emrullâh Hâkim
Tamâm on dört yıl dünyâda hâkim
10538. Yidi yüz elli dördinde zamânuñ
O dahı terkini urdı cihânuñ

**EL-MU‘TADID BİLLÂH EBÛ BEKR EL-
MUSTAKFÎ SÜLEYMÂN İBN-İ AHMED EL-
‘ABBÂSÎ EL-HÂŞİMÎ EL-MISRÎ**

10539. Gidüp Hâkim Bi-Emrullâh iy cân
Bes itdi kartaşı Bû-Bekr fermân
10540. Lakabda Mu‘tadid Billâh idi ol
Her işe ‘ârif [ü] âgâh-ıdı ol
10541. Çün irişdi hilâfet ol şerîfe
Tamâm on yıl kadar oldı halîfe
10542. Yidi yüz altmış üçinde bu devrûñ
Düketdi ol dahı eyyâmını ‘ömrûñ
10543. Dahı ölmedin oğlına yirini
Virüben gitdi dünyâdan yirini

**EL-MÜTEVEKKİL ‘AL-ALLÂH EBÛ
‘ABDULLÂH MUHAMMED İBNÜ'L-MU‘TABIT
MU‘TADID BİLLÂH BEKR İBN-İ
SÜLEYMÂNÜ'L-HÂŞİMÎ EL-MISRÎ**

10544. Rivâyetdür ki dir ehl-i tevârih
Yidi yüz yitmiş üç oldukda târih
10545. Çü gitdi Mu‘tadid geldi Muhammed
Halîfe oldı atasından mu‘ahedd
10546. On altı yıl hilâfet kıldı Mısr'a
Meger bir kimse zâhir oldı ‘asra

10547. Kim [aña] Aybekü'l-Bedrî durur nâm
Hilâfetten anı hal' itdi encâm
10548. Yirine kartaşını kıldı mansûb
Kim oldur Mu'tasım Billâh malkûb
10549. Niçe eyyâmdan soñra hakikat
Hilâfet itdi gine aña da'vet
10550. Hilâfette urındı müddeti çok
Ki eyyâmında sultân oldı Berkûk

**EL-VÂSIK BİLLÂH EBÛ HAFIZ 'ÖMER İBN-İ
İBRÂHİM ELLEZİKÂN VE'LLÂHU İBN-İ
KALÂVUN**

10551. Yidi yüz dahı seksen bişe târih
İrişecek didi sâhib-tevârih
10552. Dönüp ol kimseyi Berkûk Zâhir
Götürdi kal'ada habs itdi âhir
10553. Ki giçdi habs içinde rûzigârı
Dükenende bu 'ömrünüñ [şümârı]
10554. Getürdi özgeyi kıldı halîfe
'Ömer dirlerdi ol zât-ı şerîfe
10555. Meger Mu'tasım'ıñ oğlıdı ol hân
Didi aña Vâsık Billâh sultân
10556. Hilâfette çü nevbet tutdı aña yüz
Oturdı üç yıl üç ay ü niçe rûz
10557. Kim âhir aña bir derd oldı hâsıl
Cihândan oldı ol derd-ile râhıl
10558. Ol ölicecek yirine koydı sultân
Meger kim Mu'tasım Billâh'ı pâyân

10559. Şu hîme dîk halîfe oldu ol şâh
Ki virdi mâlike insâfullâh
10560. Özi sehv itdügin bildi ol da
Rücû‘ itdi işinden ol mahalda
10561. İricek yidi yüz toksana devrân
Ki Müsta‘сім'ı ‘azl itdi sultân
10562. Üçinci Mu‘tasıd oğlına bi‘at
İdüben kıldı tevfiz-i hilâfet
10563. Pes andan soñra kim müstevlî oldu
Niçe müddet halîfe oldu kaldı
10564. Bu üç nevbet ki ol kıldı hilâfet
Olupdur kırk biş yıl deñlü müddet
10565. Hem irişdi cihâna ‘ömri bi't-tûl
Melik Nâsır ferec eyyâmına ol
10566. O dahı ‘âkıbet gitdi cihândan
Elin çekdi bu fânî hânedândan

**EL-MÜTEVEKKİL ‘AL-ALLÂH EBÛ
‘ABDULLÂH MUHAMMED A‘DÛ’L-HİLÂFET**

10567. Sekiz yüz sekize irdükde hicret
İrişdi oğlına anuñ hilâfet
10568. Ki aña Ebû'l-Fazl ‘Abbâs ad olupdur
Lakab[1] Musta‘în Billâh gelüpdür
10569. Halîfe oldu sekiz sâl Mısr'a
Velîkin kal‘adan inmezdi şehre
10570. Meger bir niçe begler gör serîri
Melik Nâsır'dan alurlar serîri
10571. Kılurlar Müsta‘în Billâh'[a] cebri

- Getürüp yirine anuñ tevellî
10572. Mü[']eyyid oldı âhir Mısr hânı
Kodı İskenderiyye habsına anı
10573. İrişecek melik Eşref zamânı
Çıkardı Müsta‘în'i müste‘ânı
10574. Oturdu orada gelmedi Mısr'a
Nihâyet irişince rûz-ı ‘ömre

**EL-MU‘TADİD BİLLÂH EBÛ'L-FETH
DÂVÛDU'L-MÛTEVEKKİL MUHAMMED İBN-İ
EBÛ BEKRÛ'L-‘ABBÂSÎ**

10575. Zamâne sâniyi çün kim götürdi
Yirine Mu‘tadid Billâh oturdu
10576. Ki dirlerdı aña Bû'l-Feth Dâvûd
Diyâr içre riyâset eyledi ol
10577. Niçe yıllar hilâfet eyledi ol
Diyâr içre riyâset eyledi ol
10578. Güninde niçeler taht-ı şerîfe
Melik oldı vü ol dahı halîfe
10579. Aña bir derd ‘ârız oldı gâyet
Uzandı üstine eyyâmı müddet
10580. Çü gördi ki dükenür devr-i ‘ömri
Karındaşına bi‘at itdi emri
10581. Cihândan ol dahı nakl itdügi gün
Nefîse meşhedinde oldı medfûn

**EL-MUSTEKFÎ BİLLÂH EBÛ RABİYA‘
SÜLEYMÂN İBNÛ'L-MÛTEVEKKİL**

**MUHAMMEDÜ'L-‘ABBÂSÎ EL-HÂŞİMÎ EL-
MISRÎ**

10582. Sekiz yüz kırk biş oldukda hicret
İrişdi kartaşına anuñ hilâfet
10583. Ki aña Müstekfî-yi Billâh lakabdur
Süleymân'dur Muhammed aña ebdür
10584. Cihânda eyledi on yıl hilâfet
Beşerden itmedi kimseye bî‘at
10585. Ecel çün aña da buldı bahâne
Cihândan ol dahı oldı revâne
10586. Kodılar anı rahmet ma‘bedinde
Meger Sitt-i Nefise meşhedinde

**EL-MUSTENCİD BİLLÂH EBÛ'L-MAHÂSİN
YÛSUF İBNÜ'L-MÛTEVEKKİL
MUHAMMEDÜ'L-‘ABBÂSÎ EL-HÂŞİMÎ EL
MISRÎ**

10587. Sekiz yüz elli biş oldukda devrân
Ki nakl itmişdi dünyâdan Süleymân
10588. Melik Zâhir aña dirlerdi Çakmak
Yirini virdi anuñ kartaşına Hak
10589. Kim aña Bû'l-Bekâ Hamza durur nâm
Revâ gördi bu râyı hâs eger ‘âm
10590. Hilâfet emrine neyse şerî‘at
Getürdi Hamza'ya eyledi bî‘at
10591. Lakab koydı aña ol günde Zâhir
Meger Kâyim Bi-Emrullâh âhir
10592. Hilâfet kıldı mülk içinde her bâr
Melik Eşref olunca mülke sâlâr

10593. Gazab kılup aña ol şâh bir gün
Kodı İskenderiyye içre mescûn
10594. Mukîm oldı o şehri içinde encâm
İrişince aña da âhir eyyâm

**EL-KÂ'İM BÎ-EMRİLLÂH EBÛ'L-BEKÂ HAMZA
İBNÛ'L-MÛTEVEKKİL MUHAMMEDÛ'L-
‘ABBÂSÎ EL-HÂŞİMÎ EL-MISRÎ**

10595. Sekiz yüz elli tokuz olıcak havl
Kim Eşref Kâyim'i kılmışdı ‘azl
10596. Bu oldı muktezâ rây-ı şerîfe
Kim itdi kardaşın anuñ halîfe
10597. Nedür hem Bû'l-Muhâsın Yûsuf ismi
Anuñ Müstencid oldı dilde resmi
10598. Oturdukça o şâh taht-ı şerîfe
Halîfe oldı bu Mısr'a halîfe
10599. Bu dahı kıldı ‘ömr eyyâmını fevt
Düketdi anuñ devrânını mevt

**FÎ ZİKR-İ HULEFÂ EL-FATİMİYYİN ‘ALA
SEYYİDÛ'L-ECMÂL**

10600. Çü ‘Abbâsî'lerden okıduñ rivâyet
İşitgil Fâtımî'lerden hilâfet
10601. İki yüz toksan altı ki oldı bu ‘âm
Hilâfet oradan tutar bu akvâm
10602. Olardan didiler on dört kimse
Halîfe oldı hükm itdi inse
10603. Üçi magribde kılmışdur hilâfet
Hem itdi on biri Mısr'a riyâset

10604. Kamusunda mukaddem iy müverrih
‘Abîd Mehdî’dür didi meşâyih
10605. İmâm-ı Kâyim Mansûr Billâh
Mu‘izz ü hem ‘azîz ü hâkim iy şâh
10606. İmâm-ı Zâhir Müstansır encâm
İmâm-ı Fâyiz ü hem ‘Âzid âhir
10607. Zamân-ı hicretde bâ-devr-i eyyâm
Olıcak biş yüz altmış yidi a‘vâm
10608. Olardan munkarız oldı hilâfet
İrişdi özgeye ikbâl-ı devlet
10609. Meger anlar cihân mülkine yeksân
Hilâfet kıldılar üç yüz yıl iy cân
10610. Olar dahı cihânı koydı gitdi
Biri toymadı sanma toydı gitdi
10611. Cihânı mülk idenler toymamışdur
Cihânda ‘ömri dahı toymamışdur

FÎ MAKDULÎ'L-ŞÂ‘İR

10612. Bu târihe irişince hilâfet
Saña bir bir uş eyledüm hikâyet
10613. Hakikat ne kim kıldumsa takrîr
Musahhihdür ne kim oldısa tahrîr
10614. ‘Ale ‘t-tertîb ü tevzî‘ eylemişem
Tevârih içre tashîh eylemişem
10615. Kitâb içre okımış görmüşem ben
Tevârih ehline hem sormuşam ben
10616. Hilâfet ehlinüñ ahkâmını hep
Zamânı ‘ahdını eyyâmını hep

10617. Devâm-ı devletin ‘ömr-i hayâtın
Avân-ı mevlîdin rûz-ı memâtın
10618. Dimişem yok birisinde hatâ hîç
Hatâ hem olmadı vü olmaya hîç
10619. Hilâfet ehli-içün ehl-i târih
Dimişlerdür egerçi çok tevârih
10620. Biri bu resme icâz olmamışdur
Beyân ü nazm ü i‘câz olmamışdur
10621. Şuña kim ‘ilmüm irdi söylemişem
Kitâbumda hikâyet eylemişem
10622. Anuñ-çün söylemişem ben bu bâbı
Ki bu bâb-ıla zeyn itdüm kitâbı
10623. Anuñ-çün fâş kıldum ben bu râzı
Kim ola dâstânumuñ dırâzı
10624. Anuñ-çün kıldım uş evsâf-ı eşrâf
Şerefler vire bu dîvâna eşrâf
10625. Tafâ’’ul görmişem zikrin olaruñ
Teyemmün iderem zikrin olaruñ
10626. Mülûk-i Mısır sözin söyleyicek
Selâtini hikâyet eyleyicek
10627. Tarîkat ehline budur tarîkat
Mukaddem söylene ehl-i hilâfet

FÎ ZİKR-İ FENÂİ’D-DÜNYÂ VE ZEVÂLİHÂ

10628. ‘Aceb niçün ‘aceb iy ehl-i ‘irfân
Görinmez bugün anlardan bir insân
10629. Gidüpdür cümle biri kalmamışdur
Bulunmaz birisi kim ölmemişdür

10630. Ehad yok giçmiş eshâb-ı nesebden
Belürmez kimse ol ehl-i hasebden
10631. Ne yirdedür ‘aceb ol kavm-ı eşrâf
Nire gitdiler ol erbâb-ı eltâf
10632. Niçün görünmez ol sâhib-şerefler
Hilâfet hânedânına halefler
10633. Kanı ‘âlemde erbâb-ı hilâfe
Bu ‘asr ehlinde eshâb-ı hilâfe
10634. Kanı vülât-ı ahkâm-ı kazâyâ
Görinmez oldı hükkâmü'r-rızâyâ
10635. Riyâset ehline kalmadı ‘âlem
Görinmez ol cemâ‘atden bir âdem
10636. Gözüñ aç İbn-i Bâlî i‘tibâr it
Cihânuñ bî-vefâlıgın şümâr it
10637. Şu yir kim zâtına ‘âlem ‘ilmdür
Vücûdı ‘âkıbet anuñ ‘ademdür
10638. Şu huzra kim anuñ adı felekdür
Hemîşe pîşesi kan eylemekdür
10639. Kader kim tutuban kavs-ı kazâyı
Fenâ sehmin atar itmez hatâyı
10640. ‘Aceb mi zahm-nâk itse cihânı
Giriftâr itse peykânına cânı
10641. ‘Aceb anuñ hadeng-i zehr-nâkı
Yâ şol peykânı tîr-i sîne-çâkı
10642. Ciger var mı kim itmez pâre pâre
Yürek var mı kim itmez aña yâre
10643. Ser-â-ser isteseñ tahtü's-serâda
Tefahhus eylesen fevku'l-‘alâda

10644. Fenâ-y-ıla tolupdur zîr ü bâlâ
Zebûn olmuş durur mevt-ile eşyâ
10645. Halâyif mevt elinden mübtelâdur
Kişi var mı kim andan ol rehâdur
10646. Kim ola ki olmadı bu mevtle fevt
Fenâ câmin kime içürmedi mevt
10647. Sebâtı yok durur devr-i zamânuñ
Hayâl-ı hvâbdur ‘îş-i cihânuñ
10648. Ko anuñ ‘îşini terk eyle nakşın
Elüñden yir sal ‘arşın u ferşin

FÎ TEMSÎL-İ HÂLİ'D-DÜNYÂ VE EHLİHÂ

10649. Bu dünyânuñ bir agaçdur misâli
Meselde ‘ömrdür anuñ zılâli
10650. Bakıcak zıllına anuñ serâda
Turur sanursın anı bir arada
10651. Velî turmaz azın azın gider ol
Kılur sen gördüğüñ yirden gezer ol
10652. Çıkar dünyâ elüñden hâsıl-iken
Giçer ‘ömrüñ sen anda gâfil-iken
10653. Cihân bir köpriye beñzer yâ hâna
Meseldür bu halâyık kârvâna
10654. Bu köpriye gelen giçiser elbet
Konan bu hayine göçiser elbet
10655. Nedür evvel ki menzil kişiye mehd
Menâzilden hem âhir menzili lahd
10656. Ne dirileri ‘ömrüñ yolu ey ahh
Hem ol yol içre eyler oldı fersah

10657. Olupdur her günü bir meyl mikdâr
Her adım bir nefesdür saysañ ey yâr
10658. Niçelerüñ kılupdur menzili kâm
Kılur ol niçe fersah menzili kâm
10659. Niçelerüñ yolu fersah kalupdur
İder bir yıllıguñ emrin tasavvur
10660. Na-gâh göre ki bir gün gitdügi yol
Dolanmış vâsıl olmuş menzile ol
10661. Yâ cennetdür anuñ varduğı menzil
Cehennemdür yâ hoz aña menâzil
10662. Eger cennet ola şâdân olur ol
İrişür cennete sultân olur ol
10663. Cehennem olsa kılur âh ü efgân
Düşer dürlü ‘azâba hor ü hizlân

**EL-İFTİTAH FÎ-MÛLÛKÎ'L-MUTAKADDİMÎ
EL-MISRİYYÎN**

10664. Ala ey bülbül-i ser-mest ü hayrân
Gazel-hvân u çemen murg-ı gülistân
10665. Seher-gâh şevk-ile bir nagme eyle
Ne dürlü sözlerüñ var-ısa söyle
10666. Ki hengâm-ı seher vakt-ı nagamdur
Gel iy ‘âşık habîb-içün ne gamdur
10667. Gel imdi [gel] eyâ murg-ı hoş-sâz
Çemen sahnında kıl söz-ile bir sâz
10668. Ki zühre tuta aña henek enîni
Çagıra Rûh-ı Kuds'ı âferîni
10669. Seherde hoş olur âvâz-ı bülbül

- Bulina hâsa ki anda sohbet-i gül
10670. Ganîmet gör visâlin dil-rübânuñ
Safâ bil elde-y-iken dil-sitânuñ
10671. Bugün kim bu çemen Mısr'ında devrân
Kılupdur bir 'azîzi şehrine hân
10672. Ki odur devrinde sultânü'r-reyâhîn
Cemâline senâ hüsnine tahsîn
10673. Zemîn oldu yine hoş bu sabâdan
Meger esdi diyâr-ı dil-rübâdan
10674. Nesîm esdi gül-i ter micmerinden
Çemen oldu mu'anber 'uhreniden
10675. Sabâh oldu vü ey sâkî subûhı
Ferah kıl râh-ı la'lin-ile rûhı
10676. Bize şol kerem bâğından kerem kıl
Getür câmı bu dur devr-i câm kıl
10677. Ser-encâm[1] unut nûş eylegil câm
Ki ne bu câm kalur ne ser-encâm
10678. Çün Eflâtûn-ı Hikmet içdi anı
Didi hakkında anuñ Rûh-ı ...ânî
10679. Başuñ hoş eyle başla bir nagam kıl
Nevâ yüzinde râst zîr ü bam kıl
10680. Söze gel şevk-ile fethü'l-lisân it
Bize Mısr'ıñ mülûkinden beyân it

FÎ FAZLÎ'L-MÜLÛKÎ'L- 'ÂDİLE

10681. Benî âdemden Allâh[ü] Te'âlâ
İki kavm eyledi a'lâ vü evlâ
10682. Cihân içre meger ol iki fırka

- Kılurlar dâyim emr-i nehyi halka
10683. Biri ol iki kavmuñ enbiyâdur
Hudâ'dan 'âleme ehl-i hüdâdur
10684. Olardur kullara Hakk'uß resûlı
Ki halka gösterürler togrı yolu
10685. Seçeler hakkı bătıldan cihânda
Komayalar cihân ehlin gümânda
10686. İkincisi mülük oldı milelde
Ki koymaz 'âlemi anlar halelde
10687. Çü zıll-ullâh olur yirde selâtın
Olarla kâyim olur dünyâ vü dîn
10688. Olar elindedür halkuñ zamânı
Olaruñla durur mülûküñ nizâmıdur
10689. Çü Hak'dan emr tEtî'ullâht geldi
Ulü'l-emre itâ'at lâzım oldı
10690. Şu bende kadar nice olmaya efzûn
Ki ola Mevlâ-yı ad-ıla adı makrûn
10691. Şunu kim şâhı itdi Hak bilâduñ
Melik kadr-i rikâbına 'ibâduñ
10692. Eger 'âdil ola ger olmaya ol
Mutî' olmaklaruñ aña budur yol
10693. Eger olmasa dünyâda bu ahkâm
Yürimezdi halâyık içre ahkâm
10694. Meliklerdür ra'ıyyet üzre râ'î
Nite kim küsfende var râ'î
10695. Ala iy ins ü cinnüñ müste'ânı
Meliksüz koymagıl bu bâr-gâhı
10696. Cihân bir keştîdür begler merâsî

- Gemi mersâsuz olmaz bil kıyâsı
10697. Bu dünyânun 'imârâtı harâbı
Melikler-iledür añla hisâbı
10698. Ki sultân memleketde eylese dâd
Emîn olur ra'yyet mülk âbâd
10699. Eger zulm eylese mülkinde sultân
Ra'yyet yâd olur iklîm vîrân
10700. Salah-ıla mülûkûñ didiler hem
Salâha irişür ahvâl-i 'âlem
10701. Bu söze isteseñ togrı sülûki
Okı tEn-nâs 'alâ dînü'l-mülûkti
10702. Rivâyet eylemişler Mustafâ'dan
Musahhîh nakldür ehl-i binâdan
10703. Dimiş 'abiddür if'âl-ı ra'yyet
Mülûkûñ fi'line tab'a hakikat

EL-HİKÂYE FÎ'STİŞHÂD HÂZEL-KELÂMI

10704. Bu kavîl üzre gelüpdür bir hikâyet
Tevârih ehl itmiş durur rivâyet
10705. Enûşîrevân 'Âdil Şâh Kısra
Zamânında meger bir merd-i bennâ
10706. Satun alur özi-çün bir harâbı
'Îmâret ide ya'nî ol me'âbı
10707. Esâsın kazar-iken ol binânun
Çıkar bir genc-i mâl içinden anun
10708. Elin urmaz kalur yirde ol mâl
Haber virür yiri satana der-hâl
10709. Yiri satan dahı almaz o mâlı

- Kalur şöyle yirinde mâl hâlî
10710. Bu eydür yiri aldum almadum mâl
Senüñ hakkuñ durur ol mâlî gel al
10711. Ol eydür saña yiri satmışam ben
Senüñdür orada ne olsa al sen
10712. Biri biri-y-ile da‘vâ iderler
Enûşîrevân ileyine giderler
10713. Buyurdı ol iki kimseye sultân
Kim olalar biri biriyle hoşyân
10714. Birinüñ biri vire oğlına kız
O mâlî ideler anlara techîz
10715. Bu anuñ oğlına kızın everdi
Cihâz itdi o mâlî böyle virdi
10716. Ol eyyâmuñ mülûkinde hakîkat
Var-ıdı ‘adl [u] ihsân [u] hayr-niyyet
10717. Ra‘iyyetde dahı olurdu emânet
Safâ vü sıdk u ihlâs u diyânet

FÎ NASÎHÂTÎ'L-MÛLÛK VE'S-SELÂTÎN

10718. Ala iy şehriyâr-ı mülk-i devlet
Gerekdür sende ola dört haslet
10719. Nasâhatdür biri ikincisi rıfk
Kanâ‘atdür üçü dördincisi sıdk
10720. Nite kim dilemezsın nefsüñe şerr
Gerekmez özge nefse idesın zarr
10721. Nasâhat kılmasa şâh memleketde
Hıyânet itmiş ola saltanatda
10722. Dilerseñ kim ola devlet refikuñ

- Cemî‘-i halka rıfk olsun tarîkuñ
10723. Elüñden geldügince rıfk eyle
Uluya ger kiçiye yahşi söyle
10724. Gerekdür pâdişâh olana hoş dil
Kim olur hoş dil-ile halk hoş-dil
10725. Kişiye sim ü zer virüp şehinşâh
Yaramaz sözle itmekden ikrâh
10726. Eyü söz vire virmeye el-ile
Kanı kim vire anı hoş dil-ile
10727. Şol iş kim rıfk-ıla olur ‘unf itme
Koyuban rıfk yolın ‘unfa gitme
10728. Dilerseñ bahtuña irmeye teşvîş
Hemîşe sıdkı saña eylegil iş
10729. Haberdür ululardan işit öyle
Dimişler egri otur togrı söyle
10730. Eger ‘ahd eyleseñ eyle hilâfı
Gerekmez urasın beyhûde lâfi
10731. Kişi kim olmaya ‘ahdı sözi bir
Göñülde şevki anuñ tutmaya yir
10732. Bulınmasun diseñ devletde illâ
Belî dime diseñ dime dahı lâ
10733. Kelâm-ı kizb gelmesün dilüñden
Şu kârı tutma kim gelmez elüñden
10734. Tamâ‘ olan kişide olmaz kanâ‘at
Kanâ‘at olmasa olmaz ‘adâlet
10735. ‘Adâlet ehli kimse tâmi‘ olmaz
Tamâ‘la ‘adl aslâ câmi‘ olmaz
10736. Dilerseñ kurtıla cânuñ cezâ‘dan

- Kanâ‘at eyle vü giçgil tamâ‘dan
10737. Bırakma geñez lâ-yefnâyı elden
Tamâ‘ yolını koy kurtul zilelden
10738. Emânet olmaya göz tâmi‘ ü az
Kim olmaya senüñ çok nesnenüñ az
10739. Diseñ görmeye cânuñ ihtiyâtı
Döşe gel mülke ‘adl-ıla bisâtı
10740. Melik kim memleketde eyleye dâd
Çerisi çoğ ola vü mülki âbâd
10741. Çü kendü gide kala dilde yâdı
Añıla dâyimâ ‘adl-ıla adı
10742. Çü ‘adl itdi diyâr içinde Kıs râ
Unıdılmaz adı turdukça dünyâ
10743. Gerekmez hâkime vakt-ı hükûmet
Kim ide kimsenüñ gönlin ri‘âyet
10744. Gözede Hâlik'i görmeye halkı
Kıla hak bâtlı arasında farkı
10745. Hayâl itme şerîfe ger vazî‘e
Hakkı söyle ‘Âlâ vechi‘ş-şeri‘e
10746. Senüñ sen rûzuñâ idüp gurûrı
Za‘ife zulm idüp gösterme zoru
10747. Ki senden dahı bir a‘lâ bulunur
Çü her Fir‘avn'a bir Mûsâ bulunur
10748. Cihânda görmeyem dirseñ hatarlar
Mezâlimden hazer eyle hazerler
10749. Ki mazlûmuñ bir âh-ı subh-gâhı
Yakar yüz biñ serîri pâdişâhı
10750. Niçün yaşlar akıdup alasin âh

- Çü vardur intikâm alıcı Allâh
10751. Ki bilür zâlimüñ zulmın Hudâ bil
Okı Lâ-tahsebenne'llâh gâfil
10752. Hayâ eyle hayâ Hâzır'dur Allâh
Hazer kılğıl hazer Nâzır'dur Allâh
10753. Diseñ mülküñ tola emn ü emânet
Hemîşe zâlîme eyle siyâset
10754. Getürme muhdarü's-sûi tapuña
Koma gammâzı kim gele kapuña
10755. Seni bu zulme tergîb iden âdem
Cinânuñda yaraşmaz ola mahdem
10756. Egerçi sûrete saña hademdür
Velîkin ma'nide 'abd-ı şikemdür
10757. Özi kesb itmek-içün niçedür hem
Saña hâsıl kılur nâr-ı cehennem
10758. Kimesne hakkına zann itme cürmi
Okıgıl İnnâ ba'zu'z-zann iSmi
10759. Emânet terbiyet itme le'îme
Velî çekme emek illâ kerîme
10760. Hıyânetdür işi dâyim le'îmüñ
Le'îme hayf insân-ı kerîmüñ
10761. Le'îme hayr kıldugınca kişi
Aña şerr eylemekdür anuñ işi
10762. Le'îme n'eyleseñ soñı nedemdür
Kerîmi iste kim işi keremdür
10763. Diseñ devlet yüzine gelmeye şerm
Bulâd ol her işüñde olmagıl nerm
10764. Melik kim olmaya ehl-i şecâ'at

- Karâr itmeye anda tâc [u] devlet
10765. Kılıç-ıla olur her kim ala mülk
Kılıç ur dirseñ gire ala mülk
10766. Zafer dirseñ ele al seyf-i berrân
Anuñla olur olursa def^c-i düşmân
10767. Hücûmına garîmüñ varsa çâre
Kılıç durur dahı yokdur medâre
10768. Kılıç olur ‘adû fânî kılıcı
Güzâfın düzmediler bu kılıcı
10769. Kılıçdur dîn ü dünyânuñ nizâmı
Kılıç-ıla bulur her iş tamâmı
10770. ‘Adû olsa velî itmez kim anı
Meger kim hasmuñ elinde gümânı
10771. Düşirmez düşmeni âh-ı enîne
Kişi girmese dir‘-ı âhenîne
10772. ‘Adâsından kişi bulmaz necâhı
Ele almasa ceng-çün silâhı
10773. Melik oldur ki ola anda sahâvet
Sahâvetle durur lâ-şekk imâret
10774. Melik kim işi anuñ hayr ‘atâdur
Meliklik rütbeti aña devâdur
10775. Dilerseñ feth idesin mülk-i iklîm
Hazâyın feth idüp virgil zer ü sîm
10776. Zer ü sîm-ile olur mülk ıslâh
Zehebdür memleket fethine miftâh
10777. Diyâr almak dileyen vire dinâr
Ki bî-dinâr idemez kâr-ı diyâr
10778. Zer ü sîm-ile kılur şâhlığa hân

- Zer ü sîm-ile kılur kahr-ı düşmân
10779. Şu mâlik kim zer ü sîmi virimez
Meliklik yolın ol kimse varımaz
10780. Melik kim hâkim ola mülketinde
Bahâdurlar gerekdür hizmetinde
10781. Ki bir gün mülkine yürise düşmân
Öñinde oynayalar baş-ıla cân
10782. Bahâdurlar kıyıcak baş ü câna
Gerekdür hân kıya bu hânümâna
10783. Nite kim saña Muhsin kıldı ihsân
Bu halka sen de ihsân eyle iy cân
10784. Yi yidür ni‘metüñi kılma nakmet
Sen anı minhat it ki olmaya mihnet
10785. Kıl ihsân kim bu devlet her dem olmaz
Hudâ arturduğı nesne kem olmaz
10786. Güzâr kılmaz çü ni‘met bîş eger kem
Saña hayruñ kalur v'Allâhi a‘lem
10787. Dimişdür Hazret-i Sâhib-Risâle
Müşebbehdür bu ni‘met bir gazâle
10788. Bu dâm-ı hamd-ıla anı sayd eyle
Cibâl-ı şükr-ile tut kayd eyle
10789. Ki şükr-ile olur ni‘met ziyâde
Varur küfrân-ıla devlet fesâda
10790. Hakikat bil hitâb-ı eşkürüni ?
Okıgıl âyet tLâ tekfürüni
10791. Dilerseñ dîni vü ‘ukbâ selâmet
Gazabdan sen seni sakla emânet
10792. Neden olur gazab kibr ü menîden

- Beşer olmaz anı şeytândur iden
10793. Gazab çün gönlüne ide tahavvül
Hemân it cânib-i ‘afva temayyül
10794. “Ve in ta‘fû”dan açgıl sûreti sen
Okı o “tasfihû”dan âyeti sen
10795. Olursa bir kişide üç hasâyil
Muhallis mü’min olur ol kişi bil
10796. Kakısa kazm ide gayzın u gâda
Dahı munsif ola hışm u rızâda
10797. Yiticek intikâm almaga güci
Günâhlu kimseden ‘afv ide suçu
10798. Dilerseñ devletüne irmeye zarr
Girân ol tag gibi olma sebük-ser
10799. Her işde hûb olur sabr ü tahammül
Bulur devlet tahammülle tecemmül
10800. Melik kim olmaya sabr u karârı
Sa‘âdet tutmaya anda karârı
10801. Her işde sen saña kıl sabr u ‘âde
Dimişler çün ki “Es-sabru ‘ibâde”
10802. Bu sabr-içün kelâm içinde Kâdir
Buyurur kullarına tAsbirût dir
10803. İşünde olmasun dirseñ nedâmet
Te’ennî eyle kim oldur selâmet
10804. Bulur ağırlığı-ıla devleti er
Olur yıl gibi her câyı sebük-ser
10805. Melik olan gerekdür ola ‘ârif
Dahı rây ehli vü sâhib-ma‘ârif
10806. Ki ‘akl-ıla olur beglik diyâra

- Düşer rây-ıla hem düşmen şikâra
10807. Bu ‘akl olana bir ulu ‘atâdur
Kişiye ma‘rifet nûr-ı Hudâ'dur
10808. Göñül kim nûr virmişdür Hudâ'sı
‘Aceb mi ‘âlemi tutsa ziyâsı
10809. Senüñ sen ‘aklına kıluban isnâd
Emânet itmegil hiç itse bünyâd
10810. Kim ola ki savâb olmaya râyuñ
Hatâ ide bu fikri reh-nümâyuñ
10811. Olursa râyuñ ay gün gibi pür-nûr
Emânet olmagıl râyuñla magrûr
10812. Ki vardur güneşüñ dahı küsûfi
Olur bedr-ayuñ elbette husûfi
10813. Eyit az işüñde çok çok meşveretler
Kimesne meşveretden almadı şer
10814. Ve şâvirhüm didi çün Hak Tebârek
Kıl anı kim mübârekdür mübârek
10815. Gerekdür her işüñ vaktin bilesin
Kılursın anı vaktinde kılâsın
10816. Giçürme farzını düşdükde evkat
Çü fırsat bir dahı düşünce heyhât
10817. Dilerseñ bulmaya düşmen saña dest
Oturma memleketde bir nefes mest
10818. Melik olan gerekmez içe bâde
Ki düşmen virmeye mülkini bâde
10819. Yaraşmaz rezm güninde ide rezm
Gerekmez bezm vaktinde kıla rezm
10820. ‘Adû yârum didüğine inanma

- Emânet sen anı yâr ola sanma
10821. Zarûret olsa gösterür sadâkat
Gene düşmân olur gitse zarûret
10822. Görürsin kim za'îf olmuş yılânı
Çıkarur kişiye dâyim lisânı
10823. Terehhüm itme aña yokdur sevâbı
Hemân başını kesmekdür savâbı
10824. Dilerseñ mülküñe basmaya a'dâ
Gerekdür leşkerüñ ola müheyyâ
10825. Hazer kıl koyma leşkerde muhâlif
Ki tâ ki memleket olmaya te'lif
10826. Ulu düşmâna ulu bak er-iseñ
Ser indirme 'aduña server-iseñ
10827. Yıkar yüz şehri bir ehl-i hıyânet
Yakar biñ kasrı bir âteş-zebânet
10828. Gerekmez kişi nefsine diye hayr
Gerekdür hayr diye kişiye gayr
10829. Dilerseñ me'meni giç mâ ü [men'den]
Senâ bulmak diseñ girüsinden
10830. Şu kim 'acab eyleye vü hod-bîni
Olur lâ-şekk ol şeytâna bini
10831. Bilürseñ kibr ü nedür hûy-ı şeytân
Anı itmez şu kim ola müselmân
10832. Melâyikden yukaru eylerken seyr
Hemân şerr oldu çün didi tînnâ hayrt
10833. Gerekmez ol vücûda kibr-ile kîn
Kim oldu hilkat-ı insân min tîn

**FÎ ZİKR-İ MÜLÛK-I MISR VE MİNHUM
VİLÂYETÜ'L-MELİKİ'N-NÂSİR SALAHİ'D-DÎN
YÛSUFİ'N-NECMİ'D-DÎN**

10834. Zamâna gelüben gitmekle müddet
Çün irdi biş yüz altmış bişe hicret
10835. Benî Eyyûb Girîdî'den didiler
Serîr-i Mısr'a ol olaydı server
10836. Salâhü'd-dîn Yûsuf İbn-i Eyyûb
Melik Nâsır didiler aña mablûb
10837. Diyâr-ı şarkda bir yir var iy yâr
Duyuban eydür anuñ adına deyyâr
10838. Meger kim mülk-i Âzerbaycân'uß
Bilâd-ı Gürcî'den yanıdur anuñ
10839. O yirdendür bu şâhuñ nesli aslı
Gelüp andan düşüpdür Mısr'a nesli
10840. İşidilmiş haberdür sît içinde
Togupdur Kal'a-yı Tekrît içinde
10841. Bir ulu hân-ıdı sâhib-vilâyet
Zamânında ol-ıdı Bû'l-Fütûhât
10842. İşî hayr [ü] ibâdât-ıdı her dem
Salâh u zühd ü tâ'ât-ıdı her dem
10843. Melik kim muttakî ola vü dîndâr
Olur dünyâda vü 'ukbâda muhtâr
10844. Zihî devlet zihî firûz-kâmil
Ki ide dünyâyı vü 'ukbâyı hâsıl
10845. Vezîr-idi ol 'Âzid'uß bu
Ol oldı dutdı devlet bes buñaru
10846. Gidüben Fâtımîlerden fer ü baht

- İrişdi âhir Eyyûbîlere taht
10847. Bular sultân Nûru'd-dîn Şehîd'üñ
Ulu begleri-y-idi hûb işidüñ
10848. Ki Mahmûd İbn-i Zengî İbn-i Senkûr
Aña dirler-idi 'âlemde meşhûr
10849. Rivâyetdür kim elli şehri ma'dûd
Alupdur seyf-ile Sultân Mahmûd
10850. Hümâ'da nehr-i 'Âsî üzre lillâh
Yapupdur bir mu'azzam câmi' ol şâh
10851. Rehâ'nuñ câmi'in ol kıldı bünyâd
Ol itdi Mûsl'a bir mescid âbâd
10852. Bîmâr-istânı ol yaptı Dımışk'a
Dahı dârü'l-hadîs ol açdı halka
10853. Diyâr içinde yigirmi sekiz 'âm
Meliklük eyledi vü gitdi encâm
10854. Salâhü'd-dîn Yûsuf hân-ı Mısr'uñ
Olıcak 'âkıbet sultân-ı Mısr'uñ
10855. Yüridi kâfire kıldı cihâdı
Ferenc elinden aldı çok bilâdı
10856. Rivâyetdür ki yitmiş kal'a vü şehri
Açupdur ol melik bi'l-lütf ve'l-kahr
10857. Yemen'den Mûsl'a varınca yeksân
Kılupdur kılıç-ıla feth ol hân
10858. Bu Mısr'uñ kal'asın ol itdi teşhîz
Hem anuñ sözini ol kıldı tevdîd
10859. Dahı şerîf içre hem ol şâhı
Yapupdur dirler bir hân-kâhı
10860. Yigirmi dört yıl sultân olupdur

- Diyâr-ı Mısr u Şâm'a hân olupdur
10861. Rivâyetdür ki ol şâh-ı vilâyet
Yaşadı elli yidi yıl tamâmet
10862. Bu dünyâ begliginüñ yok bekâsı
Mu'ayyendür görünür uş fenâsı
10863. Elüñden geldügince bu cihânuñ
Çıkargıl mihrini göñlüñden anuñ
10864. Ölicecek on yidi oğlan deñizden
Hilaf kopdı işit ehl-i haberden
10865. Velî dünyâ hatâsından zihî hâl
Komadı soñına ne mülk ü ne mâl
10866. Hemân mâl ol durur kim hayr ideler
N'ider ol mâlı kim koyup gideler
10867. Senüñ midür şu kim anı diresin
Senüñ oldur ki elüñle yidüresin

**VİLÂYETÜ'L-MELÎKÎ'L- 'AZÎZ İMÂDÎ'D-DÎN
'OSMÂN İBNÎ'L-MELÎKÎ'N-NÂSİR SALÂHÎ'D-
DÎN YÛSUF**

10868. Olıcak biş yüz [ü] seksen tokuz hem
Oturdı memleket tahtında hurrem
10869. Salâhü'd-dîn oğlı mülke sultân
'İmâdü'd-dîn Ebû'l-feth adı 'Osmân
10870. Ulu bilülü kiçi yaşlu-y-ıdı
Sebük-cânlu hem agzı başlu-y-ıdı
10871. Sehî kimse-y-idi ehl-i kerem ol
Şecî'-i pür-dil ü sâhib-kadem ol
10872. Olurdu fakr ehline 'atâsı

- İrişürdi mesâkine nevâsı
10873. Şu kim yidürmez koymaz adı
Giderür ol ne var yâb-ise yâdı
10874. Vir anı kim elüñden gidiserdür
Ne itdi gayra saña n'idiserdür
10875. Elüñden gitmedin döndürme Hak'dan
Var anı men' itme müstahakdan
10876. Çü kalmaz kimseye bu fânî bünyâd
Düriş hayr it ki olasın hayrla yâd
10877. Yigirmi yaşamışdı ki oldı sultân
Yidi yıl hükm itdi mülke ol hân
10878. Meger kim bir melik ol vakt-ı ma'lûm
Kılur sayd itmek-içün 'azm-ı Kayyûm
10879. Na-gâhân sayd içinde bak bu hâle
Çıkar öñinden anuñ bir gazâle
10880. Salar üstine anuñ esb-i perrân
Kaçar âhû kovar âhûyı sultân
10881. Meger altındagı ata o hânuñ
Gözi degdi 'acab devri zamânuñ
10882. Segirdürken yıkıldı at nâ-gâh
Anuñ altında kaldı ol zamân şâh
10883. Hemân orada teslîm oldı ol hân
Anuñ da 'ömrini düketdi zamân
10884. Ehî ne i'tibâr uşbu cihâna
Eser yildür giçer devr-i zamâna
10885. Bu dünyânuñ kişiye yok bekâsı
Ne bu 'ömrüñ kimesneye vefâsı
10886. Götürüp defn itdiler sîninde

İmâmü's-Şâfi'i kabri yanında

**VİLÂYETÜ'L-MELÎKÜ'L-MANSÛR
MUHAMMED İBNÜ'L-MELÎKÜ'L-‘AZÎZ
‘OSMÂN İBN-İ SALÂHU'D-DÎN**

10887. Çü biş yüz toksan altı oldu a'vâm
Atası yirine oturdu encâm
10888. Meger sultân Muhammed İbn-i 'Osmân
Aña dirler Melik Mansûr Sultân
10889. Dahı aglar-iken atasını zâr
Ferah oldu olıcak mülke sâlâr
10890. Unutdı nâleyi vü âh ü zârı
Añıcak ni'met ü mülk ü diyârı
10891. Kişiyе yüz tutıcak mülk ü devlet
Nagam olur gamı vü hemm-i himmet
10892. Görürsin atayı anayı oğlan
Ne resme aglar u hem ider efgân
10893. Kim eydersin dahı bu gülmeyiser
Cihânı buña virseñ almayısar
10894. Bularuñ kısmet itdüğinde mâlın
Göresin kim sürûr olmuş melâln
10895. Eger kardaş egerçi kız [u] oğlan
Bir iki gün olur üstüñe giryân
10896. Unudurlar birazdan soñra aduñ
Getürmez dile evkât-ıla yâduñ
10897. Ölür ardınca kimse ölmemişdür
Ölene kimse kurbân olmamışdur
10898. Kişiyе dirliğindedür bu kıymet

- Gerekmez ölicez illâ ki rahmet
10899. Dahı on yaşına irişdi ol şâh
Ki kıldılar anı mülke şehinşâh
10900. Velî tezbîr iden mülkinde anı
Karkuş-ıdı ya'nî şâh-ı sâni
10901. Hemân bir yıl iki ay şâh oldu
Melik 'Âdil elinden tahtı aldı
10902. Kim anuñ atası 'ümmîsidür ol
Anuñ tutdı lâ-cerem yol
10903. Melik olsañ tümen yıl memleketde
Giçürseñ 'ömri dâyim saltanatda
10904. İrişür devletüñ âhir zevâli
Dahı bu tâc [ü] tahtuñ in'izâli

**VİLÂYETÜ'L-MELİKİ'L-'ÂDİL SEYFİ'D-DÎN
EBÛ BEKR NECM İBN-İ EYYÛB İBN-İ ŞÂDÎ
İBN-İ MERVÂN**

10905. Meger biş yüz yıl ü toksan yidi yıl
Olıcak itdi gayra mülk-i tahvîl
10906. Ki odur sultân Ebû Bekr İbn-i Eyyûb
Melik 'Âdil aña olmışdı malkûb
10907. Begâyet 'âdil ü dâni-y-ıdı ol
Zekiyy ü dîn ü bînâ-y-ıdı ol
10908. Tutardı 'ilm ehlini mükerrerem
Görürdi muhterem sâlihleri hem
10909. Güninde oldu 'âlim-i devr-i me'mûn
Deminde kalmadı bir kalb-i mahzûn
10910. Nusaybîn'i o feth itmişdür iy yâr

- Aña virildi hem Hâbûr [ü] Sincâr
10911. Cihânda nesli evlâdı çog-ıdı
Benî Eyyûb'da misli yog-ıdı
10912. Meger hâl-i hayâtında tamâmet
Kılupdur mülki evlâdına kısmet
10913. Melik Kâmil Muhammed Mısır'ı tutdı
Melik Eşref Diyâr-ı Bekr'i tutdı
10914. Mu'azzam 'Îsî Şâm'a oldı sultân
Hamâ'ya hâkim oldı Hâfız Aslan
10915. Dimişlerdür Melik 'Âdil Bû Bekr'i
Görüpdür yitmiş altı 'âm 'ömri
10916. Tamâmet on sekiz yıl u hem sekiz mâh
Meliklik eyledi 'âlemde ol şâh
10917. Didiler âhir-i 'ömrinde nâ-gâh
Aña bir hastalık irürdi Allâh
10918. Uzandı müddeti bulmadı sıhhat
Hem âhir ol marazdan kıldı rihlet
10919. Bilâd-ı Şâm'da fevt oldı 'Âdil
Dımışk içre kodılar didi kâyil
10920. Ne 'âdil bâkîdür bunda ne zâlim
Ki kalmaz bu cihân kimseye dâyim
10921. Ölüm oldukda bu 'ömre ser-encâm
Niçün isteye kişi denîde kâm
10922. Melik 'Âdil cihânda çün kim öldi
Her oğlanı bir bilâda mâlik oldı
10923. Biri bir-ile birlik eylediler
Kodılar halkı dirlik eylediler
10924. Her işde sâ'id oldı bir bir-ile

Ki nefsin vâhid oldu bir bir-ile
VİLÂYETÜ'L-MELÎKÎ'L-KÂMİL NÂSRÎ'D-DÎN
MUHAMMED İBNÎ'L-‘ÂDİL EBÎ BEKR EYYÛB

10925. Meger altı yüz on biş yıl sekiz mâh
Giçüpdi hicret-i Ahmed'den iy şâh
10926. Kim itdi saltanat tahtını hâsıl
Melik Kâmil Muhammed İbn-i ‘Âmil
10927. Var-ıdı dîn yolında reşâdı
Hem İslâm içre hüsn-i i‘tikâdı
10928. Yanında hoş-ıdı erbâb-ı ‘irfân
‘Azîz itdi katında ehl-i tibyân
10929. Celîlü'l-fıkr-ıdı ‘irfân içinde
Cemîlü'z-zıkr-ıdı insân içinde
10930. ...evâb-içün meger yaptı bir evi
Okına anda hadîs-i Mustafâ'yı
10931. Dahı bir kubbe yapmışdur mu‘azzam
İmâmü'ş-Şâfi‘î'nün üstine hem
10932. Anası defn kıldı ol makâma
Mücâvir kıldı kabrini imâma
10933. Dahı bir buña bak bu kabîle
Su akıtdı sekiz havz sebîle
10934. Niçe yıllar niçe devrân vü müddet
Ferenc-ile kılupdur çok ‘adâvet
10935. İdüpdür kurıda yaşda cihâd ol
Alupdur niçe iklimler bilâd ol
10936. ‘Azîz oldu güninde ehl-i İslâm
Deminde muhtekır ‘ibbâd-ı asnâm
10937. Yüridi ‘âkıbet aldı tamâmı

- Diyâr-ı Bekr[i] hem iklîm-i Şâm'ı
10938. Olupdur memleketde didiler şâh
Melik Kâmil yigirmi yıl sekiz mâh
10939. Dahı ölmedin ol sultân-ı merhûm
İki oğluna kıldı mülki maksûm
10940. Ebû Bekr'e virüpdür Mısır'ı Kâmil
Ki didiler anuñ 'örfine 'Âdil
10941. Diyâr-ı Bekr'i Eyyûb'a buyurdı
Melik Sâlih diyüben ad urdı
10942. Tamâm elli tokuz yıl 'ömri gördi
Felek çün defterin anuñ da dürdi
10943. Vefât itdi Dımışk içinde âhir
Kodılar câmi'e kabrin mücâvir
10944. Görürsin turfedür hâlin cihânuñ
'Acâyib işleri vardur zamânuñ
10945. Ki kılur bir niçe gün meyl-i ikbâl
Döner idbâr idüp tagyîr ider hâl
10946. Niçe gün memleket virüp kılur şâd
Alur elinden eyler soñra bî-dâd
10947. Bes anuñ geldüğine olma handân
Ne gitdüğine ol bir lahza giryân
10947. Bütün dünyâyı virseler sevinme
Elüñden alsalar dahı yirinme

**VİLÂYETÜ'L-MELÎKÎ'L-'ÂDÎL-İ SAGÎR
SEYFÎ'D-DÎN EBÎ BEKR İBNÎ'L-KÂMÎL**

10948. Olıcak bu tevârihe pâyânı
Hem altı yüz otuz biş yıl sekiz ay

10949. Oturdu atası tahtına ol yıl
Melik ‘Âdil Ebî Bekr İbn-i Kâmil
10950. Var-ıdı on sekiz yaşında ol hân
Kim oldu bu diyâr-ı Mısr'a sultân
10951. Kaçan kim müstakarr olduñ bilâda
Pes imdi başladı lehv ü fesâda
10952. Hemân hamr ü melâhî oldu şuglı
Heme fisk-ı menâhî oldu şuglı
10953. ‘Azîz oldu katında her erâzil
Hakîr oldu güninde her efâzil
10954. Ulu kartâşı Necmü'd-dîn Eyyûb
Kim olmışdı Diyâr-ı Bekr'e mensûb
10955. İşidicek atası öldügin ol
Yüritdi leşkerin Mısr'a tutup yol
10956. Varuban kardaş-ıla eyledi harb
Elinden aldı âhir mülki bi'z-zarb
10957. Meger bir yıl iki ay niçe eyyâm
Melik ‘Âdil yüritdi mülke ahkâm
10958. Yigirmi tokuz a‘vâm oldu ‘ömri
Çün irişdi aña Allâh'[uñ] emri
10959. Kim âhir habs içinden anı Eyyûb
Depeletdi vü dökdi kanı Eyyûb
10960. Kodılar Şems-i Devle kabr içinde
Ki Bâb-ı Nasr'un hâricinde

FÎ HÂLÎ'L-MISRİYYÎN BÎ-TALEBÎ'D-DÜNYÂ

10961. ‘Acabdur kim ucından bu cihânuñ
Kırar bir birini ehl-i zamânuñ

10962. Ata oguldan ogul atadan baş
Alur hem depeler kartaşı kartaş
10963. Dimezler koyalum bunu kim ebdür
Müdâm îcâd-ı nesle bu sebebdür
10964. Yâ ol ana durur ehl-i şefakat
Bunu incitmek olmaya mürüvvet
10965. Yâ bu kardaş durur feryâd-resdür
Diyâr-ı ‘ömre vü câna ‘asasdur
10966. Koyalum bunu ki ola câna hâris
Musîbet günü meydânında fâris
10967. Yâ ol ferzâne ki atanuñ gülidür
Cihânuñ varı ‘ömrüñ hâsılıdur
10968. Anı öldürmeyelüm kim telefdür
Çü bizden soñra ol mülke halefdür
10969. Yâ hoz bu yâr durur togru sâdık
Göñülde cân-ıla dîdâra ‘âşık
10970. Bunu öldürmeyelüm ‘aşk eridür
Firâka düşse bunu ‘aşk eridür
10971. Bugün kim ekseri ehl-i zamânuñ
Bu hâl-ıladur olmasun gümânuñ
10972. İşitdüñ ‘Âdil’üñ çün mâcerâsın
Bu halkuñ aña göre kıl kıyâsın
10973. Bulam dime kimesneden vefâyı
Gider göñlüñden ol fâsid hevâyı
10974. Meger ben sandum sen de sana var
Bulımadum halâyıkdan vefâ-dâr

**VİLÂYETÜ'L-MELÎKÎ'S-SÂLÎH NECMÎ'D-DÎN
EYYÛB ES-SULTÂNÎ'L-KÂMÎL MUHAMMED
İBNÎ'L-‘ÂDÎL EBÎ BEKR NECMÎ'D-DÎN**

10975. Olıcak altı yüz otuz yidi hem
Zamân-ıla bu hicret bîş eger kem
10976. Oturdu tahta Necmü'd-dîn Eyyûb
Melik Sâlih dimeklikle malkûb
10977. Otuz dördinde-y-idi bil ki ekser
Kim oldu bu diyâr-ı Mısr'a server
10978. Ki Mısr'a kadîme karşı ol hân
İdüpdür Kal‘a-yı Ravza'yı bünyân
10979. Teferrüc itmege mülkin bu eyyâm
Sefer eyledi kıldı niyyet-i Şâm
10980. Yüzinde ‘âkıbet dirler haberde
Bir ekle hâsıl oldu ol seferde
10981. Meger ol zahmet-ile hasta oldu
Dönüben gine andan Mısr'a geldi
10982. Hem ol esnâda Efrenc-i Firensis
Gelüben kıldı Dimyât üzre tekbîs
10983. Varuban Mansûr üzre ‘âkıbet şâh
Gazâ kıldı Firenc'e Hasbün-Allâh
10984. Velîkin hasta idi şâh Sâlih
Ecel irdi cihândan oldu râyih
10985. Nihân itdi anuñ mevtin Şecerdür
Kim ol hanuñ o hâtun zevcesiydi
10986. Gelince Hısn-ı Keyf‘â'dan Mu‘azzam
Ki ya‘nî oğlu Tûrân şâh-ı a‘zam
10987. Kudûm-ıla meger Tûrân Şah'uß

- İrişdi nusreti halka İlâh'uhn
10988. Yürüyüp aldılar küffâr âhir
Kılıçdan giçdi her ne varsa kâfir
10989. Tokuz yıl tokuz ay yigirmi eyyâm
Melik Sâlih cihânda kıldı ahkâm
10990. Yaşadı kırk üç yıl hem tokuz ay
Felek andan dahı aldı 'âkıbet pay

**VÎLÂYETÜ'L-MELÎKÎ'L-MU'AZZAM TÛRÂN
ŞÂH İBNİ'S-SÂLİH NECMÎ'D-DÎN EYYÛBÎ'L-
KÂMÎL MUHAMMEDÎ'L-EYYÛB**

10991. Sinîn-i hicrete olduça encâm
Tamâm altı yüz ü hem kırk yidi a'vâm
10992. Melik oldı atası yirine hem
Meger Tûrân Şâh sultân-ı mu'azzam
10993. Mülük-i Mısr'uhn ol dahı biridür
Benî Eyyûb'lerün âhiridür
10994. Begâyet câhil ü nâdân-ıdı ol
Gaşım ü bî-vefâ havvân-ıdı ol
10995. Niçe kim memleketde şâh-ıdı ol
Atası kulların kılmadı makbûl
10996. Kimin kırdı kimini kıldı menfî
Götürmedi olardan katl-ı seyfi
10997. O kullar cümle dil bir eylediler
Anuñ katline tedbîr eylediler
10998. Atasınuñ tutabilmedi yirin
Çıkardı lâ-cerem elden serîrin
10999. Oğul kim sa'dı yok olmasa yigdür

- Atadan soñra ol olmasa yigdür
11000. Az işitdüm bu devr içre beşerden
Ki yahşi çıka ferzâne pederden
11001. Tedennîde durur dâyim çü devrân
‘Acabdur ata yirin tuta oğlan
11002. Ki yıldan yıla kör olur zamâna
Togurur bâzdan bayguş ana
11003. Emânet cehd it şeh-bâz olasın
Gene bir bâz oğlı bâz olasın
11004. Dizile sîm-ile zerden külâhuñ
Melikler desti ola taht-gâhuñ
11005. Hudâ virsün şu ferzende bekâyı
Ki yiñmişdür yol içinde atayı
11006. Bes âhir basdılar kasrında anı
[Ki] gözine teng itdiler cihânı
11007. Cihândan ‘âkıbet tutdı sebîl ol
Harîk ü hem garîk ü hem katîl ol
11008. Melik kim memleketde ola sultân
Gerekmez kim döke nâ-hak yire kan
11009. Dökerse pâdişâhlar hûn-ı nâ-hak
Alur anuñ damarın ‘âkıbet Hak
11010. Dime kim hûn-ı nâ-hak yirde kalur
Hudâ anuñ belâ bed hakkın anuñ
11011. Hemân yitmiş kadar eyyâm bî-kem
Diyâr-ı Mısr'a şâh oldı Mu‘azzam
11012. Meger seksen iki yıl deñlü a‘dâd
Bu mülk-i Mısr'a itmişdür Ekrâd

**VİLÂYETÜ'L-HUND ŞECERDÜR ÜMİRRÜ
HALÎLİ'S-SÂLÎHİYYÂ SERİYYETİ'L-MELÎKİ'S-
SÂLÎH**

11013. Cihândan çün ki Tûrân Şâh gitdi
Şecerdür geldi anuñ yirini tutdı
11014. Ulu hâtûn-ıdı ehl-i sa'âdet
Aña Ümmü Halîl olmışdı künyet
11015. Sırrı-y-ıdı Melik Sâlih katında
Begâyet muhteremdi hizmetinde
11016. Cemîle kimse-y-ıdı ehl-i melâhat
Zarâfet menba'ı 'ayn-ı letâfet
11017. Zarâfet çeşmesine serv-i âzâd
Letâfet gülşenine verd-i dil-şâd
11018. Beşer dime ki bir hûr ay-ıdı ol
Karañu gicede kamer-ıdı ol
11019. Yüzinde devlet envârdı münevver
Sa'âdet sîmesi zâtında azher
11020. Begâyet 'ârif-ıdı 'âkil-ıdı
Cemî'-i 'ilm içinde kâmil-ıdı
11021. İderdi her bir işde rây-ı tedbîr
Kılurdu müşkilâtı hall-i ta'bîr
11022. Kerem ehli-y-ıdı vü kân-ı ihsân
Görürdi hayr-ı in'âmın her insân
11023. Pes anda oldugı-çün her hâsayıl
Anı mülke revâ gördi asâyıl
11024. Kerem ehli olur ızze sezâ-vâr
'Abîd olur kerem ehline ahrâr
11025. Keremdür kim kılur işini mekrûm

- İder aslanları rûbâha mahkûm
11026. Hakîk ehl-i rivâyetden haberdür
Üç [ay] hükm eyledi mülke Şecerdür
11027. Meger bir beg var-ıdı adı Aybek
Anı kıldı diyâr içre atabek
11028. Aña dirlerdi Aybek-i Türkmenî
Melik Sâlih kulıdur dirler anı
11029. Şecerdür evlenür anuñla âhir
Aña teslîm ider iklîm bir bir
11030. O sultân oldı bu sultâna hâtûn
Görelüm kim n'ider âhirde bî-çûn

**VİLÂYETÜ'L-MELİKİ'L-MU'İZZ AYBEK EL-
TÜRKMENÎ SÂLİHİYYÛN NECMÎ EVVEL-İ
MÜLÜKİ'T-TÜRK Bİ'D-DİYÂRİ'L-MISRİYYE**

11031. Çün altı yüz yıl u hem kırk yidi sâl
Dahı altı ay olıcak devre ikmâl
11032. Oturdu tahta oldı mülk hânı
Mü'izzü'd-dîn Aybek Türkmenî
11033. Mülûk-i Türk'ün ol şâh ekmelidür
Diyâr-ı Mısır içinde evvelidür
11034. Revâ görmediler erkân u a'yân
Ki ola Türk nesli mülke sultân
11035. Benî Eyyûb neslinden bes âhir
Bir oğlan buldı bu kavm-ı ekâbir
11036. O sultân-zâdenün Mûsâ'ydı ismi
Melik Eşref kodılar aña resmi
11037. Melik Nâsır şehuñ oğlı-y-ıdı ol

- Dahı on yaşına tutmuş-ıdı yol
11038. Getürüp tahta sultân eylediler
Atası yirine hân eylediler
11039. Şerik oldı anuñla mülke Aybek
Bu sultân-ıdı ya'nî ol atabek
11040. Benî Eyyûb'uß âhir neslidür bu
Olaruß saltanatda faslıdur bu
11041. Bu turra geldi gitdi niçe müddet
Çü Aybek memleketde buldı kuvvet
11042. Tutup oglandan aldı tahtı pâyân
Yaluñuz kendü oldı mülke sultân
11043. Meger bir vakt ol şâh-ı dil-âviz
Şecerdür üstine evlendi bir kız
11044. Ki sâhib-i Musl'uß kızı-ydı ol
Bunuñ yâr ü dil-nüvâzı-ydı ol
11045. Küniledi o kızı şâha hâtûn
Bes oldı şâhla hâli diger gün
11046. Çü sultâna nihânî düşmen oldı
Aña mekr-ile bir gün dest buldı
11047. Tutup bogdı anı hammâm içinde
Neler olur neler eyyâm içinde

FÎ MEZEMMETİ'N-NİSÂ'İ'L-CAFİ'A

11048. 'Azîm olur begâyet keyd-i nisvân
Kim tınne keyde künnet didi Sübhân
11049. Olaruñ hakkına Hâtemü'n-nebiyyîn
Diyüpdür tNâkısâtu'l-'akli ve'd-dînt
11050. Olaruñ sözini sen görme makbûl

- Ki Şâvirihunne halifihunne dür yol
11051. Emânet olmagıl anlara mâyil
Kim anlar oldı şeytâna habâyil
11052. Egerçi zâhirâ nakş ü rakamdur
Velî bätında bir ef'î semendür
11053. Ki taşrası cemâl ü hûb-ı rengîn
İçi tolu tamâmet hubs-ı sergîn
11054. Lezîz olur ger anlaruñ visâli
Velîkin guslına degmez helâli
11055. Nedür 'avrat dimeklik ma'nide 'ayb
Olaruñ naksına bes tutmagıl reyb

TETİMMETÜ'L-KISSA

11056. Bu ahvâle çü vâkıf oldı ol kız
Şecerdür'ı hemân hemân kabz eyledi tîz
11057. Karâvâşlara anı kasr içinde
Depelendi hemân ol 'asr içinde
11058. 'Acab degül felekden bî-vefâdur
Vefâsuzdan gelen cevr ü cefâdur
11059. Cihâna eyleme hîç iltifâtı
Ki yokdur kimseye anuñ sebâtı
11060. Ebed kalmaz nisâya vü ricâla
Müdâm olmaz ganîye vü gedâya
11061. Yidi sâl ü hem üç mâh niçe rûz
Melik oldı mu'izz ol şâh-ı firûz
11062. Çün ol dahı cihândan nakl itdi
Kodı mülki burada kendü gitdi

VİLÂYETÜ'L-MELİKÎ'L-MANSÛR NÛRÎ'D-DÎN
‘ALÎ İBNÎ'L-MELİK EL-MU‘İZZ AYBEKÎ'T-
TÛRKMEN ES-SÂLÎHÎ

11063. Çün altı yüz hem elli biş kadar ‘âm
Olıcak hicret-i Mahmûd'a encâm
11064. Atası yirine bes oldı sultân
Melik Mansûr u Nûru'd-dîn ‘Alî Hân
11065. Diyâr-ı Mısr'a şâh oldukda Mansûr
Hemân on biş yaşında-y-ıdı meşhûr
11066. Var-ıdı bir kimesne sâhibü'l-gamm
Kutuz Aybekî dirlerdi aña ism
11067. Melik Mansûr'a tâyi‘ olmadı ol
Aña aslâ itâ‘at kılmadı ol
11068. Hem ol vaktin Tatar şâhı Hülâgü
Yüridi şehri Bagdâd üstine o
11069. Aluban ‘âkıbet Bagdâd'ı yıkdı
Elini günini odlara yakdı
11070. Oradan yürüdi itdi izdihâmı
Gelüben aldı Şahbâ vü Şâm'ı
11071. Diledi yüriye Mısr'a tuta yol
Varuban ala ol iklîm[i] de ol
11072. Melik Mansûr'da yog-ıdı kuvvet
Ki ideydi yağından mülki himâyet
11073. Dirildi bir yire erkânı Mısr'uñ
Kamu cem‘ oldılar a‘yânı Mısr'uñ
11074. Kutuz Beg'i hemân hân eylediler
Çıkarup tahta sultân eylediler
11075. Kim aña nâm olsa saltanatda

- ‘Adûyî def’ ide memleketde
11076. Tutup habs itdiler Mansûr'[1] âhir
Dahî olmadı kimse aña nâsır
11077. İki yıl yidi ay yigirmi dört rûz
Hükûmet kıldı mülke gice gündüz
11078. Ne ıssı pâdişâh olmak cihâna
Tahakküm eylemek pîre civâna
11079. Soñı yâ ‘azl ü yâ zindân olıcak
Yâ düşüp ‘âkıbet nâlân olıcak

**VİLÂYETÜ'L-MELİKİ'L-MUZAFFER İBN-İ
‘ABDİLLÂH EL-‘ARABÎYİ'S-SALÂS MİN
MÜLÜKİ'T-TÜRK Bİ'D-DİYÂR-I MISRİYYE**

11080. Zamâna itmek-ile havl-i tahvîl
Çün oldı altı [yüz] elli yidi yıl
11081. Oturdu girisi mülke mukarrer
Zamân-ıla Kutuz Sultân Muzaffer
11082. Tatar sultânı kim oldur Hülâgû
Yüritdi Mısr üzre leşkerin o
11083. Anuñ geldügin işitdi Muzaffer
Çıkardı Mısr'dan ol dahı leşker
11084. Ne leşker kim girânsûz bahr-ıdı ol
‘Adû üstine bâd-ı kahr-ıdı ol
11085. Bu yir yüzinde gören dirdi anı
Kaderlenmiş kazâdur âsümânı
11086. Yürirse savleti tûfâna beñzer
Turursa heybeti ‘ummâna beñzer
11087. Cemî'-i şîr-i merd ü tîr-endâz

- Dilîr ü ceng-dâr-ı şûr ü ser-bâz
11088. Çeri çıkdı ki ma'mûr olalı Şâm
Misâlin görmedi ne hâs ü [ne] 'âm
11089. Meh-i mihri togalı subh u şâmuñ
Bu[nuñ] tek çıkmadı leşkeri Şâm'uß
11090. Gelicek 'Ayn-ı Câlût üzre düşmân
İrişdi karşıladı anı sultân

**FÎ MUHÂREBETÎ'L-MELÎKÎ'L-MUZAFFER
HÛLÂGÛ HÂN**

11091. Çü gördi bir birini iki düşmân
Gurûşa geldi [meydân] içre merdân
11092. Karâr ü sabr ola mı arslana
Kim olsa mîşiye âhû revâna
11093. Niçe ârâm ide şeh-bâz-ı nîrû
Havâ yüzinde pervâz itse teyhû
11094. Koşın koşın yürüdi ne mûrlâr
Dizildi yir yirin saff oldı erler
11095. Yarıldı tabl öninden tâk-ı eflâk
Nefîr âvâzesinden ditredi hâk
11096. Erenler gulgulından toldı 'âlem
Bu yir yüzini tutdı nesl-i Âdem
11097. Nakkâre urulup nâkûr uruldu
Çomaklar çalınup kılıç uruldu
11098. Atıldı mehhekle sehm-i hatâyı
Hudâ savsun erenlerden hatâyı
11099. Felek döndi tozından âbnûsa
Ser-â-ser yir yüzi gark oldı bûsa

11100. Karardı her yaña aktâra baksañ
Görünmezdi [göze] diyâra baksañ
11101. Ser-â-ser toldı leşker Kûh-ı Sahrâ
Deşildi her taraf cûş itdi deryâ
11102. Işıklar ışıgından gökde hurşîd
Tutıldı kalmadı nûrında te'yîd
11103. Yürise satvet-ile fevc ber-fevc
Urırdı bahr gibi mevc ber-mevc
11104. Sikender kim tutup durdı cihânı
Ol-ıdı 'âlemüñ sâhib-kırânı
11105. Niçe kim pâdişâh-ıdı cihâna
Anuñ tek dirmedi leşker yegâne
11106. Bahâdur erlere gelmişdi fırsat
Muhannetlere kopmışdur kıyâmet
11107. Bahâdurdur bahâdurdur bahâdur
Kişi kim cân katında bî-bahâdur
11108. Meger yüz yıl diri olmakdan Âdem
Muhannetlik-ile 'âlemde her dem
11109. Bahâdurlug-ıla ahsendür o mülk
Deger bir gün anuñ biñ yıldur mülk
11110. Çün ölmek oldı bu dirliğe encâm
Niçün ola kişi 'âlemde bed-nâm
11111. Şu tâzî atlara öñinde gâyet
Mahal olmuşdı gelmiş-idi fırsat
11112. Ki tâzî atlara iy şâh zamâna
İki nesne içündür pehlivâna
11113. Yâ kova irişe hasmına bir baş
Yâ kaçup düşmeninden kurtara baş

11114. Niçe ceng oldı kim bu dehrdür deng
Cihânda görmedi anuñ gibi ceng
11115. Bir a‘zam sancış oldı kim bu gerdiş
Anuñ tek görmedi ‘âlemde sancış
11116. İrişüp ‘âkıbet ‘avn-ı İlâhî
‘Adûya gâlib oldı Mısır şâhı
11117. ‘Înâyet kıldı çün "Allâhü Ekber"
Muzaffer oldı düşmâna Muzaffer
11118. Ganîmetdür ganîmetdür ganîmet
Ki düşmândan yüzün döndüre devlet
11119. Nihâyetsüz kırıldı leşker-i deşt
Ki toldı küşt-ile tag u hem deşt
11120. Cihânda aña beñzer bir hezîmet
Hikâyet itmedi ehl-i hikâyet
11121. Arındı memleket zulm-ı Tatar'dan
Emîn oldı halâyık her hatardan
11122. Mülûk-i Mısır'dan aña kelâmı
Budur evvel alan Şehbâ vü Şâm'ı
11123. Ki bundan öñdin yire hakîkat
Mülûk-i Mısır itmez-idi hükûmet
11124. Benî Eyyûb elinde-y-di o büldân
Ebâ‘an cedd olar iderdi fermân
11125. Dımışk arzında bir yir var Kasîr ad
Varup sayd itdi anda şâh-ı sayyâd
11126. Şâh öñinden kaçır bir âhû nâ-gâh
Atını salar üstine anuñ şâh
11127. Niçe kimse meger beglerden anı
Göñülden sevmez-idiler nihâni

11128. Şehi ol yirde tenhâ buldılar çün
Hemân katl itdiler sahrâda ol gün
11129. Bu sayd idem dir-idi vahşî pâyân
Bunu sayd eyledi sayyâd-ı devrân
11130. Bu kasd ider-idi rîm-i felâda
Bırakdı dehr anı dâm-ı fenâda
11131. Birin orada sultân eylediler
Muzaffer yirine hân eylediler
11132. Muzaffer gâfil-idi hasm[ı] hâzır
İrişdi ‘ömrine noksân âhir
11133. Kişi-kim olmaya havf ihtirâzı
Kılınmışdur cenâzesi namâzı
11134. Kişi kim yokdur anuñ ihtiyâtı
Döşenmişdür gazâ-içün bisâtı
11135. Meseldür kim bu dilde söylenür çok
Uyur ardınca olmasun uyanuk
11136. Hemân bir yıldan eksük devr didiler
Diyâr-ı Mısr'a hükm itdi Muzaffer
11137. Çün anuñ [dahı] dükendi zamânı
Kasîr arzında defn itdiler anı

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÎ'Z-ZÂHİR KARZU'D-DÎN
BAYBARS EL-BENT KADERÎ ES-SÂLİHÎ EN-
NECMUKÎ KÜNYETUHU EBÜ'L-FÜTÛH**

11138. Didiler altı yüz elli sekiz yıl
Olıcak hicretüñ târihine yıl
11139. Oturdu tahta Baybars itdi hükmi
Melik Zâhir didiler aña ismi

11140. Tatar'dur didiler Baybars'a kavlı
Velî dir ba'zılar Çerkes'dür aslı
11141. Kaçan kim buldı kuvvet saltanatda
Yüridi emr ü nehyi memleketde
11142. Yüridi feth itdi her diyârı
Melikler-ile kıldı kâr-zârı
11143. Meger feth itdügi-çün her bilâdı
Cihânda Bû'l-Fütûhât oldu adı
11144. Diyâr-ı Mısr u Şâm iklimine hep
Kuzât-ı Erba' ol kıldı müretteb
11145. Fütûhundandır anuñ Sîs ü Âyâs
Masîsa Adana vü Hısn-ı Bagrâs
11146. Safed Şevbek gerek hem Kayseriyye
Şekîf Hısn-ı Alâgirâd hem Antakiyye
11147. Hisârın Beyre'nüñ ol feth kılupdur
Husûn'ı İsmâ'il'i ol alupdur
11148. Oradan leşker-ile hân-ı İslâm
Yüridi kıldı 'azm-ı mülket-i Şâm
11149. Varup kırdı Yezîdî kavmini hâk
Havâricden o mülki eyledi pâk

**FÎ HUCÛMÎ'T-TATAR 'ALE'L-MÛLKÛ'Ş-
ŞÂMÎYÂ SÂNİYEN VE İNHİZÂM**

11150. İkinci kez irişem diyü Kâm'a
Tatar leşker çeküp yüridi Şâm'a
11151. Melik Zâhir meger sultân-ı mülket
Dişürdi leşker-i mülki tamâmet
11152. Ne leşker kim aña irişmez idrâk

- Misâlin görmedi ne Cem ne Zahhâk
11153. Hemân ilgar idüp ol şâh-ı pür-dil
Fırat üstinden anı basdı gâfil
11154. Tatar çün gâfil-idi şâh hâzır
Kim oldu lâ-cerem düşmâna kâhir
11155. Hemân-dem leşker-i deşt oldu meksûr
Tatarlar kaçdılar mahzûl u makhûr
11156. Tatar'dan çok halâyık hem ol eyyâm
Esîr tutıldı hâs eger ‘âm

**FÎ HUCÛMÎ'T-TATAR ‘ALE'L-MEMLEKE
ŞÂMÎYÂ SÂLİSÂ VE MUHABBETİHİM EL-
MELÎK ZÂHİR**

11157. Giçcek dört yıl bu müddet üzre
Tatar yürüdi gine mülket üzre
11158. İşitdi halk anı gavgâya geldi
Melik Zâhir çıkup Şahbâ'ya geldi
11159. Tatar cemî'inüñ iderler şümârı
‘Adedde var-ıdı yüz biñ karârı
11160. Gelicek Eblestin'e o düşmân
Yürüdi karşı geldi aña sultân
11161. İki leşker turışdı vü karışdı
Kılıç kılıca oldu vü urışdı
11162. Çıkuban her taraftan bir dil-âver
Biri birinden aldı cân-ıla ser
11163. Bahâdurlar urup el bozdogana
Boyadı bir birin zarb-ıla kana
11164. Tatarlar atdan inüp oldu yâyan

- Bular üstine kıldı tîr-i bârân
11165. Kemân alup ele her merd-i cengi
İki yañadan atdılar hadengi
11166. O gün de kıldılar bir ceng-i a‘zam
Ki mislin görmedi ‘âlemde âdem
11167. Bir ugraş oldu ki eyyâm leyâli
Misâli gibi görmedi kıtâli
11168. Kırıldı yarusından artuk a‘dâ
Esîr oldu ‘adedsüz pîr ü bernâ
11169. İrişdi ‘âkıbet ‘avn-ı İlâhî
Tatar hânını aldı Mısır şâhı
11170. Hâlâs olanı ne kim var Tatar'dan
Başın aldı vü kaçdı bahr ü berden

TETİMMETÜ'L-KISSA

11171. Şu yirler kim Hülâgû [kıldı] virân
Yapupdur Kal‘a-yı Şâm'ı o sultân
11172. ‘İmâret itdi Hums u Şîraz'ı hem
Kılupdur Ba‘albik Hısn'ın müzammem
11173. İdüpdür Kal‘a-yı ‘Aclûn'ı ma‘mûl
Yapupdur Sarhad'ı vü Saya'yı ol
11174. Yapupdur dirler ol şâh-ı mu‘azzam
Dımışk içinde Kasr-ı İblak'ı hem
11175. Bes on sekiz yıl iki ay buçuk ol
Diyâra hükm kıldı sag eger sol
11176. İrişdi aña da emr-i İlâhî
Ki tutdı ‘âlem-i ervâha râhı
11177. Anı defn eylediler Şâm içinde

- Adın söylediler eyyâm içinde
11178. Cihândan girdi kendü yâdı kaldı
Diyâr ü memleketde adı kaldı
11179. Müdâm itmez kişiye bahtiyârı
Zamâna virmiş-iken ihtiyârı
11180. Bu olsun cehd it 'âlemde kâruñ
Ki senden soñra kala yâdigâruñ
11181. Görüben yâdigâruñ yâd ideler
Du'â-y-ıla revânuñ şâd ideler
11182. Bugün kim söylenür her dilde yâduñ
Zamân ola kim añılmaya aduñ
11183. Gelüben gitdügüñden bu cihâna
Belürmeye dahı her-giz nişâna

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'S-SÂ'İD EBÛ'L-MA'ÂLÎ
EL-MEDDE'Û HAZİNÜ'L-MELİK EZ-ZÂHİR
BAYBARS**

11184. Çün altı yüz yitmiş yidiye 'âm
İricek müddet-i târihe encâm
11185. Meger yüz tutdı ikbâl-ı zamâna
Muhammed Zâhir oğlu Berke Hân'a
11186. Melik-zâde durur ol şâh anâdan
Dedesidür Tatar hânı anâdan
11187. Çün arturdı serîr-i saltanatda
Yasâgını yüritdi memleketde
11188. Kazâ vü hem kader bir gün bu sultân
Sefer kıldı Dımişk'a vardı iy cân
11189. Dahı anda-iken anuñ rikâbı

- Na-gâhân kopdı Mısr'uß ıztırâbı
11190. Ne varsa Mısr'uß içinde ‘asâkir
Cemî‘i oldılar bir yire hâzır
11191. Kamu dil bir idüp bir itdi dîde
Temerrüd kıldılar Sultân Sa‘îd’e
11192. Anı hal‘ eylediler saltanatdan
Götürdiler elini memleketden
11193. Kim âhir tutup anı kavm-ı a‘yân
Yirine kartaşını kıldılar hân
11194. Kerek’de anı mahbûs eylediler
Sa‘îd-idi vü menhûs eylediler
11195. Kişi kim memleketde şâh ola ol
Gerek her hâlete âgâh ola ol
11196. Bırakur dâr-ı mülkin gitse sultân
‘Acab mı tahtına yol bulsa düşmân
11197. İsüz koyup gidenüñ tâc [ü] tahtın
N’ola hasm eylese târâc-ı rahtın
11198. Velî iden kazâ-y-ıla kaderdür
“İzâcâe’l-kazâ ‘amiye’l-basar”dur
11199. İki yıl iki ay on biş gün iy yâr
Sa‘îd oldı diyâr-ı Mısr’a sâlâr
11200. Vefât itdi Kerek şehrinde ol şâh
Aña dahı irişdi mevt nâ-gâh
11201. Ne dirsın kimseye kalur mı dünyâ
Emânet olmagıl dünyâyâ garrâ
11202. Nazar kılma cihânuñ devletine
Ki degmez devleti anuñ mihnetine
11203. Gehî cevr-i felek ki kahr-ı düşmân

Gehî vü hem ecel ki zahm-ı devrân

11204. Burada kimse râhat olmamışdur
Belâsından refâhât bulmamışdur

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-‘ÂDİL SEYFÜ'D-DÎN
SELÂMIŞ İBNÜ'L-MELİKÜ'Z-ZÂHİR
BAYBARSÜ'N-NECMÎ**

11205. Zamân-ı hicrete devr-ile encâm
Olıcak altı yüz yitmiş tokuz ‘âm
11206. Melik ‘Âdil şâh oldu memleketde
Melik oldu serîr-i saltanatda
11207. Kim adıdur Selâmiş İbn-i Zâhir
İşit imdi aña n'oldı avâhir
11208. Yidi yaşına resîde idi kim ol hân
Diyâr-ı Mısr içinde oldu sultân
11209. Atabek oldu aña bir kimse ol gün
Ki eyderlerdi adına anuñ Kalâvûn
11210. Ol-ıdı hükm iden memleketde
Melik ‘Âdil idi saltanatda
11211. Selâmiş'den alup âhir diyârı
Kalâvûn oldu mülküñ şehriyârı
11212. Diyâruñ kim şâhı tıfl oldu iy yâr
Tama‘ itse n'ola mülkine diyâr
11213. Za‘îf olsa diyâruñ şehriyârı
Kavî olan alur andan diyârı
11214. Hemân dört ay Mısr'a şâh oldu
Alındı mülki kendü şöyle kaldı
11215. Anuñ dahı soñına irdi devrân

‘Acab durur ‘acab fermân-ı Yezdân

FÎ HASRETÎ'L-EYTEM

11216. Bilürsin kim olur ‘âlemde sâtı‘
Yitimüñ mâlına her kimse tâmi‘
11217. Okımazlar mı Âyât-ı Kerîm'i
Meger “Lâ takrabû mâle'l-yetîm”i
11218. Gerekdür tıfl olana ata ana
Ata ana yirin tutmaz hazâna
11219. İlâhî kimsenüñ soñında etfâl
Hazâna lokmasına sunmasun el
11220. Yitime vâlî olmakdan hazâna
Ölüm yig olmayıcak ata ana
11221. ‘Acab devr oldı işbu devr gâyet
Ki kalmadı Benî âdemde şefkat
11222. İrişmez oldı bir kimse şefika
Şu resme kim irişilmez sadıka
11223. Bu şefkat ehlini kılma tekellüm
Bulımaz bir gönül ehl-i terehhüm
11224. N'ola âhir zamân oldı zamâna
Ki şefkat götürildi âsümâna
11225. Bu resme olıcak çün dehr hâli
N'ider kişi kazanuban ‘iyâli
11226. Ki kala kendünüñ soñında eyyâm
Akıda yaşların kahr-ıla eyyâm
11227. İrişbilmeyeler bir rahîme
Meger Allâh ide şefkat yitime
11228. Bu devr içini isterseñ tamâmet

- Var ola her mahalde bî-nihâyet
11229. Yitim [ü] tıfl [u] ma'sûm cüdâlar
Zelîl ü nâ-reside mübtelâlar
11230. Kiçilikde yitim olmuşlar ola
Kapudan kapuya kalmışlar ola
11231. Gezerler olalar 'uryân ü giryân
Giçerler olalar atşân [ü] cû'ân
11232. Silici yog ola gözleri yaşın
Soricı yog ola bu bagır başın
11233. 'Acabdur kim olar kıldukça âhı
Sepindürmez havâsı mihr ü mâhı
11234. Olaruñ akdugınca gözi yaşı
Yıkılmaz 'âlemüñ tagı vü taşı
11235. Ta'accüb eylemeñ dünyâ harâbın
Kim açdı çarh anı zulm bâbın
11236. Gezerseñ ser-te-ser vech-i türâbı
'Îmârâtından artukdur harâbı
11237. Cihânı isteseñ kırât kırât
Bulunmaz bir mahal 'adl-ıla muhtât
11238. Bakarsañ yir yüzinde kuru [vü] yaş
Dökilmiş her mahalde zulm-ile baş
11239. Akıdan göz yaşın 'âlemde dâyim
Mezâlimdür mezâlimdür mezâlim
11240. Çün irişdi kemâline zamâna
Yakın irdi zevâl ire cihâna
11241. Gelen dünyâya âhir gülmeyiser
Sa'âdetlü şudur kim gelmeyiser

VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR SEYFÜ'D-
DÎN EBÎ'L-MA'ÂLÎ KÂLÂVÛN ES-
SALÎHÎYYÛN NECMÎ

11242. Meger ol müddet ü ol 'âm içinde
İşit n'oldı gine eyyâm içinde
11243. Sa'âdet necmi 'izze oldı makrûn
Diyâr-ı Mısr'a şâh oldı Kalâvûn
11244. Lakab aña Melik Mansûr olupdur
Kalâvûn elfi aña şöhret kalupdur
11245. Mu'azzam pâdişâh-ıdı Kalâvûn
Getürmedi nazîrin çarh-ı gerdûn
11246. Mülûk-i Türk içinde aña hem-tâ
Ne gördi ne görecekdür bu dünyâ
11247. On iki bîn kavli di müşterâsı
Kamûsı pehlivân erdem ayâsı
11248. Anuñ neslinden ü kavlinden iy cân
Diyâr-ı Mısr'a oldı çok kişi hân
11249. Melik Mansûr ol şâh-ı vilâyet
Kaçan kim memleketde buldı kuvvet
11250. Melik Zâhir cemâ'atinden ol hân
Ne begler var-ısa devşürdi yeksan
11251. Kiminüñ katline tîz urdı seyfi
Kimini memleketden kıldı menfi
11252. Olaruñ mansıbını alup encâm
Cemî'-i kullarına kıldı en'âm
11253. Çü bahtı gün-be-gün oldı ziyâde
Bes imdi başladı 'izz ü cihâda
11254. Tırâbûls'ı varuban feth kıldı

- Bilâd-ı Şâm'dan çok şehir aldı
11255. Melik Zâhir soyundan müddet-ile
Kerek şehrini aldı kuvvet-ile
11256. Hisâr-ı Markab'ı feth itdi pâyân
Alupdur Ladikiyye burcın iy cân

**FÎ HÜCÛM-I TEMÜR HÂN MELİKÜ'T-TATÂR
‘ALÂ MEMLEKETÜ'Ş-ŞÂMİYYE**

11257. Hem ol esnâ içinde bak bu gine
Tatar yürüdi Şâm üstine gine
11258. Yog-ıdı ol sipâha hadd ü pâyân
Ki olara başdı Mengütemür Hân
11259. Gelüp giçmekle bu dehr çağı
İrişdi Humus arzına o yagı
11260. Mısır sultânı imdi ol Kalâvûn
Tatar'la ceng-i kıydan gördi ol gün
11261. Giricek memleket içine agyâr
Nice ceng itmege mülkinde sâlâr
11262. Kılıcak müdde‘î iklîme âheng
Bahâdur ol durur kim başlaya ceng
11263. Göricek hasm olur diyârı
Niçün itmez er olan kâr-zârı
11264. Kişinüñ memleketde iken eli
Vire mi hasma itmedin kıtâli
11265. Kişinüñ elde varken ihtiyârı
Garîme degme giz virmez diyârı
11266. Bakarken göz var-iken tende cânı
Güç olur hasma virmek hânümânı

**FÎ MUHAREBETİ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR
KÂLÂVÛN VE MENGÛ TEMÛR HÂN**

11267. Düşirdi bir çeri kim yok kıyâsı
Uranı sâgısı vü intihâsı
11268. Ne leşker kim kamusı şîr ü nerler
Dilîr ü pehlivânlar pür-hünerler
11269. Cerâsûnları? bu devr-i zamânuñ
Bahâdur ki erenleri cihânuñ
11270. Sayılır her biri merdânelerden
Ad-ıla söylenür yekdânelerden
11271. Şu kimseler ki saysañ dâne dâne
Giçer ‘asrında her biri yegâne
11272. Hem ad-ıla cihânuñ pehlivânı
Konılır ortaya başı vü cânı
11273. Kaçan kim rümhîler bî-cân iderler
Niçe behmenleri bî-cân iderler
11274. Kılıçları durur makdûr eceller
Olardan bil ecel kılur veceller
11275. Bir anuñ gibi leşker olduğımı cem‘
Ne göz gördi ne kulak eyledi sem‘
11276. Çü gördi bir birini iki a‘dâ
Hemân-dem kopdı ara yirde gavgâ
11277. Giyindi yir yirin pulâd-ı âhen
Urundılar kamu harbuñ külâhın
11278. Kuşandılar bile şimşîr-i Hind'i
Götürüp rumh bindiler semendi
11279. Dikildi sancak u uruldı harbî

- Dil-âverler diler kim kıla harbi
11280. Çü leşker saf ola harbî urıla
Nakâre çalina nâkûr urıla
11281. Gerek ispâhiye ol günde iy cân
Atı perrân ola kılıcı bürrân
11282. Kaçuban kurtıla düşmândan atı
Kılıç-ıla bula câna necâtı
11283. Kişi kim er ola vü bile erlik
Ne resme itmeye ol günde erlik
11284. Er olan kimseye erlik gerekdür
Ve illâ ne aña erlik gerekdür
11285. Tatar'la ugraş itdi anda sultân
Kim akdı ara yirde seyl olup kan
11286. Nihân oldı gubârından bu âfâk
Tutıldı tozı-y-ıla bu yidi tâk
11287. Sanasın zelzele düşdi zemîne
Felek girdi sevâdından kemîne
11288. İki leşkerden ol gün bî-nihâyet
Halâyık öldi vü oldı hisâret
11289. İrişüp nusret-i Rabbânî ol gün
Zafer buldı Tatar üzre Kalâvûn
11290. Meger kim ol zamân Mengütemür Hân
Binüp bir bâd-pâyı oldı perrân
11291. Hemân gözledi etrâfi felâyı
Ki sebk itdi zemîn üzre havâyı
11292. Anı görüp tagıldı leşker-i deşt
Temevvüc itdi döndi Kalzum'a deşt
11293. Kaçardı ‘ademîler cûka cûka

- Kırılırdı ‘adûlar firka firka
11294. Diyâr-ı deştiden bî-hadd diyâr
Kimi öldi kimi oldı giriftâr
11295. N'ola dirsın işi tâ‘î olanuñ
Bu Şâm iklîmine yagı olanuñ
11296. Hemîşe düşmân olan arz-ı Şâm'a
İrişmedi bu ‘ömri subh-ı Şâm'a
11297. Dem-â-dem düşmânuñ başı kesilsün
Bu mülküñ burcı üstine asılsun

TETİMMETÜ'L-KISSA

11298. Olıcak devlet-ile Şâh Mansûr
Tatar sultânınuñ üstine Mansûr
11299. Dönüben şâh andan Şâm'a vardı
Niçe müddet refâhat buldı turdı
11300. ‘Alem indirdi tagıtdı sipâhı
Çıkardı migfer urındı külâhı
11301. Götürdi aradan ilât-i rezmi
Getürdi ortaya âlât-ı bezmi
11302. Neşâta ‘îşe ikdâm eyledi ol
Ferâmuş ser-encâm eyledi ol
11303. Ferah-cân eyledi bes câm u Cem'den
Göñülde koymadı bir gam nagamdan
11304. Nice kılmaya ol ‘îş ü neşâtı
Ki kalmadı zamânuñ ihtiyâtı
11305. Kişi şol dem gerek ‘îş ide sâfi
Ki ola düşmen gamından kalb-i sâfi
11306. Gerek şol vakt ide peymâne devrân

- Kim ide düşmeni nâ-kâm devrân
11307. Bu Mısr'uß şehri içre dirler anı
Yapupdur bir ulu bîmâr-sitânı
11308. Ki mislin yapmadı 'âlemde âdem
Nazîrin görmemişdür ehl-i 'âlem
11309. Gelüp gitmekle bu sâl ü bu mâh
Şâha bir za'f hâsıl oldu nâ-gâh
11310. 'Îlâç itdiler itmedi ifâde
Meger günden güne oldu ziyâde
11311. Bu za'f içinde-iken şâh-ı diyâr
Yüridi şehri-i 'Akkâ üzre küffâr
11312. Gazâ kılmag-içün küffâra ol şâh
Diledi tuta 'Akkâ'dan yaña râh
11313. Çıkıcak Mısr'dan bir merhale ol
Ecel irişüben kesdi aña yol
11314. Meger on bir yıl üç ay tamâmet
Melik Mansûr itmişdür hükûmet
11315. Şu gördüğün vefâsuz rûzigârı
İsüz koydu niçe dâr u diyârı
11316. Niçenün aldı elinden taht-gâhın
Niçenün kapdı başından külâhın
11317. Çıkardı niçeleri memleketden
Melikleri düşirdi saltanatdan
11318. Zihî kim mübtelâdur dehre 'âlem
Düşüp durur elinden kahra 'âlem

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-EŞREF SALAHÜ'D-
DÎN HALÎL İBNÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR
KÂLÂVÛN ES-SALÎHÎYYÜ'L-ÛFÎ**

11319. Çün oldı hicretüñ devrine encâm
Meger kim altı yüz toksan kadar ‘âm
11320. Melik oldı atası öldügi gün
Melik Eşref Halîl İbn-i Kalâvûn
11321. Bahâdur kimse-y-idi sâhib ikdâm
Getürmedi cihâna mislin eyyâm
11322. Melikler havf alurdi heybetinden
Selâtîn üşenürdi satvetinden
11323. Bulaldan memleketde ‘izz ü temkîn
Gazâvât itmek-idi aña âyîn
11324. Anuñ elinde oldı feth-i ‘Akkâ
Fütûhundun durur anuñ Behestâ

**FÎ FETH -İ TAGİR KAL‘ATU'R-RÛM VE
VASFUHÂ**

11325. Meger küffâr-ı Rûm elinden iy cân
Alupdur Kal‘ayü'r-Rûm'ı o sultân
11326. Mu‘azzam kal‘adur devrân içinde
Misâli yok durur büldân içinde
11327. İrişmişdür serâyâya ‘urûcî
Müsâvîdür semâ-y-ıla burûcî
11328. Felek gibi muhassandur esâsı
Haber virür hem ahterden ‘alâsı
11329. Niçe giçmişdür üstine havâdis
Niçe kimseler olmuş aña hâris

11330. Zamân-ıla dönüp bu çarh-ı devvâr
Kılamamış anuñ bir taşına kâr
11331. Koyaldan esâsını anuñ cihâna
Hem anı bîkr bislemiş zamâna
11332. Kanı bir Vâmık ehl-i hamîyyet
Ki ref` ide bu `Azrâ'dan bekâret
11333. Rivâyetdür ki ol şâh-ı me`âlî
Aña nakb-ıla bulmuşdur mecâli
11334. Getürmiş katına bir niçe üstâd
Ki her biri hacer fenninde Ferhâd
11335. Bu pîşenüñ cemî`-i pîşvâsı
Delerler olsa Kûh-ı Erciyes'i
11336. Alurlarsa ele bir dem külünge
Kül ideler hemân pulâd sengi
11337. Yir altından girüp deldiler anı
`Ale'l-gafle çıkup aldılar anı
11338. Melik Eşref Ebû'l-Feth-i zamâne
Yarag itdi kodı anda zerd-hâne
11339. Hem andan soñra kim şehler gelüpdür
Bu Mısr tahtına hâkim olupdur
11340. Olar dahı üstine itdi ziyâde
Eger ceng altıdur ger zevâde
11341. Nice yıllar anı hasr itse yağı
Dükenmeye anuñ her-giz yarağı
11342. Nice saklamayalar bu hisârı
Kim oldur Şâm evinüñ bir cidârı
11343. Mu`allâ kapudur iklîm-i Şâm'a
Gereklü kal`adur bu hâsır `âma

11344. Diyâr-ı şarka Şâm'uß haddidür ol
Müselmânlık evinüñ seddidür ol
11345. İlâhî isti'dâd ola esâsı
Havâdisden emîn ola binâsı
11346. Bu muhkem kal'alar bünyâd idenler
Medâyinler yapuban ad idenler
11347. Anuß-içün emek yirler hisâra
Ki bir gün yagı yüriye diyâra
11348. Ola bu kal'alar halkuß binâsı
İrişince diyâruß pâdişâhı
11349. Gelüp kurtarıcı olmayıcak h'd
Dimişlerdür ki tEl-mahsûru mâ-hûdt
11350. Kılalum aña biñ biñ âferîni
Ki feth itdi anuß gibi hasîni
11351. Hezârân âferîn ol şehriyâra
Ki dest urdı anuß gibi hisâra
11352. Niçe devrân-ı müddet geldi gitdi
Melik Eşref diyâra şahlıg itdi

FÎ TETİMMETİ'L-KISSA

11353. Meger bir gün ava çıkdı şehinşâh
Bile almadı ne leşker ne har-gâh
11354. Niçe kimsene beglerden nihânî
Aña düşmân olup sevmezdi anı
11355. Kılurken şâhla anda şikârı
Yaluñuz buldılar çün şehriyârı
11356. 'Ale'l-gafle aña kılıç ururlar
Amân virmezler ol dem öldürürler

11357. Meger bir kimse var-ıdı atabek
Ki dirlerdi adına Ketbogâ Beg
11358. İşıtdi mâcerâyı tutdı râhı
Varup öldürdi öldüreni şâhı
11359. Hezârân ‘âfiye vü Bârik Allâh
Ki koymadı ‘adûya kala bu âh
11360. Hezârân âferîn ihsanat şâbâş
Kim aldı ‘âkıbet düşmândan baş
11361. Gözedüp Şâh Mansûr'uhn nevâsın
Tuz ekmeğin ü in‘âmın ‘atâsın
11362. Anuñ oğlu Halîl'i öldüreni
Tutup öldürdi şâd olsun revânı
11363. Helâl olsun aña biñ sıhhat-ı cân
Veliyy-i ni‘metinden yidügi nân
11364. Alurlar kul virürler mâl ü genci
Ki Mevlâ'sı yolında çeke renci
11365. Şehi yolında kul tâlib gerekdür
İşi bi'l-kalb u bi'l-kâlib gerekdür
11366. Şu kim nân ü nemek hakkını bilmez
Mükâfatın anuñ ehline kılmaz
11367. Revâdur gözine anuñ tuz ekmek
Gözine tura yidügi tuz ekmek
11368. Meger kim üç yıl u bir ay niçe gün
Melik oldı Halîl İbn-i Kalâvûn

VİLÂYETÜ'L-MELİK NÂSIRU'D-DÎN EBÛ'L-
MA'ALÎ MUHAMMED İBNÜ'S-SULTÂNÜ'L-
MANSÛR KALÂVÛN

11369. Muhammed hicretinden giçüp ahvâl
İricek altı yüz toksan üçe sâl
11370. Diyâr-ı Mısr'a oldu vâzı'ü'l-yed
Kalâvûn Hân oğlu Şâh Muhammed
11371. Çü çıkdı tahta ol sultân-zâde
Melik Nâsır dimeklikle ada
11372. Tokuz yaşında-y-ıdı ancak ol hân
Olıcak bu diyâr-ı Mısr'a sultân
11373. Her işde kılmaga tedbîr ü râyı
Velîyyü'l-hükm itdi Ketbogâ'yı
11374. Niçün kim tıfl-ıdı Nâsır ol eyyâm
Dahı bilmezdi nedür tavr-ı ahkâm
11375. Oturaldan serîre şâh-zâde
Bu olmışdı hemîşe aña 'âde
11376. Halîl'i öldürenleri tutardı
Kimin sürüp kimin Nîl'e atardı
11377. Meger bir yıl olup teslîm-i Mısr'a
Tahakküm eyledi iklîm-i Mısr'a
11378. Bes imdi Ketboga Mansûr'ı pâyân
Diledi memleketde ola sultân
11379. Bu niyyet üzre idüp rây ü tedbîr
Anuñla ittifâk itdi niçe mîr
11380. Dirilüp Nâsır'ı hal' eylediler
Memâlikden anı ref' eylediler
11381. Yirine Ketbogâ'yı kıldılar şâh

- Anuñ oldı diyâr-ı mülket çâh
11382. Dahı olmadın diyâra Ketbogâ Hân
Kılupdur Nâsır-ıla ‘ahd ü peymân
11383. Ki kendü saltanatda nâyib ola
Diyâr-ı mülke Nâsır sâhib ola
11384. Ulalınca Melik Nâsır nice vakt
Tahaffuz ide ki elden çıkmaya taht
11385. Kerek'de otura Sultân Muhammed
Tamâm olunca eyyâmda mu‘ahhed
11386. Bes andan soñra tahtı kıla teslîm
Muhammed Hân'uß ola gine iklîm
11387. Dimişlerdür Melik Nâsır bu nevbet
Diyâra on bir ay itdi hükûmet

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-‘ÂDİL KETBOGA
İBN-İ ‘ABDULLÂH EL-MANSÛRİYYÜ'T-TÛRKÎ
SULTÂNU'D-DİYÂRÜ'L-MISRİYYE**

11388. Çün altı yüz ü toksan dörde hicret
İrişdi dönme-ile devr-i müddet
11389. Meger kim Ketbogâ Mansûr'ı iy cân
Serîr-i memleketde oldı sultân
11390. Melik Âdil didiler aña da ad
Tatar aslı-y-ıdı ol merd-i âzâd
11391. Satun almış-ıdı anı Kalâvûn
Olupdı gün-be-gün katında efzûn
11392. Gelüp gitmekle eyyâmı ‘asruñ
Kim oldı ‘âkıbet sultânı Mısr'uß
11393. Bes aña tâyib oldı saltânatda

- Hüsâmü'd-dîn Lâçin memleketde
11394. Çü buldı mülk içinde fer ü kuvvet
Halâyık içre kıldı çok hükûmet
11395. Meger bir devr Şâm arzında ol hân
Sefer kılup iderken Mısır'a seyrân
11396. Yol üzre Lâçin oldu bed-hvâh
Hücûm itdi anuñ üstine nâ-gâh
11397. Çü Lâçin hâzır [u] şâh gâfil-idi
Bürehne pâdişâh bu kâmil-idi
11398. Bes âhir gâlib oldu Ketbogâ'ya
Niçe begler o gün vardı fenâyâ
11399. Kaçuban Ketbogâ Hân Şâm'a düşdi
N'ide devlet hümâsı dâma düşdi
11400. Alup Lâçin mâlın Ketbogâ'nuñ
Çerisin bârihin rahatın anuñ
11401. Yüridi tutdı Mısır etrâfına râh
Varuban oldu Mısır'uñ tahtına şâh
11402. İki yıl on yidi gün Ketbogâ bes
Diyâr-ı Mısır'a oldu pâdişâ bes

FÎ HÂDÎSETİ'L-KAHT VE'L-GALÂ

11403. Na-gâhân bir havâ esdi zemîne
Zamân ehlini düşirdi enine
11404. Dem-i ef'î tek arza virdi ihrâk
Havâ semm oldu vü su'bân-ı âfâk
11405. Sümûm esdi tamâmet berr ü bahra
Meger kim vardı 'âlem bâd-ı kahra
11406. Urıldı mezru'ât oldu bâtıl

- Ne mahsûl oldu ne hâsıl muhasıl
11407. Sarardı sebzeler döndi hazâna
Çüridi sünbüle içinde dâne
11408. Eridi döndi katrâna giyâhı
Gubâr oldu meger bî-derde gâhı
11409. Ekilen bitmedi vech-i serâda
Gögermedi giyâh aslâ felâda
11410. Dükendi diyeydüñ mâye-yi kuvvet
Sanayduñ kalmadı sermâye-yi kuvvet
11411. Felekde kursa-yı mâh oldu bir nân
Deñizde dürr oldu dâne iy cân
11412. Dükendi kalmadı nesne gıdâdan
Yidi insân insânı galâdan
11413. Kırıldı açlıgından bî-hadd insân
Harâb oldu niçe iklim [ü] büldân
11414. Meger bir yıl sekiz ay didi nukkâl
Bu resme oldu Mısır şehrine hâl
11415. İlâhî bir anuñ gibi zamânı
Getürme kimseye gösterme anı

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR HUSÂMU'D-
DÎN LÂÇİN İBN-İ 'ABDULLÂHU'L-MANSÛR**

11416. Bu hicret altı yüz ü toksan altı
Olıcak geldi Lâçin aldı tahtı
11417. Melik Mansûr didiler lakabda
Urur Lâçin Mansûr'ı nesebde
11418. Kalâvûn elfinüñ kulu-y-ıdı ol
Makâmında anuñ olmuş-ıdı ol

11419. Mübârek kimse-y-idi Şâh Lâçin
Kerîmü'n-nefs-idi hem sâhibü'd-dîn
11420. Ol itdi Rük Mısr arzın tamâmı
Kim eyderler aña Rük-i Hüsâm'ı
11421. Diyâr-ı Mısr'da çok meges ü bid'at
Gidermişdür zihî sâhib-sa'âdet
11422. Didiler Mısr'da ol ehl-i tevhîd
Kılupdur câmi' tolu bî-tecdîd
11423. Velîkin var-ıdı bir kul-ı zallâm
Eyderlerdi aña Mengütemür nâm
11424. Begâyet müfsid ü mekkâr-ıdı ol
Le'im ü câhil ü gaddâr-ıdı ol
11425. Melik Mansûr olıcak Mısr'a sultân
Kılupdurdı meger bir 'ahd u peymân
11426. Ki beglerden birin 'azl itmeye ol
Yaman kişi sözin işitmeye ol
11427. Meger Mengütemür mekr-ile pâyân
Hemân kaldurdı aña naks pâyân
11428. Anuñ 'ahdına itdirdi hilâfi
Düşirdi lâ-cerem mülke ihtilâfi
11429. Kişi kim olmaya anda dîn-i İslâm
'Aceb mi kursa halkuñ yolına dâm
11430. 'Avânî kimse olur halka kalmaş
Yolına müslümânlaruñ kara taş
11431. Çü nâdân söz-ile itdi 'amel ol
Düşirdi lâ-cerem mülke hâlel ol
11432. İşüñe gülmesün dirseñ hâlel sen
Ki nâdân söz-ile itme 'amel sen

11433. N'iderseñ eyle bul bir ehl-i dâniş
Ne işüñ olur-ısa aña tanış
11434. Ki ehl-i dâniş añlar her savâbı
Ne dirse işle kim oldur savâbı
11435. Meger bir gice 'iş iderken ol şâh
Niçe kimse girer üstine nâ-gâh
11436. Hemân kılıç üşürürler o şâha
Ki virdi 'ömri iklîm-i tebâha
11437. Meger iki yıl üç ay tamâmet
Diyâr-ı Mısr'a ol kıldı hükûmet

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR
MUHAMMED İBNÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR
KALÂVÛN-I SÂNÎ**

11438. Bu târih giçiben mâzî-yi hâl
Olıcak altı yüz toksan sekiz sâl
11439. Meger begler kılup bir rây-ı muhkem
Getürdiler Kerek'den Nâsır'ı hem
11440. Anuñla 'ahd u peymân eylediler
İkinci tahta sultân eylediler
11441. Konıcak sâniye devlet başına
İrişmiş-idi 'ömri on yaşına
11442. Var-ıdı bir kimesne adı Sâlâr
Katında tâyib oldı anuñ iy yâr
11443. Egerçi Nâsır-ıdı zâhirâ hân
Velîkin ol-ıdı ma'nîde sultân

**FÎ ZİKR-İ HUCÛM-KAZAN MELİKÜ'T-TATAR
‘ALE'L-MEMLEKET-İ ŞÂMİYYA**

11444. Dahı irişmedin bir yıl tamâma
Hücûm itdi Tatar iklîm-i Şâm'a
11445. Ki olaruñ şâhına dirlerdi Kazan
Tatar iklîmine ol-ıdı sultân
11446. Haber irişdi çün sultân-ı Şâm'a
Yüridi diyü uş Kazan Şâm'a
11447. Ulu düşmân durur hasm-ı yegâne
Hezârân âferîn anı yeñene
11448. ‘Adunuñ şûm olur gâyet kudûmı
‘Garîmüñ ulu âfetdür hücûmı
11449. Melik Nâsır dahı alup sipâhın
Tatar sultânınuñ [kesdürdi] râhın
11450. Meger Hums'uß yanında bir mahal var
Ki dirler aña Vâdi-yi Hazîn-dâr
11451. Orada hâzır oldu iki sultân
Melik Nâsır biri birisi Kazan

**FÎ MUHÂREBETİ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR
MUHAMMED İBN-İ KALÂVÛN VE KAZAN HÂN
MELİKÜ'T-TATAR**

11452. İki şâh emr itdi leşkerine
Düşildi iki deryâ bir birine
11453. Koşdı hasma hasm urışdı erler
Karışdı bir birine şîr-i nerler
11454. Bahâdurlar urup kılca eli
İki cânibden itdiler kıtâl

11455. Pulâd-ı Çîn olup her merd cengi
Kılurdı tîg-ıla Tatar'la cengi
11456. Atıldı her yañadan tîr-i bârân
Boyandı lâle gibi her taraf kan
11457. Seherden bu iki leşker turışdı
Tamâm ikindü olinca urışdı
11458. Savaş oldu ki bir kimse beşerde
Misâlin görmedi devr-i kamerde
11459. Anuñ tek ceng itdüğini leşker
Ne Rüstem gördi ne işitdi Sikender
11460. Tatar çoğ-ıdı vü az-ıdı sultân
Ki basdı 'âkıbet sultânı Kazan
11461. Hemân sultân oradan Mısr'a döndi
Tatar göçdi Dımışk üstine kondı
11462. Alup şehrin hasâr itdi hisârın
Müsahhir kıldı deyyâr ü diyârın
11463. Olıcak Nâsır'a işbu hezîmet
Ciger-sûz [itdi] anı nâr-ı gayret
11464. Şu resme zârı kıldı gayret anı
Ki bilmezdi nice giçer zamânı
11465. Gerekdür memleket issine gayret
Hükûmet ehline neng ü hamıyyet
11466. Melik kim gözledi nâmûsı nâmı
Olur taht ü bülend ü bahtı nâmî
11467. Şu kimse kim gözetmez nâm [ü] nâmûs
Eger 'ankâ-y-ısa degmeye nâmûs
11468. Eger bir memleket issinüñ iy şâh
İlinden hasm bir köy alsa nâ-gâh

11469. Bu dahı ol köy-içün kılmasa kahrı
Harâb itmese nice il ü şehri
11470. Bes olmuş ola bu halkuñ delîli
Kim anuñ za‘finuñ oldur delîli

**RUCÛ ‘U’L-MELİKÜ’N-NÂSİR BÎ-‘ASÂKİRİHÎ
EL-MANSÛR ‘ALÂ KÂZÂN-I SÂNİYÂ**

11471. Dımışk'ı aldı girü döndi Kazân
Çü anuñ döndügin işitdi sultân
11472. Bu kez bir mu‘teber leşkerle sultân
Yüridi tutdı düşmen ardına ân
11473. Ne leşker kim güzîde olmaz-ıdı
Kıtâl içinde şîr-i nerler-ıdı
11474. Bahâdurlar-ıdı merdân içinde
Cerâsûnlar-ıdı? meydân içinde
11475. Cemî‘-i pehlivân ü saf-şikenler
‘Ûd u bend ü dilîr ü tîg u zenler
11476. Yüriseler kafi billâh bir âfet
Kılıçları başa câna hasâret
11477. Sipâhında görüp şâh izdihâmı
Telattuf bâb-ıla açdı kelâmı
11478. Didi benden imâret isteyenler
Îl ü gün [ü] vilâyet isteyenler
11479. Zer ü sîm isteyen hem esb-i tâzî
Dileyen hil‘at [u] altun terâzî
11480. Şu gün kim ceng ide bizümle düşmân
Dökile her yañadan yirlere kan
11481. Gire düşmân yıka meydân içinde

- ‘Adû başın kese cevân içinde
11482. Virürem her ne kim dilerse aña
Kim işiden anı alınca aña
11483. Ulu kiçi dürişüñ gayret-ile
‘Adûyı ala görüñ himmet-ile
11484. Bu dahı ‘ömr içinde bir ü celdür
Kişi ad almaga gâyet mahaldür
11485. Şular kim kılmaz yahşi ad-ıla yâd
Bunuñ gibi mahalde kazanur ad
11486. Bu söz-ile kamusı oldı dil-şâd
Kul olur hoş delîle merd-i âzâd
11487. Olur dil-h̄ş-ıla her merd-i dil-h̄ş
Ne hoşdur olıcak kişide dil-h̄ş
11488. İl issi olanuñ iklîmi hânı
Gerekdür elbette hulvü'l-lisânı
11489. Kulına çün bu resme söyleye şâh
Hemîn aslan olur işitse rûbâh
11490. Gice gündüz dimedi sürdi leşker
Pes itdi düşmânuñ ardınca ilgar
11491. Ne ilgar kim sanasın bark-ı hatıf
İrişmeye tozına bâd-ı ‘âsıf
11492. İrişince Haleb şehrine Kazan
İrişdi leşker-ile aña Sultân
11493. Buyurdı leşkere giydiler âhın
Diler kim düşmânından ala âhın
11494. Bilürsin düşmânuñ def’ine çâre
Kılıçdan özge yok durur müdârâ
11495. Bu mısra’ı dimişdür ehl-i ‘irfân

Kılıçdur düşmânuñ def'ine dermân

**FÎ MUHAREBETİ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR VE
KAZAN-I SÂNİ MARRA**

11496. Meger bir yir var adı Merc-i Dâbık
Dökildi ceng-içün anda Sinâcık
11497. Sanasın kim tamâmet rub'-ı meskûn
Gelüben anda cem' olmuşdı ol gün
11498. Yidi iklîm ki oldı adı dünyâ
Bir uçdan bir uca kopmışdı gavgâ
11499. Göricek bir birini iki yağı
Yüridi yir yirin atlu yayagı
11500. Dürişdi her taraftan nâm-varlar
Girişdi her yaña meydâna erler
11501. Bahâdurlar yürüyüp eyledi harb
Erenler bir birine urdılar zarb
11502. Çü leşker saff ola urıla harbi
Dil-âverler nice itmeye harbi
11503. Şu resme dökdiler yirlere kanı
Ser-â-ser ma'reke boyandı kanı
11504. Dökildi yirlere şol deñlü küşte
Kim oldı küştelerden yirde püşte
11505. Erenler eylediler bir kıtâlî
Ki hîç olmuş degül anuñ misâli
11506. Gözedüp Şâm anda nâm-ıla neng
Ad-içün kıldılar bir mu'teber ceng
11507. Ki cengine olaruñ kaldı hayrân
Feleklerde melâyik yirde insân

11508. Eger ol devrde Zahhâk olaydı
Yüregi korkusından çâk olaydı
11509. Diri olsa-y-ıdı ol demde Rüstem
Olaydı korkusundan arkası hamm
11510. Eger ol cengde Hâtem olaydı
Tutlaydı dili ebkem olaydı
11511. Bular kıldukda cengi yir yüzinde
Eger Behmân olaydı anda zinde
11512. Göreydi cengde erlik nice olur
Cihân içre dil-âverlik nice olur
11513. Nazîrin görmedi ‘âlemde kimse
Misâlin itmedi âdemde kimse
11514. Bes âhir Hak anları kıldı Mansûr
Tatarlar kaçdılar mahzûl u makhûr
11515. Kırıldı heppi anlaruñ çerisi
Diyeydüñ kalmadı biñde birisi
11516. İlâhî hvâr-zâr olsun ‘adûlar
Tagılsun târ ü mâr olsun ‘adûlar
11517. Hemîşe düşmânı kahr itsün Allâh
Yidügin içdügin zehr itsün Allâh
11518. Esîr ü bî-dil ü bî-çâre olsun
Kılıç altında pâre pâre olsun
11519. ‘Akabınca anlaruñ şâhı zamâne
Yüriyüp bark-vâr oldı revâne
11520. ‘Înân virdi semend-i bâd-pâya
Ki ol virmez gubârı bâd-ı sabâya
11521. Alındı ceng içinde virdi başı
Tatar sultânınuñ sancagı başı

11522. Havâdan şâh-bâz eylese pervâz
Kanat açup nirede kurtıla bâz
11523. Hücûm itse havâ yüzinde Lâçin
Uçup kanda halâs ola gögerçin

TETİMMETÜ'L-KISSA

11524. Çü Kazan kaçdı andan şarka giçdi
Dönüp sultân oradan Mısr'a giçdi
11525. Niçe kim şâh-ıdı Sultân Nâsır
Degüldi beglerinden hoş-hâtır
11526. Şu mikdâr oldı elinde anlaruñ zâr
Ki âhir memleketden oldı bîzâr
11527. Ki ya'nî tâc ü tahtı terk kıldı
Varup şehr-i Kerek'de sâkin oldı
11528. Şerik-ile meliklik olmaz iy cân
Bir iklîme sığışmaz iki sultân
11529. Melik Nâsır meger mülke bu nevbet
Tamâm on yıl kadar kıldı hükûmet

VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MUZAFFER RÜKNÜ'D-DÎN BAYBARS İBN-İ ‘ABDULLÂHÜ'L-MANSÛR ÇAŞNİĞÎR

11530. Yidi yüz çün sekiz oldı bu hicret
İrişdi devr-ile Baybars'a devlet
11531. Diyâr-ı Mısr ü Şâm'a oldı server
Lakabla didiler aña Muzaffer
11532. Kaçan kim memleketde buldı temkîn
Tama'lığı özine kıldı âyîn
11533. Melik Nâsır'dan aldı çok dahı yir

- Ki 'âciz kaldı anuñ elinde Nâsır
11534. Kişi kim hırs ehli ola vü az
Cihânı virseñ aña görünür az
11535. Tama'dur devlet erkânına âfet
Getürür kişiye çok dürlü zillet
11536. Dilerseñ râhat ola bu dil ü cân
Halâyıkdan kes ümîdüñi yeksân
11537. Gerekmezdi aña bu taht [u] efser
Velî koymadı hâline Muzaffer
11538. Acıtdı mâlın almag-ıla gâyet
Zarûrî eyledi da'vâ-yı mülket
11539. Niçün kim mâl acısı cânâ işler
Ulular mâl cândandur dimişler
11540. Gine devr-ile devlet buldı Nâsır
Muzaffer'den sa'âdet döndi âhir
11541. Ki bir gün cem' idüp Nâsır sipâhın
Yüridi Mısır üzre tutdı râhın
11542. İştidi çün ki bu ahvâli Baybars
İçine düşdi anuñ lâ-cerem ters
11543. Mecâli kalmadı kim açâ dîde
Bırakdı tahtını kaçdı Sa'îd'e
11544. Hemân ardınca anuñ Mısır hânı
Buyurdu bir inâgî pehlivânı
11545. Dönüp getürdi saydın şâhına o
Nite-kim bâz çengelinde tîhû
11546. Hemîşe bâz-dârı işbu bâzuñ
Ayâsı hem bu tayr-ı ser-firâzuñ
11547. Ugur olsun nereye tutsa râhı

- Dem-â-dem kutlu olsun sayd-gâhı
11548. Muzaffer Mısır'a bir yıl şâh oldı
Bes âhir Nâsır'ıñ elinde öldi
11549. Eger var-ısa 'akluñ ihtiyâruñ
Cihâna olmasun hiç i'tibâruñ
11550. Toludur cevr-ile devri cihânuñ
Uzun 'ömrine magrûr olma anuñ
11551. Ki dünyânuñ bu tûl-ı devr her-gâh
Nedür 'âkillerüñ katında günâh

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR MUHAMMED
İBNÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR KALÂVÛN-I
SÂLİS**

11552. Yidi yüz tokuzında hicretüñ hem
Melik Nâsır oturdı tahta hurrem
11553. Üçinci mülketde hân olduğudur
Diyâra Mısır'a sultân olduğudur
11554. Çü basdı Kersî Melik üzre Nâsır
Müsahhir kıldı mülki evvel âhir
11555. Bir ulu pâdişâh oldı ki devrân
Anuñ tek görmedi 'âlemde sultân
11556. Turalıdan diyâr-ı Mısır'ı Esrâk
Getürmedi anuñ mislini eflâk
11557. Kim anuñ irdügi kadra irüpdür
Kim anuñ dirdügi genci dirüpdür
11558. Siyâsetde 'adâletde keremdür
Riyâsetde şecâ'atde haşemdür
11559. Mülük-i mâ-selefde efzal-idi

- Selâtîni oldan ekmel-idi
11560. ‘Adîmü'l-misl-idi devrân içinde
Kerîmü'n-nefs-idi insân içinde
11561. Çü buldı saltanat içre karâr ol
Pes itdi hayr ü ‘adlı ihtiyâr ol
11562. Dilerseñ kim ola mülküñ ‘imâret
Hemîşe ‘âdatuñ olsun ‘adâlet
11563. Virelden saltanat aña zamânı
Tamâmet memleket buldı nizâmı
11564. Çün oldı mustakil elinde iklîm
Kamusın kullarına kıldı taksîm
11565. Hem ol feth eyledi Sîsek hisârın
Ol olupdur Malâtiyya diyârın
11566. Muzâf itdi diyâr-ı Şâm'a anı
Hemîşe şâd-mân olsun revânı
11567. Kılupdur Kal‘a-yı Mısr üzre ma‘mûr
Mülûk-i Mısr içün [kasr-ı] İblâk'ı ol
11568. Didiler kal‘asına Mısr'uß icrâ
Ol itmişdür bu bahr-ı Nîl'den mâ
11569. Rivâyetdür ki Mısr'uß rab‘ı mikdâr
Anuß ma‘mûr[ı] ger kasr ü ger dâr
11570. Çıkar o ada Ceyhân suyına hem
Güninde yidiler bir cism-i a‘zam
11571. Âvâz-ı saltanatda çok zamân ol
Kodı dünyâda bir nâm [ü] nişân ol
11572. Anuß neslinden ehl-i ‘ilm dirler
Sekiz kimse olupdur Mısr'a server
11573. Bu kerre otuz iki yıl kadar ol

- Diyâr-ı Mısr'a oldı tâc-ver ol
11574. Tamâm elli yidi yıl 'ömr gördi
Anuñ defterin[i] devrân dürdi
11575. Zihî kim bî-bekâdur işbu dünyâ
Müsellem kılmadı kimseye aslâ
11576. Saña yüz tutduğına olma magrûr
Günüñ hoş olduğına düşme mesrûr
11577. Bu dünyâ didüğüñ bir şu'be durur
Aña aldanmayan durur bahâdur
11578. Eger hicâric? olasın bu denî zât
Kıla bir lu'ba içinde seni şâh mât

Fİ'L-HADÎSETİ'L-ZELZELE

11579. Rivâyetdür ki dir ehl-i beyânuñ
Meger kim âhir eyyâmında anuñ
11580. Bir ulu zelzele düşdi zemîne
Bırakdı 'âlem ehlini enîne
11581. Salındı magrib ü maşrik tamâmet
Çalındı sûrı san kopdı kıyâmet
11582. Ki ditrerdı cihân tahtâ vü fevkâ
Atıldı yir yüzi dikke vü dikke
11583. Yıkıldı hasf oldı çok 'imâret
Yire giçdi nice il ü vilâyet
11584. Didiler şehri Münih ol zamânda
Harâb u hasf olmış-ıdı cihânda
11585. İlâ iy cümle halkuñ müste'ânı
Dahı kimseneye gösterme anı

VİLÂYETÜ'L-MANSÛR SEYFÜ'D-DÎN EBÎ
BEKR İBNÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR MUHAMMED
İBNÜ'L-MANSÛR KALÂVÛN

11586. Yidi [yüz] kırk bir oldukda hicret
Melik Mansûr'a yüz tutdı sa'âdet
11587. Ki Seyfü'd-dîn Ebû Bekr İbn-i Nâsır
Aña dirlerdi 'âlemde Zâhir
11588. Meger bir beg var-ıdı adı Fîsûn
Gelüben tâyib oldı aña ol gün
11589. Le'im ü hâyin ü bed-kâr-ıdı ol
Tabi'atda hemân bir mâr-ıdı ol
11590. Yılandur tab'la misli le'imüñ
Gerekdür kim yilandan ola bîmüñ
11591. Yılanı bisleseñ şehd-ile yüz yıl
Saña virdügi âhir zehr olur bil
11592. Melik Mansûr'a hâyin oldı âhir
Aña beglerden oydu çok ekâbir
11593. Tutuban 'âkıbet ol şehriyârı
Elinden aldılar şehr ü diyârı
11594. İletdiler anı Kavs-ı Sa'îd'e
Şikeste-hâtır ü giryân-dîde
11595. Çü Kavsun memleketde hâkim oldı
Melik Mansûr'a işit kim ne kıldı
11596. Saluban sırla kesdürdi başın
Akıtdı yaşını düketdi yaşın
11597. Zihî kim bî-vefâdur işbu eflâk
Ulu kiçi dimez kamu ider hâk
11598. N'ola budur işi devri zamânuñ

- Fenâ olmak durur soñı cihânuñ
11599. Fenâsına anuñ yitmez mi medlûl
Ki kalmaz bir karâra iki dem ol
11600. İki ay niçe vakt eyyâm-ı ‘asra
Melik oldı Melik Mansûr Mısır'a

**VÎLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-EŞREF ‘ALA’EDDÎN
KÜÇÇÜK İBNÜ'L-MELİKÜ'N -NÂSİR
MUHAMMED İBN-İ MANSÛR KÂLÂVÛN**

11601. Yidi yüz kırk iki oldukda devrân
Melik Eşref diyâra oldı sultân
11602. Komışlardur aña ism-i mübârek
Meger sultân ‘Ala’eddîn Küççük
11603. Kalâvûn oğlu Sultân Nâsır'ıñ ol
Kiçi oğlu durur dir ehl-i ma‘kûl
11604. Yidi yaşında idi tıfl-ı ma‘sûm
Ne durur saltanat itmedi mefhûm
11605. Ki Kavsûn Beg anı hân eylemişdi
Diyâr-ı Mısır'a sultân eylemişdi
11606. Bes aña nâyib oldı saltanatda
Düzetdi dürlü bid‘at memleketde
11607. Şu deñlü kıldı halka zulm ü ‘udvân
Ki düşdi ‘âkıbet Mısır'a her âsân
11608. Halâyık itdiler üstine gavgâ
Yürüyüp kıldılar evini yagmâ
11609. Şunuñ kim zulmden yok ictinâbı
Anuñ tîz örtilür ‘âlemde bâbı
11610. Musahhîh sözdür olmasun gümânuñ

- Yıkılır ir ü giç evi 'avânuñ
11611. Dime kim yığıla zulm-ıla mâlı
Harâmuñ biri olur biñ helâlî
11612. Sebâtı yok durur mâl-ı harâmuñ
Muhakkakdur hulûl-ı intikâmuñ
11613. Belâsıdur belâsıdur belâsı
Degin dimediler aña belâsı
11614. Meger fırsat bulup bekler bir eyyâm
Tutup öldürdiler Kavsûn'ı nâ-kâm
11615. Gerekdür fursatuñ kadrin bilesin
Ki heyhât anı bir dahı bulasın
11616. Çün olmaz dâyim ol kişiye rûzı
Pes imdi fevt idüp giçürme rûzı
11617. Dimişler Eşref için ehl-i hisâbân
Hemân biş ay olupdur Mısr'a sultân

**VÎLÂYETÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR İHÂBÜ'D-DÎN
AHMED İBNÜ'N-NÂSİR MUHAMMED İBNÜ'L-
MANSÛR KALÂVÛN**

11618. Yidi yüz kırk ikide evvel âhir
Melik Eşref gidüben geldi Nâsır
11619. Aña dirler Şihâbü'd-dîn Ahmed
Atasıdur anuñ Sultân Muhammed
11620. Melik Mansûr öliceğ Şâh Nâsır
Bulunmadı serîr-i melik hâzır
11621. Kiçi kartaşmuñ olmış-ıdı taht
İrişince buña da devlet ü baht
11622. Kaçan kim memleketde oldı mâlik

- Diyâra toldı igvâ vü mehâlik
11623. Niçe begleri tutup bî-günâh ol
‘Ale'l-hayf öldürüp kıldı tebâh ol
11624. Şu deñlü zulm ü bid‘at itdi halka
Ki virdi göz yaşı iklîmi garka
11625. Tagıldı halk [ü] yıkıldı vilâyet
Usandı kendüden il ü ra‘iyyet
11626. Melik kim zâlim ola vü sitem-kâr
Diyârında anuñ turmaya deyyâr
11627. Ki zâlim mâliküñ mülki yıkılır
Varur ‘âdillik illere dakılır
11628. Göñüller yahşilikden nefret itmez
Güli koyup kimesne hârı tutmaz
11629. Emânet cehd it şâhum emânet
Ki senden itmeye bir kalb nefret
11630. Göñül kim kimseden kıla nüfûrı
Dahı olmaz o kimseyle huzûrı
11631. Elüñde var-iken bu gün hükûmet
Bu halka ‘adl kıl göster mürüvvet
11632. İñe? yohsa bir gün ola ki bu devrân
Kıla seni dahı halk-ıla yeksân
11633. Gide ol hükm ü ol dâd ü dihîşler
Kıla saña bu âh-ı serzenîşler
11634. Şuña irürdi âhir himmeti ol
Ki terk itdi diyâr-ı mülketi ol
11635. Ki varup Kerek'de sâkin oldı
Niçe müddet mülksüz melik kaldı
11636. Çün andan halk ikrâh eylediler

- Yirine kartaşın şâh eylediler
11637. Tutup öldürdiler âhirde anı
O dahı issine tapşurdı cânı
11638. Hemân dört ay melik oldu diyâra
Uzamadı zamân o şehriyâra

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'S-SÂLİH 'İMÂDÜ'D-DÎN
EBİ'L-GAD İSMÂ'ÎL İBN-İ MUHAMMED İBN-İ
KALÂVÛN**

11639. Gelüp gitmekle eyyâm-ı müddet
Çün irdi yidi yüz kırk üçe hicret
11640. Gidüp Nâsır yirine geldi Sâlih
Oturdı tahta sultân oldu Sâlih
11641. Bu sultâna kim oldu memleket kısm
'Îmâdü'd-dîn İsmâ'îl'dür ism
11642. Ki bir sultândur sultân oğlu
Meger Nâsır Muhammed Hân oğlu
11643. Ruhında var-ıdı bir hûb şâme
Ol-ıdı sa'd yüzinden 'alâme
11644. Mübârek kimse-y-idi sâhib âyîn
Latîfü'z-zât-ıdı mahbûb âyîn
11645. Ki şerri az-ıdı vü hayrı vâfir
Kerîmü'n-nefs-ıdı vü pâk-hâtır
11646. Bugün kim Hak saña ni'met virüpdür
Helâl mülket ü devlet virüpdür
11647. Gerekdür yoklara senüñ de hayruñ
Ucuñdan ni'mete irişe gayruñ
11648. Olıcak melik bu nesl-i Kalâvûn

- Müdebber oldu iklîminde Ergûn
11649. Serîr-i mülke çün basdı ayagı
Hem Ak Sunkur gelüp oldu inâgı
11650. Diyâr-ı Mekke'den bu şâh-ı devlet
'Li-vechullâh" idüpdür çok 'imâret
11651. Az oturdı besât-ı saltanatda
Uzamadı igende memleketde
11652. Hemân üç yıl ü bir ay on sekiz gün
Hükûmet kıldı bu nesl-i Kalâvûn
11653. Ecel irdi vü öldi âhir ol hân
Pes oldu yirine kardaşı sultân
11654. N'olaydı hayr ehli ölmeyeydi
Olar 'âlemde fânî olmayaydı
11655. Olaydı anlaruñ halka sevâbı
'Îmâret idelerdi bu harâbı
11656. Velî bu gerdiş [ü] gerdûn-ı 'âlem
Müsellem kılmaz eşyâya müsellem

**VÎLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-KÂMİL ZEYNÜ'D-DÎN
ŞA'ÂBÂN İBNÜ'N-NÂSİR MUHAMMED İBNÜ'L-
MANSÛR KALÂVÛN**

11657. Yidi yüz kırk altı olıcak havl
Kılaldan bâd-ı hicret sâdıku'l-kavl
11658. Melik Sâlih çün 'ömrin kıldı kâmil
Şeh oldu tahtına Sultân Kâmil
11659. Melik Nâsır Muhammed oğlu Şa'âbân
Odur ad-ıla Sultân İbn-i Sultân
11660. Severdi la'bi lehv-idi fi'âlî

- Kılurdu gice gündüz cem‘-i mâli
11661. Ne mansıb var-ısa mülk içre tutdı
Ki her kim mâl virse aña satdı
11662. Çü bir sultân-ıdı bî-rahm ü zâlim
İşi zulm itmek-idi halka dâyim
11663. Alup halkuñ helâlin vü harâmın
Yıgardı zulm-ile dünyâ hıtâmın
11664. Bu işinden halâyık anuñ encâm
Katı incindiler kıldılar ibrâm

Fİ'L-HİKMET

11665. Nedür zulm ehlinüñ bilsem murâdı
Bu dünyâ yıgnagından i‘tikâdı
11666. Tama‘la mürtekib olduğu zulme
Bu yise kim bula nefsine lokma
11667. Behîmedür bir âdem sûretinde
Ki segirdür hevâ vü şehvetinde
11668. Anuñ bu zulm itmekde kıyâsı
Eger geyme giyse dürlü libâsı
11669. Düzenmek h‘d ‘avratlar işidür
Bu işi eylemez ol kim kişidür
11670. Eger bu kasd-ılan iderse zulmı
Kim ide hasmına mâl-ıla hışmı
11671. Haber olmaz sebu‘dur bu tebâ‘a
Ki ‘âdetdür gazab dâyim sibâ‘a
11672. Bu-y-ısa zulm itmege sırâtı
Kim ide halk andan ihtiyâtı
11673. Anuñ yokdur dimâgında ta‘akkul

- Aña ‘âkil dimez ehl-i tafazzul
11674. Şu kimse kim aña korkup ola kul
Gidicek korkısı düşmen olur ol
11675. Eger bir âdem-iseñ pâk-ı halka
Hemîşe hayr ü ihsân eyle halka
11676. Eger vahş-ısañ yirüñ felâdur
Hısâlün hasm ü if’âlün hatâdur
TETİMMETÜ'L-KISSA
11677. Anı bir gün simat üstinde nâ-gâh
Tutuban kardeşini kıldılar şâh
11678. İşit turfe haberdür söylemişler
Şu dem kim Kâmil'i hal’ eylemişler
11679. Yaya turduğı hûnı subh-dem ol
Gidüp ol kardeşine oldu me’kûl
11680. Aña cinsinde virilen gidâyı
Melik Kâmil yidi gör muktezâyı
11681. Meger bir yıl iki ay Şâh Şa’bân
Melik oldu diyâra kıldı fermân
11682. Pes âhir katl itdi anı Hâcı
Cihândan kodı gitdi taht ü tâcı

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MUZAFFER HÂCI
İBNÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR MUHAMMED
İBNÜ'L-MELİK MANSÛR KALÂVÛN**

11683. Olıcak devr-ile târih-i hicret
Yidi yüz kırk yidi yıl tamâmet
11684. Muzaffer Hân Muhammed oğlu Hâcı
Oturdı tahta vü urındı tâcı
11685. Virelden devlet eline zamânı

- Umûr-ı memleket buldı nizâmı
11686. Ona maksûm olalı tâc-ıla taht
Safâlar gördi oldı tayyibü'l-vakt
11687. Şu 'ahde dîk kim âhir döndi bahtı
Gerek kim çıka elden tâc ü tahtı
11688. Sebebsüz günahsuz bak bu râya
Tutup çok begleri virdi fenâya
11689. Begâyet iftirâ itdi cefâda
Tecâvüz kıldı haddin iftirâda
11690. Bu işinden anuñ erkân-ı devlet
Kamu incindi vü eyledi nefret
11691. Pes idüp begler âhir ittifâkı
Muzaffer Şâh'a tutdılar nifâkı
11692. Çıkup anlarla âhir Muzaffer
Bir ugraş itdi kim "Allâhü Ekber"
11693. Niçe begler orada oldı tâlif
Bes oldı Hâcî'nuñ harbi muhâlif
11694. Ele düşdi Muzaffer âhir-i kâr
Kodılar anı habs içre giriftâr
11695. Ne hoş dimiş bu sözi bilen işi
Kazâ yürimez azmayınca kişi
11696. Meseldür halk içinde söylenür pâk
Bakar semrüse koyar başına hâk
11697. Peşîmân oldı âhir bu işine
İşin bilmeyenüñ dahı işine
11698. Hemân bir yıl sekiz ay on iki gün
Hükûmet kıldı bu nesl-i Kalâvûn

**VÎLÂYETÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR SULTÂN
HASAN İBNÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR
MUHAMMED İBNÜ'L-MANSÛR KALÂVÛN FÎ
MARMAZİ'L-EVVEL**

11699. Resûl'ün hicreti târihine bil
Yidi yüz kırk tokuz olıcak yıl
11700. Cihândan gitdi çün Hâcı yirine
Melik Nâsır Hasan geldi yirine
11701. Diyâr-ı Mısr'a sultân oldı âhir
Ki dirler aña Nâsır İbn-i Nâsır
11702. Melik Nâsır Hasan dir ehl-i hisâbân
İki kerre olupdur Mısr'a sultân
11703. Dahı zabt itmedin Kâmil diyârı
Dahı mülk içre tutmadın karârı
11704. Meger bir beg var-ıdı tâz adı
Anuñla tutdı 'isyân u 'inâdı
11705. Kim itdi bir bir-ile ceng âhir
Mukâbil olımadı aña Nâsır
11706. Ki nefsin 'azl itdi saltanatdan
Elin çekdi diyâr ü memleketden
11707. Pes âhir eyledi Nâsır'ı sayd
Kodılar Kal'a-yı Mısr içre dir kayd
11708. Didiler üç yıl ü on mâh mikdâr
Bu kerre Nâsır oldı mülke sâlâr

FÎ ZİKRİ'L-HÂDÎSE EL-VABÂ' VE'L-FENÂ'

11709. Bes ol târih olıcak intihâ hem
Diyâr-ı Mısr'a düşdi bir vebâ hem

11710. Atıldı cânlara sehmü'l-menâyâ
Dökildi tenlere tîr-i rezâyâ
11711. Rimâh-ı hatfla 'uryân tâ'ûn
Cigerler deldiler ü dökdiler [kan]
11712. Yüridi saki-yi emr-i irâde
İçürdi kâse-yi mevti 'ibâda
11713. Şarâbından esrüdi ehl-i 'âlem
Arada az buldı ayık âdem
11714. Sümûm esdi sanasın bu cihâna
Ki bâg-ı zü'l-hayât irdi hazâna
11715. Fenâya vardı cümle mâde vü ner
Türâb oldu fakîr ü hem tûvân-ger
11716. Kubûr itdi mekân ehl-i kusûra
Sürür ehlini serdi sokdı gûra
11717. Şu deñlü oldu kim bir şehr içinde
Otuz biñ âdem öldi şehr içinde
11718. Meger kim bir vebâ düşdi cihâna
Ki vardı ser-te-ser 'âlem figâna
11719. Cüdâ düşdiler ogullar atadan
Yitim oldu niçe etfâl añadan
11720. Nice[ler] sevdüğinden ayru düşdi
Kafesden niçelerüñ kuşu uçdı
11721. Beşer ugramadı ancak vebâya
Felâda vardı vahşiler fenâya
11722. Uçan kuşlar kırıldı vokr içinde
Helâk oldu balıklar bahr içinde
11723. Meger bir yıl kadar hem dahı efzûn
Diyâr-ı Mısr içinde kaldı tâ'ûn

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'S-SÂLİH İBNÜ'N-NÂSİR
MUHAMMED İBNÜ'L-MANSÛR KALÂVÛN**

11724. Hisâb-ıla meger târih-i hicret
Yidi yüz elli üçe irdi müddet
11725. Melik Nâsır Hasan'dan gitdi mülket
İrişdi Sâlih'e ikbâl-ı devlet
11726. Muhammed oğlıdur Sultân Sâlih
Mübârek ismi durur Hân Sâlih
11727. Çün irdi memleketde aña nevbe
Ki Sargıtmış Beg oldı râs-ı nevbe
11728. Çü buldı anuñ-ıla memleket sâz
Müdebbir oldı mülkinde aña tâz
11729. Çü virdi mülki aña Hak Te'âlâ
Atabek oldı aña Şeyh Lâlâ
11730. Şu 'ahde dik meliklik kıldı Sâlih
Ki bir dürlü dahı kıldı mesâlih
11731. Meger Sargıtmış ile tâz bir gün
Biri birine düşüp dökdiler hûn
11732. Savaş oldı kılıç oynadı elde
Telef oldı niçeler ol mahalde
11733. Mu'âvin oldı Sargıtmış'a Şeyho
Sınuban kaçdı tâz'uß harbi kamu
11734. Öñinde Sâlih'i hal' eylediler
Elinden mülkini nez' eylediler
11735. Melik Nâsır Hasan anuñ yirine
Gelüben 'âkıbet hân oldı gine
11736. Melik Sâlih tamâm üç sâl üç mâh

Dahı on dört gün olmuş durur şâh

**FÎ SALTANATİ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR
MUHAMMED İBN-İ KALÂVÛN-I SÂNÎ MARRA**

11737. Yidi yüz elli altı olıcak ‘âm
Melik Nâsır ikinci buldı ahkâm
11738. Gine Sargıtmış oldu re’is nevbe
Ulu beg oldu Şeyho hem bu nevbe
11739. Hemân ad-ıdı Nâsır saltanatda
Bulardı hükmi iden memleketde
11740. İkinüñ elindeydi mükemmel
Mücerred kabz-ı bast ü ‘akd ü hem hall
11741. Nâ-gâh bir kul gelüp a’yân içinde
Tururken Şeyho'yı dîvân içinde
11742. Çalar kılıc-ıla üç yirde anı
Döker andan bi-nâ-hak yire kanı
11743. Yatur ol yaradan Şeyho üç eyyâm
Gider Hakk emriyle dünyâdan encâm
11744. Cemîlü'l-fi‘l-idi vü pâk-niyet
Anuñ ma‘rûf durur Şeyho niyyet
11745. Ölicek Şeyho Beg Sargıtmış âhir
Meger Nâsır'dan itdi nez‘-i hâtır
11746. Diledi kıla sultân üzre ‘isyân
Bu hâle vâkıf oldu çün ki sultân
11747. ‘Ale'l-gafle tutup bir vakt anı
Hemân öldürdi virmedi amânı
11748. Ölicek ol âhir âmân oldu Nâsır
Diyâra müstakill hân oldu Nâsır

11749. Ferah oldu bu günüñ lâmi‘inden
Felekde şâkir oldu tâli‘inden
11750. Yüzinde zâhir oldu nûr-ı behçet
‘Ayân oldu cemâlinden meserret
11751. Hem ol günü vü sa‘dı ziyâde
Melikler oldu kulları bilâda
11752. Diyâr-ı Mısr'da Sultân Hasan hem
Meger bir medrese yapmışdur a‘zam
11753. Ki mislin müddet ü eyyâm içinde
Kimesne yapmadı İslâm içinde
11754. Kılupdur çâr mezheb içre bünyâd
İlâhî kılğıl anuñ rûhını şâd
11755. Kaçan kim devleti irdi kemâle
Bes imdi başladı döndi zevâle
11756. Meger bir beg var-ıdı Yilbogâ nâm
Anuñ katlina Nâsır kıldı a‘vâm
11757. Bunı tutmuşdı göñlüñde nihânı
Kim ava çıkuban avlaya anı
11758. Bilüben Yilbogâ bu hâli âhir
Tururdu dem-be-dem vaktine hâtır
11759. Müveccehdür sözi el-hakk Lebîb'üñ
Yarag it şerre hayr olsa nasîbüñ
11760. Yamân günüñ yaragın eyle vü tur
Eger yahşi gelür nûr-ı ‘alâ-nûr
11761. Meger bir sabah sayd üzre nihânı
Yüridi haymesinde basdı anı
11762. Hazer üstinde-idi Yilbogâ çün
Çıkup ugraşdı sultân-ıla ol gün

11763. Turabilmedi sındı kaçdı Nâsır
Bu bahr-ı Nîl'i yüzdü giçdi Nâsır
11764. Varuban çıkdı Mısır'ũn kal'asına
N'ide dimedi hasmuñ vak'asına
11765. Dimiş fazl ehli hasma tolu bakgıl
Sen anı âlû görme ulu bakgıl
11766. Eger kim düşmânuñ ola karınca
Tolu bak topraga kanın karınca
11767. Kişi çok nesne tutar niyyetine
İrişmez lîk her emniyyetine
11768. Eger her kişi maksûdın bula-y-ıdı
Cihân içinde kim nevmîd ola-y-ıdı
11769. Gelüben Yilbogâ hasr itdi anı
Taratdı başına vâsi' cihânı
11770. Kılup tebdîl-i sûret âhir ol hân
İnüben kal'asından oldu pinhân
11771. Nihân olmuş-iken bir gün nihâye
Yolı getürdi anı Yilbogâ'ya
11772. İrişmişdi ecel çün bî-tekellüm
Anuñ elinde oldu 'âkıbet kem
11773. Tamâm altı yıl ü dahı yidi mâh
Diyâr-ı Mısır'a sultân oldu ol şâh
11774. Bu dünyâ begliginüñ yok bekâsı
Cefâsın degmeye anuñ safâsı
11775. Tatalum 'âleme sultân olasın
Ne ıssı 'âkıbet nâlan olasın
11776. Tatalum kim senüñ ola bu emlâk
Ne ıssı çün olursın soñ ucı hâk

**VİLÂYETÜ'S-SULTÂN EL-MELİKÜ'L-MANSÛR
MUHAMMED İBNÜ'L-MUZAFFER HÂCI
İBNU'N-NÂSİR MUHAMMED İBNÜ'L-
KALÂVÛN**

11777. Olıcak hicretüñ yolına bu dehr
Yidi yüz altmış iki hem niçe şehri
11778. Oturdu ‘ammûsı tahtına mesrûr
Muhammed İbn-i Hâcî Şâh Mansûr
11779. Melik Mansûr olıcak tahta sultân
Meger on dört yaşında idi ol hân
11780. Müdebbir oldı aña Yilbogâ Beg
Emîn oldı diyâra toybogâ Beg
11781. Oturınca serîre biraz eyyâm
Aña ‘âsılığ itdi nâyib-i Şâm
11782. Düşirüp leşkerini ol kemâhı
Yüridi Şâm üzre Mısr şâhı
11783. Varıcak Şâm'a ol İbn-i Muzaffer
Pes itdi ol kişi sulh-ı muhayyer
11784. Aña Târtuk Sâlûb'ı gönderdi peygâm
Bunu yazdı kim iy Şâh-ı nîk ü nâm
11785. Göñülden sevmeyen sen kâmurânı
Yıkılsun oda anuñ hânümânı
11786. Rücû‘ itdüm şol itdügüm günâhdan
Günâha ‘afv umaram pâdişâhdan
11787. Kulam kul olanuñ işi hatâdur
Çü mevlâsın saña lâyıık ‘atâdur
11788. Giçen giçdi dahı aña mâcerâyı
Gelecegi gözet koma mazâyı

11789. Şehâ şemden girü turam tapuña
Kabûl it sen kara kulam kapuña
11790. Ölince hizmetünde kul olayım
Ölice hem işigünde öleyim
11791. ‘Alem tek turayım yoluñda dâyim
İtâ‘at ayagı üstine kâyim
11792. Kılıç tutsañ bu başum üstine hem
Öñünde nîze tek boyun sunaram
11793. Yapışursañ şâhum tîr ü gümâna
Siper tek kıluram sîne nişâna
11794. Nice olmaya kimse aña tâyi‘
Kim her nikâba seyf-i kâti‘
11795. Boyun sun şuña kim halka ola baş
Boyun çekme dilersin sag ola baş
11796. Kim itse kendüden güçlüye hamle
Sala kendüyi kendü yire cümle
11797. Dönüben şâh andan Mısr'a vardı
Niçe müddet refâhat birle turdı
11798. Egerçi şâh-ıdı Zâhir Muhammed
Hemân bir adı var-ıdı Mücerred
11799. Ne varsa melik iklîm ü himâye
Müsellem kılmış-ıdı Yilbogâ'ya
11800. Bu kâni‘ olmuş-ıdı ‘işretine
Safâ vü zevk u ‘îş ü sohbetine
11801. Şarâb içre meger bir işi anuñ
Katında râst düşmez Yilbogâ'nuñ
11802. Pes anı anı hal‘ kıldı Yilbogâ Hân
Getürdi ‘ammûsı oğlın itdi sultân

11803. Melik kim memleketde ie bade
‘Acab mıdur virürse mülki bade
11804. Şarâb ider ad işbu şarâba
Diye mi hayr bir kimse şarâba
11805. Şarâbı her kim iderse şarâbı
İşinüñ bellüdür soñı harâbı
11806. Anı itme kim oldur ulu ‘isyân
Getürür kişiyeye çok dürlü noxsân
11807. Bu mıdur kim kılur câna cefâyı
Kişiyeye itdürür dâyim hatâyı
11808. Bes iki sâl ü üç mâh ü biş eyyâm
Melik oldı bu Mısr'a gitdi encâm

**VİLÂYETÜ'S-SULTÂNÜ'L-EŞREF VE
ŞA‘BÂNÜ'L-EMÎR HÜSEYN İBNÜ'N-NÂSİR
MUHAMMED İBN-İ KALÂVÛN**

11809. Yidi yüz altmış dördinde devrünü
Melik Eşref olupdur hânı Mısr'ünü
11810. Hüseyin'ünüñ oğlu Şa‘bân ol durur çün
Ki ceddidür anuñ sultân Kalâvûn
11811. Meger on yaşamış-ıdı ki Şa‘bân
Serîr-i memleketde oldı sultân
11812. Müdebbir oldı aña Yilbogâ Beg
Ki ol-ıdı Mısr içinde atabek
11813. Egerçi Zâhir'e şâh-ıdı Şa‘bân
Velîkin ol iderdi mülke fermân
11814. Giçince ol zamânuñ nie vakti
Rivâyetdür ki yitmiş pâre keştî

11815. Ferenc iklîmi bahrından gelüpdür
Sikenderiyye diyârını alupdur
11816. Kaçan kim memleketde Yilbogâ'nuñ
Eli üstine el kalmadı anuñ
11817. Pes imdi başladı zulm ü 'inâda
Tecâvüz itdi haddinden ziyâde
11818. Meger gâyet reddiyü'l-halk-ıdı ol
...akîlü'd-dem zemîmü'n-nutk-ıdı ol
11819. Götürmeyüp anı kulları âhir
Ki tutdılar hemân katline hâtır
11820. Yaman sözle olur yâr agyâr
Çü yahşi sözle agyâr olur yâr
11821. Sinân-ıla lisânuñ el-emânet
Sakın kimseneye itme cerâhat
11822. Oñılır 'âkıbet cerh-i sinânuñ
Oñılmaz yarası hergiz lisânuñ
11823. Eger kerhen eger vech-i rızâdan
Ayırdılar o şâhı Yilbogâ'dan
11824. Meger üç gün savaş oldu tamâmet
Bes âhir buldı sultân aña nefret
11825. Çü gitdi ara yirden ol mu'ârız
Dahı kılmadı kimse aña 'ârız
11826. Bes artdı gün-be-gün ikbâl ü bahtı
Çogaldı kulları hoş oldu vaktı
11827. Bu hâl-ıla giçerken bî-niyâz ol
Kılur bir gün nâ-gâh 'azm-ı Hicâz ol
11828. Meger ol gâyib-iken saltanatda
Bir igvâ hâsıl oldu memleketde

11829. Niçe begler aña ‘isyân iderler
Yirine oğlını sultân iderler
11830. İşitdi yolda çün bu mâcerâyı
Gözetdi vü gör imdi muktezâyı
11831. Gelüben oldı Mısr içre nihân ol
Bulunmadı niçe devr-i zamân ol
11832. Dükendi ‘ömri çün giçdi zamânı
Bulup öldürdiler âhirde anı
11833. Binerken tâzî atlar al ü eşheb
Felek kıldı aña tâbût merkeb
11834. Harîr atlas döşerken aña firâş
Döşegi toprag oldı yasduğı tâş
11835. Giyerken câmeler dürlü nefâyis
Kefen oldı aña âhir melâbis
11836. Yürirken hizmetinde hâs ü hem ‘âm
Yaluñuz koydı anı âhir eyyâm
11837. Meger on dört yıl üç ay buçuk ol
Melik oldı vü tutdı Hazret'e yol

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR ‘ALA
İBNÜ'L-EŞREF VE ŞA‘BÂNÜ'L-EMÎR HÛSEYN
İBN-İ MUHAMMED KALÂVÛN**

11838. Zamân olmag-ıla tagyîr ü tebdîl
Çün oldı yidi yüz yitmiş sekiz yıl
11839. Oturđı atası yirine Mesrûr
Melik Eşref torunı Şâh-ı mesrûr
11840. Yidi yaşına irmiş-idi devrân
Melik Mansûr olıcak Mısr'a sultân

11841. Niyâbet itdi aña Aktemir Beg
Atabek oldu Mısır'a taştémir Beg
11842. Dahı çok giçmedin eyyâm-ı devrân
Ki Mısır'ıñ beglerine düşdi düşmân
11843. Şu deñlü kırdı bir birini âhir
Ki olardan kalmadı bir kimse zâhir
11844. Kavî degüldi mülk-i şehriyârı
Ki zabt eyleyeydi şehir ü diyârı
11845. Nizâm olmamağında saltanatda
Yek âlûyı yir oldu memleketde
11846. Diyâr içinde kim tıfl ola sultân
Ulu begler 'acab mı tutsa tûgyân
11847. Şu mülküñ kim ola mehcûr şâhı
'Acab mı kırsa bir birin sipâhı
11848. Çün anlar gitdiler bu 'asr içinde
Dururdu iki kimse Mısır içinde
11849. Biri Berkûk 'Osmânî'dür anuñ
Birisi Berke Çobânî'dür anuñ
11850. Diyâr-ı Mısır'a anlar sâhib oldu
Makâm-ı saltanatda nâyib oldu
11851. Yog-ıdı ellerinüñ üstine el
Elindeydi olaruñ 'akd ü hem hall
11852. Bu hâl üstine giçdi niçe devrân
İrişince Melik Mansûr'a fermân
11853. Cihân mülkini ol da terk itdi
Varuban âhiret mülkine gitdi
11854. Bu 'âlem kim makâmâtı 'anâdur
Safâsınuñ ser-encâmı fenâdur

11855. Göze alma şunu kim yok bekâsı
Bekâsuza kişi niçe bakası
11856. Meger biş yıl üç ay yigirmi eyyâm
Cihânda hükm kıldı gitdi encâm

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'S-SÂLİH HÂCI İBNÜ'L-
EŞREF ŞA‘BÂN BİLÂ MECD HÜSEYN İBN-İ
MUHAMMED b. KALÂVÛN**

11857. Diyâr-ı Mısr'a Sâlih oldı sultân
Yidi yüz seksen üç oldukda devrân
11858. Ki dirler aña Hâcî İbn-i Şa‘bân
Kalâvûn oğlu Sultân İbn-i Sultân
11859. Hemân on yaşamış-ıdı ki Hâcî
Oturdı tahta vü urındı tâcî
11860. Müdebbir oldı aña mülkinde Berkûk
Elinde oldı iklîm az eger çok
11861. Diyâr-ı Mısr içinde bî-gümân hem
Ulu beg-idi Berkûk ol zamân hem
11862. Na-gâhân fitne düşdi bir gün
Akıtdı bir birinden begler hûn
11863. Melik Sâlih'de yog-ıdı tûvânâ
Ki ideydi fitne mülkinden lutfın
11864. Bes imdi rây idüp erkân-ı Mısr'uñ
Dirildi bir yire a‘yân-ı Mısr'uñ
11865. Düşürüp Sâlih'i tahtından anlar
Yirine kıldılar Berkûk'ı server
11866. Varup oturdı onda dirler ol hân
Gine olunca ikinci mülke sultân

11867. Hemân bir yıl buçuk on biş gün ol şâh
Meliklik kıldı mülke sâl eger mâh
VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'Z-ZÂHİR SEYFÜ'D-DÎN
BERKÛKÜ'L-‘OSMÂNÎ PALBAGAVÎ EL
ÇERKESÎ
11868. Olıcak hicret a‘vâmına encâm
Yidi yüz dahı seksen dört a‘vâm
11869. Melik Zâhir olupdur Mısır'a sultân
Ki Seyfû'd-dîn Berkûk oldur iy cân
11870. Meger Çerkes'den ol durur mukaddem
Bu Mısır'uß tahtına oturan âdem
11871. Ol aldı mülki Çerkes milletine
Sebeb oldur bularuß devletine
11872. Tatar neslinden aldı tahtı Berkûk
Kul-ıdı hükmüne kul oldu mahnûk

EL-HİKMET

11873. Bu resmedür cihânda câr-ı ‘âde
Budur pîşe bu çarh-ı bed-nihâda
11874. Birinden alur ü virür birine
Getürür birini biri yirine
11875. Birisi itmeyince intikâli
İrişmez birinüñ bu mülke eli
11876. Biri bağlamayınca buradan raht
Nasîb olmaz birine tâc-ıla taht
11877. Birinden almayınca taht ü tâcı
Birine memleket virmez harâcı
11878. Birinüñ çıkmayınca mülki elden
Birine lokma degmez bu mahalden

11879. Meliklik nevbet-iledür cihâna
Komaz bir hâle kimseyi zamâna
11880. Kişiyе devleti kalsa mü'ebbed
Kalaydı her melik mülkinde sermed
11881. Selef gelenler alurdu cihânı
Halef bulmaz-ıdı bir pâre nânı
11882. Cihân alurdu mülki evvelinüñ
Eli bir pûla irmezdi âhirinüñ
11883. Bu devrânuñ hemîşe 'âdeti bu
Bu devr-i âsümânuñ hâleti bu
11884. Alur bundan aña virür cihânı
'Azîz ider bunı h'r ider an
11885. Kişiyе bir niçe gün kılur ikbâl
Döner idbâr idüp tagyîr ider hâl
11886. Ne ikbâl itdügine ol anuñ şâd
Ne idbâr itdügine eyle feryâd

TETİMMETÜ'L-KISSA

11887. Uzandı memleketde müddeti anuñ
Ulaldı varduginca devleti anuñ
11888. Çogaldı kulları oldı ziyâde
Yüridi yasagı her bir bilâde
11889. Terakki buldı çün ikbâl ü bahtı
Cihânda gün-be-gün hoş oldı vaktı
11890. Şu 'ahde dîk kim iki kimse pâyân
Hurûc idüp anuñla kıldı 'isyân
11891. Birine didiler Temirboga nâm
Aña Mintâş dir-idi nâm a'vâm

11892. Birine Yilboga dirler-idi ad
Haleb şehrinde ol eyler-idi dâd
11893. Meger Zâhir Melik iklîm şâhı
Düşirdi leşkerin Mısr'uß kemâhı
11894. Olara karşı saldı gör me'âli
Gelüp Şâm üzre itdiler kıtâlî
11895. Çerisi sındı sultânuñ orada
Musallat oldılar bunlar bilâda
11896. Yüridiler diyâr-ı Mısr'a âhir
Oları def' idebilmedi Zâhir
11897. Alındı Mısr şehri az eger çok
Hasâr oldu hisâr içinde Berkûk
11898. Başından savmaga gavgâ-yı mülki
Buyurdı anlara Nemçe'yi mülki
11899. İnüben kal'adan bir gice sultân
Diyâr-ı Mısr içinde oldu pinhân
11900. Kaçan Zâhir nihân oldu vü bu yevm
Yirine Hâcî'yı şâh itdi ol yevm
11901. Meger niçe zamândan soñra Zâhir
Nihân oldugı yirden oldu zâhir
11902. Tutuban habs itdi anı Hâcî
Girince bir dahı ele taht ü tâcı
11903. Biş yıl sekiz ay on yidi rûz
Şeh oldu Mısr'a Zâhir gice gündüz

VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'S-SÂLİH HÂCI İBN-İ
ŞA' BÂN VEHYÂ SALTANATUHU ES-SÂNİYE
MULAKKABÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR

11904. Bu târih-i zamâna tutuban 'âm
Olıcak yidi yüz toksan bir a'vâm
11905. Melik oldı Melik Sâlih ikinci
Ki odur Sultân Şa'bân oğlu Hâcı
11906. Bes anuñ ismine erkân-ı devlet
Melik Mansûr didiler bu nevbet
11907. Bu sultân olıcağ bes Yilboga Beg
Müdebbir oldı aña hem atabek
11908. Bu hâli gördi götürmedi Mintâş
Ki çekdi Yilboga'ya 'âkıbet baş
11909. Bir ulu fitne düşdi bu zemîne
Ki çavı toldı ehl-i Mısr içine
11910. Çün âhir düşirdi Yilboga cündi
Anuñla ugraş eyledi vü sındı
11911. Öñinde Yilboga'yı tutdı Mintâş
Sikenderye'de mahbûs itdi Mintâş
11912. Bu Mintâş oldı zabt-ı mülke kâdir
Diledi katl ide Berkûk'ı âhir
11913. Şuña irişdi soñ ucı hikâyet
Çıkardı habsdan Berkûk'ı devlet
11914. Ne varsa Yilboga'yı begler ol gün
Gelüp Berkûk'a indirdi ser ol gün
11915. Bular çoğaldı vü azaldı Mintâş
Melik Mansûr'ı âhir aldı Mintâş
11916. Bilâd-ı Şâm'a yüritdi 'asâkir

- Varup ugraşdı Berkûk-ıla âhir
11917. Sınup Mintâş varup Şâm'a kondı
Melik Mansûr'[1] Berkûk aldı döndi
11918. Getürüp Mısr'a hân itdi gine
Serîr-i mülke sultân itdi gine
11919. Tutuban 'âkıbet Mintâş'ı Berkûk
Helâk itdi vü aldı başı Berkûk
11920. Çün oldı her mahalde emr-i makbûl
Tama' eyledi tahta 'âkıbet ol
11921. Tutuban hal' eyledi Mansur'ı âhir
Şeh oldı yirine Berkûk Zâhir
11922. Sekiz ay hem on altı rûz mikdâr
Melik Mansûr oldı Mısr'a sâlâr

**FÎ SALTANATÎ'L-MELİKÜ'Z-ZÂHİR
BERKÛKU'L-ÇERKESÎ VEHİYA SALTANATÜ'S-
SÂNİYA**

11923. Burada fasl olur asl-ı Kalâvûn
Dükenür bu zamân nesl-i Kalâvûn
11924. Yüz on üç yıl diyâr içre tamâmet
Kalâvûnîler itmişdür hikâyet
11925. Olardan dahı alup devleti Hak
Virüpdür özge cinse mülketi Hak
11926. Benümdür diye bu mülket emânet
Emânetdür saña bu mülk-i devlet
11927. Ebâ'an cedd senüñse tâc-ıla taht
Saña mirâs ise bu devlet-i baht
11928. Zamâna gelmek ü gitmekle çaguñ

- Bir özge kadar kaynada ocaguñ
11929. Dişüre ferşüni 'arşuñdan eflâk
Geleler özgeler döşeye döşek
11930. Seni asluñla bu devrân getüre
Gele yir ü gide özgeler otura
11931. Yidi yüz toksan ikide az ü çok
İkinci Mısr'a sultân oldu Berkûk
11932. Çü tutdı gine devlet Zâhir'e yüz
Sa'âdet ferle baht oldu firûz
11933. Melik oldu diyâr ü memleketde
Karâr itdi serîr-i saltanatda
11934. Çıkardı habs içinden Yilboga'yı
Aña hayr eyledi kıldı 'atâyı
11935. Velî işidüp âhir şâh-ı mülket
Kim ol kılmış imiş Mintâş'a bi'at
11936. Didiler anı sultân bu sebebde
Kim atdı kal'a-yı şehr-i Haleb'de
11937. Hakîk insâna oldur yâr insân
Ki yâra yâr ola düşmâna düşmân
11938. Hem oldur bî-gümân kişiye agyâr
Kim ola düşmenine kişinüñ yâr
11939. Çü kimse kalmadı aña çeke başı
Bes imdi itdi inşâ-yı havâşî
11940. Çogaltdı kulların arturdı ferin
Yüritdi Mısr ü Şâm içinde emrin
11941. Bir a'zam pâdişâh oldu ki 'âlem
Anuñ tek görmedi bir şâh-ı a'zam
11942. Misâli gelmedi Etrâk içinde

- Nazîri kopmadı emlâk içinde
11943. Meger yitmiş bişin giçmişdi Kâmil
Kim oldu kendüye bir derd hâsıl
11944. Bes âhir fevt oldu ol elemden
Kim öle kurtara başın elemden
11945. N'olaydı ölmemeye em olaydı
Ecel zahmına bir merhem olaydı
11946. Bu derde kimsene em bulmamışdur
Bu zahma hîç merhem olmamışdur
11947. Fenâdur âhiri mecmû'-ı halkuñ
İşi virânalıkdur garb ü şarkuñ
11948. Yidi iklîm ölümde mübtelâdur
Ne yir var kim yasagından rehâdur
11949. Bu nevbette niçe yıl [ü] tokuz mâh
Yigirmi yidi gün hükm itdi ol şâh

**VÎLÂYETÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR NÛRU'D-DÎN
EBÛ SA'ÂDET FERECÜ'L-MELİK ZÂHİR**

11950. İrişecek sekiz yüz bire târih
Gel işit kim niçe oldu tevârih
11951. Çü Berkûk'a irişdi hükm-i Yezdân
Yirine kıldılar oğlını sultân
11952. Ferec İbn-i Melik Zâhir'dür ismi
Lakab içre Melik Nâsır'dur ismi
11953. Dahı tıfl-ıdı az görmüş zamânı
İrişmemiş kemâle 'unfuvânı
11954. Sa'âdet safhasında dehr-i takrî'
Dahı yazmış degülde hatt-ı tevkî'

11955. Ziyâsı şemsine dehrüñ sehâbı
Sabâ eliyle irmemiş nikâbı
11956. Ki ya'nî pâdişâh oldukda Nâsır
Bes on yaşında-y-ıdı evvel âhir
11957. Kaçan kim işbu sultân oğlu sultân
Oturdu mülk içinde kıldı fermân
11958. Var-ıdı bir kimesne nâyib-i Şâm
Anuñ fermânına bes olmadı râm
11959. Bir ilçi saldı sultân ol 'adûya
Diledi sulh ola vü girü döne
11960. Kabûl itmedi sultânuñ makâlin
Dahı arturdu igvâ vü zalâlin
11961. Egerçi seyf işidür pâdişâlık
Yaman nesne durur bu iftirâlık
11962. Gel imdi diñegil ehl-i haberden
Ne hükm oldı kazâ-y-ıla kaderden
11963. Yüridi Nâsır'a kıldı hücûmı
İşitdi bu dahı kıldı kudûmı
11964. Çün ugraşdı biri birine ecnâd
Bir ugraş oldı kim yarıldı ekbâd
11965. Seherden tâ olunca vakt-ı diger
Biri birini kırdı iki leşker
11966. Sınuban 'âkıbet 'âsî sipâhı
Kırıldı begleri tutıldı şâhı
11967. Bu işde Nâsır'a Hak Nâsır oldı
Aluban düşmenini Mısır'a geldi
11968. Giçicek niçe vakt eyyâm-ı 'asruñ
Biri birine düşdi cünd-i Mısır'uñ

11969. İki fırka olup ceng eylediler
Cihânı gözlere teng eylediler
11970. Oları men' idebilmedi Nâsır
Ki kırdı bir birini evvel âhir
11971. Niçelerüñ makâmın aldı alçak
Ayaklar baş oldu başlar ayak
11972. Çü gitdi memleketden her ekâbir
Yirini anlaruñ tutdı asâgir
11973. Melik tıfl oldu vü begler çebleler
Agalar oldu halka bî-edebler
11974. Çü kalmadı diyâr içinde dâna
Ki düşdi lâ-cerem iklîme gavgâ
11975. Yigitler olsa begler tıfl sultân
Tama' kılur diyâra pîr ü düşmân
11976. Şol agnâma kim ola tıfl-ı râ'î
Ola mı kurd elinden aña râ'î
11977. Şu bâguñ ki oğlın ola bâg-bânı
Harâmîden niçe saklaya anı

**FÎ ZİKR-İ HÜCÛM TİMÜRLENGÜ'L-‘ACEM
‘ALÂ'L-MEMLEKETÜ'Ş-ŞÂMİYÂ VEMÂ
KAHÂRAHÂ VE ZALÂMAHÂ**

11978. Pes ol eyyâm içinde âhir-i kâr
Yüridi Şâm'a bir merd-i sitem-kâr
11979. Yidi iklîmi gözlere iden teng
Çagatay şâhı adıla Temür Leng
11980. Mu'azzam hân-ıdı maşrık ilinde
Yüz altmış şehri var-ıdı elinde

11981. Dımışk'a beñdeş ü Bagdâd'a mânend
Herâ'dur tahtı hem şehr-i Semerkand
11982. Bir uçdan bir uca mülketi hem
Var-ıdı altı ayluk vüs'atı hem
11983. Rivâyetdür iki kerre Temür Hân
Kılupdur mülk-i Şâm'a kasd-ı tâlân
11984. Yazılmışdur tevârih içre nâme
Temür evvel hücûm itdükte Şâm'a
11985. Girüden zâhir oldı bir ulu hân
Çagatay mülkine kasd itdi ol hân
11986. Yol üstinde aña irişdi ahbâr
Dönüp kıldı yine ol mülke idbâr
11987. O devre iki yıl oldukda devrân
Gine kasd eyledi Şâm'a Temür Hân
11988. Neheng-i kâfdur kim itdi âheng
Ki ya'nî yürüdi Şâm'a Temür Leng
11989. Her iklîme ki tûş olurdı râhı
Harâb iderdi ma'mûrın kemâhı
11990. Tamâm ugradığı mülki yakardı
Komazdı taş taş üzre yıkardı
11991. Kılıç götürmedi hışm-ıla serden
Bi-nâ-hak yire kan dökdi beşerden
11992. Dimişler tutıcak Şâm üzre râhı
Tokuz yüz bin kadar vardı sipâhı
11993. Yüz altmış begi var-ıdı müretteb
Ki altun kürsi üzre oturur hep
11994. Çerisi konıcak nezdik ü irak
Tutulurdu hem elli biş biñ otak

11995. İki fersah yire dahı ziyâde
Konardı leşkeri rûy-ı fezâda
11996. Didiler leşkerinde tut mesâmi‘
Var-ıdı haymeden on iki câmi‘
11997. Belâsınca çeri itmege bâzâr
Getürmişdi otuz biş biñ dükkân-dâr
11998. Dökülürdi simâtı üzre her gün
Meger üç biñ ziyâdı gümüş altun
11999. Yürüyüp gice gündüz niçe müddet
Çü geldi Şâm mülkine ol âfet

FÎ MUHAREBETİ'L MELİKÜ'N-NÂSIR VE TİMÜRLENGÜ'L-‘ACEM

12000. Melik Nâsır dahı ferzend-i Berkûk
Düşirdi leşkerin az ü eger çok
12001. Ne leşker kim yigirmi biñ er-idi
Kamu pûlâd-pûş aslanlar-ıdı
12002. Güzîde kimseler-idi cihânuñ
Bahâdur key erenleri zamânuñ
12003. Şular kim harb ‘ilminüñ kitâbın
Okımışlar-ıdı her fasl [ü] bâbın
12004. Bu ‘ilm içinde olmışlardı üstâd
Kazanmışlar-ıdı erlik-ile ad
12005. Alıcak her biri eline nîze
Yakardı düşmeni şöyle ki hemze
12006. El ursalar kılıca şöyle kim bark
Şu‘â‘ından yanardı garb tâ şark
12007. Binerlerse semend-i bâd-pâyı

- Havâda sebk iderlerdi havâyı
12008. Ki beñzer her semendi bir pelenge
Velî aslan gerek kim gire cenge
12009. Ki binse ol mahalde bir semend er
Deperse gire oda çün semender
12010. Oluban bir niçe ceyš-i mahyâ
Gice gündüz dimedi kesdi peydâ
12011. Budur maksûdı ya'nî şâh-ı Şâm'uñ
Ki kalmaya 'adûya âh-ı Şâm'uñ
12012. Varup karşıladı Şâm üzre anı
Anuñla kıldı bir ceng-i girânı
12013. Karışdı bir birine iki leşker
Başa baş oldu sancışdı ere er
12014. Süñüçilü girüp meydân içinde
Erenler yıkdılar cevlân içinde
12015. Dutup merdâne aldılar kemânı
'Adûdan sehm-ile alurdu cânı
12016. Kılıç bahr oldu aldı mevc-ber-mevc
Kırıldı âdemîler fevc-ber-fevc
12017. Hücûm olsa erenler leşkerinde
Bahâdur ol durur tura yirinde
12018. Erenler idicek ceng içre sancış
Bahâdurdur ki vara bir kadem pîş
12019. Orada oldu bir ceng-i yegâne
Bahâdurlar bulaşdı kara kana
12020. Harîm üstine ol gün Nâsırîler
Bir ulu ceng kıldı kim perîler
12021. Görür olsalar ol gün ol kıtâlî

- Dökeydi heybetinden perr ü bâlı
12022. Ki nâmûsı ‘azîm olur harîmüñ
Kıtâlı gayret-iledür harîmüñ
12023. Kişi bir baş için niçe ki bîmi
Ki başına berâberdür harîmi
12024. Şunuñ kim olmaya nengi vü ‘ârî
Büyük [kim] dirliğinde ola ‘ârî
12025. Şu resme eylediler Şâmîler ceng
Kim oldu maşrîkîlere cihân teng
12026. Yidi iklîmi zâr iden Temür Leng
Meger Nâsır'dan ol gün göricek ceng
12027. İlendi yüregi gitdi karârı
Yakın oldu ki tutaydı firârı

FÎ SIFATÎ'L-LEYL

12028. Çü hattât-ı zamân itmek-içün vesm
Seher levhine çekdi gubarın resm
12029. Yine ma‘şûka-yı devr-i zamâna
Meger oldu diyü bân-ı revâna
12030. Velî ‘âşık gibi ‘âlem perîşân
Oluban tutdı reng-i zülf-i cânân
12031. Yine bânû-yı çarh oldu mukanna‘
Yine giydi felek der‘-i murassa‘
12032. Gurâb-ı dehr açuban gabrın per
Yine oldu beyze-yi zerrîni der-per
12033. Yine oldu meger sîmurg-ı devrân
Varuban Kûh-ı Kâf ardında pinhân
12034. Ne yirde yakar od yâ Rab cihânı

- Ki tutdı yir yüzün anuñ duhânı
12035. Koyup dîbâcı pâdişâhı
Yine dervîş tek giydi siyâhı
12036. Ki ya'nî magrib olıban tamâmet
Cihânı kâf [ü] tâ kâf aldı zulmet

FÎ ZAHÂB-İ TİMÜRLENGÜ'L-MEMLEKETÜ'Ş-ŞÂMİYÂ

12037. Ululardan meger bir kimse nâ-gâh
Ki oldı Nâsır'a 'âsî vü bed-hvâh
12038. Hemân-dem bagladı ol gice rahtı
Segirtti Mısır'a tâ almaga tahtı
12039. Melik Nâsır göricek bu fi'âli
Kodı düşmân-ıla cengi cidâli
12040. Ne kula bakdı dahı ne emîre
Hemân cân atuban sürdi serîre
12041. Sipâhuñ kim ola içinde 'âsî
'Acab mı kaçmaga tutsa nevâsî
12042. Çeri kim arasına düşse 'isyân
Ne deñlü çoğ-ısa alur anı düşmân
12043. Münâfıklıg-ıla yüz biñ bahâdur
Muvâfik biñ kişiye mübtelâdur
12044. Melik Nâsır serîr üstine meşgûl
Gör imdi Şâm'a n'eyler Leng-i mahzûl
12045. Yüridi üstine ehl-i Dımışk'ıuñ
Revân itdi yire kanını halkuñ
12046. Rikâb-ı müslümâna urdı seyfi
Bi-nâ-hak kıldı yire kaldı hayfi

12047. Benî âdem başından âşikâre
Düzetdi mastaba yapdı minâre
12048. O halkuñ katline bu ehl-i zillet
Yezîdîdür diyü kılurdu hüccet
12049. Yezîdîler suç-ıla kesdi çok baş
Kuru katında yandı bî-'aded yaş
12050. Egerçi dirdi anlara havâric
Velî İslâm'dan kendü-y-idi hâric
12051. Egerçi mü'minem dirdi dilinde
Velî îmânı yog-ıdı dilinde
12052. Ne varsa tıfl kız u tıfl oglân
Düşirdi üstine at itdi perrân
12053. Helâk oldu at ayagında etfâl
Fenâya vardı çok nârasta i'yâl
12054. Kıyâmet gün n'ola anuñ hisâbı
Su'âl Allâh'a ne vire cevâbı
12055. Yüridi şehir-i Şâm'ı oda yakdı
Ne kasr koydı ne eyvân yıkdı
12056. Şu gördüğün müzeyyen şehir-i Şâm'ı
Ki odur Cennât-ı 'Adn'ün bir makâmı
12057. Harâb eyledi deyrin ü diyârın
Kara yir itdi bozdu murguz adın
12058. Tamâm iklim ü Şâm'ı mülk-i şehbâ
Yakıldı vü yıkıldı oldu yagma
12059. Yıkıcak Şâm mülkini Temür Leng
Yüridi yir yüzine kıldı âheng
12060. Ne Rûm'ı koydı ne Bulgâr ü Eflâk
Ne Çerkes ne tatar ne Rus Kıpçak

12061. Hemân iklîm-bâ-iklîm yeksân
Yüridi leşker-ile kıldı virân
12062. Bırakdı zelzele mülk-i cihâna
Boyadı yir yüzün nâ-hak kana
12063. Yüridi kahr kıldı garb ü şarkı
Tamâmet oda yakdı taht [ü] fevkı
12064. Meger kim bu zamân âhir zamândur
Ki devrûñ ucı pür-cevr-i ziyândur
12065. Tatar kıldı cihânı niçe yıl telh
Temür Leng'i getürdi bir zamân çarh
12066. 'Acab ne durdı bu zulmuñ o gümrâh
Cezâsın kendüden almaz mıdı Allâh
12067. Çü her işüñ Hudâ alur cezâsın
Niçün sen hayr var-iken şerr idesin
12068. Dime kim itdügüm iş kalısardur
Hudâ anuñ cezâsın alısardur
12069. Viricek Rûm-ıla Şâm'ı fenâya
Yüridi 'azm idüp Çîn ü Hitâ'ya
12070. Yol üstinde giderken mülk-i Çîn'e
Ecel irişdi nâ-gâh ol hazîne
12071. Anuñ dahı berâtın dürdi eflâk
Yidi anı dahı bu işkem-i hâk
12072. Bu dünyâ içre kim gördi Temür Leng
Kim anı dehr zahmı itmedi leng
12073. Egerçi dirdi ol alam cihânı
Velî bilmedi ölüm alur anı
12074. Alam dirdi yürüyüp şark ü garbı
İrişdi aña nâ-gâh mevt-i zarbı

FÎ ZİKR-İ ŞAH RÂH İBN-İ TİMÜR LENG

12075. Bir oğlu var-ıdı anuñ cihânda
Kerîmü'n-nefs-idi devr-i zamânda
12076. Ma'ârif ehli bir sâhib-dil-idi
Mekârim-i kânî zât-ı kâmil-idi
12077. Ol-ıdı 'adl-ı insân içre me'mûn
Kemâl [ü] 'ilm [ü] hikmetde Felâtûn
12078. Şerî'atda ol-ıdı ehl-i dakâyık
Tarîkatda dahı kânî hakâyık
12079. Hudâ'nuñ havfı-y-ıla dil-rîşdi ol
Cemî'-i halka hayr-endîşdi ol
12080. Kim aña Şâh Rah dirlerdi ad
İlâhî kılğıl anuñ rûhını şâd
12081. Atadan soñra mülke vâris oldı
Diyâr-ı memleket taht aña kaldı
12082. Atası 'âdetince gitmedi ol
Anuñ itdüği işi itmedi ol
12083. Atası aña kılınışdı vasiyye
Dimişdi iricek baña meniyye
12084. Benüm yirüme sen nâyîb olasın
Dilerseñ yidi iklîmi alasın
12085. Tagıtma leşkerüm yorma yaragum
Kılıcum çözme götürme yasagum
12086. Kogıl cismümi bir sanduk içinde
Götür gezdür bile sanduk içinde
12087. Ne iklîme ki iltesin didi anı
Yüzüñe feth olur kâzî vü dâñî

12088. Ne mülke kim idesin ‘azm-ı tedbîr
Kimesne çekmeye yüzüne şemşîr
12089. Ne yire döndürür olsañ ‘inânı
Kimesne olmaya illâ gümânı
12090. Ne sınıra yürüdürseñ rikâbı
Ehad itmege karşıña nişânı
12091. Şehinşâhlar saña huddâm olalar
Melikler buyruğña râm olalar
12092. Gice gündüz dime kat‘ eyle râhı
Hıtâ vü Çîn iline sür sipâhı
12093. Harâb it her mahalde koyma âbâd
Ki söylene cihân içinde bir ad
12094. Bu sözlerin birin tutmadı Şeh Rah
Çü aña göstermedi ma‘nî yüzi ruh
12095. Didi n'itdi atam geldi cihâna
Ne hâsıl itdi bunca girdi kana
12096. Mezâlimler idüben aldı âhı
Hatâlar kıldı kazandı günâhı
12097. Buradan kıldı bu gün intikâli
O gitdi kaldı boynında vebâli
12098. Bu sözleri didi ol merd İlâhî
‘Alem indirdi tagıtdı sipâhı
12099. Kodı bu dâr ü gîr ü kâl ü kıylı
Ki dârü'l-mülkin tutdı sebîli
12100. Oturdu memleket tahtında dil-şâd
Ra‘iyyet içre kıldı ‘adl ü hem dâd
12101. Düşürdi ayaga zulmuñ külâhın
Cihândan kat‘ itdi çü râhın

12102. Civârında olan mülk ü diyâra
Talattuf eyledi kıldı müdâra
12103. Atasınıñ yamanlığına bu şâh
Meger yahşılığ itdi Bârik Allâh

TETİMME-İ KISSATÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSIR FEREC

12104. Temür Leng'i kazâ işit kelâmı
Yıkuban gitdüğinden soñra Şâm'ı
12105. Meger ol fitne vü ol ‘asr içinde
Bir ulu fetret oldı Mısr içinde
12106. Ne fetret görmedi kimse beşerde
Nazîrin fitne-yi devr-i kamerde
12107. İki fırka olup a‘yân-ı Mısr'ıñ
Ki kırdı bir birin erkân-ı Mısr'ıñ
12108. Özinden fitne bulmadı salâhı
Yıkıldı ol sebebden çok nevâhi
12109. Niçe kim cehd itdi evvel âhir
Oları men‘ idebilmedi Zâhir
12110. Bu işden incinüp âhir Ferec Hân
Bırakdı tâc ü tahtı oldı nihân
12111. Niçe kim istediler bulmadılar
Nire gitdügin anuñ bilmediler
12112. Niçe müddet bu resme kaldı pinhân
Gine bir dahı olunca mülke sultân
12113. Bu nevbet Nâsır'a devlet tutup yüz
Şeh oldı altı yıl biş ay on rûz

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR 'İZZÜ'D-
DÎN 'ABDÜ'L-'AZÎZÜ'L-MELİKÜ'Z-ZÂHİR
BERKÛK**

12114. Haber virmiş durur ehl-i tevârih
Ki sekiz yüz sekiz oldukda târih
12115. Melik Nâsır bıraktı çün ki tahtı
Yirine kartaşın şâh itdi bahtı
12116. Aña 'Abdü'l-'Azîz ad oldu meşhûr
Lakabda ol durur Sultân Mansûr
12117. Dahı tıfl-ıdı aña virilicek hükm
Aña mahmûl lem belîgu'l-hükm
12118. Var-ıdı bir kişi Yîrus nâmı
Atabek oldu aña tutdı makâmı
12119. Velî bir kimse-y-idi sârihü'l-kalb
Halîmü'n-nefs-idi vü leyyinü'l-cenab
12120. Başarabilmedi bu mansıbı ol
Her işi lâ-cerem düşmedi makbûl
12121. Haleb oldu nizâm-ı saltanatda
Yek âlûyı pîr oldu memleketde
12122. Meger ki hükm issi kâtı' gerekdür
İşinde zârr ü nâfi' gerekdür
12123. Melik kim hayr ü şer gelür elinden
Uçamaz hasm kuş olsa elinden
12124. Kaçan kim leyyinü'l-cânib ola sultân
Başı katılara niçe ide fermân
12125. Meger kim 'âkıbet bu taht ü bu tâc
Gine oldu Ferec Sultân'a muhtâc
12126. Şol eyyâma degen kim Şâh Nâsır

- Na-gâhân Mısr içinde oldu zâhir
12127. Gine sultânlığa kasd itdi sâni
Mutî' oldu çü begler gördi anı
12128. Terakkî buldı çün ikbâl-ı devlet
Ki virdi âhir Allâh baht sa'âdet
12129. Melik Mansûr tutup 'âkıbet ol
Düşer saltanatdan kıldı ma'zûl
12130. Melik Mansûr'ı dirler ehl-i hisâbân
Bes iki ay ve on gün oldu sultân

**SALTANATÜ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR FEREC İBN-
İ BERKÛK SALTANATU'S-SÂNİYE**

12131. Sekiz yüz hem sekiz devrân içinde
Gine ol yıl u ol âvân içinde
12132. Gidüp Mansûr sultân oldu Nâsır
İkinci mülkine hân oldu Nâsır
12133. Terakkî buldı çün-kim saltanatda
Mukarrer oldu desti memleketde
12134. Şu begler kim anuñla evvel iy cân
Muhâlif oluban olmışdı 'isyân
12135. Biri birin tutup peydâ vü mahfî
Kimin kırdı kimini kıldı menfî
12136. Elinde oldılar çok begler itlâf
Çün itdi sefk-i dem itmekte isrâf
12137. Meger üç kimse aña hâsid oldu
Makâm-ı devletine kâsid oldu
12138. Çekem'dür biri Şehbâ-yı Nâbî'dür
Biri Nevrûz Şâm'ıñ sâhibidür

12139. Birisi Şeyh'dür Mısır'a atabek
İşit ne hükm idüpdür Hak tebârek
12140. Haleb içre Çekem sultân oldu
Adına hutbe okutdı hân oldu
12141. Yapupdur Kal'a-yı Şehbâ'yı ol hân
Anuñ bünyâdudur ebrâc ü ebdân
12142. Çü buldı memleketde 'âkıbet fer
Yüritdi şark iklîmine leşker
12143. Varıcak şehir-i Âmed üzre ol şâh
Hezîmet virdi anda aña Allâh
12144. Helâk oldu Çekem ol yirde gitdi
Bulunmadı hezîmet içre yitdi
12145. Çekem çekdi cihândan çün kim elin
İşitgil Şeyh Nevrûz'uña makâlin
12146. Nihânî Mısır içinde Şeyh bir rûz
Sefer eyledi kıldı 'azm-ı Nevrûz
12147. Yüridi müddet-ile Şâm'a geldi
Meger Nevrûz'-ıla bir 'ahd kıldı
12148. Ki eger Nâsır'dan alup devleti Hak
Bize virse didi bu mülketi Hak
12149. İki kısım idelüm iklîmi yeksân
Ki olsun her birimiz birine hân
12150. Baña Mısır saña Şâm'la Şehbâ
Arada hadd olsun şehir-i Kıtıyâ
12151. Melik Nâsır'dan almaklığa tahtı
Düzetdiler silâh ü sâz rahtı
12152. Çü gördi anları bu işde Nâsır
Hem oldu ol dahı vaktine hâzır

12153. Düşirdi Mısır mülkinüñ sipâhın
Yüritdi Şâm üzre bâr-gâhın
12154. Gelicek şâh Şâm'uß mülketine
Turamadılar anuß satvetine
12155. Kodılar Şâm'ı sürdiler serîre
Çü sultân vâkîf oldu bu serîre
12156. Varınca yaru yola anlar âhir
‘Akabınca irişdi Şâh Nâsır

ŞÎ MUHAREBETİ'L-MELİKÜ'N-NÂSİR VE ŞEYH NEVRÛZ

12157. Na-gâh a‘dâ çerisi gördi anı
Kim işitmiş kazâ-yı âsümânı
12158. Bes anda ölmegi yâd eylediler
Zarûri cenge bünyâd eylediler
12159. Bir a‘zam ceng eylediler ol rûz
Melik Nâsır Ferec'le Şeyh Nevrûz
12160. Dökildi her yañadan tabl ü harbî
‘Alem dikildi harba girdi harbî
12161. Hemân el kılıca urdılar ol dem
Ki dökdiler yire seyl-âb tek dem
12162. Kemân-keşler tutup elde kemânın
Boyadı kana okından nişânın
12163. Bahâdurlar alup ele rimâhı
Dökerdi ta‘n-ıla erden silâhı
12164. Sabâ tek esdürür-idi semend er
Yanardı la‘l odından semendâr
12165. Safâlık ol semendüñ râkibine

- Selâmet ol burakuñ sâhibine
12166. Na-gâh sultâna bir beg oldı ‘âsî
Varup düşmâna döndürdi nevâsî
12167. Dönicek ol kimesne Şeyh Nevrûz
Bes oldı Nâsır'ıñ üstine fîrûz
12168. Oradan kaçdı Nâsır Şâm'a vardı
Niçe eyyâm ceng eyledi turdı
12169. İgen müşkil durur bu olmaz âsân
Ki kaçâ kişi kova anı düşmân
12170. Düşer baş ü düşer cân ihtiyâta
Döner sahrâ göze semmü'l-hıyâta
12171. Niçe semmü'l-hıyât olmaya ‘âlem
‘Adûdan baş alup kaçmakdur âdem
12172. İlâhî kâfire virgil imânı
Müselmân olana gösterme anı
12173. Bular teslîm olup taht-ı şerîfe
Aralarında hân oldı halîfe
12174. Meger sayd itmek-içün Nâsır hem
Âmân gönderdiler mendil ü hâtem
12175. Âmân-ıla götürüp âhir anı
Tutup öldürdiler gör bu yalanı
12176. Emânet eyleme ‘ahd ü karârı
İdicek ‘ahdüñ üzre kıl karârı
12177. İşi mü’minlerüñ ‘ahde vefâdur
Bu kavl kavl-i Hâtem-i Enbiyâ'dur
12178. Niçe gün kaldı defn olmadı ol lâş
Neler görür neler ‘alemde bu baş

**ET-TARAHHUM 'ALE'L-MELİKÜ'N-NÂSIR
RAHÎMAHULLÂH**

12179. Bu eflâküñ bu devr-i inkılâbı
Getürür 'âleme çok ıztırâbı
12180. Gelüp gitmekle bu dehr-i eyyâm
Getürür başlara çok çok ser-encâm
12181. Bu hâl itmek aña a'fâf degüldi
Olaruñ itdügi insâf degüldi
12182. Dimediler ki bu sultân-zâde
Melik tâhir torunu hân-zâde
12183. Şehümüz oğludur sâhib-şerefdür
Şehümüzden bize bugün halefdür
12184. Atası ni'metini yâd idelüm
Bunu öldürmeyüp âzâd idelüm
12185. Alalum tâcını tahtını elden
Sürelüm kim çıka mülk ü milelden
12186. 'Acab durur 'acab ehl-i zamânuñ
Turıban 'aşkına dâyim cihânuñ
12187. İçen bir birinüñ kanını nâ-kâm
Şarâb-ı devr gibi câm-ber-câm
12188. Yazuk ol şâh-zâde şehriyâra
Ki düşe düşmen elinde şikâra
12189. Figâna vire dünyâyı mededden
Meded irişmeye aña ehaddan
12190. Zebûn ola vara düşmân elinde
Şefkatsuz cefâ-kârân elinde
12191. Bu nevbet altı yıl on gün hem iy cân
Melik Nâsır olupdur mülke sultân

VİLÂYETÜ'L-MUSTA'İN BİLLÂH EBÛ'L-
FAZLU'L-‘ABBÂSÎ EL-HALÎFETÜ'S-SULTÂN
EMÎRÜ'LMÜ'MİNÎN EL-MÛTEVEKKÎL
‘ÂLALLÂH ELHAŞİMİYYÜ'L-‘ABBÂSÎ

12192. Olıcak hicret-i Mahmûd Muhtâr
Sekiz yüz hem de on biş sâl mikdâr
12193. Melik Nâsır Ferec'den soñra bu taht
İsüz kaldı istendi niçe vakt
12194. Mülûk-i Mısır evlâdından insân
Bulunmadı kim ola tahta sultân
12195. Yog-ıdı Mısır buñarında âdem
Ehakk olaydı sultânliga ol dem
12196. Halife Musta‘în Billâh ‘Abbâs
Oturdı kürsiye oldı hâkimü'n-nâs
12197. Halife oldı çün sultân Mısır'a
Atabek oldı aña Şeyh soñra
12198. Anuñ adı var-ıdı saltanatda
Bu-y-ıdı söz yüriden memleketde
12199. Şuña irdi meger âhir masîri
Ki elinden aldı Şeyh anuñ serîri
12200. Bu dünyâ devletinüñ yok sebâtı
Ki olur bir hayrata biñ seyyi'âtı
12201. Yidürmez kimseye bir lokmayı dehr
Cefâ-y-ıla ger aña katmasa zehr
12202. İçürmez bir kişiye nûş devrân
Karışdurmasa aña bes hırâmân
12203. Ni‘am tek kalma dünyâ ni‘metine
Ki degmez mihneti anuñ mihnetine

12204. Cihânı terk kıl devlet dilerseñ
Koy anuñ mihnetin râhat dilerseñ
12205. Olupdur altı ay hem biş gün iy cân
Diyâra Musta‘în Billâh sultân

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÎ'L-MU‘AYYİDÎ'N-NÂSİR
ŞEYH İBN-İ ‘ABDULLÂH EL MAHMÛDÎ EZ-
ZÂHİRÎ**

12206. Meger bir gerdiş bu havl içinde
Sekiz yüz ya‘nî on biş havl içinde
12207. Halîfe hal‘ olıcak saltanatda
Mü’ebbed şâh oldu memleketde
12208. Adı anuñ Şeyh Mahmûdî durur bes
Melik Zâhir kulıdur asl[1] Çerkes
12209. Bahâdur kimse-y-idi sâhib-erdem
Ferâsetde fûrûsiyyatda a‘lâm
12210. Severdi ‘iffet-ile ehl-i fazlı
‘Azîz-idi katında ‘ilm ehli
12211. Çü Şeyh Kâhire sultân[1] oldu
Varup Nevrûz Şâm'uña hânı oldu
12212. Bunuñ üzre giçüben sâl ü hem mâh
Aralarına düşdi hilaf nâ-gâh
12213. Niçe müddet arada ceng oldu
Mü’ebbed ‘âkıbet Nevrûz'ı aldı
12214. Tutup öldürdi anı bî-emân ol
Bes anuñ mülketine oldu hân ol
12215. Mü’ebbed olıcak aña mü’eyyed
Şeh oldu Mısr'a vü Şâm'a mücerred

12216. Yakın oldukda anuñ ‘ömrine fâsıl
Aña derd-i mefâsıl oldu hâsıl
12217. O derd-ile çeküp çok dem zevâl ol
Cihândan kıldı âhir intikâl ol
12218. Kılupdur bir mu‘azzam câmi‘ ol hân
Zevîle kapısı içinde o bünyân
12219. Komışlardur o câmi‘ içre anı
Zarîhi andadur oldur mekânı
12220. Meger sekiz yıl [ü] biş mâh mikdâr
Diyâr-ı Mısr'a oldu Şeyh sâlâr
12221. Çün aldı Mü’eyyid Hân'ı ‘âlem
Anuñ dahı günin kıldı mâtem
12222. Anı dahı bu eyyâm ü zamâne
Hem itdi gelmemiş gibi cihâne
12223. Tebeddülde durur dâyim bu eflâk
Tagayyürde durur her lahza bu hâk
12224. Mülûk-i mâ-tekaddemden n'olaydı
Cihânda bugüne kimse kalaydı
12225. İrişmeyedi aña dest-i eflâk
Ecel anı dahı itmeyedi hâk
12226. Kılaydı mâ-selefdan bu zamâne
Olaydı devr ehline nişâne
12227. Çün anlardan bugün bunda ehad yok
Muhakkak bil ki bu yirde ebed yok

Fİ'T-TEMSÎL

12228. Melik Nâsır'la dahı Şeyh Nevrûz
Meselde neye beñzer añlagıl söz

12229. Meger 'Îsî zamânında üç insân
Kılurken bir yola nâ-gâh seyrân
12230. Bulurlar bir mu'azzam kenz-i meknûn
Ki kalmış mâ-selefden yirde mahzûn
12231. Biri birinden idüp bahl anı
Kılur bir birine meger nihânı
12232. Çıkarup ortadan bir niçe dinâr
Ta'âma gönderürler birin iy yâr
12233. Gider ol tanışur ikisi tenhâ
Gelicek katl ideler anı 'amdâ
12234. Kaçan kim ol öle bunlar kalalar
Bu mâlı ortadan iki böleler
12235. Varur ol dahı aldugı yimege
Agu katar olar-içün yimege
12236. Kim anlar öle bu kala yaluñuz
Ala mâlı kendüsi ala yaluñuz
12237. Dönüp geldügi gibi anı bir baş
Tutup öldüreler bu iki yoldaş
12238. Çün andan bunlaruñ kalmadı bâki
Yidiler ol ta'âm-ı zehr-nâki
12239. Olar dahı orada öldi derhâl
Ne buña kaldı ne anla[ra] bu mâl
12240. Olar içmiş bunuñ zulm-ıla hvânın
Bu anlara yidürmiş zehr hânın
12241. Çü çekdiler o gencüñ üstine renc
Olar gitdi yirinde kaldı ol genc
12242. Cihân ehli mukaddem ger mu'ahhar
Ulu kiçi eger dervîş [ü] server

12243. Kılurlar çirk-i dünyâ üzre gavgâ
Ölür gider yine kalur bu dünyâ
12244. Bu dünyâ çirk-ile olan mülevves
Arınmaz yunsa ol tâ rûzı meb'us
12245. "Ve-veyli [vü] ve-veyli [vü] ve-veyli"
Şuña kim ola dünyâ-y-ıla meyli
12246. "Feyâtûbî feyâtûbî futûbî"
Şulara kim iderler terk-i dünyâ

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MUZAFFER EBÎ
SA'ÂDET AHMED İBNÜ'L-MELİKÜ'L-
MÜ'EYYİD ŞEYHÜ'L-MAHMÛD**

12247. Sekiz yüz hem yigirmi dörde târih
İrişecek dimiş ehl-i tevârih
12248. Cihândan intikâl idüp Mü'eyyed
Yirine şâh oldı oğlu Ahmed
12249. Hayâtında atası Şeyh Sultân
Yirine kılmış-ıdı kendüyi hân
12250. Dahı iki yaşamışdı Kâmil
Kim oldı melik ahkâmına dâhil
12251. Gelüp taht-ı şerîfe çıkdugı dem
Muzaffer kodılar aña lakab hem
12252. Var-ıdı bir emîr meclis tatar nâm
Müdebbir oldı geldi aña encâm
12253. İki kimse anuñla kıldı da'vâ
Birisi Şâm begi biri Şebâ
12254. Birine Çakmak Ergûnî durur nâm
Birinüñ adına Yaşbeg dimiş 'âm

12255. Olar-ıla kılup çok kâr-zâr ol
Giçürdi niçe müddet rûzigâr ol
12256. Tatar alup Muzaffer Hân'ı âhir
Yüritdi Şâm ü Şehbâ'ya 'asâkir
12257. Tutuban Yaşbeg ü Çakmag'ı hem
Giderdi memleketden koymadı 'am
12258. Meger Şehbâ vü Şâm'a mâlik oldı
Dımışk içre oturdı hükm kıldı
12259. Oradan döndi Mısr'a geldi pâyan
Giderdi Ahmed'i kendü oldı sultân
12260. Kodı İskenderiyye içre anı
Hem oldı 'âkıbet ol yirde fânî
12261. Yidi ay hem yigirmi gün ser-â-ser
Diyâr-ı Mısr'a şâh oldı Muzaffer

**VÎLÂYETÜ'L-MELİKÜ'Z-ZÂHİR SEYFU'D-DÎN
EBÛ'L-FETH TATARU'Z-ZÂHİRÎ EL-ÇERKESÎ**

12262. Meger ol sâl ol hicret içinde
Gene ol devr ü ol müddet içinde
12263. Tatar Sultân oldı mülke sultân
Yüritdi hâs ü 'âm içinde fermân
12264. Tatar Zâhir kul-ıdı aslı Çerkes
Melik Zâhir didiler aña da bes
12265. Şehinşâh olduğu gibi diyâra
Mü'eyyid kullar-ıla itdi müdâra
12266. Kamusına 'ale'l-vechü'r-riyâ ol
Keremler eyledi kıldı 'atâ ol
12267. Çün anlar-ıla buldı kuvvet ü fer

- Hükûmet mesnedinden şevket [ü] fer
12268. Meger bir gün ola[rı] fırsatında
Ele getürdi hîn gafletinde
12269. ‘Adûñ-ıla müdâra eylegil sen
Elüñ irince yumşak söylegil sen
12270. Kişi kim ola ‘adûdan iltimâsı
Müdâra eylemek durur devâsı
12271. Müdâradur ki olur hüsrâna dâfi‘
Anuñla hâsıl olur çok menâfi‘
12272. Ayakdan yüzini dirseñ evlâdur
Kesemedüğüñ eli öp başa ur
12273. Olaruñ begligin iktâ‘ın encâm
Ki kıldı Zâhir'i kullara in‘âm
12274. Çü kalmadı diyâr içinde vâhid
Kim anuñla ola-y-ıdı mu‘ânid
12275. Zâhir oldı aña çün Zâhirîler
Nasîr oldı her işde Nâsîrîler
12276. Dahı çıkdığı eyyâm-ıdı tahta
Kim oldı Tañrı emri-y-ile hasta
12277. Bulamadı serîr üzre sebât ol
Pes itdi ol makâmatdan vefât ol
12278. Cihâna her ki geldi mihnet-ile
Cihândan gitdi âhir hasret-ile
12279. Bu dünyâda kişinüñ işi bitmez
Burada kimse maksûda yitmez
12280. İrişdürmez murâdına murâdı
Komış her feth-i bâba bir kilîdi
12281. Anı Karâfe içre bak bu sa‘îde

Mücâvir kıldılar Leys İbn-i Sa'îd'e

12282. Bes iki ay yigirmi dört eyyâm
Müsahhir oldu aña Mısr-ıla Şâm

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'S-SÂLİH NÂSIRU'D-DÎN
MUHAMMED İBNÜ'L-MELİKÜ'Z-ZÂHİR TATAR**

12283. Yine ol müddet ü ol 'âm içinde
Hem ol eyyâm ü ol hengâm içinde
12284. Gelüp mülke Muhammed İbn-i Zâhir
Atası 'ahd-ıla şâh oldu âhir
12285. Melik Sâlih didiler aña ismi
Pes on yaşında-y-ıdı ki itdi hükmi
12286. Meger bir beg var-ıdı sâhib-irşâd
Kim aña Cânî Beg Sûff'-y-ıdı ad
12287. Ol-ıdı Mısr şehrinde atabek
Müdebbir oldu aña hem atabek
12288. Dahı çok giçmedi bu hâl ü müddet
Anuñla tutdı iki beg 'adâvet
12289. Biridür Beresbay Dakmak iy yâr
Diyâr-ı Mısr'a ol-ıdı devâ-vâr
12290. Birisidür târabay Zâhirî hem
Ol-ıdı hâcibü'l-hüccâb-ı a'zam
12291. Ki bir gün bu iki beg kılup âheng
Yüridi Cânî Beg'le eyledi ceng
12292. Basıldı Cânî Beg tutdılar anı
Sikenderiyye'de habs itdiler anı
12293. Yaluñuz Mısr'a ikisi oldu mâlik
Kamu almakda virmekde müşârik

12294. Bu hâl üstine giçdi çün niçe rûz
İkisi arasına düşdi bir söz
12295. O sözden ‘âkıbet oldılar agyâr
Ki kıldı biri birine ızrâr
12296. Bes âhir Beresbay Beg gâlib oldı
Tarabay'ı tutuban habs kıldı
12297. Şu deñlü buldı kuvvet memleketde
Ki kasd oldı âhir saltanatda
12298. Muhammed Şâh'ı kürsiden götürdi
Gelüben yirine kendü oturdı
12299. Ne hoşdur başa bu devlet gelicek
Gedâ sultân olur devlet olıcak
12300. Olar devlet olıcak şekl-i âsân
Ki bahta göre biter bâğ ü bostân
12301. Sa‘âdet gelse gider cümle teşvîş
Biter devlet olıcak bitmeyen iş
12302. Kişiye eyleyicek bahtiyârı
Sa‘âdet hem-dem olur bahtiyârı
12303. Hemân üç ay yigirmi dört eyyâm
Kılupdur memleketde Sâlih ârâm

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÎ'L-EŞREF EBÛ'N-NÂSİR
BERESBAY DAKMAKÎ EZ-ZÂHİRÎ**

12304. Sekiz yüz bes yigirm[i] bişe hicret
İrişicek dimiş ehl-i rivâyet
12305. Oturdı Beresbay Dakmakî tahta
İrişdi devlet ü ikbâl ü bahta
12306. Melik Eşref didiler aña adı

- Meger Çerkes durur aslı nihâdı
12307. Müdebbir kimse-y-idi ehl-i idrâk
Kılur-ıdı cem‘-i mâl [ü] emlâk
12308. Olaldan memleketde pâdişâ ol
Kılupdur kâfir üzre çok gazâ ol
12309. Giçicek dört yıl mülkinden âhir
Buyurdı Kıbrıs üstine ‘asâkir
12310. Müselmânlar kılup anda gazâyı
Ki feth itdiler âhir ol adayı
12311. Meger ol pâdişâh-ı Mısr'ıñ encâm
Olıcak mülkine on bir kadar ‘âm
12312. Düşirüp Mısr'-ıla Şâm'ıñ sipâhın
Diyâr-ı Bekr iline tutdı râhın
12313. Varuban müddet-ile ol diyâra
Şu şehir-i Âmed'i koydı hisâra
12314. Virüben Âmed'e âhir amânı
Diyâr-ı Mısr'a döndürdi ‘inânı
12315. Serîr-i mülke geldi hasta oldu
Meger ol hastalık içinde öldi
12316. Soñında kaldı andan bî-‘aded mâl
Zer ü sim ü hazâyîn mülk ü a‘mâl
12317. Ne ıssı cem‘ kılmak mülk-i Kârûn
Kişi çün kim ölür nâ-gâh bir gün
12318. Ne yarar kişiye genc ü hazâyin
Vefâ eylemese bu çarh-ı hâyin
12319. Niçeler mihnet-ile cem‘ itdi [gitdi]
Yiyebilmedi âhir koydı gitdi
12320. Niçeler genci dirdi çekdi renci

- Velî kendüsi gitdi kaldı genci
12321. On altı yıl sekiz ay altı eyyâm
Melik Eşref kılupdur mülke ahkâm

**VİLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-‘AZÎZ CEMÂLÜ'D-
DÎN YÛSUF İBNÜ'L-MELİKÜ'L-EŞREF
BERESBAY**

12322. Sekiz yüz kırk bir oldukda devrân
‘Azîz oldı diyâr-ı Mısr'a sultân
12323. Dimişlerdür aña ism Müşerref
Cemâlü'd-dîn Yûsuf İbn-i Eşref
12324. Meger on dört yıl giçmişdi ‘ömri
Ki virdi Hak aña bu taht-ı Mısr'ı
12325. ‘Azîz Mısr'a olıcak Yûsuf iy cân
Cemâline Müşerref oldı büldân
12326. Bir ulu beg var-ıdı işit binâyı
Ki dirlerdı aña Çakmak ‘Alâyî
12327. Müdebbir oldı tûr-ı saltanatda
Beşâriş oldı ma‘nide sultân hâzır
12328. Melik Eşref kulında niçe a‘yân
Muhâlif oldı aña tutdı tugyân
12329. Buña uydı ne varsa Nâsırîler
Mü‘ebbed kulları vü Zâhirîler
12330. Tagıtdı anları garba ü şarka
Helâk itdi çoğın katla vü garka
12331. Terakkî buldı gün-be-gün kemâli
Ziyâde oldı vardukça celâli
12332. Şuña irişdi âhir iktidârı

- ‘Azîz’üñ aldı elinden diyârı
12333. ‘Acabdur Mısır tahtınuñ bu fi‘li
Ki sultân olımaz sultân oğlu
12334. Kaçan ölse Mısır tahtında bir cân
Komazlar oğlını yirinde sultân
12335. Ezelden böyledür Mısır’uñ masfiri
Yigen olan kişi alur serîri
12336. Kılıç atma keydür bu Mısır tahtı
Kılıç ur ger saña gerekse bahtı
12337. Haberdür kim ‘Azîz’i tutduğı gün
Komış İskenderiyye içre meşçün
12338. Meger kim ol ‘Azîzü’l-Mısır’ı Mısır’a
Üç ay biş gün şeh oldı ‘izz-i nasra

**VİLÂYETÜ’L-MELİKİ’Z-ZÂHİR SEYFİ’D-DÎN
EBÎ SÂ‘İD MUHAMMED ÇAKMAK ‘ALAY’I EZ-
ZÂHİRÎ**

12339. Olıcak hicret-i Şâh-ı Nübüvvet
Sekiz yüz kırk iki a‘vâm müddet
12340. Ki Yûsuf’dan alup mülk vilâyı
Şeh oldı yirine Çakmak ‘Alâyî
12341. Çü kendü Zâhirî’dür cinsi Çerkes
Melik Zâhir didiler aña da bes
12342. Mübârek kimse-y-idi hayr ehli
Severdi ehl-i ‘ilmi ehl-i fazlı
12343. ‘Afifü’n-nefs-idi vü pâk-bâz ol
Latîfü’n-nefs-idi vü dil-nüvâz ol
12344. Cihâna geldi bir ehl-i kerem ol

- Cihândan gitdi hem sâhib-kadem ol
12345. Kılıcak kürsiyi mülke ‘udûl ol
Vilâyet sadrına idicek hulûl ol
12346. Var-ıdı bir ulu beg añlagıl yâd
Kim aña dirler-idi Kırkıyas ad
12347. Mutî‘ olmadı vü kıldı hilâf ol
Kim itdi âhir anuñla masâff ol
12348. Tutuban âhir el-emr anı Zâhir
Götürüp boynın urdı şöyle zâhir
12349. Felek çün fânî itdi Kırkıyâs'ı
Ne korkanı koyar ol ne korkması
12350. Meger kim iki big anuñla gine
‘Adâvet eyledi vü tutdı gine
12351. Anuñ İnâl dirler birine nâm
Çekem kulı-y-ıdı vü nâyib ü Şâm
12352. Birine togrıvirmiş dirler-idi
Haleb şehrine şâh-ı server-idi
12353. Oları dahı tutup katl kıldı
Münâzi‘ler gidüp mülk aña kaldı
12354. Ki togrıvirmiş'üñ dirler gazabda
Buyurdı boynın urdılar Haleb'de
12355. N'ola dirsın işi ‘âsi olanuñ
Yâ kendü şâhına kâsi olanuñ
12356. Şu kim hâyin ola bî-yâr olur ol
Urılur boynı yâ ber-dâr olur ol
12357. Yaman addur kişiye dilde ‘isyân
Şenî‘ âvâzedür kulakda tugyân
12358. El-emânet el-emânet el-emânet

- Sakın kim gelmeye senden hıyânet
12359. Bes andan soñra Mâlik Zâhir iy cân
Niçe kim memleketde oldı sultân
12360. Cihân içinde ‘adl ü dâd kıldı
Halâyık içre yahşi ad kıldı
12361. Melik aña direm ki dâd ide ol
Cihânda yahşılıkla ad ide ol
12362. Kişi gider velî andan kalur ad
Ne bahtlu şu kim hayr-ıla ola yâd

EL-KELÂM Fİ'L-‘ADL

12363. Şu durur ‘adl çün sultân olasın
Gerekdür sâhibü'l-ihsân olasın
12364. Kiçilere ogul di şefkat eyle
Ululara ata di hürmet eyle
12365. Şular kim olalar sinüñle yaşdaş
Muhabbet ile di anlara kardaş
12366. Suçı deñlü kına suçu olanı
Garazla kınama bir müslümânı
12367. Gözet hakkı kogıl halkuñ rızâsın
Kul oldur kim kıla râzî Hudâ'sın
12368. Şu kul kim kıla dir sâlâr-ı muhtâr
Rızâ-yı Hâlik-içün halkı bîzâr
12369. Olur ol bendeden Mevlâ'sı hoşnûd
Kalur hem halkı andan râzî Ma‘bûd
12370. Meger bir devr hasta oldı Zâhir
Niçe vakt ol marazla kaldı Zâhir
12371. Getürüp tahta oğlın nasîb kıldı

- Niçe gün üstine giçdi vü öldi
12372. N'olaydı ehli hayruñ ölmeseydi
Olar 'âlemde fânî olmasaydı
12373. Velîkin n'idelüm devr-i zamâna
Ne yahşıya kalur ne hoz yamâna
12374. Meger on dört yıl on ay iki gün
Şeh oldı mülkete bî-naks efzûn

**VÎLÂYETÜ'L-MELİKÜ'L-MANSÛR EBÛ
SA 'ÂDET FAHRU'D-DÎN 'OSMÂN İBNÜ'L-
MELİKÜ'Z-ZÂHİR ÇAKMAK**

12375. Olıcak hicret-i Hatmü'n-Nebiyyîn
Semân- mâ'iye vü seb'a vü hamsîn
12376. Melik Mansûr oldı tahta sultân
Melik Zâhir torun[1] Seydî 'Osmân
12377. Melik oldı diyâr-ı Mısr'a lâ-gayr
Tutıldı başı üzre kubbetü't-tayr
12378. Diyâr-ı Mısr'a olıcak pâd-şâh ol
Yakın olmışdı yigirmi yaşa ol
12379. Atasınıñ hayâtında niçe vakt
Anuñ oldı diyâr ü tâc ü hem taht
12380. Melik Zâhir kılıcak intikâli
İrişdi anuñ dahı mülk zevâli
12381. Bir ulu beg var-ıdı adı İnâl
Anuñla ihtilâf eyledi derhâl
12382. Melik Mansûr'dan bes tahtı aldı
Anuñ yirine sultân oldı geldi
12383. Aña uydı ne kim var-ısa fernâs

- Çeri oldu eger şeyh ü eger şâbb
12384. Savaş oldu niçe gün evvel âhir
Kaçup kal'aya girdi İbn-i Zâhir
12385. Aşaga kıldılar İnâl'ı sultân
Yukaru kal'ada mahsûr 'Osmân
12386. Dirilüp leşker[i] Mısr itdi âheng
Çevirüp kal'ayı eylediler ceng
12387. Niçe mâ kal'alar olursa düş-vâr
Mübârizler gerek içinde her bâr
12388. Hisâr içinde ceng itmege âgâz
Piyâdeler gerekdür tîr-endâz
12389. Menî' olmaklığına olma kâni'
Gerekdür bes menî' olana mâni'
12390. Bes âhir kal'ayı feth itdi İnâl
Melik Mansûr çıkdı tutdı İnâl
12391. Anı İskenderiyye içre ol çag
İletüp kıldılar mahbûs tutsag
12392. Diyâr-ı Mısr içinde azdur imkân
Ki sultân-zâde ola gine sultân
12393. Eger sultân soyı sultân olaydı
Atadan soñra bu 'Osmân olaydı
12394. Velîkin bu zamân-ı 'asr içinde
Kişi oğlu hân olmaz Mısr içinde
12395. Melik Zâhir torunu Seydî 'Osmân
Bir ay u hem tokuz gün oldu sultân
12396. Hem ol şâh-zâdeye ben bende irdüm
Komışlar 'âkıbet Dimyât'a gördüm
12397. Anuñla hem-dem oldum niçe devrân

İrişdi aña dahı emr-i Yezdân

**VİLÂYETÜ'L-MELİKİL-EŞREF EBİ'N-
NASRA'L-‘ALA VE'N-NÂSİR EZ-ZÂHİRÎ**

12398. Nazar kılsañ bu târih-i sa‘id’e
Gine sekiz yüz ü elli yidide
12399. Melik Eşref musallat oldı tahta
Yüritdi emrini tahta vü fevke
12400. Şu vakt kim Âmed'e gitmişdi Eşref
Rehâ'ya anı beg itmişdi Eşref
12401. Getürüp Mısır içinde anı âhir
Atabek kılmış-ıdı Şâh Zâhir
12402. İricek devlet-i Mansûr'a pâyân
Hudâ kıldı bunı Mısır içre sultân
12403. Niçe kim mâlik-idi Mısır ü Şâm'a
Kılurdı lutf ü ihsân hâs ü ‘âma
12404. Hudâ sultân idelden mülke anı
Cihân tolmuş-ıdı emn ü emânı
12405. Güninde memleket görmedi yagı
Diyâra basmadı yâd at ayagı
12406. Deminde ehl-i seyf olmuşdı râhat
Zamânında emîn-idi ri‘âyet
12407. Velîkin yog-ıdı iclâba hükmi
Kılurlardı celebler halka zulmı
12408. Zebûn olmuşdı halk iclâb elinde
Şu resme kim ganem kassâb elinde
12409. Eger iclâbına ideydi siyâset
Diyeydüm ben aña ehl-i vilâyet

12410. Şu ‘ahde dik kim aña va‘de virdi

Dahı ölmedin yirin oğlına virdi

12411. Sekiz yıl iki ay Sultân İnâl

Şeh oldı girdi ahkâmına a‘mâl

**VİLÂYETÜ'L-MELİKİ'L-MÜ'EYYED
ŞAHÂBİ'D-DÎN AHMED İBNİ'L-MELİKİ'L-
EŞREF İNÂL**

12412. Olıcak müddet-i târihe ta‘yîn

...emân-mâye [vü] hamse vü sittîn

12413. Diyâra pâdişâh oldı Mü'eyyed

Melik Eşref nüzûlı Seyyid Ahmed

12414. Serîr-i Mısr'a dahı olmadı hân

Anuñ tek bir kimesne ehl-i ‘irfân

12415. Müdebbir kimse-y-idi sâhibü'r-rây

Siyâset ehli idi mülk-ârây

12416. Hasendi sûreten hûb-ıdı ma‘nen

Melîhü'l-vasf-ıdı halkan ü hulkan

12417. O sultân olıcak iklîm ehli

Ferah oldılar ulu kiçi hayli

12418. Vilâyet içine düşdi beşâret

Bezendi ol beşâretten vilâyet

12419. Mü'eyyed pâdişâh oldugı çağı

Hemân iclâba eyledi yasagı

12420. Oları nehyi zihî atdı adadan

Götürdi ellerin ilden vilâdan

12421. Meger bir beg var-ıdı Hoş-kadem nâm

Ulu begligi aña kıldı in‘âm

12422. Bu hâl üstine giçdi niçe eşher
Bes oldı Sa'îd gün-be-gün tagayyür
12423. Niçe a'yân-ı Mısr idüp nifâkı
Anı hal' eylediler ittifâkı
12424. Kim âhir Hoş-kadem ulu beg iy cân
Getürüp yirine anuñ kıldılar hân
12425. Tutup İskenderiyye habsa âhir
Kodılar Ahmed'i zî-emr-i Kâdir

**ET-TE'ESSÜF 'ALE'L-MELİKİ'L-MÜ'EYYED
'AHMED**

12426. Sebeb yog-ıdı ne 'örfî ne şer'î
Kim anuñ vâcib ola-y-ıdı hal'ı
12427. 'Acabdur ehl-iken ol saltanatda
'Adîmü'l-misl-iken bu ehliyyetde
12428. Felek kapdı başından efserini
Zamân aldı elinden kişverini
12429. Götürüp virdi özgeye sebeb ne
Bu işde hikmet-i Yezdân 'aceb ne
12430. Ne-y-idi iy 'aceb anuñ kusûrı
Kim elinden felek aldı kusûrı
12431. 'Aceb neydi anuñ dilde serîri
Ki çıkdı 'âkıbet elden serîri
12432. Zamânuñ itdügi nedür 'ameldür
Felek fi'li hemîşe bî-mahaldür
12433. Bu hâlinden zamânuñ gam-ginâküz
Muhâlif gerdişinden sehm-nâküz
12434. Bu hasretten yüregümüz tolu kan

Bu mihnetden işümüz âh u efgân

12435. Hemân biş ay biş gün hâkim oldu
Yitürdi mülki ol özgesi buldı

**VİLÂYETÜ'L-MELİKİ'Z-ZÂHİR EBÛ SÂ'İD
HOŞ-KADEMÎ'N-NÂSİR EL-MÜ'EYYEDÎ'R-
RÛMÎ**

12436. Gine sekiz yüz altmış biş içinde
İş issi n'eyledi gör iş içinde
12437. Mü'eyyed hal' oldu geldi Zâhir
Makâm-ı Eşref[e] Hân oldu Zâhir
12438. Mükerrerrem ismi anuñ Hoş-kadem'dür
Mübârekdür kademi hoş-kademdür
12439. Nesebde Nâsırî'dür cismi Rûmî
Fürusatda bilürdi çok 'ulûmı
12440. Bu Mısır'a hükm iden Ervâmî'den hem
Melik Zâhir durur dirler mukaddem
12441. Melik Eşref meger İnâl Sultân
Karaman'a çeri salduğı devrân
12442. Çerisine anı baş eylemişdi
'Adû yüregine baş eylemişdi
12443. Oturdu memleket kürsisine çün
Gelüp begler yir öpdi öñinde ol gün
12444. Halâyık[lar] şâd oldu devletine
Ferah oldu ra'yyet mülketine
12445. Velîkin âhir-i 'ahdında ol hân
Bahîl ü tâmi' oldu ehl-i hüsrân
12446. Celeblerin musallat kıldı halka

- Bu uçdan soñra mebgûz oldu halka
12447. Müselmân ü Yahûdî vü Nasârî
Zevâlin kıldılar anuñ temennî
12448. Görürdi Eşrefi ol evvelki eyyâm
Ki iclâbı ucından oldu bed-nâm
12449. ‘Acab budur ki iderken anı ta‘yib
Özine dahı hûy oldu o tertîb
12450. Giçüp buña niçe sâl ü niçe mâh
Aña bir hastalık irişdi nâ-gâh
12451. Sebeb bu hastalığı oldu âhir
Ki dünyâdan sefer eyledi Zâhir
12452. Didiler altı yıl ü altı gün ol
Cihânda hükm kıldı sag ü hem sol
12453. Selâtinüñ eger bir bir tamâmet
Tevârihuñ yazup itsem hikâyet
12454. Ta‘ab arta tavîl ola bu kıssa
Hem ihsâ olmaya birinde hisse
12455. Velî sözümden icâz eylemişem
Ma‘ânî çoğ ü lafz az eylemişem
12456. Şu söz kim lâyıık-ıdı söylenüpdür
Mahalline göre vasf eylenüpdür
12457. Ne söz kim söyledüñ iy İbn-i Bâlî
Makâmına münâsibdür makâli
12458. Eger mühlet vire ‘ömrüñ zamânı
Amân ide ecel vire amânı
12459. Yazam şâh nâm-içün bir fetih-nâme
Ki ‘âlem ehline ola ‘allâme
12460. Mülûküñ söylene anda külliyyâtı

Digil tEl-bâkiyâtü's-sâlihiyyâttı

**FÎ ZEVÂLİ'D-DEVLETİ'D-DÜNYÂ VE 'ADEM
SEBÂTUHA**

12461. Bu 'ömrüñ günleri çoğ ü eger az
Zamânuñ dirligi kış ü eger yaz
12462. Degüldür bir nefes hâli nasibden
Cefâ vü mihnet ü cevr ü ta'ibden
12463. Bu hâl-ıla görür o bu cihânı
'Acab niçün seversin bilsem anı
12464. Kanı sultân olanlar bu cihâna
Hükûmet eyleyenler ins ü câna
12465. Kanı benüm diyenler şark ü garbı
Mutî' idenler ahkâmına halkı
12466. Çıkup tahta uranlar başına tâc
Alanlar bu yidi iklîmden bâc
12467. Ne yirdedür şehinşâhân-ı 'alem
Nire gitdi mülük-i mâ-tekaddem
12468. Kanı ne yirdedür digil Süleymân
Ne oldı hâtemi vü tahtı pâyân
12469. Sikender kanı hem mülk [ü] vilâsı
Kanı âyîne-yi kiytî nemâsı
12470. Enûşirevân kanı kanı adı
Yâ kanı memleketde 'adl ü dâdı
12471. Nire gitdi kanı ol Hâtem-i tayy
Sahâsı defterin kim eyledi tayy
12472. Kanı ol Rüstem-i destân-server
Kanı ol dâr ü gîr ü kuvvet ü fer

12473. Kamı bunlar ne yirdedür bilinmez
Eger cehd-ile isterseñ bulunmaz
12474. Nire iletdi bunları zamâne
Ki belürmez birisinden nişâne
12475. Koyup bu tâc ü taht [ü] mülk ü mâlı
Nereye kıldı bunlar intikâlı
12476. Hem anlar gitmeyince bu münâsib
İrişmedi saña dahı merâtib
12477. Gine senden alup bu mülki eyyâm
Viriser özgeye elbette encâm
12478. Çün anlar gitdi sen de gidisersin
Olar n'itdi ki sen de n'idisersin
12479. Olar dünyâya senden 'âşık-ıdı
Bu tâc ü tahta senden sâbık-ıdı
12480. Niçe oldı anlara gördüñ ser-encâm
Ne kıldı anlaruñ-ıla bu eyyâm
12481. Var-ısa sende de 'akl ü dirâyet
Muhabbet itme dünyâya muhabbet

**İLA SERA' VE HARABÜ'L-BÜLDÂN KABL-I
KIYÂMU'S-SA'AT FÎ ZİKR-İ EŞRÂFÜ'S-SA'ATİ
VE MİNHÂ HURÛCU'L-KAHTANÎ VE CURHUMÎ
VE SUFYANÎ VE ZUHÛRU'L-MEHDÎ VE
HURÛC-I DECCÂL VE NUZÛL-I 'İSÂ VE
HUCÛM-İ YE'CÛC VE ME'CÛC VE HEDMU'L-
CEYŞ BEYTÜ'L-HARÂM VE TULÛ'U'Ş-ŞEMS
VE'L-KAMER MİN MAGRİBİHÂ VE HURÛC-I
DABBETÜ'L-'ARZ VE İRTİFA'U'L-'ÂLEM VE'L-
KUR'ÂN**

12482. Hikâyet eylemiş ehl-i rivâyet

- Ki dimişdür ‘âlî kân-ı kerâmet
12483. Kaçan kim devr-i müddet âhir ola
Niçe dürlü ‘alâmet zâhir ola
12484. Ki dirler anlara eşrât-ı sâ‘at
Olur bir bir yakın olsa kıyâmet
12485. Emânet ref‘ ola evvel âsümâna
Sadâkat kalmaya ehl-i zamâna
12486. Benî âdemde az bulına insân
Ki ola sâhib-vefâ vü ehl-i peymân
12487. Ataya anaya ‘âkk ola evlâd
Tüzetmek hakkını bilmeye ehâd
12488. ‘Amel itmege ‘ilm-ile bilenler
Rîyâ-y-ıla kıla tâ‘at kılanlar
12489. Melikler zulm ide iklîm içinde
Yıkıla memleketler bîm içinde
12490. Zamâna fazla kıla ehl-i fazlı
Cihânda câh ide her ehl-i cehli
12491. Asâyil yirine giçe erâzil
Erâzil görine göze asâyil
12492. Ayaklar baş ola başlar ayak hem
Yaramaz ola halka yahşi âdem
12493. Erenler az ola çoğ ola zenler
Tuta yir yüzini ehl-i fitenler
12494. Cihâna tola dört âfât yeksân
Kılıç kozlug kırgun-ıla kan
12495. ‘Adîm ehline irişe münâsib
Virile erzelü'n-nâs'a merâtib
12496. Yemen'den devriye dirler bir insân

- Adı Kahtan'ın işi zulm ü 'udvân
12497. Yürüyüp yıkısar mülki tamâmet
Kılısar halka çok hayf hasâret
12498. Ne iklîme ki varırsa alısar
Yakısar yıkısar gâret kılısar
12499. Ol esnâda çıka işit bu kasdı
Ebî Süfyân İbn-i Harb'uña oğlu
12500. Aña Süfyânî diye halk şöhret
Gele magrib diyârından ol âfet
12501. Ala İskenderiyye şehrini ol
Oradan Mısr üstine tuta yol
12502. Varuban ala Mısr'ı ide gâret
Kıra ehlini anuñ bî-nihâyet
12503. Dımışk üstine yürüde 'asâkir
Gelüben Gavta-yı Şâm üzre âhir
12504. Savaşa Cerhemî Kahtân-ıla hem
Kırıla ara yirde hayli âdem
12505. Tutup âhir oları öldüre ol
Oradan maşrık arzına tuta yol
12506. Varuban Bagdâd şehrin ide gâret
Kılıçdan giçüre halkın tamâmet
12507. Yürüye yıka mülk-i İsfahân'ı
Horâsân'ı hem Âzerbaycân'ı
12508. Bes âhir oradan kıla hücûmı
Varup ala tamâmet mülk-i Rûm'ı
12509. Komaya bir 'imâret Rûm içinde
Harâb ide kim ata bûm içinde
12510. Gidüben ol Benevâsir çıkısar

- Yürüyüp Şâm'a dik mülki yakısar
12511. Tuta Beytü'l-Mukaddes üstine yol
Kamama'da koya altun kapu ol
12512. Za'îf ola şî'âr-ı dîn-i İslâm
Kıla küfrini âhir ehl-i esnâm
12513. Benî Asfer dimişler şol ulusdur
Ki adı Rûm ehli içre Engürüs'dür
12514. Diyâr-ı Ka'be'den varursa Mehdî
Bu Şâm iklimine yürüye Mehdî
12515. Kılurlar ba'zılar özge beyânı
Buhârâ'dan geliser dirler anı
12516. Kıla da'vâ ki Mehdî-yi cihânam
Emîr-i mü'minân sâhib-zamânam
12517. Dimişler Mehdî-yi sâhib-zamânı
Hüseyn İbn-i 'Alî neslidür anı
12518. Ala Şâm'ı yürüye mülk-i Rûm'a
Haber ola hemân-dem terk-i Rûm'a
12519. Çıkuban karşulaya Rûm anı
Kıla anuñla bir ceng-i girânı
12520. Düşe kâfir çerisine hezîme
Kılalar mâlın anlaruñ ganîme
12521. Vara Kostantiniyye üzre encâm
O şehri feth kıla şâh-ı İslâm
12522. Tutup tekfûrını katl ide anuñ
Harâb ide verîni ol mekânuñ
12523. Yapa İslâm yaka dâr-ı küfri
Getüre hakkı ide zârı küfri
12524. Yürüde 'adlını rû-yı zemîne

- Bıraka zulm ehlini enîne
12525. Götüre zulm esbâbın milelden
Gidere cevr râhın her mahalden
12526. Bu hâlet üzre giçerken zamâne
Na-gâhân bir duhân ola cihâne
12527. Bu kânûn-ı zemîn içre tüte ol
Yarıla gök arasını tuta ol
12528. Dimişler kırk gün mikdâr ma‘dûd
Tura gitmeye yir yüzinde ol dûd
12529. Muhakkakdur ki dimişdür Peyamber
Ol esnâda çıka Deccâl-ı A‘ver
12530. ‘Irâk ü Şâm arasında hakîkat
Hurûc ide meger ol ehl-i bid‘at
12531. Bine bir har begâyet zişt ü muhkem
Teni bir tille gibi dahı a‘zam
12532. Hem anuñ dahı ola bir gözi kör
Geze yir yüzini vîrân ü ma‘mûr
12533. Tavâf ide tamâmet şark ü garbı
İrişe Bâbil'e âhirde darbı
12534. Bıraka şûr ü şer dünyâ içine
Ki tola fitnesi rû-yı zemîne
12535. Cihânda neşv olalı nesl-i Âdem
Anuñ tek kopmaya bir fitne a‘zam
12536. Nebî şehrine geldükde o mahzûl
Ferişteler komayalar gire ol
12537. Sevâb-içün ‘ikâb-içün dem-â-dem
Katinca gezdüre cennet cehennem
12538. Mutî‘ olanı soka cennetine

- Düşüre uymayanı mihnetine
12539. Söz-ile yagdura yagmur bulutlar
Bite kavlı-ıla yir yüzinde otlar
12540. Bu halka itmege ifsâd ü mekri
Yüride böylesince ehl-i sihri
12541. Gümüşden taşt altundan cibâli
Düzüp göstereler halka hayâli
12542. Balâsınca o taglar ol depeler
Yürise yürüye tursa turalar
12543. Bir ulu fitne ol dünyâ içinde
Fesâda vara halk igvâ içinde
12544. Odur ki fitne-yi Deccâl dirler
Zamân-ı âhire ahvâl dirler
12545. Müselmânlar anı görüp kaçalar
Beriyeler kesüp deñiz giçeler
12546. Dirilüp memleketlerden geleler
Cemî‘i Kuds üzre cem‘ olalar
12547. Yürüye Mehdî-y-ile ugraşa ol
Niçe dem ceng ide vü ugraşa ol
12548. Kaçuban Kuds'a düşe Mehdî encâm
Hisâr ola orada ehl-i İslâm
12549. Bu hâl içinde iken şâh Mehdî
Haber ola ki gökden ‘İsî indi
12550. Hudâ emr eyleye Rûhu'l-Emîn'e
Ki Rûhullâh'ı alup gökden ine
12551. İnicek yire ol ‘âlî-sirişte
İne yanınca yitmiş biñ ferişte
12552. Helâk ide gelüp Deccâl'ı İsâ

- Arına fitnesinden dâr-ı dünyâ
12553. Dimişdür Mustafâ işit bu zikri
Ki göre kırk yıl Deccâl 'ömri
12554. Kaçuban gizlenen küffâr-ı zî-kâr
Dile gele çıka eşcâr ü ahcâr
12555. Velî her yılı ay ü her ayı cum'a
Ola hem cum'ası gün günü sâ'a
12556. Bes âhir Mehdî vü 'İsî geleler
Şu Beytü'l-Mukdes üzre cem' olalar
12557. Salât-ı subh için 'İsâ gele ol
Emânet ide Mehdî vü uya ol
12558. Kıla yir yüzine 'İsâ hilâfet
Muhammed şer'-ile ide hükûmet
12559. Yüride halk içinde emr-i ma'rûf
Kıla hem nehy-i münkir emr-i ma'rûf
12560. Tuta yir yüzini emn ü emânet
Cihânda kalmaya halef mehâfet
12561. Yürüye kurd-ıla koyun felâda
Uça bâz ü kebûter bir havâda
12562. Günüzi yirlerüñ açıla yeksân
Cihânda kalmaya muhtâc insân
12563. Rivâyetdür Ebû'l-Hafs 'Ömer'den
Kim işitmişdür ol Hayrû'l-Beşer'den
12564. Dimiş gökden inicek yire 'İsâ
Cihânda kırk biş yıl tura turrâ
12565. Benî Gasân'dan evlene bir zen
Ola Hakk emr-ile evlâd andan
12566. Ecel irüp dükense 'ömri anuñ

- Koyalar ravzasına Mustafâ'nuñ
12567. Rivâyetdür ki Mehdî-yi zamâne
Ola âhir Çîn arzına revâne
12568. Hem evlene bir oğlu toga encâm
Diyeler Hâtem-i Evlâd aña nâm
12569. Hem andan soñra giçe tûl-ı devrân
Dahı hayvândan togmaya insân
12570. Yidi yıl yâ sekiz yıl yâ tokuz yıl
Yaşaya didi Mehdî ehl-i te'vîl
12571. Gide müddet giçe devr-i zamâna
Gele Ye'cüc ü Me'cüc iktirâna
12572. Varup İskender'üñ seddin yıkalar
Kamu ol yıkılan yirden çıkalar
12573. Yüriyeler yidi iklîme yeksân
Kırup ehlin ideler mülki vîrân
12574. Tola anlarla bu garb ü bu şark
Kaçalar kal'alara gireler halk
12575. Ata okların anlar âsümâna
Bulaşa gaybdan okları kana
12576. Diyeler kırmışuz ehl-i serâyı
Bu kerre kırmışuz ehl-i semâyı
12577. Rivâyet eylemişdür İbn-i 'Abbâs
Şu deñlü tuta yir yüzini ol nâs
12578. Yiyeler ne ki varsa 'uşb-ı eşcâr
İçeler koymayalar bahr ü enhâr
12579. Tabâriyye Deñizi'ni içeler
Su bulmaya soñı susuz giçeler
12580. Niçe eyyâm giçe işbu hâlet

- Kim âhir irişüp Hak'dan 'inâyet
12581. Musallat kıla Hakk anlara bir na'k
İşidüp hep helâk olalar ol halk
12582. Tola bu yir yüzi cisminden anuñ
Toyalar vahşiler lahmından anuñ
12583. Şu deñlü tola yir yüzine lâşı
İyide ser-te-ser tagı vü taşı
12584. Hudâ lutf idüben bu halka pâyân
Cihânda yagdura bir ulu bârân
12585. Niçe seyller aka her bir kenâra
Döke lâşını anlaruñ nehâra
12586. Arına yir yüzi çirk ü necesden
Mutahhar ola 'âlem her denesden
12587. Pes andan soñra didi Vahhab a'lem
Yüriye Habeş yıka Ka'be'yi hem
12588. Ki Beytullâh bünyâdın sökeler
Taşıyup taşını bahra dökeler
12589. Çü Ka'be yıkıla bozıla bu nehc
İdebilmeye dahı kimsene hacc
12590. Za'îf ola şerîf-i dîn-i İslâm
Hudâ emr eyleye Cibrîl'e encâm
12591. Getüre magribinden mihr ü mâhı
Göre anı cihân halkı kemâhı
12592. Yapıla ol zamânda bâb-ı tevbe
Dahı 'afv olmaya tevbeyle hâbe
12593. Doguban sürre-yi çarha yatalar
Döneler gine magrîbden batarlar
12594. Na-gâh bir yil ese arz-ı Yemen'den

- Fenâ ola bu halkuñ çoğı andan
12595. Diñe ol yıl hoş ola dehr gine
Döne bir zelzele ola zemîne
12596. Dimişdür Mustafâ âhir zamânda
Meger üç arz-ı hasf ola Yemen'de
12597. Biri maşrıkda vü magribde biri
Cezâretü'l-'Arab'dur biri yiri
12598. Hem andan soñra çıka Dâbbetü'l-Arz
Yüriye yir yüzine tûl hem 'arz
12599. Safâ vü Merveng ü Sitan'da âhir
Hurûc ide cihânda ola zâhir
12600. Başı öküz başı gibi ola hem
Gözi hınzîr gözi tek makarr tam
12601. Kulagı şöyle kim filüñ kulagı
Deve ayagina beñzer ayagı
12602. Esed sadrına beñzer sadr-ı cürmi
Demi koç kuyrugı gibi degirmî
12603. İki kanadı var iki yañada
Boyı buluda beñzer devr-i 'alâda
12604. 'Asâsın Mûsâ'nuñ bile getüre
Süleymân hâtemin elde getüre
12605. 'Arab dilin yirince söyleye ol
Yidi iklîmi seyrân eyleye ol
12606. Gelüben gitedüğinden soñra ol kes
Bu dünyâdan ümîdüñ ipini kes
12607. Yemen'den çıka hem bir nâr-ı sûzân
Bu halkı haşre sevk ide yeksân
12608. Götürile cihânda 'ilm ü 'irfân

- Bulunmaya sevâd añlar bir insân
12609. Semâya ref' ola Kur'ân serâdan
Getüre emr-i Hakk agı karadan
12610. Tuta dünyâ içini câhiliyyet
Giçe on yıl kadar bu tûra müddet

FÎ ZİKR-İ MA'LİL-AMÂYİR LİL-HARÂB

12611. Dimiş durur kitâb içinde Zahhâk
Bu nev'e dönmek-ile çarh-ı eflâk
12612. Kıyâmet günü olmazdan mukaddem
Harâb ola niçe şehr-i mu'azzam
12613. Dahı yapılmaya yirine bir köy
Beşerden virmeye anda kimsene uy
12614. Ki ya'nî zâhir olup dürlü hâdis
Ola anuñ yıkılmagına bâ'is
12615. Kimin kaht ü kimin seyf [ü] kimin mevt
Kimin zulm ü kimin düşmen kimin savt
12616. Kimin bark [ü] kimin gark [ü] kimin zahf
Kimin bâd ü kimin âteş kimin hasf
12617. Olur her birine bir şey bahâne
Harâb olur kalur andan nişâne
12618. 'Îmâret kalanın dahı ser-encâm
Yıkısardur 'ale'l-mahla bu eyyâm
12619. 'Acab mıdur harâb olsa 'amâyir
Yıkılmakdur cihânuñ işi âhir
12620. Yıkısardur Habeş Ümmü'l-Kurâ'yı
Medîne çokla bulur fenâyı
12621. Benî Süfyânî'den bir nahs kimse

- Zuhûr ide meger adı ‘Anîse
12622. Yûriye Şâm mülkin ide vîrân
Girebilmeye lîkin Kuds'a iy cân
12623. Bu Mısr ehlin bıraka zâr ü veyle
Harâb olur Frankiyye veremle
12624. Dahı dirler Frankiyye harâbı
Yıl ü yâ Endülüs'dendür yabânı
12625. Sebeb Nîl olısar vîrân-ı Mısr'a
Nite kim ol durur ‘umrân-ı Mısr'a
12626. Yemen mülki cerâd-ıla yıkılır
Ki Hind ilinde Sindeli yıkılır
12627. ‘Arâbî ehli viriser Basra'ya hülk
Yıkısar Küfe şehrin ‘akıbet Türk
12628. Savâ‘ikden yıkılır Ermeniyye
Vebâdan bir bire irer meniyye
12629. Olur hem zelzele-y-ile Belh vîrân
Yâ su-y-ıla ola ol şehr garkân
12630. Bedehşân'a ola bir kavm-ı kâdih
Kabîhü'ş-şekl mîşûmü'r-revâiyih
12631. Yıkılır Türk ilinde mülk-i Cercân
Yâ dirler olısar su-y-ıla garkân
12632. Semerkand'ı Bunukantur ide hâk
Kıla Fergâna vü Şâş'ı ihlâk
12633. Yıkıla kaht-ıla mülk-i Buhârâ
Dahı H`rezm şehri ola yagmâ
12634. Yıgısdur yılân gökden serâya
Viriser zehr-ile ehl-i fenâya
12635. Yıgısar şehr-i Nisâbûr'a pâyân

- Zalâm ü ra‘d ü bark ü bâd ü bârân
12636. Yıkar hem Rayy şehrin ehl-i dilem
Yıkılır Merv mülki rîk-ile hem
12637. Diyalum'dan harâb ola Hamâdân
Dahı Bagdâd-ıla yıkıla Halvân
12638. Yıkısardur Sücistân mülkini bâd
Harâb ola su-y-ıla Esterenbâd
12639. ‘Adû elinde vîrân ola Germân
Bilâd-ı Fâris ü mülk-i Safâhân
12640. Cebel kim Bahra-yı Ez'de mekândur
Kim anuñ Bâbil'e âbı revândur
12641. Dimişlerdür kim âhir mülk-i Bâbil
O sudan varısardur garkiya ol
12642. Dahı hem Dilmân ü mülk-i Ceylân
Kıra bir birini seyf-ile yeksân
12643. Şu deñlü kıralar bir birin iy yâr
Dükene kalmaya mülk içre deyyâr

FÎ ZİKR-İ KIYÂMÎ'S-SA‘ÂT

12644. Hadîs içre dimiş ehl-i rivâyet
Ki cum‘a günü kopısar kıyâmet
12645. Çıka magrib sarı bir ebr nâ-gâh
Tutıla zulmet-ile ‘âlem iy şâh
12646. Hudâ emr ide İsrâfil'e ol dem
Ki bir kez nefh ide sûrını muhkem
12647. İşiden yirde gökde ol sadâyı
Hudâ'nuñ emr-ile bula fenâyı
12648. Her ins ü cinn ü her vahş [ü] melâyik

- İşidüp ol sadâyı ola hâlik
12649. Ese yıl merkezinden eyleye cûş
Kıla yir yüzini kâ-la'hen? menfûş
12650. Cebeller dik ola yirler yıkıla
Semâ yarıla yılduzlar dökile
12651. Siline levc ü kesr ola kalem hem
Yıkıla girüsi düşe 'arş-ı a'zam
12652. Harâb ola cihân 'ulvî vü süflî
Fenâ ola eger cüzî vü küllî
12653. Ne diri kala 'âlemde ne diyâr
Sivallâhı kadîmü Rabbi Gaffâr
12654. Su'âl ola çü zât-ı zü'l-münîrden
Gine zâtına "El-mülk li-men"den
12655. Özi işide itdügi hitâbı
Vire lillâhî vâhidden cevâbı

ET-TE'ESSÜF FÎ FENÂ'İ'L- 'İLM

12656. Eger mahbûb-ıdı bu 'arş u bu ferş
Bozılmasaydı âhir gine bu nakş
12657. Mu'allâkât-ıdı bu sath-ı eflâk
Yıkılmakdan eger olmasaydı pâk
12658. Murassa' sakf-ıdı bu kubbe-i çarh
Eger olmasa 'îşi 'âkıbet telh
12659. Mücellâ kasr-ıdı bu dâr-ı dünyâ
Dökülmese-y-idi fânî iy dirîgâ
12660. Müzahref sahn-ıdı bu suffe-i 'arz
Harâb olmasa-y-ıdı tûl eger 'arz
12661. 'Acab deyr-i dil-ârâ-y-ıdı bu dâr

- Eger bâkî olaydı bunda deyyâr
12662. Güzel nazzâre-y-idi bu nazar-gâh
Turur mîsa bu hüsn-i lutf-ıla âh
12663. ‘Acâyib san‘at-ıdı bu tılısmât
Eger kim bâtil itmeseydi âfât
12664. Müzâhirler ki keşf olur semâda
Münâzırlar ki görünür serâda
12665. Eger fevk ü eger taht ü pes ü pîş
Yemîn ü yir yesâr ü ger kem ü bîş
12666. Olur fânî eger tenhâ vü beydâ
Okı-gıl "Küllî şey’i hâlik illâ"
12667. Gözüñ yum bakma aña ki ola fânî
Nazar kılma nazardan sal-gıl anı
12668. Nazar kılsañ bekâ-dâra nazar kıl
Fenâ-dârı koy anı mu‘teber kıl
12669. Fenâ olana kılma iltifâtı
Teveccüh aña kıl kim var sebâtı
- HATÎMETÜ'L-KÎTÂB**
12670. Didüm tEl-hamdülillâht Zü'l-celâl'et
Ki irişdürdi bu dîvânı kemâle
12671. Tamâma irmedin ‘ömrüm avânı
Tamâm itdi bu garrâ dâstânı
12672. Bu Hikmetnâme'yi kim yazmışamdur
Getürüp vezn-i nazma düzmişemdür
12673. Ki her beyti diger bir beyt-i ma‘mûr
Virür her şi‘ri şi‘r encümine nûr
12674. Kelâmınuñ bedî‘ oldı beyânı
Hadîsinde pür elfâz ü ma‘âni

12675. Nasâyihdür tolu âsâr-ı hikmet
Mevâ'ızdur kamû ezkâr-ı hikmet
12676. N'ola vîrân-ısa bu kalb-i meksûr
"Bi-hamdi lillâh" beytüm oldı ma'mûr
12677. Cevâhirler ki bunda nazm olupdur
On üç biñ beyt olup şekle gelüpdür
12678. Bu 'ömr-i nâzenîni eyledüm sarf
Ki yazdum bu dîvâna bir niçe harf
12679. Muradum bu durur bunca emekden
Bu dîvânı cihânda söylemekden
12680. Dile geldükçe dünyâda bu nâme
Gele şâh-ı cihân hayrla nâma
12681. Ki yazılup okındukça bu tomar
Ola 'âlemde şâh adına tezkâr
12682. Diledükce sözi bu dâstânuñ
Kala dillerde ismi pâdşânuñ
12683. Çü kalmaz kimseye bu mülk-i fânî
Kala şâhuñ cihân içre nişânı
12684. Gide devr ü giçe çağı zamânuñ
Unıdılmaya ismi resmi anuñ
12685. Bizim-çün dahı bir ehl-i ma'ânî
La'illa okıya seb'ü'l-mesânî
12686. Yazup nazm iden-içün bu kitâbı
Okıya sûreyi ümmül'l-kitâbı
12687. Diyeler işidenler bu makâli
'Aleyke rahmetullâh İbn-i Bâlî
12688. Sekiz yüz toksan üçinde zamânuñ
İrişdi ihtitâmı dâstânuñ

12689. Unutmañuz du‘âdan gitmişüz biz
Cihânda hayr-ıla âsân kaluñ siz
12690. Şu demler kim bunı ben nazm iderdüm
Ne gamlar ne belâlar kazm iderdüm
12691. İçerdüm sâki-yi devrân elinden
Kadehler tolu tolu kan elinden
12692. Sehâb-ı cevrden her bâr-ı mihnet
Göz açdurmazdı bu emtâr-ı mihnet
12693. Sefinüm garkdı bahr-ı ‘anâya
Virüpdı harmanum bâd-ı belâya
12694. Katar- endâz- katar ahmâl-ı âfâk
Gelürdi dil diyârına her evkât
12695. Zamân-ı mihnetüñ reybü'l-menûnı
Beni kılmışdı her derdüñ zebûnı
12696. Perîşân hâl idüm devrân içinde
Giçerdi günlerüm ahzân içinde
12697. Giriftâr olmuş-ıdım dehr elinden
Zebûn-ıdum zamân-ı kahr elinden
12698. Beni mahzûn idüp durdı zamâne
Yüregüm hûn idüp durdı zamâne
12699. Elümden almış-ıdı şâhumı ol
İrişdürmişdi çarha âhumı ol
12700. Ne şâh kim necm-i eflâkü'l-ma‘âlî
Hudâvend [ü] Celâl ü kader ‘âlî
12701. K'adıdur Yeşbük ü Mehdî devâ-dâr
Dilerem rahmet ide aña Gaffâr
12702. Bu yirde yatduginca subh ü şâm ol
Felekler gibi şâhum ber-devâm ol

12703. Niçe kim el ura bu topraga baş
Ulu taglar gibi şâha delîm yaş
12704. Meger ben bende ol şâhuñ katında
Bulupdum i'tibârı hazretinde
12705. Nazar kılup baña lutf ü keremden
Götürmişdi beni hâk-i kademden
12706. Yürirdüm gice gündüz tapusunda
Mukarrib kılmış-ıdı kapusunda
12707. Ki 'ankâ kâfına 'usfûrdum ben
Süleymân âyâsında mûrdum ben
12708. Meger bahr-ı muhîte katre idüm
Şu'â'-ı âfitâba zerre idüm
12709. Şikeste-beste çün makbûldum ben
Anuñ ihsân-ıla meşmûldum ben
12710. Güninde irmiş-idüm devlete hem
İrişmişdüm deminde 'izzete hem
12711. Şikeste yüregüm mecbûr iderdi
Yıkılmış gönlümi ma'mûr iderdi
12712. Beni saklar-ıdı ehl-i sitemden
Himâyet eyler-idi men-i zulmden
12713. Sa'âdet mülkini tutmuş-iken yâs
İrişmişdi baña ol Hızr u İlyâs
12714. İşitse gökden indügin Mesîh'üñ
Ne ferri kala Deccâl-ı kabîhüñ
12715. Cihândan gideli ol şâh-ı devrân
Diyâr-ı 'işimüñ olmuşdı virân
12716. Gice gündüz fi'âlüm âh-ıdı âh
Sözüm zikrüm n'ideyüm şâh-ıdı şâh

12717. Olupdı târ-ı gön'lüm dârü'l-ahzân
Puñarı gözlerümüñ bahr ü ummân
12718. Bu yaşlu yüregümden taşra her-gâh
Çıkar derdle bir bî-ihdiyâr âh
12719. Kaçan kim eylerem ben derd-ile âh
İderlerdi inne İbrâhîm evvâh
12720. Bir od urmuşdı bagruma zamâne
Giçerdüm gice gündüz yane yane
12721. Harîk-idi bu âhumla semâlar
Garik-idi dumû'umdan serâlar
12722. Cihâna tolmış-ıdı âh ü zârum
Giçerdi mihnet-ile rûzigârum
12723. Gözümüñ seyl-i âbı turmaz-ıdı
Cihânı aglamakdan görmez-ıdı
12724. Ciger büryân-ıdı vü çeşm giryân
Göñül virân-ıdı dil dârü'l-ahzân
12725. Meger bu hüzn-ile Ya'kûb-ıdum ben
Belâ vü derd-ile Eyyûb-idüm ben
12726. Yudupdı Yûsuf'ı bu dehr çâhı
Nite kim Yûnus'ı deryâda mâhî
12727. Dir idüm kanı ol sevgilü şâhum
Beşer yüzlü melâyik hûlu şâhum
12728. Remîde gön'lümüñ nârı vü nûrı
Hamîde gön'lümüñ sırrı sürûrı
12729. Bedel kılmış-ıdum gör bu bedîli
Cemâl-i şâhuma sabr u cemîli
12730. Bu vuslat firkate olmuşdı tebdîl
Meserret nikbete bulmuşdı tahvîl

12731. Ne vuslat var ki hicrâna irişmez
Ne sohbet var ki pâyâna irişmez
12732. Ne cem‘ ola ki tagıtmaz zamâne
Ne şem‘ ola dükenmez yane yâne
12733. Bu dehr cem‘inüñ yokdur sebâtı
Yakın olur bu te’lîfüñ şatâtı
12734. Olanı cem‘ vâvı gibi makrûn
Ayırur ‘atıf vâvı gibi bir gün
12735. ...üreyyâ var mı devr-i âsümânı
Benâtü'n-na‘ş tek tagıtmaz anı
12736. Bulut cem‘ ola mı rûy-ı semâda
Kim ugradup tagıtmaz dehr bâda
12737. Ne gelürse felekden nûş iderdüm
Eger nîk ü eger bed gûş iderdüm
12738. Degüldüm kimsenüñ hâl-ı husûdı
Bilürdüm "El-husûd lâ-yusûd"ı
12739. Tavattun itmiş-idüm ‘Ayn-tâb'ı
Makâm idinmiş-idüm ol me’âbı
12740. Göñül virüp güline bâgına anuñ
Bırakmışdum bu cânı bâgına anuñ
12741. Çekerdüm balı-içün her belâsın
İçerdüm nûş-içün nîş ü cefâsın
12742. Celîlü'l-ism-idüm âfâk içinde
Kalîlü'l-kısm-ıdum erzâk içinde
12743. Zer-idüm her metâ‘uñ sadrına baş
Nihâs itmişdi beni dehr-i kalmâş
12744. Baş-ıdum bini ayak kılmış-ıdı
Göz-idüm lîk gözden salmış-ıdı

12745. Zebûn olmuş-ıdum cühhâl içinde
Li'yâm ü bî-vefâ 'addâl içinde
12746. Gehî kahr-ı felek ki cevr-i agyâr
Gehî fakr-ı cihân ki firkat-ı yâr
12747. Mevâni'ler var-iken bunca hâzır
'Acabdur söyleye bir beyti şâ'ir
12748. Şu şâ'ir kim degüldür fârigü'l-bâl
Safiyü'l-vakt hem mazbûtu'l-emvâl
12749. Nice ola makâlinde melâhat
Kelâmında bulına mı letâfet
12750. Ümîdüm oldur eshâb-ı nazardan
Olanın nâmede 'ayb ü hünerden
12751. Hüner olanını makbûl tuta
Kerâmet zill-ile 'aybını örte
12752. Eger kâmil eger nâkıs eger hor
Şikeste-beste uş el-'abd-ı ma'zûr
12753. Bu nâme "*Ve's-selâm el-hamdü lillâh*"
Tamâm oldu tamâm "*El-hamdü lillâh*"

Bismillâhirrahmânirrahîm

El-hamdü'lillâh

Bu kitâbuñ kâğıdın her kim nişân-içün bükür

Dest-i cehlinle durup hançer ile kanın döker

Müellif : İbrâhim İbn-i Bâlî